

PAUL GOMA

GARDĂ INVERSĂ

- roman -

Editura autorului
2003

UNU

A.

iar m-am iar s-a iar Sacul prins în uşă.

Ține clanța în mâna stângă Ar fi destul s-o împingă: doar s-o-mpingă: sacul ar scăpa din strânsoare. Cu mâna stângă pe clanța năclăită și zgrunțuroasă și aderentă. Ușor aplecat înspre coridor. De-ar da măcar drumul clanței, atât, clanța ar scăpa, ar scăpa sacul, ar scăpa amândoi. Amândrei. 'Ntrei. Ușor înclinat către coridor, ca un cal atârnat, spânzurat, uitat în ham. Își caută cu cealaltă mână țigările. Trebuie să fie. În buzunarul cămășii. Nu dă de ele. De-ar lăsa clanța din mână, viața ar fi mai luminoziosă. De-ar, și cu sergentul. Dacă ar lăsa clanța din mână, ooo. S-o lase, atât, nu mai mult, dar nici mai foarte mult: s-ar libera.

amântrei Sacul.

Difuzorul din salon s-a făcut și mai auzit. Dntrd! Așa: dintr-o dată; abrupt, deși n-a avut cine să-l umble pe la ȕmburucul 'ncl'-it și glăsos. Îndărăt, înapoi, în spinare: difuzorul hodorofuzează Muzica lui hodorogităită. Și fără, opereta: tot așa, atât, că behăiala e mai 'dorogită, atât. Dacă ar împinge mâna aia un centimetru, mai spre-nchidere, Dacian n-ar mai daciă, lumea ar putea respiră - dacă nu l-ar lăsa pe el (de Dendrino) să cânte. Fel de a vorbi. Dacian cântă cum joacă-n filme Lica, cum scrie (pentru film) Titus, cum regizează tovarășul nostru Sergiu - la mulți ani și mai puțini bani!, dacă, ah, un centimetru. Și-atunci, care-ar fi, dintre toate artele, cea mai lăptoasă, pentru ei, artiștii poporului? Bineînțele, limbarta. Difuzorizată. Cu hârâiala-i festivozglobijustoreată. Pân-la greață

gérard O-ho, ce bine i-ar prinde lui Gérard un difuzor din ăsta. La el acas', în domiciliul lui stabil parizian, apartamentul lui de șomer à vie din St. Louis-en-l'Île, exact, cel dintre Biblioteca Poloneză și actualul președinte, Pompidou - păi, ce?, vorba Românului în gura trotskistului galic: «Ce, dom'le? Nu-mi dai 'mneata voie?!» - ba-ți dau, mâncați-aș, un difuzor de ăsta, unu d-al nostru (măi!), tractoros, peștericol și

urlălateral dezînvoltat și foarte avântat cu drag de patrie pe culmili multilateralității noastre africonondependente, să vază și s-auză Gérard, le pauvre citoyen capitaliste, dar-însă-totuși revoluționar (permanent!), acest băiat-bun structural spunînd-făcînd răutăți dintre cele mai rele, acest băiat foc de deștept și cultivat și, dar spunînd-făcînd numai prostii, idioții, din pricină că s-o fi simțind vinovat de agurida pe care-a mâncat-o ta-su, întâi colaborator fidel al lui Dzerjinski, în Ceka, apoi slujitor devotat al lui Stalin întru lichidațiunea trotskștilor, apoi, după logica revoluționară, împușcat nițel din ordinul lui Stalin, tot pentru trotskism - lui Gérard, săracul, i se strepeziseră dinții, de aceea s-a azvârlit în revoluția permanentă de la Paris, mânca-l-ar Krivine cu tot cu.

Să desfacă degetele, atât, ar scăpa și de difu *dar dacă aici n-ar fi ușa-sacul-difuzorul n-aș afla că acolo nu-mi lipsiseră nu-mi lipsiseră deloc deloc deloc nu-mi lipsiseră festivânjoșeniile thracodacoscorniceliene tutulateralizate.* Sacul. În continuare, aici nu izbutește să dea drumul clantei, de parcă ar avea în loc de mână, clantă; nici să-și tragă sacul din gura, de parcă; nici să afle pe unde-o fi pachetul cu țigări - ca după, să scoată o singură țigară din pachet *pe când bietul gérard e silit să șomeze și să to-ot aștepte aștepte să dea rivoluția mondială peste el*

Degetele: boante, ca scurtate, cleioase, neîndemânatică, neîndegetatice. Și, totuși, au găsit pachetul. Și, totuși, insistă, insistă, caută mai departe, știind ele bine că operetele ar fi în stare să-i smulgă țigara gata aprinsă între buze, gata prinsă între buze, ba cum ceașania este acel ceva care oferă toată posibilitățile, Dacian și tovarășul Sergiu și tovarășul nostru Titus Popovici ar fi în stare să-i ia de la gură chiar și țigara gata-fumată, domnule, *după cum inamicul de clasăcapitalist îl obligă pe revoluționarul gérard să plătească trei mii de francinuveli pe lună chirie bestialului de proprietar contrarevoluționar pe el*, din nou, l-ar putea împiedeca tovarășii în civil să constate că nu-i momentul să fumeze, încă nu, din cauză de, nu-i așa, mâini: murdare, murdărite, murdăricioase, murdărinde

Ei, dacă țigările ar fi așezate în pachet, nu cu filtrul în sus. Eeeei, dac-ar înălța umărul stâng. Dacă ar face un pas. Împinge clanta, fără, neapărat, să-i dea drumul, doar - eeeeeee. Dar așa ești obligat să defilezi cu Dacian, să fii confrate de breaslă cu Titus - ba chiar și cu milițianul Băranul - și s-aștepți-aștepți-aștepți (cu-un dor aprins în

piepți) ariveea mondialei - revoluții, parol!; să apuci țigara de filtru, nu de altceva, că-i cauzează; și să să să, asta, zi-i pe nume. A-ha, breteaua, breteaua ar trage sacul după sine și ar scăpa (cu mine), amândoi, amânpatru, că-l socotesc și pe le petit gérard, că-i mititel și moare, precum, în timp ce țigările ți se vâra cu filtrul lor insistent, insolent, de-a dreptul nesimțit, ba-ntre dește, ba-ntre ochi, mai ales, e-he, mai ales când il faut rêver d'un nouveau départ comparable à celui de 1917, auzi, domnule, la ce revează revoluționarul gérardel, branlîndu-se de sâng pe pavèlele Parisului nesimțitoriu - eeeeeeeăăăă am vrut să spun că filtrul devine de neîmbucat abia după ce-l atingi cu degetele încleioșate, îngălate, îmbălate, năclăite, trozkaite, to' căcatuăla: 'mputiciunea se întoarce, ți se răscoală prin filtru la

ar trebui să-mi fie rușine

dar mi-e foarte foarte nu se vede

să-ți fie rușine pentru ce-ai spus despre rușine

bine să-mi fie Și-i chiar este. Uite-așa, dntr! Se simte despovărat de toate și ce ușor ce ușor scapi de rușine de rușinare de rușinoșenie: îți propui să-ți fie și ca în cartea facerii rușine s-a făcut și oare dacă am încerca facerea și cu desfacerea durerii durerilor ei durerii mele: îmi propun să nu mă doară durerile ei și Și, pe dracu! nu pe dracu pe moartea uite îți propui să nu și nu se face ascultă-mă tu pe mine că eu îți vreau numai bine

Rămas priponit, atârnat, spânzurat la orizontala jumătate (asta face o diagonală curată) de breteaua sacului prins în ușă Nu sacoșă, sac și ar putea lăsa, naibii, zălog sacul *ca vulpea cea șireată foc și care-și lasă ca o vulpe ce-i*

știam că așa o să se-n Și brusc (dntr!), se simte despovărat, dezîmpovărat când vrei tu și vrei și vrei să pari nesurprins zici că știai tu știai pe mă-ta tu mă

a, nu, anua': încă din clipa în care-i spusese: «Pe mâine, mâine vin iară» și pornise spre ușă, cu breteaua sacului petrecută peste umărul stâng, cu halatul-de-vizită pe brațul drept și parcursese fărăde rupturăcincipașii de la capătul patului ei până la ușă, gata: știa. Așa, bine: știa - că are să pășească peste prag cu dreptul, ca totdeauna (dreptul-peste-prag); că, dintr-o singură mișcare, mâna stângă are să se mute de pe clanța din interior pe clanța din coridor și pentru că ritmul e unu, sacul are să rămână-n urmă; nu mult: exact cât să fie ajuns din urmă, prins și strâns.

Degetele drepte scot din pachet o țigară

Degetele drepte sunt gata să scoată

Degetele, trei, ale mâinii drepte au și scos din pachet trei țigări *câte una pentru* n-are cum să le separe, cu cât ar încerca, cu atât ar, dar fără de cacufonie, cu atât ar, mai puțin: numărul țigărilor ar crește, crește, s-ar spurca, și mai, filtrele. Așa că le duce pe toate trei la gură, cu buzele o alege pe cea din mijloc *pe cea din mai mijloc ar zice cineva* dar eliminatele nu mai pot fi reintroduse în pachetul natal, pentru căci:

1) filtrele-s spurcate

2) țigările-s plecate și cine-i plecat plecat e, chiar de se mai întoarce, nu găsește loc - deci: nu intră

3) s-a pierdut pe drum în focul enumerării

4)

Coridorul: pustiu. Adică verde-verde.

Țigările: sloboade extremele, le seamănă la rădăcina peretelui - verde și el, de mama focului

știam că așa o să se-n bine-bine acum: uuuuuu dooooooi

degetele

mâinii stângi s-au descleștat. Dar încă nu: clanța nu se lasă, metalul metaloidos, cleios, înclioșător începe, totuși să cedeze, prinde a se desprinde de palmă, în etape și pârâind, ca pielea jupuită, ca rădăcinile smulse. Sacul scăpat îl izbește cunoscut peste sold, în locul cunoscut, ca un cunoscut așteptat care-ți dă un ghiont *de ce nu s-o fi zicînd la singular: ghionte* își pornește mâna liberă în căutarea brichetei.

Coridorul, în continuare, verde: cărucioarele în care se aduce mâncarea au dispărut, dispărute și mesele de debarasare. În dreptul salonului vecin, 16, un purcoi de rufe murdare, răumirositoare. A început schimba-tul. Sau a fost întrerupt de masă Sau de vizi' *dar nu se sinchisesc ele de vizitatori ba exact atunci își fac de lucru pentru că în rest zac în pișat și-n*

linoleumul verde

Linoleumul verde, pe sub el se ghicește brădetul lamălelor parchetului. Lucește de sudoare. Nu, de băltoace. Din ușa salonului 17, unde se află, mai e cale lungă, mai e cale: unu, două, trei, patru saloane; apoi cotul scurt și, după el, încă un salon; closetul; alt cot șin în sfârșit, scara. Ar scuipa țigara ținută istovitor între buzele supte. Să le destindă, să le sloboadă, ca să revină la poziția normală, odihnitoare, fără țigară: ar scăpa. La urma urmelor, nu oboseala buzelor supte, buzele ar mai rezista

ele. Dar se cere aprinsă Dacă ar sufla-o, împrôsca-o, împuşca-o spre, la rădăcina peretelui, ar cădea lângă celelalte două. Şi ar înverzi. Oricum, nu l-ar ţine de vorbă, de nasture. Atât că nu e deloc convins că ar nimeri la locul ei, păstrat la mijloc, între extreme. Ca o. Aşa că o păstrează, încă n-o trimite

ştiam că aşa o să se

voiam să spun: aşa coridorul

cu băltoacele lui verzi, împutite, cleioase, ‘ncleinde, ‘cle - de la mâncarea vărsată, de la ploştile şi de la ȕucalurile clătinate, prea izbite de canaturi şi de prea pereţi, apă de la apă şi apă de la ape şi salonul vecin, 16, cu gorganul de pânzărie împutrefactă şi răsîmpută şi cărucioarele cu roţile lor împătrate şi încoţopenite şi mesele de debarasare cu picioare cocostârcoase, crăcănaite şi numai cu câte un tampon de cauciuc din patru, în aşteptarea lor de dupăcolţ, pe stînga, pedupăcolţuristîngi, cu stivele lor, în cap, de farfurii năclăite şi cu aricii de tacâmuri de fier năclă’ şi găleţile ‘clăite în care drojdiile se aruncă de foarte sus, de cât mai sus şi, dacă se poate, niţel alături (se poate, aşa!), în scrâşnet de fier pe fer şi în pleoscăituri de lostopane pliscăinde, împrôscaînd în toate părţile, până departe, până spre scară, până la scară, înstelîng lentilele ochela-rilor urcători cu spiţe moi de caltof molf şi cu boabeze obeze şi oreze şi cu aţe mătoase de . Şi, tot pe stînga,

closetul. Şi, tot pe stînga, dar înainte de closetul: ultimul salon înainte de scară: cu uşa veşnic deschi Nu: uşa veşnic deschisă e a closetului, salonul ultim e cu uşa veşnic uneori deschisă, alteori cu uşa foarte închii

Oricum, un salon ciudat salonul ultim: în aceşti trei ani - fără cel din urmă - acolo, înăuntru, nu se întîmplă nimic văzut, nimic auzit, niciodată, cu toate că uşa e tot timpul ba închisă, ba des şi, în sfârşit, salonul ciudat; apoi closetul. El, closetul e. Cel cu uşa. Uşa veşnic deschisă. Şi cu veşnic bătrîna cu poalele ridicate, sau făr-de, sau de tot săltate în cap sau tot aşa, în aşteptarea şi numaivenirea dinainte sau de în cea de după şi cu veşnic bătrîna în patrule, patrupezind în uşa lipsă a uneia din cabine, gemînd încetişor şi mult şi neîntreput şi scheunat după un ajutor care n-o să-i vină şi pe care nu-l neapărat cere şi gîngurind şi învăţînd lumea de la A şi mersul în patru labe şi şi şi duşul flexibil scufundat într-o veşnică găleată de tablă galvanizată, ciocnită şi jimbata şi scâlcie, aşezată scâlc în chiuveta veşnic crăpată şi veş’ şi veşnicul, ascuţitul, jupuitorul de viu pe dinăuntru miros de

ştiam că aşa o să se-ntîmple / ştii pe mă-ta

*pe cuvânt de onoare că știam / mă piș pe cuvântul tău nu știai nimic
 acum un an venea singură cu scaunul
 mutat câte douăzeci de centimetri
 jumătate de oră dus jumătate de oră
 întors credeai că așa, cu scaunul
 are s-o veșnic sfârșească
 ba știam ba știam: în sea' în
 noaptea ceea la eroscenter când
 îmi ziceam că suta de mărci pe
 care o scosesem era pentru mine nu
 pentru fata- ceea trudind la multe
 războaie pe șantierul abatajului
 și tocmai fumam pe marginea patu-
 lui și mă uitam la fata- ceea cum
 se spăla și am văzut-o pe asta
 căzută în ușa cabinei și scaunul
 răsturnat deasupra și scheunînd
 pe loc după ajutorul ne-așteptat
 și gângurind și veșnicul / văzut pe dracu*

*Se decide să aprindă țigara. Și se bucură mărunț, tremurat, că nu
 izbutește de la primul scăpărat. Semn bun
 sau invers
 dacă-i semn-bun înseamnă că trebuie
 să mă întorc / tu să te întorci ooooo
 eu să mă-ntorc ooo în salon și
 să-i spun ceva măcar să-i schimb
 compresa / măgarule măgarule totdeauna spui
 așa: trebuie să fac ceva care în
 ochii altora m-ar
 nu de ochii altora nu de ochii
 dar mâine mâine / măgarule totdeauna spui așa: mâine
 sau: marți sau: data viitoare sau:
 las-că dar niciodat'*

Nu prea. Nu prea, niciodată Dar las-că vine ea, scara
 cu treptele ei
 bandajate în linoleum verde, ud, lunecos, presărat cu așchii de cartoafe și
 boabe de oreaze și frunzulițe ascuțite de pătrunjel de la ciorbițe, ziceam așa,
 în limba diminutivantă a birtăsimii locale, frunzele de pătrunjel n-ar trebui

să se distingă: e verde pe ultraverde, însă pătrunjelul nostru național e auriu sau măcar galbin pe linoleumul mereu tot verde, ud și. Apoi (nu: apoi, ci: în al doilea rând)

în al doilea rând, balustrada, hârtie-de-muște, cleioasă, pânditoare, totdeauna se ferise de ea, scârbit, terifiat, terorizat în acești trei ani - fără acesta din urmă - și de care o să se, în continuare, pânăla Aujourd'hui-maman-est-morte-ou-peut-être-hier-je-ne-sais-pas, asta fiindcă cineva, acolo, sus, a zis că totul a fost dat și bine dat, totul a fost scris și-n frunte pis, el să se mulțumească cu tăcerea, altfel are să fie acuzat, cu probe, de plagiat caracterizat

cărucioristul și, jos, la piciorul scării, aerul libertății - dar.

Acum se simte de aproape plecare. Nu: în stare de aproape. Și poate că n-ar strica dac-ar încerca să închidă ușa salonului, rămasă căscată. Dacă și-ar deplasa capul, numai capul, cu numai douăzeci de centimetri (în timp ce va închide ușa), ar putea-o vedea-o: pomeții și mai pomețiți de febră, găvanele ochilor găvănite cu, pe fund, licărul vitros și modulată. Dar mai ales verigheta, verigheta de alamă care căpătase strălucire violentă, aproape corozivă, deci mincinoasă, ca rumeneala de oftică - pe fondul verzui-albăstrui de mult intrat în piele, pătruns; verigheta se consumă vizibil, de treisprezece' *numai de șase*

numai de șase - numai de șase?, numai atâta să fi trecut de la moartea bătrânului? Până atunci, până acum șase ori câți or fi fost, ea nu purtase. Și nici el. Ba da, purtaseră amândoi, dar războiul - nu războiul, ci refugiul; nu le pierduseră, nu li se furaseră, dispăruseră, așa, seara erau pe degetele lor, iar dimineța ba (sau invers), oricum, el înțelesese: le vânduseră, în sat; pe bucate; ca să aibă ce îmbuca, nu? Ba da, ba da. Nu-și mai cumpăraseră altele, umblaseră așa, goi și necununați. În ultimii ani, glumele lui se făcuseră tot mai groase; se adunaseră în una: «După ce unul din noi o să moară, eu o să-mi iau nevastă tânără!», se veselea el, arătînd degetul inelar fără verighetă Ea, râzînd, zicea cu glas firicel, nefericel: «Ia-ți de-acuma, ce mai aștepti, că eu, azi-măine » - era sigură, toată lumea era sigură că ea are să plece azi-măine.

Dar acum șase ani plecase el, bătrânul-june, fără să anunțe
dacă s-ar fi
întâmplat invers, el și-ar fi cumpărat verigă, oricum, rămasul era obligat să poarte, în sfârșit, verigă de unire cu cel care

se subțiasse, se consumase, trecuse în pielea degetului purtător și în pielea degetelor vecine; și în os, osul trebuie să fie albastru-verde, acolo; și, acolo, măduva. Verighetă de cinci lei, în ajunul înmormântării, ea îi vârșe în ochi un ghemotoc de bancnote: «Și ia-mi și o verighetă, dragu-mamii, că mâine, la țințirim, lumea o să se uite la mâna mea» și el, în primul moment ridicase din umeri, apoi se gândise că ce-ar fi să se supere? să se înfurie? - i-ar fi priit - dar sfârșise prin a ridica din umeri și a lua banii; își amintise de comision abia cu un sfert de oră înainte de cursa de întoarcere, coborâse din autobuz (și ce cald devenise locul) și se repezise în cea mai apropiată prăvălie de lângă Cetate, în fapt o baracă, un chioșc, unde niște tovarăși bruneți cu dosar blond vindeau mărtișoare cu anticipație, se nimerise ca valorificatorii prin comerțul de stat și socialist și să fie recent aprovizionați și cu verighete de aur, le țineau înșirate pe sfoară, ca pe niște covrigei - cinci lei, hai, zece, nu mai ține minte cât a dat pe veriga aceea de alamă, mai târziu se gândise că, acolo, la Făgăraș, cumpărase verigheta mai mult pentru sine, crezând că va fi suficient ca ea să știe că are, pentru ca să fie ca și cum ar purta-o, nu-și închipuia că ea are s-o ceară întâi, pună pe deget apoi-atunci, chiar atunci. Ea chiar atunci și-o pusese iar la cimitir - în fapt: progadie, fiind la Vad - din ușa microbuzului tocmit pentru ea, tras lângă gardul de sârmă ghimpată, scâncea, după tipic și după tipic își frământa colțurile broboadei negre, având grijă să țină la vedere mâna cu verighetă. Cu ea a rămas. Se oxidează, se topește, se subțiază, trecându-se în

dar a mai rămas a rămas metal vaaaai pentru încăpe-atâția ani pe-atâția

Și dacă și-ar deplasa totul cu doar douăzeci de centimetri, măcar zece.

Și dacă ramuri bat în ram

lasă ușa întredeschisă și pornește, stăpânindu-și respirația, aproape un tic: și la venire și la plecare, pe toată durata coridorului, își ține răsuflarea, și-o interzice consecvent, deși mirosurile toate pătrund nuanțat nu numai prin nări, le-a îndurat, le-a învățat, le știe pe toate, dar află mereu alte fațete ale lor, cu pielea, cu ochii, cu bumbacul îmbrăcăminte. Dacă se întâmplă să întâlnească vreo soră pe coridor, o salută cu buzele mișcate ca să mimeze o bunăziua, dă din cap, o dată pentru fiecare soră. Dinaintea ușii salonului 17 și în capătul scărilor, la plecare, răsuflă ușurat, ca și cum ar fi scăpat de tot.

Pășește repede, evitând abil și învățat băltoacele de ciorbe și de zemuri, totul se desfășoară așa cum fusese stabilit în ziua când o mutase aici, de la spitalul din Domnești, în urmă cu trei ani - fără acesta din urmă - : ușile

celor patru saloane, cotul dinaintea ultimului, closetul, cotul celălalt, platforma din capul scărilor

și se oprește în dreptul ferestrei deschise și aruncă, și scuipă, împrășcă gura de aer stătut, ținut obosit în plămâni și în inimă, ca pe o gură de apă împruțită cu care, din greșeală, ai încercat să-ți speli gustul, împruțiceni. Scoate bricheta din nou, dar, de astă dată nici n-o mai apropie de țigară: cursiv, o bagă la loc. Mai poate răbda, mai. Din acum poate aștepta. Să ajungă în stradă: are să arunce, scuipe, lepede și țigara asta, năclăită, cleioasă; are să-și curețe mâinile, apoi buzele și cu mâini curate buze curate (minte sănătoasă), are să poată, altă țigară, curată și ea precum. Acolo, în stradă, are să poată scoate din pachet o țigară, una singură, chiar dacăare s-o apuce de filtru, fiindcă mâi'

mâinile-mâinile

sânt lucrurile, nu lucrurile: ființele - mâinile sânt ființele cel mai lucrate, mai arse, mai, ele o atinseseră, atinseseră lucruri de-ale ei, lucruri de-ale spitalului, fusese nevoit să le și scufunde în gheață ca în borhot; nu de prune, de sfeclă. Și Clanta. Și Robinetul. Și Noptiera și. Mai ales robinetul chiuvetei din closet: la început îl desșurubase prinzîndu-l între podurile palmelor, însă după ce sticla se umpluse, nu avusese altă cale decât să folosească, normal, degetele. Apoi robinetul, a doua oară, ca să ude compresa. Robinetul a treia oară: tot compresa, a patra pentru, din nou, sticla cu apă - are nevoie de multă, de multă a apă, de parcă ar încerca să se spele pe dilăuntru de ceea ce o, pe-acolo, acoperise, mîzgă fierbinte. Și a învățat. A învățat în acest ultim an: să bea din sticlă. Ca un bărbat bea acum. Ca un bărbat culcat, cu capul rămas nedezipit de pernă. Ține sticla orizontal și apa trece, neauzită, neagitată, fărăvaluri, fără ghiolcăituri dintr-un recipient în altul, se mută din butelie sub pătura aburindă, mirosind văzut; din sticlă se strămută alături, coborînd puțin, apoi din nou se deplasează lin, ca abia simțitul curent dintr-un lac. Apoi iese. Iese curând de tot, acolo, sub pătura fiartă și aici, la vedere, pe tâmpile, pe frunte, pe aripile nasului: boabe grele și tulburi

mâinile-mâinile

atinseseră robinetul și clanta și butelca și lingurița și pătura ca o foaie de cocă putrezindă Dar mai ales

am întors-o am întors-o am în'

pentru prima oară și această primăoară cu ea se întâmplase, «Vaaai, dragu-mamii, nu credeam s-ajung », scâncise ea, distinct, atunci când el, cu ochii urzicați de sudoare, gâfâind ca la roabă, se

trudea să facă ce nu mai făcuse vreodată și nici nu văzuse pe altcineva făcând și nu citise undeva despre - de fapt, ea zisese mai demult, mai înainte: «Vaaai, dragu-mamii, nu credeam s-ajung », înainte ca el să înceapă să o, chiar înainte de a ști că are să ajungă, el, s-o întoarcă pe ea, înainte de tot, deci, zisese: «Vaaai, dragu-mamii, nu credeam s-a' », cu anticipație, un șiretlic de-al ei, nevinovat, copilărit, e în firea ei să nu ceară, să piară, dar să nu deschidă gura, iar dacă se întâmplă să fie silită, obligată să o facă, apoi o face, începând cu sfârșitul, adică mulțumindu-ți pentru ceea ce tare-ar mai dori ea de la tine, dacă n-ar sta, ca un zid de închisoare, «cererea» între ea și tine, însă, pentru că a venit vorba, uite, ea îți mulțumește, pentru ceea ce, prin cuvânt, a și fost făcut, adus, dat

știam că

de astă-dată, într-adevăr, el ghicise ce voie prin Vai-urile ei. Ce-ar fi vrut. Ce-ar fi vrut să vrea, așa că se aplecase la urechea ei, ținându-și răsuflarea: «Să te-ntorc?», o întrebare, apoi, înălțându-se și trăgând o gură de aer din straturile înalte: «Pe care parte: pe dreapta?, pe stânga?», continuase, cuprins de un fel de euforie, de mândrie agitată, lăudăroasă: iată, nu numai că ghicise dorința cuiva, dar mersese mai departe, oferindu-se, cu voioșie soră cu hei-rup!-ul brigadistovietic - el, comodul, leneșul, egoistul: dar numaidecât scăpătase în regret: cine-l va fi pus?, și ea, de parcă l-ar fi simțit, mulțumise-constatase, ca să-l oblige să facă acel ceva pentru a cărui îndeplinire mulțumea: «Vaaai, dragu-mamii, nu credeam s-ajung!» și cu mâna înverighetată albastru - ca să-l ajute, ca să-l silească să nu dea înapoi - apucase pătura cu o nebanuită forță și adresă, se jupuisese, nu numai de pătură, dar el

am văzut am văzut am văzut

amvăzutcenutrebuiasă

fiindcă, așa, nu trebuia, fiindcă nu se putea, fiindcă era nedrept să se poată, fiindcă era împotriva firii și nădăjduind că se înșelase, nu văzuse ceea ce tocmai văzuse, fiindcă așa ceva nu se

dar-am-văzut-dar-am-văzut-dar-am

văzuse și nu trebuia să vadă. Nu, nu trebuia să fi văzut. Iar ca să nu fi văzut nimic, niciodată, văzuse, mai jos, piciorul. Se azvârlise cu toți ochii, cu toate privirile, salvat, absolvit, la piciorul ei, unul din ele, priponit de gleznă cu ceva care ar fi putut fi o față de pernă, un prosop, oricum, ceva din inventar, cu număr, în tuș. Prosopul ori fața de pernăavea celălalt capăt înnodat de o gratie a patului, «Ce-i cu piciorul?», întrebare el mai tare decât s-ar fi convenit într-un salon de spital

și ea, firește, scuzându-se: «Mi s-a cam anchilozat de când cu Dar las-că mi-l îndreaptă la loc », parcă așa spusese, ceva cu îndreptatul, sau poate el ar fi dorit ca ea să spună, să rostească ceva-așa în legătură-cu, altceva-decât. Așa că își săpase, temeinic, în auz explicația cu piciorul stănogit la pat, ca să-și poată șterge din adâncul fundului retinei și din măruntaiele toate văzutul de mai înainte, nedreptul, păcatul. «Lassă!» o oprise el la ultimul sfert al drumului păturii și o adusese la loc, aproape la loc, apoi, cu două note mai jos, năucit de istov: «Lass' », după care se așternuse pe netezit, pe tras, întins, aranjat pătura, egal. Nu se oprise la asta și o trăsese, pătura, mult spre sine, adică spre partea la care ea avea să stea cu spatele, după; potrivise pătura îndelung, de parcă ar fi avut de gând să-i croiască ceva din ea și căutînd o simetrie alibi și făcînd calcule, anunțînd pronosticuri - cu toate că știa foarte bine: întinsul și trasul păturii n-are să fie un zid, ci, în cel mai fericit caz, un filtru - dar cel puțin să câștige timp, să-și acorde un răgaz în timpul căruia să poată afla cum anume se poate trece onorabil dincolo de o pregătire. Și trecuse. Aproape - onorabil. Izbutise să treacă fără ruptură: vorbind tot timpul, trîncănind, ocupînd terenul-timp cu vorbe-vorbele, întrebînd inutil dacă așa n-o doare, dacă (așa) n-a apucat-o cumva de undeva cu-durere, dacă n-a atins-o acolo-unde
am întors-o am în'

‘torsese câteva kilograme de oase și de piele și pielea și oasele micșorate, micite, strânse, doar câteva kile de piele, oase, sudoare tulbure, urină clocotindă - dar câteva kile de plumb, meduzos, cu o inerție activă, ca gelatina
am întor'

și, în cele din urmă reușise deși, cam pe la mijlocul pantei, îl năboise disperarea: și dacă nu ajunge la capăt (în vârf)? : împingînd dintr-o parte, se trezea invadat din alta, din alte, împinse-la-loc mai înainte. Și, totuși, izbândise. Ajunsese s-o rostogolească pe stînga, atît, nu s-o tragă, transleze spre mijlocul patului, deci și al păturii, pregătite mental. «Lasă, dragu-mamii, că vine ea vreo soră ori ceva », zisese, o dată, de două, de trei ori sau i-ar fi plăcut lui ca ea să fi zis. Fiindcă așa se zice. oricum, absolut sigur: numaidecât după, ea rostise: «Vaaai, dragu-mamii, nu credeam s-ajung!», cel adevărat. Și el rămăsese cu mâinile atârînd, alături, își auzea genunchii destrunați izbind de capul lor, ritmic, în marginea de fier a patului, sudoarea îl ploua ca dintr-un duș conținut iar căptușeala nărilor îi era străpunsă de căpuși umede și fierbinți și pipărate: mirosul de pat

am întors-o și pe cealaltă am întor'

abia ajunsese să fie în stare să se șteargă de sudoare cu umerii înălțați, că o auzise și pe cea de sub difuzor scâncind. Întâi crezuse că vrea și aceea apă, îi mai adusese și, bucuros de recreația ivită, se apropiase de patul ei. Însă când întinsese mâna după sticla de pe noptieră, femeia (Doamne, fe-me-ia!) scâncise iar, protestând cu ochii, iar în glas cu un semiton mai sus, așa că el lăsase sticla, zicându-și că altceva i se ceruse: să dea opereta mai încet, nu? - se întinsese peste ea către butonul difuzorului, însă peste behădacianisme se suprapuseseră, țâșnite, neverosimil de viguroase, trei glasuri, cel mai vehement fiind al diabeticei de lângă fereastră: «Lasă-l, dom'le, dăschis, pentru ca să știm că cât e ceasu'!» Speriat, surprins, el își scurtase mâna, se micșorase la loc, iar Dacian rămăsese locului, învingător, să pună el, triumfal, ordine în toate. Însă cea de sub difuzor străbătuse cu scâncetul printre dacienături: «Aăăăă-ăă-ă! Eee-o-ăăă! Oooo-aa-ăăăăă!» - rugînd, somînd. «'Ice că s-o-ntorci și pă ia!», tradusese, țipăt, diabetica. «C-așea ie ia: că ce vede la altu', hop și ia, că și ia vrea!», mai adăugase; apoi adăugase ceva nedeslușit (pentru urechile lui numai, fiindcă cea de sub difuzor confirmase)

'm întors-o și pe ea

o chiar întorsese, 'rse; pe când se opintea, orbit de sudoare, s-o prăvală și pe subdifuzoară - acum era, într-un fel, inițiat, nu mai dibuia mișcările, nici ordinea lor - își spunea, îi spunea, le spunea:

CE

NEVOIE MAI AVEȚI VOI DE ORĂ? CE-NEVOIE-MAI-AVEȚI-DE-ORĂ?

din ce în ce mai pornit, mai sincer furios, revoltat și sâcâit, supărat pe lume și mânios în general iar pe măsură ce descoperea, comparînd; pe măsură ce întorcușul se desfășura - afla și el. Iar după ce isprăvisese cu întorsul și al aceleia și-și îndreptase spinarea și se ștergea, inutil, cu batista udă și fierbinte și împutită, auzise, ca scris:

UN OM SE DEOSEBEȘTE DE
ALT OM NUMAI DUPĂ MIROSUL DE PAT

așadar, mâinile întâi, ele trebuiau șterse în primul rând, curățate, răzuite; în al doilea rând, buze'

când îi schimbase compresa, îi acoperise cu prosopul acrud și jumătate din obraz; atunci își trimisese ea, târâș, mâna cu verighetă de alamă la pieptul, gâtul ei, apoi pe deasupra prosopului începuse să-și caute prin pânză bulbii ochilor.

Cârpa aburea, văzut, fuioreă printre degetele dornice să se încredințeze că ochii se află încă la locul lor, sau poate că altceva căutau. El se aplecase asupra-i, cu gândul s-o întrebe ce anume caută; dacă vrea ceva anume. Ea zvâcnise ca într-un spasm mâna cu verigă drept în sus și nimerise cu degetele exact între buzele lui - atingerea fusese ușoară, însă pe el îl fulgerase durerea nu în gingii, ci în ceafă - și găsimd, se așternuse pe explorat; pe încredințat; pe (re)făcut - ca prin prosop.

Scările.

Înainte de a atinge, în coborîre, prima treaptă, îl simte pe Căruciorist. Cu, desigur, Larga Domniei sale.

Scara.

Ar putea să-i și vadă, însă la ce bun? N-are chef de ei, apoi și-a propus să nu-și dezlipească privirea de pe locul, exact, pe fiecare treaptă, unde urmează să-și depună tălpile.

Scara. Ca de obicei, Larga lărgăiește. Aici, în casa scării, miroase a tutun. Violent, a tutun și nu a țigări - gustul, aproape culoarea, sigur consistența aceluia tutun furat, în copilărie, din cutia de metal a bătrânului, roș-aurie. CAM cu, în interior, pe capac, limba de păstrat foița, tutun șterpelit și dus prin funduri de grădini la instigația celor mari, îndeajuns de mari, ca să poată răsuci țigări și din foiță, nu numai din jurnal; tutun al cărui gust s-a depus, nu doar în amintire, întâlnit de atunci poate de două, cel mult trei ori, totdeauna din afară, totdeauna de la alții: tutun uscat, nefermentat, iute și dulce.

Scara.

Fumează amândoi, scuturînd țigările în scrumiera ținută de Larga în mâna sprijinită cu cotul de dunga mescioarei. Fumează amândoi. Ea lălăie, lărgăie. El tace. Îi dă mâna să tacă, el are căru'

nu-i poate suferi, nesuferenie activă; nu-i poate îndura, dar mai ales pe el nu-l, fiindcă, așa, el a fost primul: ea, Larga, cum a poreclit-o de la prima vedere, femeia fără vârstă hotărîită, cu gura întinsă dintr-un perete în altul, lăbărțălăită, lărgălăită de la urechea stângă până aproape dincolo de dreapta, ea a venit mai târziu. Ceva mai târziu ea, Gurădebroască. El, Cărucioristul, ca de obicei, tace. Ca un înțelept. Printre bolnavii care pot părăsi patul el este, nu-i așa, un fel de primar, așezatul, siguruldesine, ăl cu dosarbun. Are și motive să privească lumea de sus, din josul scării: stăpânește un cărucior, unul adevărat. Cum ar veni, cărucior proprietate personală El e neobogătașul, ciocoiul nou. Hai să zicem că nu face el parte din boerimea bolșevică (deși: de ce nu? - uite de

ce nu: ei au spitalele lor, azilele, căminele, chiar și casele-de-nebuni ale lor, nu se amestecă ei cu poporul pe care-l reprezintă); bine; atunci: gestionarul; mandatarul; oricum, colaborator al Organului, așa că ar fi putut băga seama și pe la ONT (exterior); sau tovarășul specializat în însoțirea călătorilor în Occident (Franțujii râdeau, în presa lor de o «delegație» de ceva, din Congo-Brazaville - deci și aceea comunistă - compusă din doi inși mari și lați, însoțită, delegația, de patruzeci și două de persoane adulte, bașca nevestele, cumnații și nepoțelele - vorba unui tovarăș securist local: «Care de care mai membru»). Altfel, de unde cărucior? Adevărat? Și nu i-i rușine să-l aibă, să și-l frece pe sub ochii celor care nu au și nici nu îndrăznesc cu gândul să gândească la o asemenea posibilitate. În cei trei ani - fără cel din urmă - nu-l întâlnise în alt loc (să zicem, în curte, sub castani); numai aici, la piciorul scării. Totdeauna aici, în bluză de pijama, cu prosop cenușiu în jurul gâtului și cu, pe cap, bască creață. Totdeauna cu prosop-fular și bască, chiar pe o căldură ca asta. Totdeauna în față, cu fața spre ușa de intrare în pavilion, astupând pe jumătate accesul la scară. Și totdeauna însoțit, dublat, simetrizat de Larga, cu scrumiera ceea de sticlă în capătul brațului, cotul sprijinit de dunga mesei. Cu gura aia. De broască. Și cu scrumiera - o tot împinge spre Căruciorist, îndemnându-l să se scrumească «Hai », zice ea cu neașteptată căldură și dulceață, chiar atunci când țigara nu i-a agonisit destul scrum ca să se ceară ușurată «Hai », îl chemă cu bucuria-jalea kilometrilor de bărbat nescrumit în ea. Larga îl așteaptă cu scrumiera pe Căruciorist chiar și când bărbatul nu fumează. Mai devreme ori mai târziu - ce contează când! - tot are să-și aprindă țigara și are s-o surprindă cu scrumiera închisă, ne-gata. Și nu se face. Nu se poate - unul ca el, cu basca lui, creață, cu prosopul peste epoleți (ce contează că n-a chiar avut: palpită sub prosop), proțăpit, proptit, încotopenit, înșurubat, de santinelă-n cărucior, exact în calea

astupa scara ca un nesimțit și, încă din pragul pavilionului, el înțelesese că are să fie obligat să facă un ocol periculos, nevoit să aproape frece caloriferul ca să ajungă și, dintr-o dată, mâinile îi slăbiseră, din clipă-n clipă urmau să se deznoade cu totul (ea are să-i cadă din brațe și, desigur, înainte de a se izbi de cimentul pardoselei, are să se pălească de calorifer cu tâmpla, cu tâmpla moale în cuiul-ax fără-de-rondelă al robinetului). Șoferul de taxi care-l ajutase și la Domnești, întâi s-o coboare, apoi s-urce în mașină, se oferise și aici s-o ducă numai el - o duseseră împreună, cu brațele împletite-scaun până la ușa pavilionului, el însă știind că nu se deschid amândouă batantele, zisese: «Doi alături n-o să putem, lasă-mă

numai pe mine», șoferul însă: «Lasă-mi-o mie, șefule, că am experiență, de zece ani car la biata soru-mea», dar el nu cedase și în curând avea să regrete: pe proprie piele învățase că atunci când preiei și cealaltă jumătate dintr-o povară, totalul nu devine dublul celei de până atunci, totalul se face triplu, cvadruplu și nu doar din pricina oboselii adunate; și ea, de parcă toate astea n-ar fi fost de-ajuns, ea continua, după obicei, să se prindă, lipească, agațe de orice-i cădea la îndemână: de tocul ușii, de calorifer, de spătarul căruciorului - iar înpuțicenia de tovarăș-căruciorist-doi continua să bea tutun, cu prosopul de gât, neclintit, cu aerul lui nesuferit de înțelept al satului, al colectivului-de-muncă, în fapt, un perfect dobitoc, un goldegânduri, deosebindu-se de restul senililor și tâmpiților numai prin tăcerea pe care cine știe ce alt idiot trăgător-de-concluzii o interpretează ca înțeleaptă - ‘leaptă, pe mă-sa-n’ - fuma, înțelepțește, nemișcat, taman în drum, exact în cale, obligându-l pe el să facă un ocol primejdios pe lângă caloriferul cu dinți; în sfârșit, cu chiu cu vai, depășise caloriferul, trecuse și de spătarul-baraj al căruciorului, dar când să pășească pe prima treaptă, ea se prinsese cu amândouă mâinile de o abia simțită ieșitură a peretelui, zidul fiind acoperit cu vopsea de ulei, ieșindul acela: o părere, numai ea era în stare să se agațe de orice trecere prin preajmă-i, în spaima ei de suflet fără picioare, căpăta parcă ventuze. Atunci el, poticnit, găjâise: «Dar nu te mai ține de toate, ‘tu-i Dumne’ » - auzise, bine-nțeleș, șoferul, auziseră surorile care priveau ca la teatru, dar mai grav: auzise scârba de Căruciorist; ea dăduse drumul peretelui de care nici o ființă omenească nu s-ar fi putut prinde și începuse să scâncească, murmurând ceva în legătură cu picioarele ei de neslujit, picioarele ei, moartele - iar el pornise urcușul: la fiecare înălțare a piciorului pentru următoarea treaptă era silit să înalțe, cu ajutorul genunchiului, povara care-i curgea din brațe: ridica piciorul, cu genunchiul în întâmpinarea poverii și cobora priza; însă povara scăpa, scăpăta iar la înălțarea celuilalt picior, așa că la următoarea treaptă era nevoie s-o stăvilească din nou cu genunchiul și încercând s-o prindă mai de jos, dar nu mai prea era un mai-jos, o pierdea pe jumătate, o recupera și iar o prăpădea - în timp ce nesimțitul din tronul căruciorului fuma; bea tutun și se scrumea în largalieră; nu se dăduse, dracului, mai la o parte din gura scării nici măcar atunci când el ajunsese pe platformă, la etaj, de unde drumul se mai netezise, potolise, iar Larga

cu gura ei lărgoasă se făcuse vizibilă ceva mai târziu, să zicem de la o vizită la alta și, de la vizită la vizită, el asistase la toate etapele de cucerire a terenului, simbolizat de scaunul de lemn de lângă mescioară -

deci: scaunul din fața căruciorului. Favoritele din acea perioadă, prima, rezemau caloriferul, canatul ușii, cornul balustradei scării și, pe rând și doar cu câte o părere de bucă, veșca scaunului, rama; curând apăruse Larga (mai știi: nu va fi venit din afară, ci răsărise, promovase din chiar stolul de rezemătoare) și se și așternuse pe hușăit: «Hușșșș, fă, ‘re-aț’ ale dracu’ dă șontoroage și schiloade ce s’teț’ voi, trăgèt’ la scauă, ai? La sca-on?, fă?», scula ea, din glas, scaunul. «Na, fă, na! Na-vă scau’...» și le arăta întâi pe-fața, apoi pe-dosul, cu mâna. Alungatele ridicau umile din umeri și, cu zâmbete umile se porneau pe foială pe loc - numaidecât prefăcută în foială chicotitoare, gâlgâitoare, oftătoare - știa ea ce știa Larga, de le alunga de la scaun: patul pe care le lua, la rând, Măria Sa Cărucioristul; pe atunci membrele egale-n drepturi ale haremului nu îndrăzneau să se ia-n largă cu asta, urcătoarea spre culmile locului numărul unu pe-scaun în fața căruciorului; ale rolului-prim de purtătoare de tavă a scrumierei. Și, neîndrăznind acelea, i s-a umflat ăsteia broasca, drept care a început să facă ordine și cultură: «Hușșș, fă, d-aciia! Or’ stați pă scauă ca lumea» și-l arăta, cu mâna încovoiată, sub curul ei, «or’ valea, c-avem ceva dă discuție!», adică de discutat; adică ea și Cărucioristul. Care tăcea. Înțelepțește. Avea fular-de-prosop la gât, leit ochelarii-de-intelectual pe la oichi, ai lui Popescu-Dumnezeu. «Hai, fă, staț’ pă scaon - or’ ce?», le soma Larga, bine înșurubată în scaunul ce li-l oferea. «Urâtăniilor ce s’teț’ voi și șontoroagelor! Și schiloadelor!», mai adăuga Larga cea șchioapă ca dracu, urâtă ca porcu. Foarte-foarte curând (așa se stratifică straturile, așa răzbat numerii-unu) rămăsese singură lângă Căruciorist. El sus, în cărucior, ea pe scauănu’ ei - cu scrumiera. Dacă n-ar fi fost scrumiera, ar fi fost servieta; sau țucalul - aici și mai la obiect. Larga vorbește și vorbește șes și răspicat în felul ei, mai degrabă răscăcărat, brațul cu scrumieră nu-i obosește. Nici chiar atunci când Măria Sa Conducătorul Căruciorului, Primul Bărbat al Spitalului de Cronici - nu fumează. Bine-bine, nu fumează acum, dar are să fumeze într-un viitor, nu? Ei, nu! Sau: ei-da, nu contează, contează ca purtătorul de tavă, scrumieră, servietă, țucal să se afle, mereu-mereu la datorie. Iar nesimțitul, bâlbâitul, câcâitul dracului - și ce dacă nu-l auzise vorbind pe ăsta, îl auzise pe celălalt! - mai are și căru’

ea n-are și nici n-o să

la toamnă or să se împlinească doisprezece ani de când taică-său îl anunțase, prin poștă, că ea se îmbolnăvisese. În următoarea îi scria că o internase la Rupea, unde e tratată de reumatism. El îi scrisese de răspuns: «Scoate-o de la Rupea, du-o la Sibiu, la doctorul Itu, la neurologie.

Spune-i că vii din partea profesorului Braga, îl știi de astă-vară, cel care m-a ajutat la acoperiș» - (ajuns aici ștersese prea-lămuritorul: «tatăl doamnei Popp»). Taică-său îi scrisese din gară: «Am scos-o de la Rupea, o duc la Sibiu. Am impresia că are să aibă nevoie de cărucior - ea care a fost regina balurilor pe unde am umblat». El: «Dacă e nevoie de cărucior, i-l cumpăr eu: de săptămâna viitoare mă angajez la porci, în brigada prințului». Răspunsul: «Am fost, am internat-o. Doctorul Itu m-a certat că n-am dus-o mai devreme. I-a înjurat pe cei de la Rupea. Boala se numește leuconevraxită. Mulțumește din partea noastră Domnului Profesor, fără sfatul său ea ar fi fost și acum tratată de *reumatism!*» (acum începeau sublinierile) «În problema *cărucior*: să nu mai scrii cuvântul *cărucior* în scrisorile către ea, că ea crede că se *însănătoșește* repede și bine și iar are să *danseze* așa că ce nevoie de *cărucior?*» Urma un P.S. cam cât scrisoarea de lung: «Când m-am întors acasă, altă bucurie: șeful secției învățământ a numit-o pe Nuți, ibovnica lui, în postul maică-ti, deși situația ei medicală nu e *clară* (nu mi-a dat la mână certificat medical). Aici e alt *abuz* pe care-l comite fostul tău *coleg* de la Normală. Acest Popescu Gheorghe, care acum face pe scriitorul și semnează cu un nume de râu ori de pârâu, Neajlov ori Bâtca Doamnei ori Topolog ne face zile fripte de când ai fost tu arestat, în '56. Când m-am dus iar la el, la Rupea, să-l întreb de ce a comis și abuzul acesta, a strigat la mine să ies afară, *reacționarule, tu și cu banditul de fiu-tău!* De față cu alte cadre didactice. Și a zis că de luni nu mă mai prezint nici eu la clasă, că pune și în locul meu pe cineva, că țin postul ocupat degeaba. Și că s-a săturat de bolnavi ca tine care nu-și fac datoria și iau banii statului și-i cheltuiesc cu pachete la bandiții poporului. Și că îl șmecheresc cu concedii de boală, că sabotez procesul de învățământ și că sunt bandit ca fiu-tău! Și eu l-am lăsat ce l-am lăsat și când nu l-am mai lăsat i-am zis porcule, care-ți faci dosar pe spinarea unora ca noi, care nu ne putem apăra și hoțule care vă spârgea dulapurile la internat și vă fura mâncarea și cum trebuia să fie eliminat din școală, dar a venit reforma învățământului. Și el a zis că mă dă în judecată pentru calomnie și eu am zis să mă dea, că și-așa n-am bani de să-l dau eu pe el în judecată, pentru persecuții și abuzuri. Luni mă duc la școală, să vedem care pe care» se încheia scrisoarea

«'Mnezeii mă-ti de Macac, ei lasă, las-că mă liberez eu, pun eu mâna pe tine, Macac nenorocit!» - și, de la poștă apucase de-a dreptul peste grădini, Profesorul abia întors de la lucru, de la porcărețe, spăla o halcă de ficat de cal, «No, așe; ai simțit că-i rost de carne, de-aia-i venit, altfel nu te mai vede omul!», «Bine, dom' Profesor, bine, vă explic altă dată de ce

n-am mai venit - puteți să-mi țineți tira cu lampa? Două-trei nopți, nu mai mult?» și, Profesorul, dintr-o dată serios și îngrijorat: «Da ce-i? Mumă-ta? La caz de ăsta, se dă permizie, cere!» și el îi citise din scrisoare, îi explicase cine era Macacul, «Mă duc să-l omor, mă spăl pe mâini și mă-ntorc cu primul tren!» și Profesorul se luminase: «No, lasă-l la păcatele de mișel, că de murit mòre el de bunăvoia lui, ce să conzumi fotoghinu pe el?», «Deci, nu vreți să-mi aprindeți lampa?», făcuse el cu bărbia în piept. «Nu!», zisese bătrânul, apoi: «Șezi, mă, blând, pe curu-ți; ‘n atâția ani n-ai învățat?» «Ce să-nvâț?» «Că nu-i conzult să pui un prețin de să-ți aprinză lampa...» Și el, după o pauză: «Vă gândiți la Marino?» «Ba io mă gândesc la avocatul Bratu, el o aprins lampa, cât lipsea Marino, de să ducè la Cluj, la fata lui Bote...» «Nu-nțeleg: îi reproșați lui Marino că... părăsea domiciliul?» «Ba io nu!» «Atunci? Lui Bratu, că aprindea lampa, în fiecare seară?» «No, păi nu spune prostii!», se supăraser Profesorul. «Tot nu-nțeleg...», spusese el, iar bătrânul: «U’tè ce-i: nu vreau ca tu, prețin al meu, de ne știm și de la Interne și de la Gherla și de la Jilava, ș-apăi aci-n, Bărăgan, de-am avut relații mai... mai așè, nu vreau să te prinză, să te condamne, să te trimeată la drept-comun, pentru părăsire...» «De acord, nu vreți - dar ce are Marino în asta? Decât că a fost trimis la drept-comun, s-a întors...?» «Cum s-o-ntors?» și, numaidecât bătrânul dăduse din mână: «De-aia zic: de ce să le dăm noi lor ocazia? De ce să-i ajutăm noi să ne facă și mai rău?» Și el: «Tot nu-nțeleg, dar cred că ceva-ceva... Și cu Macacul ce fac: nu-l mai omor? V-am spus cum își bate joc de ai mei...» «U’tè ce e: n-aș zice nu - să-l omèri... Numai să nu afle nimeni și să nu părăsești domiciliu’ - ‘nțeles-ai? Că nu să plătie - să-l părăsești, să te prinză, să te strângă de còie, de s-aleji: închisòrea iară, oar’ libertatea - bunînțeles, libertatea din domiciliu! Pentru care plătești - da’ se plătie?»

Nu, nu se plătie.

Îl lăsase pe Popescu-Olteț așa, neucis și îl ajutase pe Profesor la prepararea ficatului de cal. În timp ce curăța usturoiul, bătrânul i-a spus: dacă vrea să intre la porci, în brigada prințului, vorbește el cu directorul fermei, o fi uitat de... «Sper că nu!», zisese el, din nou vesel, apoi: «I-ați povestit și ei? Doamnei Olimpia Braga-Popp?», Profesorul nu răspunsese pe loc, oftase, apoi: «Ăsta era macacu’ de te ducèi să-l omèri - și io să-ț’ țâu lampa! U’tè ce: s-o lași pe Impi-n pace, auzit-ai? Că nu-i de tine! Are copii...» «Vreți să spuneți: eu nu-s de ea...» «Am spus ce-am spus! Are cu zece ani mai mult ca tine! Ș-apăi copiii...» El ridicase din umeri, după o vreme spusese, cu privirea în altă parte: «Îmi spuneți ce-mi spuneți - și cum îmi spuneți - de parcă ne-am afla în condiții normale și eu aș putea, normal, atenta la liniștea conjugală a

unei persoane, fie aceea și cu zece ani mai în vârstă.. Ca și cum, dacă aș părăsi domiciliul și m-aș duce la Sibiu, aș putea-o fura...» «La Sibii?» s-a mirat bătrânul. «Io credeam că te duci la Sibii pentru mumă-ta, de-i în șpitai, nu pentru o muiere măritată, în plus, de nu merită atâta osteneală. Dacă te mănâncă, dă-i un telefon...»

Telefon?, căzuse el din lună, atunci. Cum de nu-i trecuse prin cap - lui, basarabean, adică acel român care ține-legătura cu alt român prin aviz-telefon?

«Dar nu-i știu numărul...», făcuse el plângăreț, atât de nefericit, încât Profesorul izbucnise în râs:

«Cine nu poate da telefon undeva de știe numărul? - da să te văz că dai telefon la un număr de nu-l știi întreg...»

unu-patru

și încă patru cifre, îi ceruse ea operatoarei, adăugând, ascuțit: «Dar urgent de tot, e un caz în familie!» și el își ascunsese urechile între umeri, să nu audă, să n-o mai audă; se așezase pe banca de lemn din fața oficiului telefonic, expus salutarilor pravoslavnice și interogative ale lipovenilor din Bordușani, sperînd că, până la primirea legăturii cu acel unu-patru, Doamna Olimpia Braga-Popp se va întoarce la sine, cea adevărată, cea dinainte, cea de anul trecut, de totdeauna; că va veni alături, pe bancă, împărțind cu el lipovenimea, ori va rămâne în prag: ca să dezmință; dar ea nu ieșise, nici măcar în prag, se uitase pe sine acolo, înăuntru, în încăperea întunecoasă, cu miros de praf și de motorină stropită; trei sferturi de ceas, acolo, până i se dăduse legătura cu acel unu-patru și, după ce dăduse Dumnezeu să isprăvească de te-sărut-mult-de-tot și de vaaaaai-dragă, ieșise; dar nu ca să se așeze alături, pe bancă; nici să rămână în prag: se dusesse drept la bicicleta rezemată de peretele oficiului și așteptase, așa, cu spatele, ca el să vină, să-i țină bicicleta, s-o ajute să urce pe cadru și s-o

«O duci tu, pe cadru!» zisese Profesorul - el aștepta de mult, o aștepta, se aștepta și, în primul moment, înțelesese că Profesorul îi cere bicicleta cu împrumut, n-ar fi fost prima oară, așa că se grăbise să-i reamintească povestea cu frâna de mână care trebuia apucată și strânsă într-un anume fel, ca să, dar Profesorul îl întrerupsese, repetând: «O duci tu, pe cadru, dragă!» și el: «Poftim? Ce? Eeeu?» - el, pe însăși Doamna Olimpia Braga-Popp?, dar Profesorul: «Păi tu, că io nu mai poci și-ar fi și incest» și el făcuse un pas mental înapoi, grosolăniile nu-l prindeau deloc pe bătrân și, ca să șteargă, spusese, prudent: «Să încercăm» și abia după ce acceptase să încerce, o văzuse: venea prin grădină, pe unde venise și

Profesorul și era și mai strălucitoare acum, aici, în grădina lui decât în curtea Profesorului și la Borcea, grădina și porumbul, prin și pe deasupra căruia plutea, i-o apropiaseră cald; venea din grădină, prin porumb, plutea pe deasupra porumbului, avea o rochie galben strălucitoare și galben stinsă și pălăria cunoscută, albă, azi cu panglică galbenă; venea încoace fără să păsească, dulcile și viguroasele salte nu țineau de actul mersului ci, desigur, de pălărie, venea cu pieptul ei, cunoscut și cu ochii ei violeți, cunoscuți și cu gura mare, pulsatilă; el rezemase la loc, de peretele casei bicicleta și rămăsese drept, cu mâinile dintr-o dată amortite dureros, spânzurate și cu gura uscată; așteptând ca Profesorul să facă prezentările și bătrânul chiar începuse: «Uite, Impi dragă, să ți-l prezint pe domnu », însă Doamna Olimpia Braga-Popp nu auzise ori nu avea timp să audă: se oprise în dreptul ferestrei deschise, apoi se rezemase cu un șold de pervaz, își scosese pe rând sandalele și le scuturase de țărână și el trebuise să facă un efort teribil ca să-și dezlipească privirea de pe galbenul răsfoit ca dintr-o carte spânzurată și să și-o mute alături, la Profesor, așteptând salvarea, adică bătrânul să repete prezentarea, ea, în sfârșit, s-o ia în seamă și să se isprăvească o dată!, bătrânul însă tot lui: «Nu durează mult, cât să deie telefon la » și-atunci, pentru prima oară îi auzise glasul de aproape - nu, în prima clipă nu i-l auzise, i-l văzuse: era cel pe care-l aștepta și pe care i-l știa: plin și moale elastic și de consistența sânilor; dar după ce buzele se liniștiseră, ajunseseră până la el cuvintele - alt son, altă consistență - alți sâni: «Și dacă durează, ce? Îi stric vreo șustă?»

el scutura din cap, apărându-se de viespi, alungându-le, spunându-și că nu Ea vorbise, nu al Ei era cuvântul acela, nu atât străin, cât răsturnat și, ca să înlesnească reabilitarea, dezmințirea, spusese: «N-am altceva de făcut, vă stau la dispozi' », dar Ea nu se lăsase prinsă (știa, desigur, că el o aștepta și nu doar în ultimele săptămâni și zile și mai știa că el făcea naveta la Bordușani, la Tamara, numai pentru Ea, în așteptarea Ei); se răsucise și se aplecase peste pervaz și privise înăuntru, în casă, rochia galbenă i se ridicase mult la spate; pentru a doua oară, el își ferise ochii de arsura picioarelor pline și albe; își căutase reazim din nou la Profesor, dar acesta, chiar atunci fusese chemat (de Ea) și, din nou, cuvintele ajunseseră până la el cu întârziere: «Și-a pus cearceafuri curate, ți-am spus că are o șustă»; privirea lui, transportată de bătrân, se mutase lateral, apoi coborîse, răzbunătoare, pe galben; și constatase, răzbunător, că Doamna Olimpia Braga-Popp (cu doi *P!*) ppppoartă chiloți negri - «Oh, 'tu-ți dumnezeii mă-ti de oafă!», o gândise el, umilit, înșelat și ușurat în același timp și se răsucise ca lupul, se întorsese la bicicletă, desprinsese pompa din clame și se chinuise la roata din

spate: dădea două pompe și pipăia roata, mai dădea două și iar o pipăia și, pe la a cincea sau a șasea roată, glasul străin sunase exact deasupra lui: «Adică ce vrei să zici: că-s mai grea decât alea pe care le duci, sâmbăta, pe cadru?», el rămăsese neclintit, acolo, jos, chincit, simțind cu obrazul stâng și cu umărul stâng și cu brațul stâng picioarele ei fierbinți și albe și parfumate și, cam deasupra creștetului, buza poalei, malul palpitând abia auzit al rochiei galbene și acolo sub sub clopotul de lumină galbenă, cu ațe subțiri de mosc, cu ochii arși de arsura neagră și nedreaptă a chilo'

Cărucioristul cu Larga dumisale, jos, la piciorul scării. Fumează amândoi. Sau au fumat până adineauri

dacă i-aș da un telefon dacă i-aș da la unu-patru și aș întreba de profe' numai că profesorul a murit iar dincolo de unu-patru nu mai

mai departe de unu-patru

nu mai știe, cum nu știuse nici la Viena, în seara cu ploaie și cu odaia de hotel rece și așternuturi umede și nici la München, în aceeași seară de ploaie și de urât ambil, sentimental, în aceeași cameră a aceluiași hotel și cum nu știuse mai departe, în toate hotelurile cu ploaie și seară în unu, nu-și putea aminti restul de patru cifre, după cum cum nici căru'

la Viena, parcă-parcă, dar nu e sigur că nu-l suprapune celui din Köln, ceva cu nichelaje multe și roți cu alb și parcă ceva care poate coborî și scările, mai degrabă la Frankfurt, să zicem pe lângă Eros Center, fiindcă acolo o văzuse căzută, cu scaun cu tot în ușa fără ușă a cabinei, deși cel mai și cel mai rămâne magazinul de pe St. Germain, undeva între Rue du Bac și Chambre des Députés, ei, da, acela magazin

dar nici măcar prețurile nu le-am / fiindcă n-ai vrut să-i cumperi nici măcar nu te-ai gândit cu: n-ar fi rău dacă

De o bună bucată de vreme, în pragul pavilionului. Reîncepuse ori nu stătuse deloc, ploaia: mărunță, aproape abur, caldă, nerăcoritoare. Oricum, mai bine afară, mult mai

cum ies dintr-o alveolă o uit și mă uit pe mine cel care am fost în acea alveolă și cum intru într-o alveolă mă uit pe mine cel din fosta alveolă sau din nici una - ce bine ce bine

ce bine, aici, afară. Mirosul de floare de tei, acruie, fermentată, dămbul de ciorbă de tei, de drojdie de flori de tei i se lipește de retină, de nări, de piele, udă, cleioasă, dulceagă. Dar afară totul e suportabil. Oricât de rău, oricâte rele ar sta la pândă, afară - mai ales dincolo de poartă, dincolo de porți - tot e mai bine decât înapoi, înăuntru.

Plouă, plouă și, totuși, vârfurile teilor sânt aprinse de soare. Lumina se

prelinge de sus ca un ceai de tei, vâscos. Ca bulionul de tei. Ca
zi-de-vizită

prin abur: pe un capăt de bancă, vizitata: stingheră, stingherită, stingheritoare; vizitatoarea vorbește, nu cu vizitata - mamă, cumnată, soră, ci cu o soră de la spital; ca de obicei; ca foarte de obicei - ce-ar avea de vorbit vizitatoarea cu vizitata?; vizitatoarea e voinică, are piept grasulent, glas gras și picioare groside pe care, pe muchia băncii nu și le poate alipi; ceva întunegru se bănuiește acolo, între faldurile aburinde și celulitoase

dacă i-aș cere portarului o carte de tele'

‘fonul public atârnat de zidul pavilionului, între el și poartă, poartă, atârnată, o soră. Care soră și-a înfundat urechea liberă cu un deget al mâinii drepte, libere, iar cu cealaltă sprijină receptorul în căușul palmei în așa fel, încât să poată astupa grătarul cu degete suflecate. Răcnește răspicat la cineva care se numește Cici. Și se uită încoace, spre ușa pavilionului:

- Miroase-ntâi, blegule, să nu fie a' d-oțet!

gigi nu cici

Desigur, numai pentru urechile lui zbiară la blegul de Gigi, fiindcă lui îi zâmbește. Complice. Astupă microfonul cu degete încârligate îndelicat.

- Copiii ăștia - cine are să și-i crească, cine nu să nu-i dorească! turuie, după care se sloboade în răs gâdililit.

mi-a făcut cu ochiul *nu se poate mi s-a părut*

ba da: îmi face iar cu ochiul

sora de la telefon și-a proptit un picior pe o ieșitură a peretelui și se uită la el. Și cu el vorbește. Și lui îi face cu ochiul. Cât timp el a stat în ușa pavilionului, despicătura a fost orientată spre el. Acum, când el pornește spre poartă, genunchiul mult înălțat se rotește, urmărindu-l cu valea de dincolo de deal, ca un radar

dacă radarul ar mușca așa ar

halatul i s-a crăscat până la burtă, femeia are picior gros, alb. Și chiloți negri

categoria aceeași categorie aceeași unifor'

Se oprește, împiedicat: în locul porții, un morman de moloz ud și cărămizi ude. Și fiare răsucite, făinite de tencuială La venire nu băgase de seamă lipsa porții; nu-și aduce aminte ca, intrînd în curte, să fi pășit pe scândura aceea așezată exact pe moțul molozului - deși pe margini, pe lângă zidul spitalului, a rămas destul loc de trecere - adevărat, înnoroiat. Adevărat, ieri mișunau prin zona aceasta câțiva bărbați înarmați cu răngi și cu țigări. Adevărat, dar ieri

poarta era pe picioare. În schimb, bărbații aveau barbă de o săptămână, salopete înscorțoșate de var și de noroi uscat, pantaloni strânși pe gleznă cu sfoară. Pălării fleșcăite, foste negre. Dacă (ieri) ar fi cercetat cu atenție, le-ar fi descoperit și blazoanele lor de țărani care au încetat de mulțisor să mai fie țărani, dar nici orășeni n-au ajuns și n-or să, poate niciodată, navetind or să sfârșească și or să fie îngropați cu servietele lor de mușama alături și cu abonamentul pe calea ferată ori pe autobuz - cu ce vin ei, în fiecare zi, cu servietele lor de mușama, goale și cu ce pleacă ei, seara, cu servietele lor de mușama, burdușite cu pâine. Ieri, răngile nu foloseau servietistilor decât la rezemat. Toți patru - sau șase sau trei - ședeau rezemați în răngi ca în băte și se brehăiau cu una dintre surori, poate chiar cu asta, telefonătoarea; ea își sprijinise coatele de-o parte și de alta în tocul ușii cabinei, coatele mult înălțate deasupra umerilor trăsese în sus, egal, dezvelind pulpele ‘ulpoase și dalbe și cu, desigur, chiloține’

- Halo, domnu, halatu!

Nu strigase așa cum, de obicei, strigă portarii, după. Nici măcar așa cum strigă surorile care-l înlocuiesc sau dublează pe portar. Telefonătoarea îl chemase ca pe cineva cu care tare ar mai sta de vorbă.

- Scuzați-mă, zise el și se întoarse, roșind. L-am uitat.

- Vaaaai, da nu face nemica, se-ntâmplă! - îi râde, îi ia halatul îl atârână de colțul ușii deschise - desigur, pentru că ușa e mai înaltă decât cuierul de după - înălțînd brațele mai mult decât este nevoie și arătându-i chiloții negri-negri, îndelung. Mai toată lumea pățește la fel, îi râde ea, peste umăr, continuând să umble pe la gulerul halatului, acolo, sus, pe ușă. Vaaaai, da’ ce geantă frumoasă aveți - de-afar’?, acum părăsește halatul și se întoarce. Vaaaai, ce frumoasă!

- De-afar’, tușește el, neputîndu-și extrage privirea dintre picioarele surorii, acum de față, acum, ca și ieri, dezgolite de coatele proptite în canat, simetric. De-afar’, repetă și se știe privind direct, fără ruptură, fără rușine
portarul nu-i aici dacă aș măcar să

- o pereche az’ iarnă, da erea prea mici, cu doo numere mai mici și i-am dat
a ciorapi

- că ‘icea Doamnamare că mai trimeteți, că doar acolo, afar’, ciorapii e eftini, da n-am mai întrebat-o, că nu se face, da să știți că totdeauna, mai ales cân’ e zi de baie
ciorapi ciorapi cio

 ea îi scrisese (desigur, înainte de a cădea acolo, în ușa cabinei) că primise pachetul pentru surori: «Am dat tot, dar dacă ai putea să mai trimiți

1 vagon ciorapi + 1 vagon chiloți + 2 1/2 vagoane săpun, abia atunci le-aș mulțumi pe toate». «Atunci și nici atunci», adăugase.

- nu pă degeaba, Doamne ferește, că niminea nu pretinde, să știți, că doar nici ‘mneavoastră nu i-ați luat după stradă
ciorapiciorapiciorap’

trimisese în mai multe rânduri, în total vreo cincizeci de perechi, apoi săpunuri, dezodorizante, Suzana știa după ce anume se dau în vânt masele largi de tovarășe femei din România, ea colindase magazinele, în căutare de supranumere, ca pentru acele femei care sânt prea sărace și prea îndobitocite de muncă și de griji ca să poată ține cură de slăbire, măcar să se stăpânească de la acele alimente care le dau puterea să muncească, puterea să stea la cozi apoi să nu găsească; în unul din pachete pusese și rezerva ei de ciorapi; într-o altă pungă, șalul de mohair și ciorapii lungi, de lână, împreună cu un bilet: «Șalul și ciorapii de lână sunt numai pentru tine. Te rog stăpânește-te și nu le da surorilor - pentru ele am trimis, cred, destule alte lucruri»; dar alaltăieri, ea, cu ochii tulburi de febră, la întrebările lui repetate: «Acum e cald, dragu-mamii, ce să fac eu cu ciorapi de lână și cu șal?» și el insistase, bănuind, și ea: «Dragu-mamii, să trăiești și să-ți dea Dumnezeu sănătate că mi-ai trimis ce mi-ai trimis, dar ce să fac eu cu ciorapii?, pentru care picioare? Și șalul? Sora Nuți (sau alt nume, n-a reținut), atâta l-a lăudat și atâta mi l-a cerut să-l încerce - când era în schimb, de mai multe ori, dar a venit de câteva ori și când nu era de schimb - și i l-am dat, la-l și poartă-l sănătoasă, am zis, că și-așa niciodată nu mi-ai dat apă când am cerut și nici oala, ba o dată ai vrut să mă bați pentru că... ei, povești de-ale noastre, de spital, așa i-am zis, dar crezi că s-a simțit? A luat șalul și tot așa a rămas: tot rea și...» - bine-nțeles, nu mai avea nici șervețele de voiaj, nici tuburile de Valderma, nici măcar flacoanele cu Mexaform, aduse, ritmic, de ‘Ocru

- prefer mai bine Rexona, că-i mai aspru, îl plătesc cinstit, să știți, cu cinci lei, ca la Consignație

întâmplător nici nu-i adevărat dar nu contează

«Când e zi de baie, mă bucur dar mă și întristez, fiindcă în timp ce unele mă cară în baie, în cearceaf, altele fac curățenie, așa zic ele, că nu permite regulamentul și, când mă întorc de la baie, nu mai găsesc nimic, începând cu creionul și cu lingurița și sfârșind cu... Numai cruciulița asta, de care mi-ai scris că e din Spania, mi-a rămas, am scăldat-o nu știu de câte ori, o țin în pumn, o botez mereu, să nu rămân și fără ea, numai sora Nuți de câte ori mi-a cerut-o s-o încerce, dar n-am vrut, asta nu, mai bine ia-o acasă, dragu-mamii, că-i păcat să »

- Bine-bine, o să văd dacă mai avem și ce. La vizita următoare.
- Adică joi? Nu veniți și mâine, că biata Doamnamare, sărăcuța...
- O să văd, o să văd. Bună ziua.

Pe trotuar, în sfârșit. Din urmă, cuvintele femeii continuă să-l bâzâie. De sus, din lături, îl burează picături minuscule, nerăcoritoare, plămânii suferă. Vrea să scoată o țigară, dar își aduce aminte de cea uitată în gură. Pistruiată de ploaie. Întoarce capul și o scuipă. Dar filtrul e bine lipit de buză. Înaltă o mână cleioasă și, după îndelungi manevre, o desprinde. Când o aruncă, trebuie să scuture și mâna de câteva ori, moartă din încheietură. Ca să scape de omidă

În dreptul ferestrei a doua: în pervaz, aceleași două lămâi întregi și încă o jumătate, stoarsă, cu mațele afară. Și sticla tulpure de Cico și pachetul lunguiet cu hârtia lui unsă. Apoi sticla de lapte, pe jumătate plină, cu dop de hârtie. La fereastra a treia: același cap cărunt și nețesălat, alcătuind un fel de cozoroc câlțos deasupra ochilor tineri și ironici. Sau morți. Fereastra a patra: aceeași perdea boțită și pătată; între ea și perete, același corn de pat metalic, alb.

Se oprește în colțul clădirii. De aici, măcar de aici, ar trebui să înceapă vântul și soarele și

din alveolă în alveolă. De ce te încăpățânezi să sperii că o să spargi zidul cu capul?, l-a întrebat de câteva ori ocru și el de fiecare dată: Și dacă-l sparg și trec dincolo? Și 'Ocru mimînd înțelepciunea veche și căinătoare: Dincolo adică în celula vecină?, n-ar fi stricat ca fie-mea să aibă un soț ceva mai inteligent și el: N-ar fi stricat ca nevastă-mea să fi avut un tată mai puțin inteligent fiindcă inteligența de care vorbești

și lăsam suspensia suspendată, așa, ca să se poată înțelege mai multe și mai mult și 'Ocru făcea cu regularitate greșeala de a se încăpățâna să continue discuția și eu mă lăsam greu cu replica și chiar refuzam, dar el insista, cu voluptate masochistă, însă eu nu mergeam mai departe de: Reproșezi altuia lipsa de inteligență, de parcă ție ți-ar prisosi, când, de fapt, tu (sau, ca să fiu dulce: și tu) te-ai lăsat condus de sentimente: La exclamația mea, naivă, à propos de Koestler, care știa dinainte de 1940, 'Ocru: Dacă îți închipui că numai Koestler știa..., și eu, mai mult din inerție, decât din satisfacția de a-l fi prins: Vrei să spui că și tu, de pildă, știai? Imaginează-ți că, de pildă, asta vreau să spun! și eu, complăcându-mă în inerție: Și? Și! a făcut 'Ocru, condescendent, apoi: Și n-am vrut să cred, n-am putut. Nu ți-ai dat voie să crezi, am crezut eu că îl ajut, dar el a trecut peste: Când iubești o femeie, chiar dacă ți se spune că e curvă, chiar dacă vezi cu ochii tăi că ea... Ah, am zis, deci asta este luciditatea, inteligența pe care i-o dorești ginerelui, iar 'Ocru, ca să nu arate că, totuși, a fost prins: Bine-bine, așa e cum zici

Din alveolă în alveolă. Și numai drumul dintre una și alta, mai exact: *din* una în alta. Totul să fie celulat, alveolat?, am zis. Dar bine-nțeles! a exclamat ‘Ocru, mirat foarte că se mai poate rosti, cu glas, o asemenea întrebare. De ce, bine-nțeles?, am zis și ‘Ocru: Bine-bine, îți cunosc teoria cu închisoarea din fiecare dintre noi - e naivă! Și am zis și eu un: bine-bine mental și m-am mutat *trebuia să mai rămân să-i schimb compresa / trebuia*

dar n-am ră’ / n-ai

să-ți spun și motivul / nu-i nevoie: meursaultizezi și nu vrei să pentru că

a mai altul și în viață și pe hârtie și tu n-ai vrea

să trăiești ca un erou de carte și nici să scrii ca

un autor de carte ți-e frică de plagiat ți-e frică de

déja-vu

nu mi-e frică mi-e altceva

Același burlan în colțul clădirii, turtit de golani, după miezul nopții, eventual cu capul, eventual ziceam că burlanul e de fontă Aceeași pată de umezeală coborând de la turtitura-spărtură ca rădăcinile unui arbore dezrădăcinat și săltat la un metru și ceva și oprit acolo, pe zid.

Își simte pleoapele îngroșate, aderente. Și năclăit gâtul, după urechile. Scotocește în sac și se luminează

mai am două șerve cum te poate liniști încuraja constatarea că ai un șervețel în plus dacă aș spune-scrie: ce bine ar fi dacă am constata că avem un șervețel în plus și pentru celelalte mâini și pentru celălalt obraz și celelalte pleoape ocru m-ar amenda și m-ar bine-bini

E liniștit. Aproape vesel. Aproape liberat. Ploaia încetase. Ba nu: ploaia chiar a încetat. Rupe ambalajul șervețelului în plus și începe să-și dezgroe obrazul, buzele, pleoapele. Își simte pielea strâmtându-se, scurtându-se. Și e bine. De aici, de la burlan, începe nespitalul. De aici poate să se

de aici sunt liber

pentru că dacă n-aș fi n-ar mai avea nevoie de ei

de el

Nu-l uitase - nu-i uitase, nu uitase nici o clipă, acolo, înăuntru, dar acum, când îl vede, simte cum inima îi coboară, îi cade în adânc, în fund de sac. Aceasta este senzația: cădere în fund de sac. Nu e cel de azi dimineață. Nici țiganul care îl luase în primire, din Drumul Taberii, la plecarea spre spital. Nici țigănoiul burtos și asudat și nebărbierit și căruia, desigur, îi puteau picioarele și care-l preluase la Gara de Nord, unde schimbaseră troleibuzul. Unul nou. Nou de tot, nu l-a mai văzut niciodată. În jur de treizeci de ani, păr scurt, creț, parcă ușor roșcat.

Mapă

*e un proaspăt proaspeții se dau de gol când te îndrepti spre ei cu
ochii acolo unde ar trebui să le fie ochii*

Coboară de pe trotuar și se îndreaptă spre roșcat. Roșcatul face un sfert de
întoarcere și se uită, încolo.

dacă e băiat și dacă băiatul e novice o să mă simtă și o să

E băiat și e novice: după o scurtă ochiadă înapoi, se urnește. Se simte
efortul de a-și tempera pașii.

trebuie să-i ies înainte pe trotuarul cestălalt

E în dreptul roșcatului. Îl depășește. Traversează spre el, în întâmpinare.
Roșcatul se oprește, se uită la ceas.

dacă e o să intre în parc

Roșcatul, fără nici o ezitare, pătrunde în parc printre tufișuri ude.

dacă e o să se uite înapoi

Se uită

*o să dispară pe după closetul public și o să scoată capul fie pe după clos-
et fie pe după chioșcul de răcoritoare*

Pe după chioșcul de răcoritoare.

și acum ia să-l alergăm nițel

UNU

B.

- Pst-pst! Lambă!
- Salut, lam...Mihule. Așteaptă-mă-n casă, mă-ntorc în cinci minute.
- Da-acu ce cusur ai? A! Bine, lambă, dacă zici tu...

- Ți-ai planificat întâlnirea la nivelă cu gagica, lambă? Să nu pretinzi c-ai și rezolvat-o din poziție de marșforțat - măcar era echipată cu bretea de su' genunche? Ai propus-o la gard, însărcinată cu socotitul floricelelor, din șase-n?

- Numai la chestie-ți șade gândul. A fost o scurtă discuție.

- Discuție. Bine, domne, dac-așa-i zice pe la voi - intră și zi: sugi un molan? Rrece, de la neagră proprietate personală?

- Nu refuz, mai ales dacă-i vorba de molan.

- Și mai ales dacă-i vorba de epuizare după lupta de clasă pe care-ai dat-o pe scara... socială.

- Care scară?

- Bine, domne, așa să rămână: care-scară - io-te, mamă, pe cin' ți-am adus la sca... Ei, acu mă crezi că s-a-ntors? Pretindeai că-ți pun ceaucioace?

- Șșșșt! Bine-ai venit, mamă.

- Bine v-am găsit, săru-mâna.

- Lasă, nu trebuie... Și de ce te-ai întors, mamă?

- Pardon! Întrebarea asta-i pe numele meu! Ia, mă! Ia și matale, mamă, închină și zi-i: Bine-ai venit, boule! Săru-mâna mamă. Bine-ai venit, bă lambă ce ești tu! De ce te-ai întors, nene?

- Lasă-l, mamă, ce-ntrebare-i asta? O fi având el motivele lui, ce te bagi în sufletul omului? Mama cum se mai simte?

- Rău. De la ea vin. Rău.

- S-or fi făcînd zece ani de când...

- Treișpe.

- Așa s-a canunit și bietu Vasile, frati-miu, tot din boala asta, arză-o-ar focu. S-o fi bucurat, sărmana, când te-a văzut.

- S-a bucurat. Credea că nu mă mai întorc. Cum au crezut și alții...

- Așa, dă-n mine, dă, că dau și eu, n-ai grijă. Ce 'iceai că ne dai de crăpel, mamă? Fă-te că-i distribui și lui lambă-ăsta o gamelă de ciorbă, că-i frânt, săracu, a depus muncă grea, cartelă A... Așa: abia te-ai descins de călătorie

și-ai și pornit la vânătoare de româncuțe-n zăvelcuțe! Asta ar deveni că nu te-ai prea bucurat de trup străin, dacă te repezi ca un nehalit la prima băragăneancă - scuză-mă, da' după fotomontaj, arăta ca una din echipa Niculinii Curdăfer, aia de la Baracă, responsabilă cu nu-vă-mbulziți-că-e-pentru-toți. Noi,ăștialalții, am mai evoluat nițel de-atuncea,tu-ai rămas tot la genu Lățești...

- Oi fi rămas, dar nu despre asta... Altceva...

- Al'ceva, zici tu. Al'ceva - asta-nseamnă, pe franțuzește, călărirea muierilor, ziua-n amiaza mare, pe-o scară dă piatră...

- A, scara! Înseamnă că ai văzut: Ea a alunecat și...

- A dracu-alunecătură, lambă! Auzi, s-alunece ea, cu de la dânsa putoare', cu cracii multilateral desfășurați în trăgători, să nemerească taman în țintă - asta-i figura leului? Mutèști, ai? Păi, ce să mai ceaușești 'fața evidenței?

- Evidență! N-a fost nimic!

- Cum ar veni, ce-am vizionat io, de la fereastră, de sus, a fost o-nchipuire de-a mea, fierbinte, pură și simplă! Ai intrat tu după ea, la Duca, ori n-ai intrat?

- La cineee?

- Duca, domne, scriitoru, confărtat de-al tău.

- Habar n-aveam că stă pe-aici.

- Adică ce văz io - nu văz! Muierea intră la Duca, tu după ea și, pe scara care duce pe terasă... Băi lambă, ce figură! Tre' s-o conspectez - unu: gagica-și dă drumu la trupan pe fesele dindărăt, pe scară, ca pe sanie; doi: gagicaru-așteaptă jos, la rădăcina...Bine, mamă, săru-mâna și vezi ce mai e pe-afar', că noi avem o consfătuire de producere...

- A fost foarte bună ciorba, săru-mâna.

- Așa, lambă, schimbă vorba cu ciorba. Bă, te-am filat ieri sau alaltăieri, din autobuz, la Leonida. Erați amândoi.

- S-a-ntors și dânsa, mamă? Nu i-a părut rău că pleacă de la Paris?

- Ei, care-i femeia...

- Nu-i nimica, data viitoare stați mai mult - ori: mai de tot, cum ar zice Mihu... Paris se mai găsește, principalu-i că vă-nțelegeți, că bietu Mihu...

- Toarnă-mă mamă, toarnă-mă! Dè, domne, dacă nu merge, nu merge!

- Vrei să spui că. Soția?

- Vreau să spun! Ne-am cam despărțit. Sufletește - cu trupu, tot la noi...

- Da să știi, mamă, că nu-i ea de vină! Ea, sāraca - pâinea lui Dumnezeu!

- Bine, mamă, lasă că de dosare mă ocup io. Vezi c-a venit, du-i și ei ceva.

- Da nici Mihu nu-i de vină. Ce vină: c-a intrat la pușcărie copil și-a ieșit la treisćinci de ani? Asta-i vină? L-a nenorocit, mamă, v-a nenorocit, arză-i-ar focu!

- Șșșt! Poate te-aude nen'tu și-ți face cincinalu-n patru.
 - Să m-auză, arză-l-ar focu și pe el de...
 - De cincilateral! - vezi ce curaj are bătrâna? Unde-am rămas cu lecția?
- A, la despărțământ - da, domne, ne despărțăm - las', că-ți fac vorbire al'dat, acu ia cântă de dosaru tău.
- Ce să cânt? Am fost, m-am întors...
 - Păi, da, că ereai așteptat la scară - hai, bă, că mor de curiozitate: i-ai făcut bucureștiu' chiar colo, su' ceru liber al patriei? 'Fiu al dracu, când i-am văzut cracii goi că bătea văzduhu ca mân'li lu nen'tu la tribună...
 - Comparația e grozavă, numai că... Zici că ai văzut, de la fereastră: înseamnă că ai văzut că nu s-a întâmplat nimic sau, mai exact: nimic din ce crezi tu că s-ar fi...
 - Bă lambă, de la fereastra băiatului s-a văzut ce stătea-n picioare, da ce erea la orizont, după balustradă - secret de stat! Tot am văzut nește crăcane izvorînd de după și dând semne, ca-n scena balconului.
 - Totuși, nu s-a-ntâmplat ce crezi. E adevărat: m-am luat după ea, ea a urcat scara și, la un moment dat, a alunecat, vorba ta, pe fesele de dinapoi și m-a... m-a lovit, m-a dărâmat și pe mine - asta a fost. Ai fost martor ocular, nu la o tentativă de acuplare, ci la o invers...
 - Brava, lambă! Acu-o să-mi pretinzi că nici n-o cunoști pe gagică.
 - N-o cunosc.
 - Acu ia mai pretinde că v-ați întâlnit cu totu și cu totu-ntâmplător, pe scara lui Duca.
 - Asta nu. Întâmplător, nu.
 - E-te! M-ai încurcat. Cum, adică?
 - Adică așa: gagica s-a ținut după mine.
 - Ho, că iar îmi vine apă la moară! Cum se ținea după tine, când, pe su' geamu meu ce nu strălucea, tu ereai remorcat de curu ei?
 - În momentul acela, într-adevăr, eu o urmăream.
 - Aha! 'Te luai de străineț și-ți șoptii să mă urmez'...
 - A, nu. Gagica asta e o fată..
 - Ei, nu! Ai constatat-o prin palpipăiș și te-ai tras de concluzie: ce fată!
 - Nu așa. Nu era nevoie de palpi, cum ai zis, ca să-ți dai seama că nu intră în categorie. E fată în alt sens...
 - Să nu zici că-n sensu apărării 'nduirii...
 - Ba chiar: securistă.
 - Secu... M se face lumină-n stat! Zici că te luase-n filament... Da ia stai, lambă: cum te filă ea, când tu o filai?

- O întorsesem.

- O întorseseseși... Dè, mă, așa o fi, dar mă-ntreb: de ce? La ce-ți folosește? În loc să te faci că plouă, să-i lași amintire și ei o bucurie, că, sanchi, io-te ce drepturi egale are fimeili dupe la noi, poa' s-ajungă și șerlochaloimăse...

- De obicei așa fac, nu ca să le dau lor satisfacție, ci ca să nu-mi complic eu viața - pentru că dacă-l întorci pe unu, trebuie să-l descoperi pe cel care te preia. Dar azi, când am ieșit de la maică-mea, de la spital, mi-am dat seama că sânt așteptat. Nu-i o noutate, însă tipul de azi era unul roșcat și cum eu nu-i pot suferi pe roșcați, l-am alergat nițel prin tufișurile din Parcul Delavrancea. În cele din urmă, l-am «urcat» într-un troleibuz. Nu observasem să mă fi predat, dar, ca să fiu sigur... Am constatat că mă predase. Muierii. Am verificat-o, am învârtit-o pe niște străduțe - era fată, putoarea. Și cum tot mă pornisem pe întors, am întors-o și pe ea - restul îl cunoști.

- De ce n-ai dirijat-o aci, la băiatu, am fi făcut-o poștă, 'tu-i dumnezeii ei de securizdă! - adică nu, că erea mama acas'...

- Oricum, pe strada voastră, eu eram filatorul. Cu dirijatul ea se ocupa.

- Aha. Ce-a căutat ea la Duca, asta-i întrebarea? Să zici că-l cunoștea? Poate da, poate ba...

- N-am avut impresia că intră la cineva, ci undeva, crezînd că găsește altă ieșire, sau sperînd că eu n-o să îndrăznesc să mă iau după ea dacă o văd intrînd într-o casă - cum a și încercat la Duca, atunci s-a-ntîmplat alunecătura.

- Cred că știu: locoteneța ori căpitanca vede geografie, o fi studiat cartieru și s-a informat că, prin fundul curții lui Duca se poate ieși în părculeț. Asta-i! Numai că de vreo două săptămâni, de când s-a întors Duca de la spital, a zidit portița din spate.

- Duca a fost la spital? Ce-a pățit?

- Ceva cu un accident pe munte, așa ceva. Acu e-n cărucior, îl văd uneori pe terasă Asta-i, lambă: gagica știa de portiți, da nu mai știa că-i zidită și-ai prins-o la-nghesuială. Ce i-ai zis: Fă, futu-ți Dumne'...

- Nu s-au rostit rostiri. Nici măcar atunci când a alunecat.

- Ori s-a făcut c-alunecă.

- Posibil. Asta mi-a trecut și mie prin cap, când m-a doborît. Am avut impresia că... că mă ține, că mă... M-am pomenit între picioarele ei, mă strîngeau, mă țineau locului...

- Chestia cu ținutu' n-am văzut-o, da dacă zici tu... Vorba ta: posibil. Ești sigur-sigur că-i securizdă? Fată? Dacă era o muiere oarecare?

- Am ochiul format, nu mai confund populația pașnică cu fetele și băieții.

- Dè, bă lambă. Cin' te-o fi pus să te-ntorci? Că chiar mă gândeam că tu

aveai gusturi alese, nu ți se prăzuia nicula după oafe gen taxatoare de tramtram. Tu, care, cu...să zicem: doamna Olimpia de Popp - că veni vorba: mai ești în relații de cadru cu ea? Ne-am văzut la mare, anu trecut.

- A, da?

- A, da! Sunt în măsură să-ți aduc la cunoștință că fi-tu-i sănătos și merge bine cu școala.

- Cineee? Cee?

- Cine-ce! Reproduc ce-a produs dânsa. Zice: Este că seamănă cu el? Seamănă, zic, parc-ar fi domnu Popp, la scară. Nooo, zice, nu te uita la fată și nu te gânde la Popp, uită-te la băiat, este că seamănă cuuuu...? Băi lambă, 'fiu-al dracu de nu ereai tu, la unspe ani!

- O ții razna cu consecvență Despre cine dracu vorbești?

- Tu o ții ca la anchetă - te privează, io-ți comunic ce-a zis ea și ce-am văzut: băiatu ei seamănă cu tine, nu cu Popp, care-i țigănos. Uite, zice ea, este că are ochii lui? Verzi?

- Dar și ea, maică-sa, are ochii verzi!

- O fi avînd, lambă, io nu m-am uitat în adîncu lor, că n-am făcut lot cu ea. Ce-oți fi uneltit voi, în vara aia, doi pe-o bicicletă, iar nu-s informat, că nu ma-i angajat lumînărez. Transmit ce-a emis ea: că ăla micu-i de la tine.

- Isprăvește, că mă supăr!

- Supără-te, lambă, dacă consideri tu că l-ai făcut cu mine. Ce, ți-i frică de pensialimentată?

- Te rog să isprăvești!

- Gata, domne, dacă zici. Am isprăvit-o și-am trecut la altă ordine de zi. Și, dac-am trecut, fă-te că-mi răspunzi la următoarea-ntrebare: 'Ce te-ai întors, domne? N-ai avut altă treabă decât să te-ntorci la sânul patriei mume și multilaterale, ca să cazi exact între craci la aia? Lasă, bă, că știu cum stă treaba, te-am ascultat și pe tine, viu și naturel și pe-ai de la București-Patru, de te tîmîi, glumeam, ce dracu, știm și noi că scriitorii are alte chestii-socoteli, alte idealuri, dè. Uite, mama-i martoră: când am auzit că te-ntorci, zic: Aoleo, ce bou, păi cum să facă el o greșală ca asta!, da imediat zic: Domne, o fi știind el ce știe, pentru chestiile lui, cu scrisu, aci i-i locu, să se documenteze. Și mama: Dacă-i numai de documentare, putea să stea frumușel acolo, la Paris, că-i documentat până peste cap, ce să mai se documenteze - și dă-i cu boceala ei, caracteristică: Arză-i-ar focu să-i arză, că v-a documentat, de să nu uitați documenteala aia-n vecii vecilor!...

- Totuși, se uită Mihule, pot să dau un telefon?

- Telefon... Nu rabdă amânare? Că telefonu-i la ea... și noi...

- În cazul ăsta trebuie să plec, s-a făcut ora de telefon.
- Stai așa, că mi-am adus aminte: voi s'teți în misiune 'mposibilă, țineți legătura din trei în trei ceasuri. Ori din două-n două?
- Să zicem din două-n două
- Tot ilegalitatea aia-i. Hai sus, la telefon.

- Ai pace și prietenie pentru alte două ceasuri - ți-i târșă de umflament?
- Nu chiar. Nu prea. M-am obișnuit, de-atâția ani. Dar ne-am obișnuit și să ne telefonăm, ca să se știe, în cel mult trei ore, dacă s-a întâmplat ceva cu unul din noi.
- Mi-ai mai spus. Grea viață, lambă! Asta devine așa, că tu nici în ziua de azi nu te-ai liberat, ba ai băgat-o-n lot și pe Suzana...
- Cam așa devine. De fapt, telefonul, oricare ar fi sensul, e pentru ea: dacă așteaptă prea mult, fără să știe ce-i cu mine se...
- Știu: se umflă - asta-i un fel de alergie, este?
- Este. O mănâncă pielea - la propriu - se scarpină, se umflă...
- Mi-ai mai spus. Și-ai avut inima aia s-o zmulgi din Paris și s-o aduci aici, la patria scârpînăcioasă și umflăreață? Poate dac-ar intra în vreo slujbă, ar trece timpul mai ușor, mai fără...
- Slujbă! Ca să aibă de unde-o da afară! Cum m-au dat pe mine.
- Ei, lambă, ce-oi fi vrînd? Tu să-i razi, ba cu cărțile, ba cu vorbitu la Europa - că asta-i grav, domne, din punctul lor de vedere - și ei să-ți dea salariu? Păi tu să fii cenzura-aia... Glumesc, bă, tu știi că te-aprob. Nu c-aș fi exact pe fază cu ce gândești tu, exact și ce calcule exacte ți-ai făcut de te-ai întors, da te-aprob, adică admit că știi tu ce știi și nu acționezi de-a-mboulea. Te-ai întors, înseamnă că trebuia să te-ntorci. Cum ai spicît și la radio, că locu tău e acolo unde incomodezi mai mult - asta m-a uns la inimă, că adică dacă există pe lume o țară unde unu ca tine nu incomodează statu și poliția, apoi țara aia-i cu adevărat liberă! Acolo-ar fi de noi, oamenii de rînd. Nu și de tine - dovadă că te-ai întors. Mi-a mai plăcut chestia cu patria, când ai definit tu patria ca locu unde ți-ai făcut pușcăriile - să știi că asta-i definiția, exactă! Ce strămoși, ce daciromani!, care Călugăreni, Mărășești, Valea Albă și mai știu io ce Crăcănați-de-Vale! Glie-doină-mioriță-furnale-șantier-țuică-sarmale? Căcat! Că-cat! Astea-s pentru primiri și întâlniri de lucru... Pușcăria, lambă, asta ne e patria! 'T-o-n cur dă patrie, da asta-i: Jilava-Gherla-Aiud-Canal-Minele-de-plumb-Pitești... Sunt foarte de-acord cu tine și să nu crezi că vorbește molanu din mine, da asta-i realitatea: sunt un pic mândru că-s prieten cu tine. La noi, la slujbă, mă mai laud și io cu tine, cum am fost noi colegi de suspin în deò, mai

povestesc cum o duceam noi în Bărăganu iubit... Hai, bă, nu face pe secretos cu mine: mai ești în relații de bicicletă cu doamna Olimpia?

- Ți-am mai spus: n-am mai văzut-o de... De-atunci, din Lătești.

- Bine, domne, dacă zici... Se deduce că nu vrei să discuți problema asta. Da o-ntrebare capitală rabzi?

- Dacă-i vorba numai de răbdat... Tu ce-ai vrea? S-o rabd, ori să-ți dau și răspuns?

- Lambă dragă, idealu meu ar fi să și răspunzi, da dacă nu răspunzi la ea, nu-i supărarea definitivă, consider că nu cunoști răspunsu și trecem la altăordine de zi. Fii atent ce vreau io să te-ntreb: Cum te simți tu, acu, că te-ai în...? Ho, că nu-i bine! Fii atent, altfel: Cu ce inimă-ai venit tu-napoi? Nici așa! Uite ce vreau să zic: tu ai fost în Occident, ai stat un an de zile, ți-ai făcut damblaua, adică ce-ai visat tu, pentru tine, să zicem chestia cu datu laăștia cu cenzura și-autocenzura lor și i-ai făcut de căcat cum nu s-a făcut nici ei singuri - și doar e specialitatea casii... - și, după toate astea, după ce le zici și le dregi și le faci - te-ntorci!

- Doar nu era să dau și să fug.

- Bă lambă, ai toată admirația mea pentru curaj, uite, io n-aș fi făcut ce-ai făcut, zic de articole și de spiciuri la București-Patru - n-aș fi făcut nici de-aș fi fost sigur că rămân acolo și că de azi 'nainte, poa' să-mi belească prazu. Da nu asta-i întrebarea, întrebarea-i alta: Cum te simți tu, acum, întors printre noi? Tot nu te-ai prins?

- Dacă te gândești la șocul...

- Șo' - căcat! Poate că nu m-am exprimat ca lumea, ce vreau io să spun?, că tu, care-ai făcut pârnaie și deò și dup-aia interdicție, ca tot rumânu, până-n șaișcinci, tu, care, vorb-aia, to' dujman al regimului de dempop ai rămas - to' ca tot rumânu - tu, care tre' să ai dosar negru de tot, la băieți și la fete, io-te că ai norocu și pui mâna pe-un pașaport și te cari...

- Dar n-am plecat cu gândul să nu mă mai...

- ...Primești pașaportu, îl iei în mâinile tale, te frecangești cu el și-l arăți și te lauzi - n-ai venit și la mine? - timp de, cât? o săptămână, două. Și nu ți-l ia, domne!, nu ți-l ia nici c-o oră înainte de tren ori de-avion, nici la scară nu se joacă de-a uitatu ori de-a-intervenit-o-chestie-nouă, și pleci, pleci de-adevăratelea, treci granița de-adevăratelea, ajungi acolo, dincolo, de-adevăratelea... Căce-ai făcut acolo, după aia, nu mai contează- adică vorbitu la Europa - și ca dovadă că pe băieți și pe fete nu-i mai deranjează, e că-ți expediază și nevasta...

- Ca să nu mai am nici o piedică în fața rămânerii...

- Păi, vezi? Și-atunci, întrebarea-i: De ce te-ai întors, măgarule?

- Iar o luăm de la capăt?

- Dacă nu mă lași să-mi duc ideea la un sfârșit... Bă, io știu de ce: pen' că ești om, nu căcat și, vorba ta, nu dai și fugi, când a fost să te-ntorci, ai anunțat și ora exactă, să se știe! Pentru asta și pentru altele - cinste ție și să ne trăiești. Da problema-i alta, domne, problema-i pașaportu, bă!

- Cred că înțeleg ce anume întrebi. Despre semnificația pașapor...

- Io-te că nu ești prost degeaba!

- Deci, pentru noi, românii, pașaportul nu e un drept, ci o mare, o foarte mare favoare. Pașaportul e un fel de Mare Premiu, un certificat de bună purtare pe care nu orice muritor poate să-l obțină. La urma urmei, un pașaport înseamnă biletul de voie pentru rai, e idealul absolut...

- Zi-i, că-i zici bine: bilet de voie pentru rai...

- Daaa... Și, din raiul de pe pământ - Occidentul - cine se mai întoarce?

- Asta e, dom' lambă! Cin' se mai întoarce? Bulele și turnătorii - care știe ei bine că, pe baza serviciilor aduse, or să primească și al' dat'.

- Unii se întorc și nu sânt nici bule, nici turnători.

- În schimb e scriitori...

- Nu neapărat. Oricum, categoria celor care se întorc devine suspectă în ochii oamenilor: când o țară întreagă, atâtea milioane de suflete așteaptă un pașaport - și *a aștepta un pașaport* ne-a îmbogățit limba - cum de-și permite să se întoarcă unul care l-a obținut? Evident, raționamentul e fals, dar, tot evident, e adevărat. Fiindcă așa am fost învățați să gândim, obligați să raționăm, am fost învățați *să așteptăm un pașaport*. În ochii celor care așteaptă un pașaport, individul care l-a obținut, dacă e om cinstit, nu se mai întoarce. Cu orice risc!

- Asta-i, lambă Așa gândim noi, ăștia făr' de pașaport, așteptătorii. Greșit, da așa gândim. Și-atunci nu te supăra că vine întrebarea: Cine ești tu, de fapt? Ce ești tu, în realitate? Cu cine ții tu, în sufletu tău? De-al cui ești tu, mă?

- Daaa...

- Păi, da! Pen' că noi, ăștia, așteptătorii, nu acceptăm că există o cale de mijloc: primești pașaport - cu toate că ești cinstit; și, cu toate că ești om cinstit - te întorci. Nu sună bine, nu se lipește! Bine, io pricep că unu ca tine, dacă a primit pașaport, nu l-a plătit cu sufletu. Și, dacă se-ntoarce, știe foarte bine la ce se-ntoarce: la celulică, la pârânaioară, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni. Din întâmplare, io pricep. Cu capu, nu cu inima. Da alții... Chiar dacă nu-s siguri-siguri că ești turnător, că te-ai aranjat cu Fùterea și Balivăru să-ți dea pașaport - știi ce zice?

- Că m-am întors, fiindcă... nu mi-a mers acolo. Că m-am dus ca la pomul lăudat și, când colo...

- P-astea nu le știu, or fi variante de-ale voastre, scriitoricești. Uite ce se zice: ăsta lucrează-n stil mare, domne și nu cu puradeii noștri de la secu; el e omu rușilor...

- Am auzit-o și pe asta. Lansată, de cine?

- De ruși?

- A, nu, rușii nu se ocupă cu fleacuri, ei lucrează în mare, cu globul în mână. De secii noștri, iubite lambă: colonelul Stoica ori Staicu - dacă nu l-o fi chemând cumva Popescu - a strecurat această «informație» la München, unde păzea o expoziție românească de salam și de roșii.

- Io o dețin de-aici, dupe meleagurile patriei. Ai auzit, o să mai auzi și altele. Și nu tre' să te superi pe oameni, lambă Chiar dacă preiau, cum se zice: mecanic niște variante lansate de seci. Sunt amărâți, oamenii, mă, și când ești amărât, ești și rău. Și prost. Am ajuns în asemenea hal de amărățune - adică de prostie și răutate - că ne bucurăm când aflăm că altui amărât îi merge și mai prost - parcă tu nu știi... Pașaportu... Hârtia aia nenorocită la care visăm cu toții, da când o avem nu știm s-o folosim. Și-aici îți dau dreptate când zici că... Uite, un exemplu - ești liber să râzi cât vrei: acu doi ani, am fost într-o excursie în Bulgaria, cu onétéu' pe bază de listă, cunoști statutu' - făcusem v'o zece cereri, în sfârșit, a unșpea... Bă lambă, după trei zile, m-a pleznit un dor de casă, un dor din ăla, neaoșu, specific-național... Ai să zici că din cauza anturajului - că majoritatea era precupețe din astea, pietărese profilate pe excursii - duce lânături, salamuri și coniace, aduce pielărie, mașinărie, parfumărie... Aiurea!, noi avem antrenament în materie de anturaj, poa' să fie cine și cât o fi, dacă io nu vreau să-l simț... Ai să zici că m-a apucat doru din cauză de Bulgarie, că ia să fi fost în Italia ori în Réfégé ori în Franța, nu dădea peste mine. Ai cuvântu meu de om că m-ar apuca doru și din Franța și din Italia, dacă nu după trei zile, atunci după trei s'tămâni! Și-atunci te-ntreb și mă-ntreb și-l întreb - întreba-l-aș! - de ce să n-avem noi posibilitatea să verificăm doru-ăsta de casă - la urma urmei, doru de patrie, patriotizmu, nu? - de la fața locului, din Franța, din Japonia, din măcar din Ungaria, mă, c-am făcut și-acolo v'o nu ș' câte cereri și - sula! Vine hârtia aia, formularu-ăla pe care o mână de securist împutit scrie un simplu *Nu*. De ce, *Nu*? Da ce s'tem noi, de s-avem dreptu la explicații? C-o fi chestia cu dosaru meu, ca fost pușcăriaș? C-o fi o turnătorie, de la slujbă, că m-am ușchit de la o întâmpinare, la Otopeni? C-o fi...? Păi, dacă te-apuci să te-ntrebi, tu, care-i motivu, intri în balamuc, ajungi să te crezi ăl mai al dracu' dujman al regimului. C-o fi chestia cu planu de respingeri, că tre' să-ndeplinească atâtea *Nu*-uri pe lună? - lucrează și ei planificat, 'tu-i în planificare! Acu, băiatu ce să facă la cazu-ăsta, de *Nu*? Să-i tragă o grevafoamei?

N-ar fi nici o premieră, câte greve a făcut la viața lui, mai ales la minele de plumb... Păi, da și să mă declare nebun și să mă bage la Numărunouă? Să-mi dau foc în fața Ceceului? Ori mă fac scrum, ori numa-n sânge, tot de nebun mă ia, cum a scris de ăla care și-a pus foc, acu trei-patru ani. La mai urma urmei, de ce să-mi dau io foc? Să-și dea ei, 'le muma-n cur și io să fac pe pompieru voluntar, c-o canistră de penurie! Da-am cam luat prin șanț și ia mai dă-i în sictiru mă-si și pe ei și pașapoartele lor, noi să fim sănătoși! Hai noroc!

- Noroc, Mihule. Grozav, molanul, îmi aduce aminte de Lătești.

- Lătești, e-he! Unde e? Bă, ce viață-mpuțită am dus noi, în Bărăgan: foame la cataramă, mizerie cât cuprinde, mai ales iarna, făr' de foc, spaimă de umflament, că azi-mâine ne bagă-n sârmă, ca pe legionari... Da, mă, da'... Bă, mi-e rușine să recunosc, da recunosc: cea mai mișto perioadă din viața mea...

- De ce să-ți fie rușine? Spune-o tare, că și eu o spun: acolo, în deò, m-am simțit liber, cum nu m-am simțit nici în...

- Ia fă-te că zici: nici măcar în Paris, că te bag, de nu mai ieși!

- Nu zic. La Paris, desigur, eram liber, dar nu mă simțeam liber în nelibertatea generală, ca în deò..., vreau să spun că...

- ...că într-o țară liberă, nu ești tot timpul' cu gându la libertate: fiindcă-o ai. Cum avem noi, acum, aeru - este? Nu ne gândim la el, decât dacă-

- Exact. Că ai adus vorba de Paris și de Lătești... La Paris, am scris o carte despre... o carte cu perioada din Lătești...

- Brava, mă! Să trăiești, lambă! M-ai uns la inimă cu chestia asta, că chiar mă gândeam, când ascultam Europa: ce dracu, domne, da povești mai concrete, chestii de să le fi trăit împreună, noi doi adică - de ce nu scrie? Mă rog, n-am fost colegi decât de deò, da ce, în deò nu erea lucruri interesante de scris? Da-acu... Săru-mâna, mă - nu pentru locu-ăla de l-ai rezervat lui Miha zis Lambă, că tre' să-i fi păstrat și lui un loc în operele tale, măcar la șerpărie, da' așa, ca chestie... Că, dacă descrii numai chestia cu votarea - tu de câte ori ai votat, în deò?

- De două ori. De două, dar vot! vorba lui Caragiale.

- Io nu știu care-i vorba lui Caragiale, da știu că dacă te-ai apuca să descrii cum am votat noi, deoiștii, cum ne-au scos cu pușca-n spinare și ne-au dus la Centrudevot - 'tu-i în centru! Și cum ne-nvăța băiatu lu Avacum, țiganu, tehnica-votării... Pe noi ca pe noi, eram mucoși pe vremea burgheziei, da să-l înveți tehnica pe alde Ghiță Pop... Da, vorba-aia, oi fi fost tu ce-ai fost la viața ta, da' dacă-acuma n-ai carnet de sindicat...

- Carnet de ceee?

- De sindicat, lambă, ce, nu cunoști teoria lu deadea Macar? A, păi ia fii

atent și, dac-o descrii într-o carte, îmi dai și mie de-o țuică - ești pe recepție? Într-o seară... N-o mai iau de la Adam și Eva, ești în temă cu faptul că, după ce s-a liberat Contesa, m-am consolată cu una, Valea, din Bordușani, o știi... Era cât pe-acți să mă-nsor cu ea, poate că n-ar fi fost mai rău decât... În fine, ce mai vorbă lungă, în cadrul izbei Prohorov, eram pe post de «ginirica», cu deadea Macar o lălăiam pe după cap, tot într-un guleai... Într-o seară eram la ei și mă căscam la tilivizuor - bătrânu păgubise statu de nu știu câte lotci cu pește, ca să-și cumpere tilivizia (el pretindea că-și vânduse porcii, da toată lumea știa că Prohorov n-avusese niciodată porci) - și ne tembelizam. În afară de muierile casei, mai veniseră niște vecine, gătite, înfustate, îmбусuiocate, ca la liturghie. Era un film săvietic, așa ceva. Și numa ce apare tata-socru... În loc să mă ia-n brațe, să-mi bage barba-n gură și plimba-n ureche - ca la statut - moșu se cracă-n prag rage, pe arlusește: «Ci caț' tî la mini,-n doma, bănghit?» Când îl aud... Întâi m-am gândit că-i ciolovec-cui și că duce război de liberare cu strigoi din handralai - că molanu încă nu ieșise, lipovenimea se boteza din plin cu spirt medicinal - și de-aia tac. Da el: «N-auz', bănghit? Ci caț' tî la mini, na tilivizia?» Atunci mă salt într-un peș și zic: «Ai impresia că vorbești cu mine, deadea Macar? Fii atent la dicționar.» Da el: «Ia ni didia cî tini! Tî bănghit, ia ni didia cî bănghit'!» Eu tușesc, dau să mă așez la loc, da moșu: «Ci șiez'? Ridicî șî idîti di la mini, mamientan!» Încerc să-mi înghit tusea, că mă gândeam că-i beat-bulă, rus-cui și, pe lipoveanu beat, ca și pe gardianu tâmpit, nu-i bine să-l conversezi. Muieretu' - parcă nu-l știi cum e dresat, de veacuri - se băgase prin unghere, nici nu mai sufla, vecinele se topiseră, afară, printre cizmele pravoslavnicului. «Bine», zic, «mai vorbim când te trezești» și dau să ies. Bărbosu mă prinde de piept: «Cân' trieziesc? Adica ia biat? Ia ne biat, a tî bănghit! Ne mai varbim nicagda! Bănghit!» Tușesc pentru ultima oară, îi dau vâslele la o parte, îl apuc de rubașcă și-l lipesc cu blândețe creștină de tocu ușii: «Ce-ai zis?» zic. «De ce mă faci bandit?» «Fin'ca tî bănghit, tac!» «Fii atent, ca dacă-ți tac io una, înveți românește, cântînd! Ce-am făcut, de-mi zici bandit? Am omorât pe cineva?» «La mimi, niet, ne amarît, da la statu'? La ripublica popular'?» «Ei, na!» zic și-i dau drumu, «Ce-i făcui republicii? Copil din flori?» Moșu erea absent de la umor: «Mințit la mini cî om bun, că nivinavat, cî aristat la tini din grișal'» «Și-ai aflat acu cinci minute că-s om rău, că am fost arestat pe drept!», «Tac! Aflat! Tavařișci Liviesc' spus la mini tuot!» «Aoleo», zic, «te-ai lăsat prelucrat de porcu-ăla de Livescu? Păi matale nu știi ce jigodie-i bostanu-ăla de securist?» Moșu se-mbătoșează pe dată: «Tavařișci Liviesc' ne bastan! Ne puorc, ne jigodii - astia cuvinti neharășo! Tavařișci Liviesc' om bun, om învațat, prigatiri la iel. Iel leitinant!» «Eeeei, dacă-i

leitinant...e plin-ochi di prigatiri... Și ce ți-a suflat învățatu de leitinant? Javra-
 aia, cârnatu-ăla cu pistol, căcănaru care nu-i în stare să lege două cuvinte? Vrei
 să știi de ce și-a băgat coada? Fin' că vrea să pună laba pe Valea - e bine? Da'
 Valea matale-i fată dășteaptă, ce să facă ea cu-un caltaboș tip méai, care dacă
 rămâne singur cu o femeie, întâi o anchetează cu patu pistolului peste dinți,
 dup-aia și-o ia la labă, labagiu nenorocit!» Moșu dădea cu mâna, ca după muște:
 «Astia cuvinti... Cuvinti urâti, ia risping, ia ne aprob! Tavarișci Liviesc' ne
 cârnat, iel ne laba, câ iel ne ânimal, iel om bun, sirios, iel membru di părchid!»
 «Păi, da», zic, «membru cu autoservire». Moșu care nu pricepea chestiile sub-
 tile, sare: «Tac, membru, cac minià!» «Bine, moșule, cacă-te și taci», zic, da el
 îi dă-nainte: «Ia membru, ia, asta, cum ziciț' vuoi, mândru - tac, ia mândru câ
 membru, câ camunist, câ... câ... câ... Traiascî părchidu...», se-așterne el pe
 spontan. «Ho, că nu ești la voi, la ședință», zic și-i bag un deșt în gură, el, cu
 gura plină, nu se lasă: «Ba șidința! Ia camunist dilegalitati!» «Să crești mare cu
 dilegalitate-aia aia cu tot, da n-am lămurit de ce-mi zici bandit. Tot Livescu
 te-a-nvățat?» «Tavarișci Liviesc', da, iel ispliat la mini vseo, divulgat la mini
 cini tî iești! Tî bănghit, asta iești! Mințit la mini, mințit babka, mințit Valienka»
 și unde-ncepe ditamai lipovănoiu' să dea apă la barbă: «Mințit câ om bun, câ
 sirios, nivinavat, vinit la mini, na doma, ia primit cu inima dischis', cu Valienka,
 băut, mâncat, pitricut, discutat... Uitat na tilivizia! A, tî... Tî vrag! Tî bănghit!»
 Mă uitam la el... și iar mă gâdila tusea - dacă mă făceam că-i scap un vot-direct
 în măturoiu lui pe stil vechi, păgubeam părchidu de-o unanimitate. «'Pare rău,
 deadea Macar», zic, «te știam om înțelept, cu cap proprietate personală, da-acu
 văd că te iei după capu de lemn al lui Livescu. Dacă-i vorba de bandit, bandit e
 Livescu, el pândește oamenii la cotitură, el ne vânează cu iméséu', el îi mobi-
 lizează pe tractoriștii fără tractor și pe toți derbedeii care-au călcat pe bec și-i
 pune să ne bată pe noi, deoiștii, el împrăștie minciuni». «Pritinz' câ tavarișci
 Liviesc' mințit la mini, câ tî ne bănghit?» «Pretind!», zic. «Taaac? Harașo!» face
 moșu. «Dacă pritz', dimanstriazî la mini! Davidiești la mini câ tî ne bănghit!»
 «Eeeeu?» zic. «Eu să demonstrez că nu-s bandit? Cine-acuză, ăla să demon-
 streze că-s!» «Bini, ia dimanstriez la tini. Vnimanie: vî, vsié di la Satunou, vî
 pritindiț' câ nivinavaț', c-aristat la voi din grișal', c-arganili noastri grișit... ia ne
 amiestic na palitica, ia membru di părchid, ia ne... Da vî pritindiț' câ platiești la
 voi puțin' parali pintru munca, la fierma. Harașo! Da dacă nivinavat, dacă platiești
 puțin, dacă uamini cinstiț'... di undi la tini castium asta, castium di pisti duouî mii
 lei? Dimanstriazî!» Băi lambă, îmi venea să-i ard un dos de dimanstrași... Te-
 ai prins ce logică avea lipoveanu? Mă sforțez să rămân calm și zic: «Costumul?
 Vai de steaua lui, papașa, e o vechitură, mi l-a dat un unchi. Și nu-i de două mii

de lei, e de zece mii, că-i de pe vremea războiului, știi matale, războiul nedrept și criminal dus de Antonescu...», arunc io nada. «Antănesc’? Bănghit Antănesc’ - ia ne amiestic na palitica, ia miembru... Harașo, zicim cî castium di la diadia matali. Da bicicliet’? Dimanstriazî!» «Bicicleta? Ce-i cu bicicleta?» - domne, moșu se dădea la mine ca pe bază de ilicit! «Tac, bicicliet’! Cî pritindiț’: ia nivinavat, ia aristat din grișal’, ia om cinstit, da numa cu bicicliet’ diplasaț’, cac burjui!» «Burjui, ai?» zic, «proprietar de fabrică de mers pe două roți - păi ce, mata nu știi că mi-am luat-o pe bani muncîți din greu, la porcărețe, am făcut și pe porcaru, la Avacum». «Știi, ia znaiu, harașo. Zicim: castium di la diadia, bicicliet’ pi parali muncîti na sictor zuotiehnice... Da tuot ne davidit la mini cî tî om bun!» «Ai nevoie de dovadă, scrisă?» «Scris’, tac, scris’! Aratî la mini documentî!» «Ce documente?» zic. «Acti, bre, aratî acti!» «Acte? Ce vrei, certificatu de naștere?» «Ne-ne-ne-ne cifirticat!» «Buletinu?», zic. «Ne-ne-ne bulitin, bulitin ari toatî lumia, ia znaiu cî șî voi avieț, ripartizat șî la vuoi bulitin di papulațâia, cu slovî: Dî, Uo - ne-ne! Aratî la mini cîrniat di sindicat! Gdie cîrniat?»

- Daaaa... Te-a prins. N-aveai...

- De un’ să am? «Carnet de sindicat?», zic. «Păi, să vezi, papașo, la noi, la Canaaal - că doar ai fost și matale pe-acolo, ca liber, ne păzeai pe noi, mai și trăgeai cu pușca-n noi - la Canal, pîn’ să ne facă sindicalişti, s-a desființat și uite, am rămas neoameni!» «Ot», face moșu, «pritindiț’ cî om bun, cî nivinavat, cî draculacu, da nu poț’ davidi la mini cî ne bănghit. Gdie cîrniat di sindicat?»

- Ziceai că Livescu-i tâmpit... Ei, uite, că te-a lucrat subțire...

- Lucrat, pe izmana mă-si! Stai să vezi că, pîn-la urmă, to’ io l-am... Zic: «Uite ce e, papașo: io-s sindicalist, da’ n-am vrut să mă laud cu chestia asta printre deoiști - știi matale cum e deoiștu: geloooo și hooooț... Ca să nu mi-l fure careva, l-am trimis acasă, la ai mei, da’ dacă matale ții să te convingi, scriu acasă» «Scrii! Scrii sî trimat’ șî ia cîried. Cî n’ scrii?» «Măine!», zic. «Harașo!» zice, «da nu minț’ la mini». «Io, papașo? ‘pare rău, așa mă cunoști? Am un cîrnieeeet, uite-așa, cred că-i ăl mai prima carnet de sindicat din România!» Moșu s-a liniștit și ne-am așternut pe guleai. Și dă-i și cântă-te și pupă-te - io trebuia să mă-mpart, că mai erea și Valea... Da’ pravoslavnicului nu-i ieșise cuiu bătut de Livescu. Când credeam că-i mai cu gândul pe calea bună, numa’ ce mă-mbrătoșo și mă-mbăloșo și mă căina: «Oi, ci ninaracîri! Oi, așa on om bun, așa on intilictual... șî n-ari iel cîrniat di sindicat...» Asta-iă, lambă.... Stai un pic, am uitat un amănunt: de-atunci, ori de câte ori, cu Valenka, mă-nțelegi... «clipili di initimitati», cum ciripea ea, în fine, când pogora raiu pe pămînt, Valenka mă dezmiarda cu cuvîntu lu ta-sul: «Oi, moi bănghit», auzeam io, ca-n vis, «oi, daraghie bănghitka, moi drug băn’...»

- Să nu intrăm în amănunte.

- N-ai grijă, nu intrăm amândoi - și să vezi, lambă, a învățat-o dezmierdătura asta și pe verișoară-sa, Tania, care se-avea bine cu Ștefăniță - mă pomenesc pe la două noaptea cu el: «Dragă Mihule, dă-mi voie să-ți spun ce mi s-a-ntâmpat, sunt absolut convins că-i o provocare de-a lui Livescu...»

- Tania i-a spus lui Ștef: bănghit...

- ...Când aude el cuvântu... știi tu ce înțeles are pentru noi, da' pentru el, cu Piteștiu lui... A sărit ca de șarpe, dacă nu era el băiat îndelicat, ar fi deznodat-o-n bătaie pe proasta aia...

- Bietul Ștefăniță.. Ce mai știi de el?

- Agerpres, de vreo doi ani.

- Nici de Boldur? Tot la Cluj o fi?

- Cred că tot. Nu ș' care zicea că și-a terminat facultatea - nu ca mine - că s-a-nsurat - ca și mine - da ei și-au împărțit sarcinile juma-juma. Uite nevastă, 'ce c-a zis Boldur, io beau, în schimb, tu mă culegi din șanțurile municipale - municipale, ca să zic și io ca el... Știi de unde i se trage. De la prelungire. Înainte bea și el ca tot creștinul...Mai ții minte:ajunsese să bea spirt medicinal, nici măcar nu-l tăia cu apă, nici prin pâine nu-l mai trecea, cum făceau lipovenii...Bietu de el.

- Jumbo?

- Altă lambă! De Jumbo am auzit că ar face cincinalu-n trei ani la producția de copii pe cap de părinte. O fi ajuns la zece.

- Exagerezi, cred că n-are mai mult de cinci.

- Nu-i tot aia? Cu ce hrănește el atâta lămbăraie, că facultatea nu și-a terminat-o, deși îl prinsese în ultimul an, lucrează ca felcer, așa ceva...

- Daaaa... Că tot ne cinstim cu molan de Bărăgan și ne gândim cu gânduri bune la ei, prietenii noștri... Mă gândesc să scriu o carte...

- Scrie, lambă, scrie, asta-i menirea scriitorului în gura cetitorului!

-...Mă gândesc la o carte despre Pitești, trebuie să mai adun material.

- Adună, lambă, strop cu strop, patrie snop! Ia-ia-ia stai nițel: ai pronunțat tu un anume cuvânt sau mi s-a părut? Ai zis ceva de Pitești?

- Da. Că vreau să scriu despre...

- Șșșșt! Stai în banca ta, lambă! Pot să știu cum de ți-a venit ideea asta creată? Păi ce, tu nu știi că problema Pitești arde - vorbesc de Piteștiu' reeducării, nu de ăsta care-a luat foc de la flacăra-înflăcărării cu care ne multilaterali'...- zi-i tu mai departe, că lui i se-mpulecă limba. Păi, lambă, dacă află băieții că umbli pe la bubă, o-mbubezi, de nu te vezi! Te umflă, nu mai apelează la gagici și la filaj în doru lelii. Ai scăpat tu pân-acu, felicitările noastre și-o caldă strângere de inimă, da dacă se prinde băieții că le scurmi prin Pitești, n-o s' te văd bine, o s'te vizionez ca

prin ceața amintirilor. Nu capeti tu bilet de voie să te documentezi...

- Am impresia că ai impresia că o să le cer lor voie? Stimate Mihule care porți numele conspirativ Lambă, îți comunic o noutate: dacă ar trebui să le cer băieților voie să scriu o carte, ar însemna că acea carte nu merită să fie scrisă Dacă n-ai înțeles, repet: Nu interesează că ei, băieții, ar da voie sau n-ar da, nu asta contează, contează că o carte scrisă cu voie de la poliție... Vreau să spun că eu nu scriu asemenea cărți.

- Nu scrie, lambă, nu te obligă nima'. Și ce te rățoiești la mine ca un curcan? Știi că Piteștiu' și Canalu' și minele de plumb - și,-n general, toate isprăvile meaiului - beneficiază de titlu de secredestat. Că nu le surâde amintirea...

- Tocmai fiindcă nu le surâde lor vreau să-mi bag nițel picioarele în secredestatu' lor. Tare-ar vrea ei să nu se mai știe nimic despre modul în care au reeducat bietul tineret intelectual, dezorientat, fără o stea polară...

- Din partea mea, construiește-ți un aparat de dat picioare-n cur, la domiciliu'. Da să nu contezi pe mine că-ți vin la vorbitor - să zicem că-ți acordă.

- Până atunci, să profităm de libertate: am adus un casetofon - ce crezi, ar fi de acord piteștenii sășă povestească prin ce-au trecut?

- Cui, ție? Păi, numai Ștefăniță de câte ori ți-a măcinat.

- Asta a fost demult, acolo. M-ar interesa acum și aici. Se împlinesc în curând douăzeci și cinci de ani de la... inaugurarea Piteștiului. De altfel, cartea o să fie... o să arate ca o transcriere a benzii.

- Cum, adică, lambă, vrei să-i înregistrezi? Pe bandă, domne?

- După aceea, transcriu.

- Stai așa, lambă, că n-ai răspuns! Vrei să-i înregistrezi pe piteșteni? Și dacă pun secii laba pe bandă și descifrează amprentili glasur'lor?

- Ți-am spus că transcriu numaidecât pe hârtie și șterg benzile.

- Le ștergi... Și dacă n-o să ai ce șterge? Cine crezi tu că se lasă-nregistrat?

- Piteștenii: Ștef, Jumbo, Sergiu Boldur... Tu, de pildă.

- Păi, dacă-i pe de pildă, io-te că de pildă io n-am fost la Pitești - m-a ferit partiduşigvernul!

- Mă interesează și cei care, deși n-au trecut pe-acolo, s-au atins, totuși, de Pitești - n-ai lucrat tu, la Canal, sub mâna brigadierilor studenți reeducați? Ai simțit pe spinarea ta roadele reeducării - deși n-ai fost la Pitești. Și tu și Picu Tudor...

- Adresați-vă lu' Picu Tudor, pentru-nregistrare. Pe bandă, dè... Te pomenești că ăla-ar fi în stare să se lase-nregistrat, tolomacu! Da' dacă vă prinde nevastă-sa, Pica, ați picat-o amândoi! Vă-nregistrează ea, de nu mai...

- Bine, până la Picu mai este - dar tu?

- Io, dar-ce? Nu-s și-așa-n căcat până-n ștreang? Lasă-mă, domne,-n pace!

Stai mereu! Nu trageți, tovarăși!

- Acum câteva minute, ziceai că mă aprobi, că ești de acord...

- Fii atent, lambă și al' dat' cască casetofoanele-alea bine, să-nregistrezi corect: am fost, sunt de-acord cu tine în tot - că te duci și că te-ntorci; că scrii ce scrii, că zici ce zici la Europa. Pen' că astea vine de se lovește așa, că pui la bătaie numai pielea ta personală.

- Daaaa...

- Păi, da! În probleme din astea, rămânem pe teren de constituție de pușcărie: toți s'tem buni și corecți și cinstiți, până-n clipa în care băgăm și pe altu-n lot - asta-i constituția, o știi.

- O știu... dar mai știu că, pe timpuri, erai mai puțin căcăcios, dom' lambă. Aveai chiar faimă de gongar de curajos. Ei, da, oamenii îmbătrânesc, încep să creadă că au ce pierde.

- Dacă zici tu... Da ia fii atent: cum te-ai gândit, concret, să-i înre'...?

- Lassssă!

- Io-te la el, s-a ș'cărit ca secretarupeviață! Zi-i, domne, cum? Te duci la ei, îi cauți? - bunăziua, nu-vă-supărați, nu știți cumva unde locuiește Sergiu Boldur, unu de-a făcut zece ani de pârnaie și cinci de deo?... După ce dai de el: uite, bă lambe-lor, vreau io să compun un roman cu Piteștiu', în care să demasc reeducarea și crimele de-acolo, ia găvăriți voi, aci,-n gura microfonului, ce și cum a fost, că io vă pui bine, pe bandă...

- Ți-am spus că nu-i înregistrez, decât dacă ei sânt de acord! Nu pe furate!

- Te-am întrebat: te duci la ei, să-i cauți pe la domiciliile lor stabile? Tu, personal? Păi dacă se ține ăștia după curu tău și când te duci la maică-ta, la spital - și ei știe de-atâția ani că maică-ta e-n spital - dacă-ți bagă și muieri, adică ultima-ncercare, să afle ce uneltești tu contra regimului pe parcursu dintre casă și spital, cum n-or să ciulească urechili când te-o vedea că te fredonezi cu alde Ștefăniță, cu Jumbo, cu Boldur? Securist să fii și tot pricepi că ceva nu-i cușer! Aș zice - dacă domnu-mi permite - nu să te mai gândești, aș zice să nu te mai gândești, de loc!

- Să nu-ți închipui că nu m-am gândit la pericolul de a-i trage după mine pe băieți și de a le da motive de interogație. Nu, domnule Mihule, n-am de gând să-i caut eu, personal. Fie o să le fixez, prin cineva, o întâlnire - în care, mai întâi o să-i întreb dacă vor să vorbească și abia după aceea o să-i înregistreze el - evident, tot cu aprobarea lor.

- Ți-ar surâde ca-nregistratoru-ăla să fiu io - zici tu.

- Mărturisesc, până adineauri, mi-a surâs.

- Da-acu optezi pentru plâns. Bine faci! Să nu contezi pe mine, lambă. Poa' s'te superi, da să nu contezi. Mi-i frică, bă, mi-i frică, e bine? Nu știu dacă am

început să am ce pierde, da știu că nu mai am coii să fac măcar a suta parte din ce făceam al' dat'. Să zicem că m-am săturat. Îmi ajunge ăi cînșpe ani. M-am liberat la treișcinci, acum am patrușcinci, s't un boșorog care azi-măine dă-n primire. Și ce-am făcut io-n viața asta? Pușcărie! Al'ceva? Pușcărie! M-am liberat, am făcut căcatu-ăla de școală - că de facultate, nici vorbă s-o termin - m-am aranjat și io, m-am însu... Ziceam că... Uite că nu merge! Știi de ce nu merge? Nu, să nu te gîndești că ea mi-ar pune coroană, ori n-ar fi femeie de casă - din contra, dacă se poate spune. Da nu merge! Din cauza mea, lambă! De ce? Uite de ce - așa cred: fin' că am pretenție la despăgubiri. Pentru ăi cînșpe ani. Adică să mi se dea-napoi, acu, grămadă, tot ce mi s-a luat, tot ce mi s-a interzis: și carieră și sănătate și fericire și dragoste și bani! Tot, grămadă! Cu capu, știu că e absurd, că nu se cere așa ceva, că nu se primește așa ceva, n-ai cui să-i ceri, cum ai cere, de-o pildă, un salar neplătit. Da cu inima... Zice fosta mea: Ce mai vrei, Mihule, ce mai vrei? Nu știu, zic, dar mai vreau, nu-mi ajunge, nu mi s-a dat când aveam ce face cu... Zice: După merit, ai, da' din urmă?, nimeni nu primește restanțele pe care le-astepti tu, de mulțumește-te cu ce ai că, slavă domnului, ai mai mult decât mulți alții - uită-te la prietenii tăi, la ceilalți pușcăriași... Știu, am mai mult decât alții, da'... Da', căcat!

- Daaaaa...

- Păi, da! Și tu vii cu... Pe cine crezi tu că-l mai doare, azi, de ce-a fost la Pitești, acu douășcinci de ani?

- Singur ai spus: pe băieții de la secu. Lor nu le convine.

- Nu le convine să se scormonească dosaru reeducării - o spun și-acum! Da' nici piteștenilor nu le convine să caște pliscu.

- De ce, Mihule?

- De ce, Mihule! Pui niște-ntrebări... De-aia, pen' că nu toți s'tem scriitori, domne. Nouă, ăstora, nescritorilor, ne place să mai și uităm. Uitarea, lambă, uitarea-i cel mai bun medicament!

- Da, e un bun somnifer - de-aceea-i rău.

- Rău, căcat! Din punctu de vedere-al cui? Al tău, care n-ai trecut prin iadu reeducării, da vrei să te dai mare c-o carte scrisă pe spinarea...

- Fii drăguț și repetă ultimele cuvinte, ultima propozițiune, aia cu pe-spinarea...

- Hai, bă, n-o lua așa, n-am vrut să te jignesc, am zis și io, că adică nu te gîndești deloc la piteșteni.

- Tocmai, pentru că mă gîndesc la ei și la suferințele lor! Dealtfel, am făcut o gafă: nu trebuia să vorbesc cu tine, trebuia să mă adresez lor. Asta o să și fac, cu condiția... Fii atent, Mihule-Lambă, dacă aflu că mă bruiezi, că te-apuci să-i sperii și să-i convingi să nu vorbească...

- Ei, ce-o să-mi faci? O să mă dai la Europa Liberă? Vezi, că acu mă jignești tu? Io ți-am adus la cunoștință ce știu mai bine ca tine: piteștenii n-or să-ți spună nici cât ți-am spus io.

- Până una-alta, domnule Mihu, nu mi-ai spus nimic. Ba da: să nu mă amestec într-o chestie care nu mă privește. Ca și cum, dacă n-am fost eu însumi la Pitești, în reeducare, n-am dreptul să vorbesc, să scriu despre...

- Vorbește, domne, scrie, dă-te cu capu de pereți, dacă ăsta-i idealu tău, da fă-o singur, nu mai băga și pe altu - asta-am zis. Dacă nu ți-i frică.

- Cum să nu-mi fie frică? Dar tocmai de frică fac ce fac sau aș vrea să fac. Te satisface explicația?

- Lasă-mă pe mine, io nu contez. Întrebarea-i dacă-i satisface și pe piteșteni. Și, ca urmare, să caște pliscu.

- Cum, nici măcar Ștef n-ar vorbi? El, care, acolo, abia aștepta să fie provocat la povestit?

- Poate că Ștefăniță să nu-și fi pierdut mâncăriciul de pe limbă. Poate că s-ar lăsa și-nregistrat. Da' cum să mă exprim io ca să mă-nțelegi? În locul tău, io nu l-aș mai stârni pe Ștefăniță la amintiri. Nici pe el, nici pe ăilalți. Hai să zic: din delicatețe, lambă. Cum să mă exprim io? Bă, io nu afirm că meseria de scriitor nu-i mișto, ba chiar e mișto de tot. Pe-o latură. Da pe alta... Să scormonești cenușa, să vânturi căcatu, să-ți bagi labele până-n umăr în rănile altuia... Ai înțeles ce-am zis, nu-i jignire la adresa scriitorului, îmi dau și io cu părerea, că adică romanele tre' să fie cu ceva frumos, lambă, cu lumină și cu ideal, adică ce-am dori noi, de bine, pentru noi ori pentru oameni, în general. Acu nu știu cât timp mi-a căzut în mână un roman - băga-l-aș în mă-sa pe-ăl de-a scris ce-a scris, păi cum măi fratele meu, îmi descrii mie, pe j' de pagini, cum regulează unu o vacă? Și c-o iubește - pe vacă, lambă! Bă, io nu zic că nu se poate să fie și-așa, da de ce-mi bagi tu,-n romane, chestii din astea, murdare? Păi nu-i destul de murdără viața de toate zilele? Măcar în cărți să fie mai... Mă rog, tu nu umbli cu din astea, da tu faci al'ceva, tot de rău: în primu rând că vrei s'te documentezi de la oameni care nu mai vor s-audă de suferințele prin care-au trecut; al doilea, că, chiar de nu i-ai chinui pe-ai de-i întrebi ce și cum a fost, dai un roman despre suferințele lor, adică nu-ți mai povestesc ei, le povestești tu lor. Și mai e ceva: hai să zicem că-ți compui romanu pe contu tău, adică nu mai apelezi la piteșteni; și că apare - acolo, afar', că n-oi fi având pretenția să-ți apară la noi. Bun, se transmite și la Europa, noi călare pe undă...Ei, și? Repet, lambă: Ei, și? O să se dea mai multă carne, ca urmare? O să se găsească ulei, fără coadă? O să se distribuie la toți pașapoarte? Bine-bine, știm și noi că nu ăsta-i rolul literaturii, că literatura și romanele, mă rog, are alte... Da mă mai întreb ceva: to' ca urmare, or să fie puși la popreală ai pe care-i demaști tu în carte, ai de-au pus reeducarea, întâi la cale, după

aia-n practică? O să-i bage la pârnaie pe-ai care-au schilodit trupurile, da mai ales sufletele nenorociților de studenți? Măcar pe șase luni, cu suspendare, lambă, să ne sărăm și noi sufletu? Păi tu nu vezi că nici pe-ai de l-au ucis pe Pătrășcanu, comunist de-al lor, nu-i pedepsește - că, chestii-socoteli, că să nu se mai repete, că a fost o rușine. Țsta era cuvântu', lambă? *Rușine*? Pe de altă parte, ce urmare o să aibă romanu tău, dincolo? Iar or să-ți sar-n cap căcăcioșii ăia de goști - că s-a transmis și asta - să te-acuze că denigrezi, că beștelești, că insulti socializmu - băga-i-aș io-n beștelizda mamelor lor de căcănari! Că am cunoscut și io categoria - vin aci, cu-o sută de frâncuți în poznar și fac furouri, lambă! Româncuțele călare pe ei, chelnerimea la fel, schimbu de mâine al băieților, țigănetu cu cengimani de pe la ușile hotelurilor, la fel - și domnii tovarăși militanți se frecangesc pe la mânăstiri, pe clitoral, aș'tează două icoane și cinci linguri... La mare, acu doi ani, mă dau și io pe lângă niște frumușei dintr-ăștia și încerc să-i prelucrez, cu franțuzeasca mea rămasă de la ce-a uitat franțuzu, zic: domne, la noi e rău' e sărăcie, nusompovr', ăia se rânjește: Paposibl'. Ba-i posibl', zic, uite, la noi nu-i libertate, nix liberté - paposibl', face una, frumoasă de pică, da cam osoasă. Uite, io, zic, jété danlaprizon, zic, cinșpe cotelani, chenzan'!

- Paposibl'.

- Paposibl', lambă, ăsta a fost răspunsul. 'Tu-ți paposiblu' mă-ti, azi și mâine! - și m-am lăsat de agitație publică, ăstora să le explici tu ce și cum a fost cu Piteștiu'?

- Nu sunt numai ei, dincolo.

- Lasă, lambă, că am aflat: ăștia dă tonu'! Vin aici, refuză să vadă și să creadă - paposibl' - și cum se-ntorc la ei, în iadu capitalist, dă-i cu mitinguri și cu articole de limbământ la adresa realizărilor socialiste din multilaterală lui Dracula!

- Daaaa...

- Păi io să-ți explic, lambă, că nimănui nu-i pasă de suferința noastră de ieri, de mizeria de azi? Americanii? He-he, i-am fumat demult. Pentru cine vrei tu să scrii despre Pitești? Pentru ai de-au trecut pe-acolo? Lor n-ai ce să le mai comunici. Țstora, puștilor de-acum? Nu-i interesează decât țtoalele, regulatu' și cum să se care mai iute, dincolo. Ți de-au murit în pușcărie sânt buni-morți, fie-le șărâna ușoară; ăi de-au scăpat vor să scape și de amintiri. Păi tu nu vezi, bă, cum trăim? Asta-i libertatea pe care-o visam noi, de după gratii?

- Daaaa... Cam despre asta o să scriu în cartea cu pricina: despre libertatea care s-a dovedit a nu fi libertate. Tot m-am ales cu ceva din întâlnirea cu tine: cartea n-o să mai fie o carte *despre* Pitești, ci cartea imposibilității de a scrie o carte despre Pitești - cam așa-ceva... Imposibilitatea de a-i face pe supraviețuitori să vorbeas'

- Ai zis bine: supraviețuitori. Asta-i, lambă: supraȘI-EA-TOT-ACOLO-ȘI-EUvezi ce s-a ales de noi, de parȘI-EA-TOT-ACOLO-ȘI-EU-TOT-AICIpraf și pulbeÎN-TIMP-CE-EA-ACOLO-EUde capu nostru - da ce te uiți la ceas? Pleci?

- Daaaa... trebuie...
- Bine, lambă, cum vreiȘI-EA-ACOCând nu ne-am mai văzut...
- Am uitat să-ți spun: Suzana mi-a spus la telefon că tocmai îi telefonase - cine crezi? Duca, vecinul tău.
- E-te! Scriitoru? Ăl de-a scris «Ponoare înărăcite»?
- «Ogoare înărățite»... Ce-o fi vrut, ne cunoaștem doar din vedere.
- Apropò de vedere: te-a văzut, pe scara lui, cu gagica.
- L-ai văzut tu că m-a văzut? Daaaa... Bon, am plecat. Te salut, Mihule. Și mai gândește-te la... Poate te răzgândești.

UNU

C.

întrebare: de ce m-a chemat?

- Dunhill? zice ea, pentru a doua oară.
- Păi nu-i vezi bulina? - Zeno Duca e voios și agitat.
- Dunhill? zise ea, pentru a treia oară.

acum pot răspunde

- Dunhill, daaaaa... Deci, dumneavoastră sânteți Mada Garofeanu, de la Cenzură.

- De unde știi?, tresare, apoi, fără pauză: Te-am întregbat ceva, musiu!

- Am răspuns. E rândul dumneavoastră, doamnă.
- Domnișoară.
- E rândul dumneavoastră, domnișoară.

- Nu te legăna cu iluzii, tăticu', chicotește Zeno Duca. În traducere: nu aștepta răspuns la o întregbare ca aceea. Îți răspund eu: ea e. Ea, în carne și-n picioare!

- Isprăvește, Zeno, zice ea, moale.

și-n picioare aproape frumoa

- Three Years Matured? întregbă ea, aplecată deasupra căruciorului cu Zeno, arătând încoace subgenunchi încă nefrământați cu albastu. Sau nici nu știi ce tutun fumezi.

daaaaa aproape foarte fru

- A, tutunul! Să citim ce scrie pe cutie.

întregbare: de ce m-a chemat și ce caută garofeanka aici

- Nu oricine poate fuma pipă, tăticu', oftează Duca. Trebuie să fii făcut pentru asta, să ai structură de fumător de pipă.

- Basmе, zice Mada, apropiindu-se cu ceașca de cafea, cu ochii cruciși, focarul fiind ceașca, mâna stângă îndepărtată, pentru o ca-pe-sârmă. Și ce scrie? Three Years Matured?

- Eu nu sunt făcut. N-am structură, temperament de fumător de...

- Unde ți-o pun? îl întrerupse ea, depunând ceașca pe parchet, lângă piciorul scaunului. Ce scrie, musiu? A, Standard Mixture...

- e dezamăgită

întregbare: m-a văzut ori nu m-a văzut cu fata

- Cum adică n-ai temperament de fumător de pipă?, zice ea, de foarte aproape. Ești nervos? Agitat? Pipa calmează, cel puțin așa susține tovarășa Holeriu, de la noi - o cunoști?

întrebare: m-a văzu'

- Nu mi-ai răspuns: ești agitat? Pipa calmează.
- Când ești calm, într-adevăr, te calmează.
- Ah, bon. Acum ești calm, zice, se așează pe dușumea, alături.
- Ce-i cu to'ar'șa Holeră? întreabă Zeno. 'I-ngheță vigilița?
- N-ai auzit bine, despre altceva vorbeam...

bravo domnișoară iată-mă complice

- Credeam că... - Zeno renunță. Cu pipele, tăticu'. Eu de ce crezi că le-am dat? Că am avut și eu un set. Mă scotea din pepeni ritualul: pân'o umpli, pân' o-ndeși - eforturi considerabile! Și-n timp ce-o sugi și-o scuipi te rogi de Doamne-Doamne să se termine-odată, ca să poți trage și tu o țigare. Nu mai vorbim de faptul că-ți ocupă amândouă mâinile. Și-i murdăricoasă..

- Daaaa.... Cam murdărică.
- Tu, Zeno, le-ai dat înainte să constăți că...
- Înainte de a constata că!, o întrerupe Duca.
- Sună mai bine: constata că? Te-de și tată-că! Scriitor român!
- Că-că, ne că-că, așa e corect: face Zeno Duca, nesigur. Pune mâna-aia și-nvață limba română!

- Nu de la tine. Te-de, tată-că! De pe Boulevard de la Paix? se întoarce spre el, înălțînd obrazul. De la magazinul acela nemaipome...

- Daaaa... Mă rog?

întrebare: dacă lucrează la cenzură de ce se pisicește pe lângă mine

- Pipa și tutunul, zice ea, cercetînd cutia pipei. Dă-mi voie - îi ia pipa din gură fără menajamente, aproape i-o smulge. Da, corespunde...- i-o întinde, în sus, fărăs ă-l privească.

- Mi s-a-ntîmplat o chestie ne-mai-po-menită!, zice Zeno, își bâzâie căruciorul, urnindu-l din vechiul loc. Ne-mai... - dar renunță, se oprește în dreptul ușii deschise spre terasă.

- N-am înțeles: ce trebuie să corespundă, cu ce?
- Seria de pe cutie cu seria de pe pipă, zice ea.
- De-pe-pi! chicotește Zeno.
- Zi tu, fără pe-pi! îl somează Mada.

parcă ceva cu muntele și cu degeratul picioa dar el are cărucior

- Nemaipomenită, chestie!, zice Zeno. Mă tem că m-apuc de scris.

- Nu te teme, Zenule, zice Mada. De vreo zece ani te tot temi.

- Cinșpe! De data asta, mă apuc. Simt eu. Dar, tăticu', tot nu mi-ai spus: de ce n-ai venit cu doamna?

- Ți-a spus, dar erai ocupat cu sticla de whisky. De pe Boulevard de la Paix?

ce m-o fi bulevărdind asta cu bulvardelapé?

Ușa dinspre terasă e deschisă, lăsată perdeaua. Miile de insecte au căptușit-o pe dinafară. Acum o ronțăie și-o găinățează. Tântării piuie *frumoasă casă odăi înalte nu te-apasă tavanul. largi nu te tescuiesc pereții. casă din fondul uniunii de pe vremuri când mâncatul se plătea regește. dar unde i-or fi florentinele. fostul lui amic colea stăncescu pretinde că duca și-a cumpărat două garnituri de mobilă florentină una-n casă alta-n pivniță de rezervă le-o fi vândut de când nu mai publică frumoasă casă*

pipa e tot în mâna Madei. Înseamnă că i-a luat-o iar, smulgându-i-o cu pielița buzei, ca adineauri. Ceașca - între piciorul scaunului și picioarele cenzurii - care s-a ridicat, cine știe când. De la brâu în jos, numai picioa

și când te gândești că și fräulein zensur se regulează ca oricare muritoare. ba după toate semnele mai cu foc decât. poate și cu scriitori cenzurați de mâna ei. poate numai cu. nu m-aș da în lături să pătrund și eu în categoria. să mă cenzurez cu garofeanka. trebuie să aibă un gust aparte trupul de cenzură în afara orelor de slujbă

cafeaua - dacă ar vrea să-și ia ceașca de pe dușumea, n-ar izbuti, n-ar ajunge la ea. Ar nimeri cu fruntea-n pântecel pe încercate, cu cenzura e obligatoriu să încerci tot ce. *pântece moale și fierbinte. întrecoapse aromind bine. dacă se ferește mai încerc o. nu se ferește. rămâne stă zeno e ocupat cu sticla ori se preface că nu vede, tot aia-i. genunchii. rămân. stau. mi-a pus mâna pe ceafă. mai vrea*

- Un set de trei pipe ne-mai-po-menite! zice Zeno.

- Pe care, ca un fraier, le-a dat, zice Mada, luând mâna de pe ceafă. I le-am adus de la Paris, am dat o groază de bani și el...

- Fiindcă doctorul era fumător de pipă! aproape strigă Zeno. Și fiindcă m-a pus pe picioa' Pe-pi, 'ț' cristosu' mă-ti - adică m-a ridicat din pat și m-a pus pe cărucior, na!

ultima favoare a guvernământului - da' să știți toarșu duca că-i pen-

tru ultima oară că-n ultimii ani n-ați prea activat pe tărâm n-ați prea activat deloc - cărucior electric. ea nici măcar

- Pipa-i ca sora noastră, muiera, cum bine le cântă Cezar! râde Zeno.

a văzut sau n-a văzut chestia cu mada dar cu fata de la secu

- A, Cezar!

- Cum l-ai lăsat: genial și păcătos: scrie bine, cântă bine, dar, vorba-aia: talent să ai, că măgar ești de-acas! Ziceam de pipă: ai dreptate, dacă ești calm, te calmează, dacă ai draci, mai capeți. Cum ziceai tu, odată, de pușcărie: acolo cine-i bun...

- Încetează! zice Mada. E deschisă ușa - se apropie de ușa dinspre terasă, o închide.

- Ce ai, soro, ce te-a apucat cu ușa, nu vezi că nu-i aer aici?

- Dacă fumezi. Încetează cu fumatul și-o să ai și aer!

frumoase picioare. poate cam obosite. și cu amenințări de varice. la cenzura-aia-a lor s-o fi lucrând în picioare ca la strung ca la războiul de țesut ca la. de-a-n picioarele

Mada a lăsat ușa întredeschisă, a potrivit perdeaua. Îi face lui Zeno semn cu degetul la buze.

- Boulevard de la Paix?, îl întreabă, venind.

- A, pipa! Rue.

- Poftim?

- Am zis: rue, nu boulevard. Rue de la Paix.

- De unde știi?

să-i zic: domnișoară întrebarea de anchetă vă strâmbă picioarele

- De unde știi, musiu? - s-a răcit, s-a îndepărtat.

să-i zic: ai picioare strâmbe

- I-auzi la ea: de unde știi?! râde Zeno. Întrebare de cenzură! O fi știind, bietul de el, dac-a fost silit de împrejurări să stea un an încheiat în Parisu-ăla nenorocit!

- Ești sigur?

- Aproape. Scrie aici, pe prospect.

- Să văd. Nu știu de ce mi-a rămas: boulevard. Vorbesc de magazinul Dunhill, de lângă Opéra... Unde zici că...?

- Aici.

acum zeno chiar nu poate vedea nimic. dovadă că genunchii rămân. numai că n-am ce. nici cum. genunchii ei lipiți de ai. poate mai sus. încercarea-moarte n-are. sânii

- Cam pe-aici, să zicem...

- Ești sigur?

nu s-a neapărat ferit. dovadă: genunchii au rămas. ba unul încearcă o pătrundere. să nu creadă într-o victorie ușoară

- Ție, Măduțo, până și cele mai prăpădite ulicioare capitaliste ți se par bulevarde - dac-am înțeles eu bine, se aude glasul lui Zeno de dincolo de genunchii angajați. Aici faci pe paznica la armonii - trebuie să-mi acorzi o-naltă creștere pentru eufemism și poezie. Dar inima ta cea dârză și vigilentă ți-e dincolo de gard, la bandiții de occidentali...
oi bânditka

- Încetează, face ea, ocupată cu pătrunsul.

- Rahat, încetează! Dacă ai văzut numai bulevarde pe unde-ai umblat, de ce n-ai preferat legranbulvarele?

- Zeno! - de astă dată, cu adevărat supărată Încetează, îți spun! - își scoate genunchiul, și-l îndepărtează; peste umăr, îi arată lui Zeno telefonul: Surdină, Zenule, surdină

iată deci că și nouă ne e frică de cenzură ba nouă cenzurii mult mai frică

- Un an întreg? - Mada se așează din nou pe parchet, alături. De ce te-ai întors, după un an?

- Trebuia să mă-ntorc după trei? După șase luni?

- Ha-ha-ha - ai înțeles ce-am întrebat. De ce te-ai...?

- Ascultă, Madelino, dacă ți-aș pune eu mâna pe întrebare, n-ar fi decât întrebare. Dacă i-o pui tu lui, pute a anchetă - este, tăticu'?

- Prostii!, Mada ridică din umeri. La urma urmei, trebuie să-i fac domnului conversație, nu?

- O fi trebuind, soro, dac-ai primit sarcină. Ia spune, tăticu': de câte ori ți s-a pus întrebarea cu întorsul?

- De multe ori, domnule.

- De câte, boule? - Mada, fără să înalțe privirea, își lipește obrazul de genunchii lui.

să-i ard un genunchi în bot? s-o bag în mă-sa?

Pauză. Duca bea din sticlă. Auzind cogâlțaiturile, Mada schițează un început de protest. Renunță. Își reazemă cotul de genunchiul lui, capul în palmă

trei cărți socotind-o și pe cea publicată aici. una măcar a trecut și pe la ea. mi-o fi cenzurat-o din picioare ca la strung ca la războiul de țesut. cu creionul roșu în mâna dreaptă, cu stampila în stânga *ba*

nu: stampila se folosește numai când se aprobă și-acum se vârn. când o să ajungem la țigara de după o să-mi explice că nu s-a putut altfel. o să jure că nu ea. că chiar dacă ea ar fi aplicat stampila aprobatoare după ea ar mai fi venit alte mâinistângi care n-ar fi fost de părerea tovarășei antivorbi. după încă un după mi-ar explica pecumcă degeaba cărțile mele nu sânt publicabile și că ce-ar fi să scriu altceva o carte publicabilă ea fiind dispusă să-mi dea îndrumări eventual s-o coscriem

- Hei, musiu, n-auzi? De ce te-ai întors?, insistă ea, ciupindu-l.

- De ce, de ce! se enervează Duca și bâzâie din cărucior. De-aia! I s-o fi făcut dor de patrie - este, tăticu?

- Ei, patrie!, zice Mada, culcându-și obrazul la loc, pe coapsa lui.

- Ei, mă-ta! - Zeno își aleargă căruciorul prin odaie. Ce știi tu ce-i aia patrie! Dacă te-ai duce-n Israel...

a-ha deci. ciudat în ultimii ani trecuseră de cealaltă parte. cu aceeași înflăcărare și eficacitate

- Păi sigur că n-ai ce căuta acolo! În Israel e nevoie de lucrători, de luptători, nu de cenzeni. Ai dracu', ovreii: după ce-au pus osul și-au instaurat cenzura pe-a șasea parte a globului, s-au tras frumușel, la Eretz, la libertatea cuvântului, la democrație...

- Ai nimerit-o cu libertatea cuvântului și cu democrația, în Israel!

- ...la ei acasă n-au făcut ce făcuseră la alții - ce, erau proști? Vorba aia: politrucii și securiști și juști și intransigenți să fie la ei, aco'.

- Iar te-ai îmbătat. Răspunde, domnule, te-am întrebat de zece ori: de ce te-ai întors? Te asigur, nu sânt de la miliție.

- Unu: miliția nu mă sperie, nu m-a speriat niciodată, ba chiar, într-o vreme, îi și iubeam pe milițieni...

- Ce-i cu tine, tăticu', te-ai reeducat în Occident?

- ...în comparație cu securiștii, evident. Trecând din stăpânirea ultimilor în cea a primilor, mi-am dat seama de marea deosebire de tratament. Doi: cunosc stilul coborârii în grad: «Fă-l plutonier, ori sergent, colonel nu merge, o să se creadă că generalizezi, pe când, cu gradele inferioare se poate susține că a fost un caz particular». Deci, nu colonel de secu, ci sergent; nu ministru, ci mărunț funcționar; nu prim-secretar - activist; nu securitate, miliție...

- A, da? face ea, privindu-l cu acea milă specială a prinșilor. Și cu întorsul cum rămâne? Spune, domnule, nu sunt de la securitate...

- Nu insistați, nu vă cred.

- Foarte bine, tăticu'. Așa!
- Am impresia că nu prea știi de ce te-ai întors.

chiar dacă aș ști tot nu ți-aș spune

- Ți s-a răcit cafeaua, zice ea, revenind la moliciunea dinainte. În Franța, cafeaua e tare proastă.

- În sfârșit, un cusur! exclamă Zeno Duca. În trei zile, ai și constatat că e proastă!

- Nu trei, ci douăsprezece. Iar cafeaua e proastă, întreabă-l! Chiar nu vrei un pic de whisky?

- Mulțumesc, nu. Sunt obosit, am alergat toată ziua, apoi căldura...
Femeile

mușcă sau nu? dacă m-a văzut cu fata de la secu trebuie să

- În țările calde, toți beau whisky, tăticu'. Răcorește, limpezește...
n-a mușcat n-a văzut sau face pe delicatul

- Dacă voiai o cafea bună, trebuia să cauți un restaurant turcesc ori grecesc, dar te costă...

- Noi făceam acasă Numai cu apa nu ne prea împăcam...

- Apa, într-adevăr, contează în primul rând, zice Mada. Dar și măcinatul. Aici mi-o macină Arachelian.

- De-asta ți-e așa de măcinată, chicotește Zeno.

- Dacă macină de trei genera'... Porcule! Te-ai îmbătat, să vezi ce-o să-ți facă Dina...

- O să mi-o facă..

- Bei în neștire și spui prostii! Când o să te vadă..

- Când o să mi-o vază!

- Discută dacă ai cu cine!

- Fii atentă, Măduleano, că dacă... Dar ia spune, tăticu': în Germania cum ți-au mers cărțile? Aștia de la Europa li'...

- Mai încet, pentru Dumnezeu! Ușa...

- Ușa-rahă! Și generalul de peste drum ascultă Europa. Și-i general de MAI!

- Zeno, te implor, se aude până-n parc!

- Poate că vecinul dumneavoastră, generalul, nu-și face decât datoria: o fi având sarcină să asculte Euro'...

- Altul! Ah! - Mada se ridică, furioasă, închide ușa de tot și astupă telefonul cu o pernă.

- Ce să zic, le-ai băgat vata-n urechi cu perna-aia! râde Zeno. Ehe, câte altele-or mai fi... pe-aici... pe-acolo...

lui duca nu i-i frică de microfoane. s-o fi vindecat de frică prin frică ea n-o să se vindece atât timp cât o să mai aibă ceva de pierdut. să-i zic:

- Nu înțeleg de ce vă e frică, Cenzura e o anexă, o officină a securi'
- Fii serios, musiu, nu-i nici un fel de anexă!
- Bine, nu-i anexă. Dar ce riscați dumneavoastră dacă se află că...?
- Ce știi dumneata! Hai să vorbim despre altceva - Zeno te-a întrebat cum au mers cărțile în Germania. Că, în Franța... - Mada se apropie din nou, dar rămâne în picioare. Nu cumpără carte, franțujii. E și foarte scumpă, nu m-am îndurat să dau peste treizeci de franci...

- Nici n-aveai nevoie, scumpeteo, să arunci valuțica pe cărți: la voi, la Ștampilărie...

- Încetează, te rog!

- La voi s-or fi centralizat exemplarele din cărțile lui, trimise de editori, de amici.

- Noi n-am...

- N-ați - rahat! Atunci unde cristosu' mă-si? La OCL Alimentara? La Metalimportexport? În jur de-o sută de exemplare! Tăticu', ia spune-i și duduui la cât timp după apariție ai văzut, ai pipăit, ai mirosit chestia aia care numită carte scrisă de tine, cu numele tău pe copertă?

- Eh, ce importanță...

- Fii atentă, madam: cartea îi apare, în Germania, la mijlocul lui septembrie abia în jurul Anului Nou el, autorul, își vede cartea...

- Altceva mai nou, Zenule.

- Mai nou? Atunci chestia cu idolul tău în materie de poezie, și mai ales de verticalitate: maaaarele poet de limbă maghiară, Ma...

- Ce-ai cu Makkáy? Te rog să...

- Și eu te rog ceva: să asculți, e foarte instructiv: deci, maaaarele și mai ales foarte verticalul poet Makkáy e prezent la Târgul de Carte de la Frankfurt, în octombrie. Gurile rele pretind că a fost trimis cu o misie, anume să-l convingă pe editorul neamț să nu mai scoată cartea.

- Nu cred, nu-i sigur.

- Nimic nu-i sigur, totu-i posibil. Zicem că n-a avut misia asta, dar, acolo, editorul îi înmânează un exemplar din cartea ta, rugându-l să ți-l transmită..

- Nici asta nu-i sigur.

- Vezi, musiu Duca? El e mai...

- Mai-rahata! Stai, că nu mi-am terminat gloanțele. Să admitem că n-a fost rugat să-ți dea cartea. Dar s-a întors el acasă cu acea carte?

Ți-a dat-o - deși nu era obligat? Ți-a arătat-o măcar?

- Nici nu i-am cerut. Nu știam că...

- Nu știai tu - asta nu-l scuză pe el! Dar ai aflat de la mine, ții minte, la ședința în care Popescu-Dumnezeu a vrut să te zboare din partid. Nu m-ai crezut. Te privește! Dar el, poetul Makkáy Jozsef, care și el a făcut pușcărie...

- Zeno...

- Sictir! Cum de l-a lăsat inima lui de poet să nu ți-o dea, măcar să ți-o arate: uite, cam așa arată cartea dumitale - nu ți-o pot da (dacă se află că am comis crima asta, îmi pierd tronul din comitetu-ăla-al naționalităților înlocuitoare), dar ți-o împrumut pentru cinci minute, s-o răsfoiești, s-o pipăi, s-o miroși...

- I-o fi fost frică, dragă, ce vrei?

- Vorba ta, Măduțo: ce vreau? Cât despre conu Za'aria... Am fost martor la scenă: amicul, aci de față, îl roagă pe multiubitul nostru președinte (care-i spusese că-i văzuse cartea, în dimineața aceea, pe biroul lui Dumitru Popescu): «Vă rog să-mi spuneți cum arată. Măcar atât». Și conu Za'aria: «Nu pot, tovarășe, nu pot, că n-am dezlegare». Șiă, după ce amicul insistă, președintele cedează în felul următor. «Cum să arate? Bine! Chiar bine de tot! Ce hârtie și...»

- Putea să nu-mi spună nici atât.

- Sigur că putea. Dar putea să bage frumușel mâna în sertar, să scoată cartea și să ți-o...

- Deci, avea și el un exemplar.

- Ce-ți închipui? Primise material documentar, cu sarcina de a-l citi și de a lua atitudine. Să citească conu Za'aria, care-n viața lui n-a citit decât propria-i proză - și asta numai când participa la vreo citanie publică. După ce-ai plecat din biroul prezidențial, Preșu' îi spune doamnei Teohari să nu mai lase pe nimeni să-i intre și scoate cartea - mai erau, în afară de mine, încă doi inși. «Ce să fac?» începe el să se tânguie, «n-am ce face, eu sunt ostaș disciplinat al partidului, partidul mi-a dat ordin să nu-i arăt cartea - eu execut ordinul, ordinul îl execut».

- Nu-i port pică lui conu Za'aria.

- Cum să-i porți? Te dezarmează, jigodia! Conu Za'aria e Jigodia Absolută! Nu poți decât să-l admiri și să-l bagi în mă-sa. În mă-sa să-l bagi!

- Mdaaa, zice Mada. Câte exemplare ai vândut în Franța?

- Habar n-am.

- Dar câți bani ai încasat asta o știi, tăticu'!
- Baaaaani? se miră Mada, lung. Maestrului nu-i pasă de latura prozaică a prozei sale - care proză a trecut și pe la mine. Știi?
- Tre' să-i dai și Madei un cât la sută, tăticu'. Dacă nu-ți respingea ea cărțile, nu mai pupai tu glorie europeană!
- Ai luat-o razna - or fi alte lucruri ieftine în Franța, dar cărțile...
- Nici pipele Dunhill nu-s ieftine. Nici tutunul.

mie-mi spui? o să răspundă

- Asta vrea să fie o piatră aruncată în grădina celor care pleacă oficial și primesc valută? Valuta pe care dumneata ai adus-o în țară..
- Eventual. Adevărat, cărțile sunt scumpe, acolo, dar dumneavoastră, care lucrați unde lucrați...
- La Ștampilărie, așa-i zice populația, zice Zeno.
- Și dacă lucrez, ce?
- Nimic. Doar atât, că aveți posibilitatea...
- Să interzicem literatura adevărată, curajoasă, nu? Literatura cu adevărat realistă, nu? Literatura de mărturie, nu?
- Bagi de seamă că te citează?
- Încântat. Mă gândeam la altceva, la presa străină, la cărți...
- Ce cărți?, tresare Mada.

ce-cărți-tresare-mada. de ce-a tresărit mada?

- Așa, cărți. Să zicem: cele trimise de amici, de editori, de...
- Habar n-am!

habarnam suspect. o fi amestecată și în

- Să zicem: seria de patru volume de Genet...
- Ce-i cu Genet?

am nimerit

- Nu ne ocupăm noi cu așa ceva, se scutură Mada.
- Numai cu cele trimise dinăuntru spre afară?
- Nici. Cu manuscrise trimise de...
- Ca, de pildă, manuscrisele trimise de mine și interceptate...
- Vorbesc de manuscrisele trimise nouă de către edituri.
- Intru și în această categorie. Ale mele au ajuns și la dumneă'...
- Nu-i un secret. Au ajuns și la noi. Și la mine, să zicem. Și să mai zicem că primul dimitale roman era destul de modest, nu prea rupea el inima târgului...
- Târgului, corectează Duca, asudat.
- Încetează! L-am citit cu creionul într-o mână, cu ștampila în

cealaltă - asta-i imaginea pe care-o au scriitorii despre noi.

- Așa vă vedem, așa vă gândim.

- Poate în nemțește să arate mai bine, zice Mada. În franțuzește...
Cu siguranță, traducătorul însuși e scriitor.

- Nu te lăsa mușcat de cur, tăticu'! Elogiul traducătorului - e ironică, bagi de seamă?

- Iar tu un măgar beat! Ce-i de mirare, au mai fost cazuri în care traducătorul a dat o variantă cel puțin egală originalului, dacă nu chiar mai bună - mă gândesc la fabulele lui Krîlov traduse de Arghezi...

să zic: aha de asta m-ați chemat

- Poate că la traducător a ajuns altă variantă, una mai proaspătă, deci îmbunătățită, zice Zeno.

să zic: întâmplător e adevărat. numai că deci de asta am fost invitat aici.

- Dragă, eu vorbesc de manuscrisul care a fost la noi, zice Mada. Destul de modest.

- Sănateți foarte amabilă. Modest e prea căldicel spus. Prost!

- Dumneata ai zis!

- Citându-l pe Popescu-Dumne'...

- Poprescu-'Mnezău, așa-i zice de când s-a așternut pe poprit cărțile!

- Zeno, dacă nu-ncetezi...

- Care a preluat calificativul de la prietenul nostru al tuturor, Sasciuc...

- Al tău, tăticu', tu erai bot în bot cu el, toată ziua!

- Bine, al meu. Prima carte, totuși, primise «Viza E».

- O!, râde Mada. «Viza E» nu-nseamnă nimic!

- Mie mi s-a spus că înseamnă. Nu o aprobare, dar un semn că cenzura acceptă să stea de vorbă cu autorul, că manuscrisul propus are șansa să fie discutat.

- Bilet de voie pentru Purgatoriu, tăticu'.

- Și, totuși, după Viza aceea E, Po... prescu dă ordin să mi se poprească.

- Nu se poate! Tovarășul Popescu?

- Tovarăș'tu Proptescu! El i-a respins-o, știe toată lumea!

- Nu-i adevărat! Nu tovarășul Popescu!

- Să zicem că nu Domnia Sa, Prințul și Stăpânul Culturii, al...

- Anticulturii socialiste, tăticu', subliniem!

- Că nu el a respins-o. Atunci cine?

- Noi! Noi am...

- Întristat să vă contrazic: nu Cenzura; nu Editura - altfel n-ar fi propus cartea Cenzurii. E adevărat, brusc după intervenția lui Popescu, editura mi-a trimis un fel de text, o scrisoare de respingere - mirosea de la o poștă că sufleurul textului fusese Însuși-ul.

- Ai dovezi?

davidgești la mini cî ombun

- Ce-i de răs? Te-am întrebat serios!

- Dovezi! N-am și nici n-o să mă străduiesc să caut.

- Deci, n-ai dovezi că tovarășul Dumitru Popescu ți-a respins cartea. Ce alte dovezi nu mai ai?

- Nu mai face pe șmechera! Toată lumea știe că tembelu-ăla de...

- Șșșșșt! Să închidem ușa.

- E închisă, Măduțo, tot tu-ai închis-o. Și telefo'...

- Isprăvește!

- E inutil, credeți-mă Nu se mai ascultă pe la ferestre, ca pe timpul lui Pristanda.

- Dumneata vorbești!

- El e mai în măsură decât alții. Eh, nene Iancule, un'e eş' domne, să vii acu s'te documentezi!

- Te-ai îmbătat! Mai încet!

- Bine, mai încet - și Zeno șoptește sonor: El a interzis...

- Ba nu!

- Așa putem s-o ducem până mâine. Atunci cine, deșteapto?

- Am mai spus de zece ori: noi! Noi, Cenzura, cum ziceți voi...

- Ești atent, tăticu'? O auzi? Ascultă, fă tembelo...

- Nu fi grobian.

- Sictir! De ce iei în cârcă tâmpeniile altora?

- Tâmpenii, netâmpenii, nu despre asta e vorba. E vorba despre faptul că noi, Cenzura, am interzis cărțile domnului.

- Îmi permiteți să vă reamintesc: Viza E...

- Încetează, domnule, ți-am mai spus o dată că viza E nu-nseamnă nimic. Și nu noi dăm Viza E.

- Știu. O dă Direcția Cărții, adică Precenzura. Dar tovarășa Holeriu - de la Cenzură! - cu care am avut onoarea să conlucrez...

- Altă eroare: tovarășa Holeriu nu înseamnă Direcția Presei.

- De acord, nu înseamnă, dar reprezintă această instituție dragă

nouă..

- Tutulor!
- Zeno, să știi că plec!
- Las' că nu pleci. I-auzi ce zice tăticu' că to'ar'șa Holeră, cu care s-a... sper că nu s-a regulat, ci doar s-a...

- Repet: tovarășa Holeriu, e drept, putea să reprezinte instituția noastră, dar nu să însemne însăși...

- Și cine, mă rog, înseamnă instituția voastră, lumină a lumii?
- Nu-i un cine, anume. Noi, toți.
- Toți, căcat! Îți spun eu cine-i Cenzura: Dumitru Po...plesc!
- Îmi permiteți: însăși tovarășa Holeriu, când a aflat de decizia

aceea, a rămas surprinsă, jenată..

- O! Trebuie să fi fost un spectacol unic: tovarășa Holeriu, jenată..
- Așa, Măduțo, bravo, Măduțo, părăsește-ți rândurile din avant-gardă și vino-n ariergarda șirurilor noastre populare!
- Oricum, e sigur: noi am oprit cartea.
- Ați-căcat! Tembelu-ăla de Dumnezeu, el a dat ordinul!
- Așa e cum îți spun: noi am decis să nu se mai...

caz tipic: dacă i s-ar da ordin să se recunoască vinovată de inundații s-ar.

- Fii atent, tăticu', să-ți explic fenomenul: Asta-i o...
- Dacă asta ar fi slujit cauza, bine-nțeleș că m-aș fi..., zice Mada și se uită la el, lung, apăsător.

te pomenesti că am rostit

- Ceeee? face Zeno, cu un aer năuc. A, cauza! Păi sigur, dacă...

de ce te uiți așa?

- De-aia! - și-și ia ochii de la el.
- ... asumare, așa se cheamă!
- Ia taci, te rog, mă doare capul.
- Tu să taci! Fii atent, tăticu': asumarea răspunde'...
- Te-ai îmbătat și macini, ca de obicei.

- Ca de obicei, combat puternic! Chestia cu asumarea devine așa: șefu-ăl mare se balegă-n biserică, iar subalternii, ostași disciplinați, crescuți la școala aspră, dau năvală și-și asumă vina! Păi, ce, ne jucăm cu disciplina de par'...

- Zeno, dacă nu-ncetezi, te cârpesc, de...
- Nu-ncetez și, de cârpit, te cârpesc eu. Atent, tăticu': Șefu face gafa și, dacă se lasă cu răspundere, în virtutea principiului de care-ai

vorbit, al coborîrii în grad, nu şefu' răspunde, pen' că s-ar generaliza şi s-ar trage concluzia că nu un individ, ci însuşi partidul - ți-am spus că te plesnesc! - şi partidul nu greşeşte, noooo, şi cum Popizdescu-Dumnezeu' lui a încetat de a mai fi individ, şi a devenit instituţie, subalternii - buluc, la asumare! Să-şi asume ei răspunderea, că de-aia-s subalterni şi ostaşi şi disciplinaţi. Gândindu-se că, dacă ajung şi ei şefi, fac ei porcăriile şi şi le-asumă ai din urmă - care şi ei, când or să promoveze, or să fie şi ostaşi şi disciplinaţi şi asumători! Căcat, asu'...

- Vorbeşti ca un porc! În primul rând, nu tovarăşul Popescu...

- ...în al doilea, mă cac în ochilarii lui tovarăş'tu Popescu, e bine? Ochilarii lui de tovarăş-intelectual pentru dactilografele de la Cécé şi pentru nefututele de la Ştampilă.. Ți-am spus că te...

i-a spus. a pleznit-o. îl plezneşte. se întrepleznesc.

- Acum ai priceput, tembelo?

- Tu ai priceput, măgarule? Porc bătrân şi libidonos şi beţivan!

- ... ca să nu mai pretinzi că bou-ăla... Păi, dragă tolomaco: dacă Popârţescu avea cap, cap politic, iubită bleagă, interzicea o carte pe care avea de gând s-o lungeze? Nici măcar Bulă nu distruge o carte, interzicând-o!

a-haaaa, se apropie. să vedem de ce anume se apropie.

- Dac-avea cap politic, nu suport pentru ochilari, lăsa cartea să apară, domnule! Vrei carte - poftim, carte, las-că, dinspre parte, te-aranjăm noi, că avem experienţă şi mase de manevră, lungi, mai ales late! Abia după apariţie ar fi aranjat, ba o «masă rotundă» - acum, la România literară, fiindcă Ivaşcu şi-a mutat prăvălia de la Contemporanul - ba o «campanie de vară», cu semnături tot una şi una: Paul Anghel, Lăncrănjan, Ungheanu, Răcănel, Dan Zamfirescu - şi recentul recrut al Săptămânii, 'indicul de băiat al popii din Periş, Dan Ceachir - ba o demascare cu publicul cititor, măi frate! Şi să te văz eu, taticu, ce te doare mai tare, pe tine, ca autor: înjurăturile din Groapa Săptămânii, huiduiturile maselor largi de cititori îmbrăcaţi în civil, ori... «reproşurile» civilizate, formulate, nu doar de oameni de meserie, dar de colegi de-ai tăi într-o puşcărie - ca Marino, de pildă.

- Marino? A, campania din Contemporanul împotriva oniricilor...

- Ei, da! Şi să te văd ce mai zici când dai cu nasul de semnătura demascatoare şi a lui Cioculescu, vorba ceea: Bătrânul Şărbănel a rezistat, a rezistat - până ieri, de ieri a început să mănânce şi ce nu mănâcase, pe când era mare-rezistent...

a-ha. noroc că nu ești tu consilier la consiliul anticulturii.

- Află, tăticu': dacă eram eu consilier, azi nu mai erai tu celebru și-aici și coala!

mi-a scăpat și de data asta.

- Oricum aș fi lucrat cu maestrul Jiorjicî Ivașcu: ăsta, dacă a fost turnător în pușcărie, de ce-ar fi invers în libertate? Cum e abil, are pe vino-ncoace - ari șarm conu Jiorjicî! - pe dată îți alcătuieste el un juriu, știi, colè - care să te... Nu să-ți dea în cap cu ghioaga - specialitatea lui Barbu - ci să te desființeze ca scriitor! E-he, dacă erau eu consilier, tăticu, te sugrumam îndelicat, prin tăcere: nici tu cronici, nici recenzii, nu te-aș fi consemnat nici pe lista aparițiilor. Ți-aș fi dat certificat de non-identitate!

- Dacă vrei să știi, i-am propus tovarășului Dobrogeanu...

- Adică Dobbermann - mai bine tăceai, Măduțo.

- De ce? Nu mi-e frică să recunosc: am propus să fie lăsată cartea să apară, dar să nu i se facă reclamă. Dacă se oprește, i-am spus, facem dintr-un oarecare un martir și dintr-o carte modestă o dinamită

- Altul căruia trebuie să-i fiu recunoscător: Dobrogeanu!

- Ți-am mai spus: nici chiar el, șeful, nu... Noi, insti...

- Iar tragi la minciună, iar ți-o asufleci! Vrei să-l scoți basma curată pe Popescu? Nu. Vrei să faci din Dobbermann un complice al scriitorilor interziși care găsesc alte căi de publicare? Ei, bine, nu conta pe mine. Dobbermann rămâne ce-a fost o viață-ntreagă: o jigodie și-un tembel - și să te ferească Dumnezeu de jidanu' tembel! - care, dac-ar ajunge în Israel s-ar văieta pe toate drumurile că a fost persecutat de comuniști, de români, de... Te cred că Dobbermann ar fi folosit metoda tăcerii - dacă ar fi depins de el. Dar cum Popescu singur decide, a decis! Drept care, tăticu', pregătește-te, cu cinci țuici, să-i faci cinste lui Dumitru Popoescu! Pentru ajutorul neprecupețit și inconștient - atentă, Măduțo: ce-ai zice dacă-ntr-o bună zi ai citi în Scînteia că Dumitru Popescu a fost demascat? Ca agent în solda capitalului vestgerman? Altfel, cum de-a dat el șvungul publicitar de la Frankfurt?

- O iei razna! Noi am...

- Ați, pe mă-ta! Fii rezonabilă, sinceră față de tine - că față de alții de mult nu mai poți. Du-te la oglindă și, acolo...

- Ți-am spus de o mie de ori: nu tovarășul Popescu a hotărât - noi!

- Bravo, puișor, să crești mare. Îți prevăd un viitor strălucit în cadrul solemn al unui proces de la Moscova. Și în cadrul și mai solemn

al execuției: în fața plutonului ai fi în stare să strigi, cu entuziasmu-ți caracteristic: Sunt o scroafă și-o criminală, am ceea ce merit!

- Delirezi, ca de obicei. Eu plec.

- Las', că nu pleci! Fii atent, tăticu', știi că duduia e un fel de nepoată a generalului Iakir?

- Serios?

- Foarte serios! Și, în loc să-l dea în judecată pe Stalin...

- Dă-l tu, dragă! Tu ai platformă, ești membru al C.C.

- 'tempizdamăți! Sunt, dar nu mă laud. Am ajuns să le zicem săru-mâna tembelilor de genul Popescu-Cenzură! Ce s-ar face scriitorul român fără ajutorul neprecupețit al cenzurii de la înalt nivel? Singura șansă de a ne face cunoscuți peste hotare e să ne bușească cenzura noastră internă!

- Domnul este servit! râde Mada. Prezintă-te cu o carte ca a lui. Un pic de viață de pușcărie, un strop de colectivizare, o leacă de...

- ...Socializare a agriculturii, tovarășa, eu să te-nvăț terminologia? Mai exact: cooperativizarea - tot aia-i...Întrebați-mă pe mine, eu sunt veteran: **Ogoare înfrățite**, dè... Nu, fetițo, eu n-am șansă. Chiar dac-aș propune o carte de cinci ori mai explozivă decât a lui, ar fi în stare să mi-o publice, măgarii! Și, publicând-o, ar dezamorsa-o. Nu se mai poate face nimic pe lumea asta de căcănari!

- De ce nu încercați? Câștigul de pe urma publicării în țară a unei asemenea cărți ar fi cel puțin egal cu al publicării în străinătate.

- Ce spui, tăticu'? Câștigul? Cine-ar câștiga? Dă-mi voie! Că m-ai provocat... Mai întâi și mai întâi, ce să propun, dacă de dracu' mai știe câți ani n-am scris un rând? Că n-am scris. Ține minte ce-ți spun eu, acum: știi cum o să-ți dea Popescu-Dumnezeu la cap? Publicând - am zis bine: publicînd, nu: permițînd să apară - o carte a unui confrate, o carte de cinci ori mai violentă, cu tot felul de chestii despre colectivizare, pușcărie, etîcî. Un singur scriitor, o singură carte. Suficientă ca să se poată pretinde că la noi nu există cenzură, că la noi nu există tabu-uri, că la noi domnește cea mai desăvârșită dintre libertăți. Dă-mi voie! Lumea o să se mire: Cum de i-o fi dat drumul unei asemenea cărți? Scriitorii au să se mire foarte, au să fie geloși: cum așa, cartea ăstuia trece - a mea, de cinci ori mai cuminte, nu trece? De ce? D-aia! Străinii: uite, nu e atât de aspră cenzura, cum se plîng unii. Pușcă cu trei țevi, doboară trei iepuri - și cu sergentul zece. Și nu știu, zău, dacă are să-ți dea mâna să te lauzi că tu ai provocat, determinat, mai bine zis: să-ți

închipui că ai pavat drumul - acelei cărți. Aceea are să fie ciomagul cu care ai să fii croit în numele tatălui: «Ai văzut, mă frate? Ți-ai bătut gura atâta că, nu știu ce, că nu știu cum, că noi, cenzură, teroare, securitate - da' de unde! Uite: dacă textul e bun, e valoros, e, ca să zicem așa, estetic foarte, apare - cum să nu apară, la noi, texte-de-înaltă-valoare-artistică - păi, ce, s'tem boi? 'Mneata pretinzi că nu te-am publicat, fiindcă, sanchi, te legi de niște probleme netipice, accidente-accidentale: colectivizare, securitate, închisori, sărăcie - nu, frate! Nu asta ne deranjează. De ce ne-ar deranja, pe noi, care s'tem tari-și-mari? - ci, așa..., slaba calitate artistică a cărților dumitale - nu te supăra, dar așa e, noi sântem sinceri, ce-avem în gușă și-n păpușă!» Ce să-ți fac, tăticu, dacă n-ai înțeles mesajul secret al realismului socialist...

- Mesajul secret? Al realismului ?

- Ce te miri - nu m-am mirat eu, când am comis ce-am comis? Păi da: n-am înțeles că, atunci când tovarășii de sus cer de la noi artă-cu-tendință, noi trebuie să înțelegem făcutul cu ochiul.

- Adică?

- Adică! Adică artă-pentru-artă!

- Spui prostii, Zenule!

- Spun, dar nu prostii. Păi ce, noi credem că partidu-i bou? Nu, tovarășu'! Partidu-i înțelept! Și zice: «Ia, tovarășii din fund, ăia, scriitorii: voi n-ați pus probleme mersului înainte, v-ați dat contribuția - fiți atenți: de azi înainte vă dăm bilet de voie să scrieți artistic! Adică cu mare artă, în fine, știți voi. Cum zice un tovarăș de drum: 'Estetică, da - ne-estetică, ne-da'... Așa că aveți permisie să vă faceți de cap în curtea școlii - în fine, a școlii de reeducare - trageți-i tare cu poezia! La roman, atenție: numai cazuri tipice - nu linia partidului, ci accidente; nu general de secu, numai plutonier. La istorie literară, uite, aveți voie să-l recuperați pe legionarul de Eliade - dar nici o vorbuliță despre Ionescu! Nimic! Bine, puteți să-l valorificați și pe Cioran, că-i tot d-al nostru, dânn poporul verde-roș...»

- Spui prostii...

- ...faceți artă pentru artă, că de adevăr ne ocupăm noi, prin Titus Popovici. Despre adevărul cu Piteștiul, are să ne facă un extemporal tovarășul nostru just, Lăncrănjan; despre adevărul în legătură cu țărani, ne va trata tovarășul nostru în civil, Săraru. Adevărul despre șovăielnicia intelectualului - ne-șovăielnicul Țoiu. Despre războiul în Răsărit și despre Mareșalul Antonescu, numai clasicul în viață Marin Preda...

- Ești gelos!

- Aici ai nimerit-o! Sunt! Cum adică: adevăru-i ca avortul? Numai anumiți tovarăși verificați au dreptul să-și racleze nevestele ori aman-tele? De ce numai tovarășii juști să trateze probleme spinoase?

- Și tu faci parte din categoria cu pricina, și tu ai tratat probleme spinoase: agricultura.

- Și aici ai nimerit-o, Măduțo. Așa e și n-am de gând să pretind contrariul. Am fost un bou și-un porc - însă un bou care zice: «Am fost un porc!», nu mai e chiar atât de bou, nu? Asta-i, tăticu: greșeala ta: ai întins mâna la ceea ce nu aveai voie - nu era de nasul tău: adevărul. Nu știai că partidul nu interzice spunerea adevărului, a, nu, atât, că îl încredințează spre rostire numai unor dulăi. Și să nu se vâre cățeei!

- Mdaaa... O întrebare: de ce n-ați încerca să fiți dumneavoastră autorul acelei cărți-ciomag? N-aș fi eu cel care ar suferi...

- De-aia, vorba mea. N-am mai scris de...

- Că n-ați mai publicat, că n-ați mai scris în vederea publicării - da, se știe, se vede. Dar că n-ați mai scris...

- Uite ce e, tăticu, abandonează! N-ai ștofă de pedagog de școală nouă. Și încearcă măcar acum să nu mă dumneavoastrești!

- N-aveam de gând să vă provoc - nici la scris, nici la mărturisiri - n-am ștofă.. Mă gândeam însă că dacă sânteți atât de sigur de proorocii, că are să vină cineva cu o carte-berbece, care să facă gaură, de ce n-ați profita de ocaziune?

- He-he-he!, ca să citez din Preda... Nu te credeam atât de naiv. Gaură, tăticu? La noi, în România? La noi nu se dă gaură-n cenzură, ca să se poată strecura și următorii! Ai uitat de «Reconstituirea» lui Pintilie? Mare tâmbălău mare, mobilizare, adunare de semnături, lupte seculare, campanie de presă, de-ai fi crezut că acu-un ceas am căzut în groapa cu democrație. Victorie, victorie, fiara a fost înfrântă, cenzura pusă cu botul pe labe! - nu-i așa, Mario-Magdaleno de la Ștampilărie? - răul pedepsit, binele recompensat, filmul se dă pe piață..

- Și n-a fost bine că s-a dat drumul filmului?

- Ba da, a fost chiar foarte bine că s-a dat drumul filmului de Pintilie... De ce taci? De ce tăceți, măi fraților? Ați murit?

- Vreți să spuneți: numai «Reconstituirea»; numai Pintilie...

- Asta am chiar spus: numai! Dacă mai știi un alt film curajos care să fi profitat de gaura Pintilie, spune-mi și mie.

- Nu-mi vine în minte.

- N-are ce să-ți vină, tăticu. Nu există măcar «al doilea». Ba, din câte s-a băgat de seamă, după «Reconstituirea», șurubul s-a strâns și mai - ca să nu-și închipuie alții că pot profita de-nvălmășeală și pot ciuguli din ce i s-a acordat numai lui Pintilie. Acuma Pintilie umblă de colo-colo și se laudă: «Ați văzut ce frică le-a fost de mine? Le-a fost frică să mă interzică - pe mine!» Cum băiat prost nu este, își va fi dat seama: Partidului nostru, măi tovarășu', nu i-i frică de nimeni - cu atât mai puțin de un Pintilie. Și dacă Partidului nostru îi convine ca Pintilie să-și arate musculatura și să se laude cu «spaima» pe care a băgat-o - în partid, îți dai seama? Vulnerabilitatea partidului, dè - îl umanizează, nu? Ce-și zic oamenii: uite, că partidul nu e monstrul rece, implacabil, mașina de strivit - dacă Pintilie i-a dat peste bot...

- N-am auzit ce-ai spus până acum - am început să aud: spui porcării.

- Spunem, la plural, Măduțo. La caz de ceva, nu scapi, nici chiar dacă, după obicei, îți scrii raportul...

- Ești un mizerabil!

- De ce: fiindcă sunt victimă? Dar cel care mă toarnă ce-o fi?

- Nu vreau să te mai aud!

- Bagă-ți deștu-n... Gură. Așa, tăticu: la noi nu se face gaură... La noi «marile victorii» sunt individuale. Tu, dac-ai făcut ce-ai făcut, mulțumește-te cu ce-profitul tău, nu te gânde că, de pe urma ta, a putut profita și alt scriitor - că n-a profitat. Numai că succesul tău e în afară de text, la o adică, am putea pretinde că nu ești de-al nostru: ai tu probe-scrise că ești scriitor român? N-ai!

- N-am carte!, cum mi-a zis-o Barbu în Săptămîna. Nici parte.

- Culmea e că, în felul lui, Barbu are dreptate: dacă n-ai carte...

- Carnet de sindicat.

- Carnet, de ce?

- Nimic, vorbeam singur.

- Uite, în curând o să apară o nouă carte a lui Bărbăban. Fostul meu coleg de Ceceu umblă de colo-colo, strânge toate mâinile care-i ies în cale, plus cele care încearcă să evite brusca, fulgerătoarea criză de amabilitate, de chiar prietenie a secretarului-doi tip, cum fusese până-n '71. În fine, autorele, întorsul la uneltele sale... Știi că Lăncrânjan a avut o singură dată umor - și n-a murit, domnule!

- Când?

- Când a zis, în legătură cu succesul, la Cannes, cu filmul «Printre

coloanele verzi»: «Bărăbane, Bane, / D-apăi ce ne-ai făcut la Cane?»

- Eram de față...

- Deci Bărăban, trece de la scriitor la scriitor, anunță de apariția - epocală! - a cărții lui și nu uită să adauge: «Cartea mea e o victorie a breslei întregi!» Ești liber s-o iei cum vrei; ca pe-o tâmpenie, ca pe-o tentativă de captare a bunăvoinței, ori ca și în cazul lui Pintilie, ca pe o încercare de umanizare a monstrului.

- Ze-no!

- ...Sau încearcă și el, ca omul ajuns cu picioarele pe pământ, să tempereze avântul demolator al confrăților - în frunte cu prietenii săi buni: Nichita, Sașa, Matei... Greu pentru el: împreună făceau «cultură, numai cultură», cât a fost nacialnik la România literară... Împreună cu ei a elaborat teoria: «totul pentru valoare, nimic pentru morală». Ce bun era el, când era în Aparat - acum, că a căzut, a devenit nefrecventabil.

- Eh! «C-așa-i lumea: trecătoare...»

- ... «unul naște, altul moare» - unul din bunii prieteni «dinainte» umblă și el, strânge și el mâini, atât că el spune în șoaptă: «Romanul lui Bărăban are să facă un mare, un definitiv deserviciu prozei contemporane românești: abordează teme spinoase dar, fiind prost scris, compromite acele teme...»

- Dar îl cunosc pe șoptitor! Fostul meu coleg de pușcărie, Sașa! Exact cu argumentele astea mi-a făcut pocinogul, în '70.

- Când ai fost interzis.

- Când a refuzat el să mai prezinte manuscrise la editurile din România, zice Mada, zâmbind. Soția e și ea, aici?

aha se schimbă vorba

- Da, e și ea aici, ne-am întors.

- Nu asta te-am întrebat, râde Mada. Am auzit că te-a ajutat mult...

- Foarte, foarte mult.

- Nu, musiu, altceva: ea te-a ajutat să trimiți manuscrisele peste graniță, să publici, să...

aha vorba se schimbă de tot

- Să, ce, doam... nișoară? Să, probabil, scriu?

- Asta o să afle posteritatea, pe mine nu mă interesează

- Dar ce vă interesează? Trimisul manuscriselor peste graniță? Asta-i treabă pentru bărbați, domnișoa'...

- Ești sigur?

dacă-și închipuie că genunchiul ei o să mă facă să mă ciripesc. dacă.

- Absolut sigur. Îmi aduc perfect aminte cum anume am procedat eu, cu manuscrisele mele. Scrise de mine, cu mâna mea.

- A, da? Și cum, anume, ai făcut?

- Foarte simplu! Am luat un manuscris, l-am pus la foc scăzut, cu două-trei linguri de câtcuprinde - dar puteți afla rețeta de la organe, mi-au interceptat unul.

- Nu fi prost, nu te anchetez - și își trece dosul mâinii peste obrazul lui. °i-e cald?

- Aș fuma o țigară

- Dar te rog! Poftește! De ce nu iei?

- Pentru că rugămintea cu țigara e o replică din piesa «Ancheta».

- Ancheta? A cui e? A lui Everac?

- Nu, a securi'...

încetează! zice mada

- Nu fi prost, zice Mada, punându-i palma pe gură... Zău că ești caraghios. Am vrut să aflu: e adevărat ce se spune despre eforturile mafiei jidovești, care cică te-ar fi ajutat să scoți manuscrisele, să-ți găsești traducător, să publici, să-ți aranjezi cronicile... L-am citat pe Zeno Duca.

- Nu cred că domnul Duca ar fi putut...

- Ba' am budu'! sughite Zeno, dintr-o dată foarte beat. Ji ge? N-oi aja?

aha vorba se schimbă și mai

- Să fie așa, ce?

- Ghezdia gu... - și Zeno sughite. Ghez' go... sughite iar.

- Nu mai vorbi, gata! Îți aduc apă, - și Mada aleargă spre bucătărie.

aleargă urât femeile care nu știu să alerge n-ar trebui să

- Dacă-i vorba de ghezdia cu ajutorul mafiei jidovești, vă puteți opri din zughizdat.

- 'Mbozi'! face Zeno, arătând și cu mâinile că imposibilul nu poate să se oprească

- Lasă-l domnule, nu vezi că se-neacă? Bea! Și ține-ți respirația.

- 'Dembizdamădi... Dzine-ți-o hâc!... du!

- Bei în neștire, te enervezi pentru rahaturi și, uite!

- Puneți-i ceva cald la stomac. Și să-și țină respirația - totuși!

- Dodu' hâc!... Doduși, ai? Hâc!

- Da, totuși.

- Do...

și ea în ultimii ani, se îneca din nimic. uneori se îneca cu aer.

- Are dreptate, ceva cald la stomac... A, fierul de călcat! Într-un minut se-ncălzește, dar încearcă să nu mai vorbești.

- 'Demizda hâc!

- Vezi? Vezi cum te bate Doamne-Doamne?

- 'Dem...

- Încetează! Vrei să te ție ca data treȘI-EA-ACOLOpital? De-abia-ai ieșit și EA-ACOLO-EU-AICImediat se-ncălzeșEA-ACOSpirația!

- Mă scuzați, eu trebuie să... E foarte târziu, nevastă-mea o fi îngrijo'...

- 'Bare rău... Zgu'...

- Bine, bine, cer eu scuze pentru tine. Te conduc.

- A, nu, nu, vă rog! La revedere, însănătoșire grabnică - vă mai telefonez eu

ÎN-TIMP-CE-EA-ACOLO-ACOLO-ACO

DOI

A.

Sacul i se prinsese în ușa. Piciorul. Atârnat cu mâna stângă de clanță, amândouă încleștate în parapet, ventuză de ieșitura peretelui de care nimeni altul n-ar fi în stare să se. Difuzorul cu operetă, ar fi suficient ca mâinile să se, ca să. Sacul și.

Țigările la locul lor, în buzunarul bluzei. Așteptând, resemnate, de doisprezece ani cu Aujourd'hui-maman-est.

Ea venise așa cum; apoi venise ea; în curtea adăugată, se adăugase și ea, în curtea plouată de jos în sus; apoi ea *dar i-am făcut-o sau mi-a cam ea mie deși deși eu am întors'*

am întors-o și pe ea și pe

subdifuzoristă și eu când o să o să dintr-o dată fără trecere și fără martori și fără victi

Sacul și baba. Coridoarele pustii, mesele de debarasare în așteptarea lor dedupăcolț -oasă -îndă -ată
Jos, cărucioristul

vaaaaai-dragu-mamii-nu-credeam-s-ajung. Și azi. Azi,

pentru a câta oară Și obișnuința nu mai vine
eu când o să mor o să mor dintr-o dată nimeni să nu se simtă vinovat că încă mai trăiesc că încă mai mor dintr-o dat'

O întorsese și azi. Și pe cealaltă, fără cuvinte. O întor'
nu trebuia s-o întorc trebuia s-o las să se țină după mine să se țină până când și-ar fi mușcat coada

Sacul și *păcat nu trebuia s-o* nu trebuia, nu trebuia, s-o fi lăsat în pace, să-l fileze, ar fi mers așa, ar fi colindat orașul până li s-ar fi tocit picioarele, până li s-ar fi scurtat picioarele și ar fi continuat să meargă, din ce în ce mai scurți, până s-ar fi până ce n-ar mai până
și ne-am fi plimbat cum se plimbă azi perechile de îndrăgostiți nu alături ci unul după altul dacă nu-i adevărat ar putea să fie unul după al'

și ar fi fost bine, așa, în invers, el în față, ea îndărătul lui, dar el ar fi putut - și poate - să se mute, nu în locul ei, ci în ea și, din ea, ar fi - ar putea - să vadă cum se vede el din spate, să se vadă, filat. Ar fi plimbat-o trei ore (până la telefon), fără să se trădeze că o plimbă, ar fi găsit

el zeci de prilejuri s-o facă să creadă că nu s-a prins, că n-a observat-o - dar ar fi putut-o urmări dacă s-ar fi mutat în ea și ar fi privit bine la sine, ca într-o oglindă. Liniștit, dar nici prea liniștit să nu pară, ca să nu bată la ochi; din când în când ar fi schimbat autobuzul, troleibuzul, tramvaiul, un intermezzo cu taxiul și iar autobuz ori tramvai și verificarea spatelui fără privire directă, coborîrea prin față și reurcarea, în ultima clipă, prin spate ori prin față, dar nu cu aerul celui care vrea să scape de urmăritori, ci cu al celui care și-a adus aminte că nu trebuia să coboare în acea stație; și ar purta-o așa și azi și mâine și poimâine și încă și încă, până când, reîntâlnind-o, i-ar fi putut zâmbi, ar fi putut-o saluta chiar, cum începi să te saluți cu vecinii de bloc pe care nu-i cunoști, dar cu care, întâlnindu-te mereu, sfârșești prin a-i salu': Bună ziua, ar zice și ar trece mai departe, fără să se oprească și, după alte două-trei-zece zile, s-ar apropia de ea, în autobuz, în tramvai, ar saluta-o, ar schimba câteva cuvinte banale și în itébéuri ar fi, ca de obicei, aglomerație, călătorii i-ar îmbrânci, lipindu-i și ea ar fi foarte fierbinte și ațele de săpun modest și de parfum bulgăresc i-ar face-o și mai apropiată - ca pe amărătele din gara Fetești ori de la Baracă - și ar fi ca un concediu multășteptat gândul și starea de frate mai vârstnic, incestuos; și ea n-ar mai putea da îndărăt, terenul fiind pregătit, drumul ducînd într-un singur loc și, la urma urmei, și ea așteaptă clipa - pe care or s-o prelungească până când își vor da seama șefii ei și o vor

- Noooo-țeeeeeh! La telefoooooo'!!

De la 15 iese chemata, Nuți, cu tocuri înalte sub picioare subțiri și noduroase și cotropite de păr culcat sub ciorap *n-are chiloți negri* tocuri mult prea înalte, ca să aibă negri - nu-l vede, dispăre după colț, tocurile tocăie acum pe trepte, coboară, acum o fi ajuns în dreptul Cărucioris' *de doisprezece ani și tot n-are căru'*

Profesorul îl repezise, neașteptat de brutal și necăjit el însuși: «No, lasă-mă, dracului, cu poveștile, că te cetesc ca pe carte! După - când o veni și după-ăla - nu mai ai tu lipsă, nici de Impi, nici de cărucior!» - ba da, avusese lipsă și de, și de, însă în alt fel; a doua oară i-l promisese în al cincilea an al bolii și în primul an al celei de-a doua studenții; încă din acea primă - și ultimă - vacanță de vară cu aer de adevărată vacanță, băgase de seamă că taică-său are buzele negre, dar nu la asta se gândise când i se adresase ei: «În toamnă, primesc banii pe traducere și-ți iau cărucior» și ea, din obișnuință, refuzase, bucuroasă că are ce refuza: «Lasă, dragu-mamii, nu trebuie»,

cuvântul *cărucior* ajunsese până la ea, târziu, după ce terminase de refuzat și atunci se speriasse și clătinase cu hotărâre din cap: «Nu!»; iar taică-său, cu buzele lui negre: «Ce nevoie? Nu vezi că, azi-mâine...» și ea tradusese în folosul ei și se luminase la față și spusese, rușinată de propria-i bucurie și speranță: «Nu-i așa? Poate că dă Dumnezeu și mă fac bine și nu mai irosim banii pe cărucior» și, învigorată, se ridicase, aproape cu un salt din șezlong și o pornise, în bastoane, prin troscotul înalt și proaspăt din curtea proaspătă, papucii de pâslă cu catarama de tablă înaintau prin troscot cu trudă și cam beți, dar înaintau și, după vreo trei metri se răsuciseră, din multe bucăți și veniseră înapoi, ajunseseră și mai beți lângă șezlong, unde se opriseră, răsturnați, și neparaleli și ea începuse: «Ați văzut că ». Dar gura neagră: «Dacă nu ești atentă: am zis » și el sărise ca din arc și trebuiseră tâmplele să-i trosnească și să-i scrâșnească, sfărâmat, smalțul dinților și gura neagră simțise pe lângă ce trecuse și se înălțase spre el, neagră, înfricoșător de neagră și el, văzînd-o, văzuse, înțelesese cine avea să-i fie tânăra-nevastă; îl cuprinsese rușinea, răscolitoare, prin măruntaie și dăduse să se îndepărteze, umilit și cu plânsul în gât, dar glasul gurii negre: «Cum zice englezul: după ce unul din noi o să moară, eu o să-mi iau nevastă tânăra!» - și el nu mai avea putere să priceapă, mai ales că ea își urmărea priceperea ei: «N-o să ai mult de așteptat», apoi, numai-decât: «Adicăăăă? Adică tu să ? Ba nu, că eu și-așa nu mai sunt bună de nimic, ce să mai încurc, ce să mai ?» și încercase un zâmbet, dar, brusc, se povârni în plânsul ei, scheunat, obidit, sfâșietor de singurătate, iar el, istovit, abia se făcuse înțeles: «De ce n-o lași în pace?»

«De ce n-o las în pace», repetase bătrânul, făcându-și de lucru cu lanțul fântânii, câteva minute mai târziu - ea rămăsese în șezlong, în afara grupului și suferea că nu aude ce se vorbește, acolo, departe, foarte departe, prea departe

- Marici-caaaaa! La telefoooooooooo'! - azi e zi de telefon, de vorbitor.

Sacul prins. Piciorul prins. Și senzația că e privit, că cineva e martor la prindere; poate chiar autor. Cu cât își spune mai insistent, cu cât se asigură că nimeni nu-l vede, nu l-a văzut - cu atât mai puțin că a pus la cale - cu atât crește bănuiala, certitudinea, apoi disperarea, apoi resemnarea că fusese prins - fusese, nu se prinsese singur

ne simțim vinovați de toate agoniile de toate morțile pentru că se

agonizează și se moare lângă noi sântem obligați împinși vârați cu botul în moartea altuia ca pisoii care încă n-au învățat drumul tăviței cu nisip de parcănoi am fi autorii aceluia ceva iremediabil. de parcă când ar fi atât de simplu să fugim să fugim și nu din lașitate ci ca să nu ne mai simțim vinovați de ceea ce nu sântem o și ar fi atât de simplu să fugim

- Da', hai, draaaa', ce faaaaci! Mar'ci-caaaaaaaaaaaaa!!

- Și vezi că-i jos, pe-acolea și nu mai zbierați, fetelor, că nu s'teț' la târlă! Și-ați venit la doamna?

- Da. Bună ziua.

- Și-am schimbat-o înainte de vizită, să știți, și-ați văzut că...

- Da, vă mulțumesc. Aăăă... Vă rog să primiți...

- Și vaaaaai, da' nu trebuia, și da' de ce, și mulțumesc frumos și parc-ați fi știut că-i săpunu' meu preferat, zău că nu trebuia să vă deranjați și doamna v-a spus că, totdeauna și la baie și la pansamente și la...

- Da. Da. Vă mulțumesc.

- Și da' de ce, că doar asta-i datoria noastră și parc-ați fi știut că-i săpunu' meu preferat și dac-aveți, din întâmplare, o pereche de, știți, dumneavoastră, ciorapi supra' cu chiloți, număru' patrujdoi și vă plătesc cinstit, ca de la pachet și dacă mi-ați face rost de, cât să zic io, două, trei, chiar patru perechi, că și...

- Să văd, să vorbesc cu nevastă-mea.

- Și să știți că doamna dumneavoastră, adică soția mi-a mai făcut rost, da' de-atunci, hă-hă, multă apă a curs, cum zice romănu' și ce-am vrut să vă-ntreb, că de unde faceți rost de șervețele din alea parfumate?, da' nu românești, dă-le-ncolo, zic de-alea de la pachet, de i-ați adus doamnei, de miroase foarte plăcut și ține parfümu' și-o zi dacă nu te speli - și ia vezi, dragă ce mai vrea aia de la douăștrei, iar s-o fi căcat pe ea - mă scuzați că mă exprim așa, da-aici, la noi - or' las' că mă duc io, personal și-i dau și bulinele - și vă mulțumesc frumos pentru săpun și, să știți, că cân' mai veniți, căutați-mă, să vă țin la curent cu starea sănătății dâșșii

- Da, bine. Bună ziua

nu-i asta nu ei trebuia să-i. alteia celei de la poartă care

unu-patru și încă patru și încă patru cifre, dacă s-ar concentra, poate că și le-ar aminti, iar dacă ar vrea cu adevărat, ar căuta într-o

carte de telefon și-atunci. Și-atunci și-atunciși-atun'

exact doisprezece ani, de Sfinții Petru și Pavel. Își pregătea bicicleta pentru Tamara și, dintr-o dată, Profesorul: «O duci tu, pe cadru, dragă!» fără alte explicații și fără trecere și el se mirase, lung: «Eeeeeeeu?» - s-o ducă, pe cadru, pe însăși Doamna Olimpia Braga-Popp?, pe EA? Pe cea care, în acești din urmă doi ani, de când venea verile la taică-său răscolise, dăduse peste cap, stricase totul, despărțise vechi cupluri, reîntâlnite, după ani, în deo, sau formate acolo, minase prietenii bărbătești legate în Zarca Aiudului, în minele de plumb, la Canal ori în Jilava - de două veri încoace Profesorul Braga era curtat și urât cu aceeași insistență slinoasă de aproape toți deoiștii bărbați, iar în timpul verii, praful adânc din fața porțiței lui era bătut și gravat de roțile bicicletelor care parcă n-ar mai fi avut pe unde să se foiască - vara, toate drumurile treceau prin dreptul casei Profesorului, până și milițienii, până și Livescu - de Postelnicu nu mai vorbim - își făceau de lucru pe-acolo, tractoriștii care răscoleau praful Bărăganului își schimbau ruta, făcând ocoluri de kilometri, numai ca să treacă pe Ulița Profesorului și, încetinind, ori oprind de-a binelea, pretextînd o pană, să se zgâiască prin gardul de floarea soarelui și printre nalbele cât casa. Ca s-o vadă. O vedeau, n-o vedeau, aveau ce povesti; la ce se gândi. Ea însă nu vedea pe nimeni. Ea era EA. Nu ieșea la poștă (deși Profesorul, în zilele în care nu se ducea la lucru, apărea primul pe gorganul cu toacă, de unde privea, cu mâna streășină la ochi, să-l zărească pe Ionică Poștașul), nu se ducea în vizită, nu-i băga în seamă pe cei veniți în vizită. Era nepământeasă, inaccesibilă. Dimineata, pe la nouă, făcea duș în ghereta de carton gudronat cu, în creștet, butoiul de tablă de care era rezemată o scară (pe care urca Profesorul, bombănind și turnînd în rezervor o jumătate de găleată, apoi strigînd spre fereastra deschisă: «Asta-i o crimă, Impi dragă, oamenii mor de sete și cară apa de la trii kilometri și tu te dușuluiești cu sfânta apă de fântână! Las' că te scalzi la Borcea!», dar cum dinspre fereastra deschisă nu venea nici un răspuns, bătrânul turna și cealaltă jumătate de găleată și, continuînd să bombăne, se ducea iar la fântână); casa era pe colț, așa că ghereta nu se putuse ascunde, de pe ulița lui Brandy - devenită, de doi ani, ca și Ulița Bucovinenilor: Ulița Profesorului - se puteau vedea, în fiecare dimineață, în jurul orei nouă, pete mari din trupul piersicat al Doamnei Olimpia Braga-Popp, prin găurile din carton, largi cât un cap de copil, cât harbujii, cât sâni Doamnei

Olimpia. Pe la și jumătate, putea fi văzută - îmbrăcată - în picioare, lângă masa de sub salcâm, cu ceașca de cafea în mână (cafeaua veritabilă, adusă de ea din București), sorbind rar și privind cu ochii ei violeți și vagi peste porumb, în timp ce Profesorul, abia întors de la fântână - aflată, nu la trei kilometri, ci la trei sute de metri, lângă Anghel, milițianul - sorbea des și horpăicios și dondăniind: crima cu apa. La zece puteau fi văzuți plecând spre Borcea, bătrânul ducând o paporniță deșelată, bucșită cu tot felul de cearceafuri, prosoape, halate, dresuri și o sticlă cu apă, Ea doar cu pălăria pe cap, uriașa ei pălărie de pai, albă, cu panglică de culoarea rochiei - în fiecare zi, uneori de două, trei ori pe zi - alta. Între zece și unsprezece (mergeau agale, nu se grăbeau) se desfășura Trecerea în Revistă, cum îi spuneau deoiștii acestui moment; masele largi de lăteșteni fără lucru dădeau onorul, salutând de la ferestre, din grădini, de după garduri, iar cei mai îndrăzneți din-la-întâlnire, pe uliță. Dacă ar fi fost atentă, Doamna Olimpia Braga-Popp ar fi putut observa o ciudățenie: că, de la poarta casei tatălui ei, până la Borcea, cale de un kilometru și jumătate și timp de un ceas, era salutată de, să zicem: patru studenți mediciniști având exact același nas coroiat, exact aceeași bicicletă și exact aceeași cămașă în carouri vișinii; trei generali Ilie, toți trei cu mustață albă și lăsată să se încovoie ca niște coarne de boi de pustă; cinci inși cu aceiași ochi lacrimoși, cu exact aceiași ochelari de sârmă, pe toți cinci chemându-i Gruber; doi bărbați păroși și plini de mușchi, cu cicatrice la tâmpilele lor drepte, însoțiți de aceeași femeie mărunță, neagră, cu obrazul mereu boțit de plâns ori de râs - și așa mai depar'

eu niciodat' ba o singu' ba de trei ori la început dar numai în goana bicicletei fiindcă chiar aveam treabă nu știu unde

iar la Borcea

nu li se băga în suflet, ba chiar părăsise locul cel mai bun - unde se instalase Ea - și făcea baie pe malul celălalt al brațului, în ostrov
aveam eu alte metode

la început, din timiditate, nu se amestecase în roiul bâzâitor din jurul pălăriei albe, apoi constatase că, de la distanță, ești mai bine văzut; mai ales dacă ai și o cățelușă ca Bișa. Cobora la Borcea, după ce se asigura că Ea se și află pe cearceaf, nesimțitoare la curtea insistentă a deoiștilor; atunci abia îi dădea drumul pe cărarea de picior, abruptă, care ducea la apă - bine-nțeleș, fără să descalece de pe bicicletă; și șoptindu-i mereu Bișei: «Aici, aici!», ca să nu se

îndepărteze, chemată de scăldători, apoi chemată de Ea. «Vaaaaai, ce cățel drăguț și caraghios, cuțu-cuțu!» făcuse Ea, la început și Bișa, ca o proastă, se dusesse glonț la Ea, el însă o chemase, aspru și Bișa o părăsise, cu regret; își lăsa bicicleta la umbra râpei, își lega pe creștet pantalonii, bluza și sandalele și trecea înot brațul, spre ostrov - cu Bișa după el, scheunînd. Uneori, Ea o chema de pe celălalt mal: «Cuțu-cuțu!», Bișa se pregătea să se azvârle în apă, dar el n-o lăsa: «Aici! Aici!» îi șoptea. Pleca înaintea Ei de la baie, traversa brațul înainte ca Ea să se pregătească de plecare: «Aici!» - n-o lăsa pe Bișa să se îndepărteze cu un pas de drumul drept, adică bicicleta, cărarea abruptă și, mai departe, acasă. După două-trei zile, Ea începuse s-o strige pe nume: «Bișa! Cuțu-cuțu! Bișa!», dar el, printre dinți, îi poruncea cățelușei să rămână. Apoi, într-o zi, când o aicise ceva mai tare, ea îi strigase peste apă: «Ce e, tinere, ți-e frică să nu ți-o mănânc?», iar el, furios, tare: «Da, doamnă!» și malul Borcei răsunase de hohote de rîs. O vedea, mâni-oasă, bombănind, Profesorul încercând să-i explice nu știu ce, iar când el trecuse înapoi, bătrânul: «Las-o, dragă, pe Pișa-ți, de s-o mîngâie și Impi-un pic», iar el, scuzându-se: «Regret, dom' Profesor, dar mi-o strică. Am dresat-o să mă apere de Livescu și de Postelnicu, așa că...» Profesorul zâmbise, complice, apoi o domolise pe fiică-sa, explicându-i ceva plauzibil

aveam eu alte metode

după trecerea primei veri (spre sfârșitul căreia pe Bișa o otrăvise cineva, probabil Postelnicu), el alesese altă cale: făcuse pe dracu-n patru, apelase până și la Pușa, fata Directorului fermei și fusese angajat la crescătoria de porci, în echipa Profesorului. Și în lipsă Doamna Olimpia Braga-Popp era prezentă: toți deoiștii de la porci îi făceau curte bătrânului; până și liberii - brigadieri, șefi de echipă, șefi de secții, tractoriști și zilieri - își făceau de lucru pe la porcăreața Profesorului, adresându-i zâmbete, oferindu-i, ba paie, ba ouă, ba chiar lemne de foc. Bătrânul nu se mai simțea în apele sale iar o dată izbucnise - din nimic, atunci nimeni nu-l sufocase, nimeni nu-i oferise ceva: «Bagu-l io-n mumă-sa pe-ăl de prețuiește valòrea și capacitate mè, numa' pentru că-s tata la » - mai apoi, toți cei din Regimentul de Gardă Scrofină (botezat așa de Prinț) susțineau că bătrânul furios rostise «curva-aia». El tăcea. Deși auzise bine de tot, nu numai «curva-aia», ci și codița pe care Profesorul o atârna la sfârșitul fiecărei înjurături: «zău!» Și mai auzise și ce se afla între curva-aia și zău:

«Iştenu' ei de putòre!» Se simţiise lovit drept în inimă şi mai bine de două luni de zile îl evitase politicos şi ferm pe profesor - care, nebănuind motivul acestei scortşosenii - dar neîndrăznind să întrebe - sfârşise prin a-l curta el. De-acum nu mai era nevoie decât de o «întâmplare», de o «scenă» care să-i fie povestită, Ei, la vară. «Scena» venise cam târziu, în mai următor, dar nu prea târziu - la urma urmelor, mai bine aşa, ca să fie încă proaspătă la sfârşitul lui iunie, când avea ea să revină în Lăteşti. După care, învingător - deşi toţi ceilalţi credeau că e învins, mai ales că fusese dat afară de la porci şi chiar ameninţat cu arestarea - se apucase de grădinărit în jurul casei, cerînd, cumpărînd din satele libere răsaduri de flori, scriindu-i şi maică-si, care-i trimisese în vreo trei rânduri seminţe, rădăcini, bulbi. Acum, putea să aştepte în linişte. Fiindcă ştia că, peste două luni, când Ea va veni, Profesorul nu va rezista tentaţiei de a povesti «Scena» în felul lui, deci cam aşa:

«Avacum ăsta, bată-l Dumnezeu de ţăgan, de-i brigadier-şef la noi, la porci şi secretar de bază, o vrut să deie şi el dovadă, no, că adică-i devotat, aşa că şi-o mobilizat toţi trii ficiorii şi fata, de-i gestionară la Cegani, o cumpărat din banii lui hârtie creponată şi to' felu' de bibiluri şi s-o căznit v' doo zile, cu tot familionu', de-o-ntins maţale de hârtie ş-o bătut în cuie pozele la tot Comitetucentral - pe Nichita şi pe Dej i-or pus în centru, la vedere. Fain! Şi numa' ce vine Cristea, Directoru, să inspecteze, să controleze el cum întâmpină porcii din fermă ziua de-Ntâimai. Nouă, porcarilor, Avacum ne dăduse ordin să nu ne-arătăm prin porcăreţe când vine Directoru. Pagubă-n ciuperce, nu-i duceam doru'. Ne-am dat după baloţii de paie şi ne-am aşternut pe beut tăbac şi Prinţu' citè Liumanitèua şi ne distram de mai mare dragu' că cum poate fi omu' de prost şi pe franţuzeşte. Vine directoru' cu şareta şi opreşte la Maternitatea număr 1, adică la noi, la Rejimentu de Gardă Scrofină. Intră el, cu Avacum la curu' lui, dar' nu rămâne mult, minteni iasă şi numa ce-ncepe să zghiere cătră noi, de eram la paie: 'Care-o fost banditu', facu-i şi dregu-i de ş-o bătut joc de conducerea superiòră?!' şi vine cătră noi, cu gârbaciu'. Avacum se tot dădè pe lângă el, să-i spuie òrece, da' Directoru n-avè urechi pentru el. 'Bandiţilor, aşa şi pe dincolo, vă bag pe toţi, înapoi, la puşcărie!' Ş-atuncea băiatu-ăsta - ăl cu căţaluşa, no - zăce, da' tare: 'Bagi, pe pizda mă-tii!' Când aude Directoru'... Stă el pe loc, ca de lemn şi-ncepe să bată din buze, da' fără glas. Nu putè să crează că un pârlit de deoist, un bandit, no, are îndrăzneala să-l înjure pe el, câtamai directoru'. Avacum prinde

momentu' și-i dă raportu', ca la armată: 'Să trăiț' tova' Director, eu cu familia, din banii noștri am cumpărat materiale și-am pavoazat locu' de muncă!' Directoru' era pe cale să-și vie în fire și să se ieie de băiatu' de-l înjurase. Se-ntoarce la Avacum și numa ce-ncepe să-l baje și să-l scoată, 'Boule ce ești tu, vrei să intri la pârnaie și să mă tragi și pe mine? Marș de dă alea jos!' Avacum, tropa-tropa, să execute, da' Directoru' îl oprește: 'Ia stai așa, tova' Avacum! Pe care din bandiți i-ai surprins în timp ce... ?' era cu spatele la noi și-i tot făcè la semne lu' Avacum, da' țâganu' ce să priceapă? 'Pe ăsta?' se-ntòrce Directoru ca șerpele de iute și-i arde una cu gârbaciu' peste obraz la băiatu' ăsta. O dat cât o putut el de tare, da' băiatu s-o ferit și n-o-ncasat toată lovitura - știè el ce știè și s-aștepta. Și, cum s-o ferit, cum i-o și pușcat directorului un chicior, u'te-aci, -ntre chiciòre... Dă Avacum să saie, băiatu-i zice: 'Fii atent, dacă minți că noi am pus porcăriile-alea pe pereții porcărețelor, te bag io-n pușcărie, că vânzătoarea de la librărie e verișoară-mea, și o să depună că tu ai cumpărat hârtia creponată și portretele!' Se ridică și Directoru' de pe jos, cam strâmb și cam asudat - vorba-aia, ce știi 'mneata, dòmna, ce-i durerea de còie - și zâce el, Directoru': 'Lasă, banditule, că te-nvăț io minte! Ai dat în mine! Voi sânteți martori, mă!' - și ne-arată pe noi. Ș-atuncea intervin io și zâc: 'Mneavòst'-ați dat primu' și ne-ați înjurat și ne-ați acuzat pe nedrept. Dacă-i de depus, depunem la proces, da' numa ce-i adevărat: că domnu' Avacum, din banii lui...', 'Gurra, moșule!' zgheară el la mine. 'Las' că vă-nvăț io minte, pe toț'! - și se suie-n șaretă și se tot duce. Învățat, pe mumă-sa, nu ne-o făcut nemica, doar atât că pe băiat l-o dat afară de la porci. Și i-o mai trimis vorbă, prin òmeni de-ai lui, că-l dă în judecată Dat, pe mumă-sa...»

cam așa-cumva

și Ea o să vină și Ea o să afle și-atunci Atunci? Atunci! Și Ea venise și Ea aflase. Trecuse o zi, trecuseră două, cinci. O săptămână. El nu mai era de aflat nici la Borcea, tot timpul pe bicicletă, între Bordușani și Lătești. La Tamara. Simțea că, făcînd naveta la Tamara, scurtează drumul spre Doamna Olimpia. Bănuia că trebuie să se întâmple ceva, o altă «scenă», ceva ca o întâlnire întâmplătoare cu Doamna, întâlnire pe care el avea s-o scurteze, precipitat și neîndemâ-natic, dînd de înteles că are ceva de ascuns, că are o altă treabă, legată de altă ea. Dar venise Ea la el. «O duci tu pe cadru, dragă!» zisese Profesorul, ca și cum ar fi fost în firea lucrurilor - s-o ducă pe cadru. Pe

el nu-i surprinsese apariția lor, prin porumb, deci prin spatele casei, deci nu pe poartă, deci ca între prieteni, ci modul direct de a intra în chestiune: «O duci tu pe cadru» - de parcă el ar fi propus o altă modalitate de a o duce. Pe Doamna Olimpia Braga-Popp. Și, când ajunsese să priceapă ce i se cerea, lui, nu mai avusese timp să se umfle în pene de bucurie, de confirmare: veniseră chiloții negri, apoi șusta - pentru prima, își ferise ochii, pentru șustă își scufundase capul, cu tot cu urechi în coșul pieptului. Fiindcă nu era Ea. Ea, cea care, pentru care, la care și așa mai departe

era grea, inertă, nu știa să stea pe cadru, nu simțea și nu învăța cum se stă pe un cadru de bicicletă și el era silit să pedaleze mai din greu decât dacă ar fi cărat, pe același cadru, saci cu porumb, mai greu, mai descumpănitoare decât prăjinile verzi, de salcie, lungi de șase, șapte metri, legate de-a lungul cadrului; povara dintre pieptul, brațele lui și ghidon era o pedeapsă; mai puțin pentru biciclist, mai mult, mult mai mult pentru curtea deviată și calculată la care fusese supus Profesorul (când bătrânul ar fi trebuit iubit numai pentru valorea și capacitatea lui...). Dar, mai ales, își vedea pedepsită propria așteptare

- Și n-ați mai plecat? Ori v-ați întors?

- M-am întors. I-am cumpărat niște brânză de vaci.

- Și foarte bine, că brânza de vaci e foaaarte... și conține...

să plec? să reintru?

brânza ar putea s-o dea unei surori să i-o ducă, dar cum s-o fi simțind pe stânga? când e întoarsă - pe stânga - cu mâna dreaptă se prinde strâns de marginea patului, încordarea și teama îi ajung până la vinele gâtului; i-i frică să nu se răstoarne. «Stai rău? Vrei să te trag mai spre ?» «Stau bine, dragu-mamii, foarte bine stau » - asta înseamnă că stă foarte rău, dar el continuă: «Atunci de ce te ții de pat?» «De ce altceva să mă țin?», făcuse ea azi, tremurat și sătulă de tot, dar numaidecât, aproape fulgerător trecuse la: «Îl țin bine, să nu mă zvârle din șal!» - și el oftase adânc, ușurat, gândindu-se că ei nu-i trebuie prea mult ca să-și recapete umorul, un anume umor, poate cam subțirel, inconsistent, însă constant și eficace

tata nu-l pricepea, nu-l
accepta zicea că-i veselia spânzuratului a victimei

Ea n-avea nici umor-
umor nici - cu atât mai puțin - al victimei, nu mai avea nimic altceva

decât propriul trup inert și lăbărțat, moale, luînd forma vasului, a locului de odihnă; altul decât celălalt trup purtat de ea însăși, superb, pe picioare, cu sâinii fermi în abundența lor potolitoare, cu liniile ample, de odihnă ale umerilor și ale feselor, curse în sus; pe cadrul bicicletei, dus, cărat, mutat dintr-un loc în altul, se odihnea de tot, ca un sac de cartofi (mai exact: de grâu, de mei), de parcă, din moment ce nu era silit să se poarte singur, n-avea rost să mai cheltuiască energie cu păstrarea formei de trup omenesc, de trup de femeie; palpita lent și în contratimp și nesupus, ca o meduză; mirosul ei de-acum, de pe bicicletă, nu mai era miros de femeie (aspru-curat, cu ațe abia simțite de dulce transparent și cu dominantă de păr încins, răscopt de soare - acesta îi sfichiuisse nările în clipa în care izvorâse din porumb, se dezbrăcase de porumb, persistase chiar atunci când începuse să-și scuture sandalele de țărână, dar tăcuse, tăiat de cuvântul șustă - forfecare pregătită de mătasea neagră), ci miros de material, de lutul din care urma - cândva - să fie modelat, mai degrabă: lut readus la forma de grămadă, la consistența de grămadă, în urma unei nereușite. El se opintea în pedale, își auzea mușchii frecîndu-se neunși, articulațiile horticăind pe roți dințate știrbe, desperecheate, cu, în ceafă, teama de a nu răsturna - el, care transportase pe cadru zeci de saci, zeci de prăjini, pari lungi și grei și elastici și vibrînd derutant, el, care făcuse sute de kilometri pe întuneric deplin, citind cărările prin roata din față, el care, atunci când era «de serviciu», aducea din Fetești două fete pe cadru și una pe portbagaj, cu Doamna Olimpia Braga-Popp, gâfăia ca în jug și se aștepta ca, din clipă-n clipă, să cadă ca un începător. «V-aș ruga să țineți genunchii orientați spre sensul de » îndrăznise el, în prima zi, după ce ieșiseră din sat și Ea: « Ce-ai cu orientarea genunchilor mei? » - se răstise cu adevărat, nu era nici măcar răsfăț de țoapă «N-aș vrea să vă lovesc», spusese el, străduindu-se să nu se lase supt de șant și Ea: «Păi, să nu mă lovești!» și continuase să stea pe cadru ca o meduză uriașă, cu coapsele ei de meduză, atârinate pe stînga și mult îndepărtate și fără nici o legătură cu coapsele din și de sub rochia galbenă izvorînd din porumb. Meduza avea genunchi numai și numai ca să și-i atârne, să și-i uite în calea genunchiului său stîng, așa că mai încercase o dată: «Dac-ați putea să vă răsuciți ușor spre înainte, ca să nu vă » și ea, prompt: «Păi, să nu mă!» și nu se clintise cu un centimetru, 'Mnezeii mă-ti de oafă cu chiloți negri, îi zicea el, în gând, pedalînd strâmb, dezechilibrat, cu genunchiul stîng mult îndepărtat, Las' că-ți fac eu vînt într-un șant, ori

te vărs în Borcea, de pe buza malului, atunci o să - dar nu găsea, nu era în stare să presupună ce o să, Ea, după șanț ori după Borcea; în prima zi o dusesse, cuminte, la Bordușani, la oficiul telefonic și acolo, în fața oficiului, asistase la trezirea lutului care, o dată scurs de pe cadru, își reluase forma de trup de femeie și-și recăpătase mirosul aspru-curat; și el, cu sudoarea în ochi, cu genunchii moi, nu-și mai putea dezlipi privirea de pe picioarele ei, neverosimil de alunge și de pe soldurile amforate cât trebuia (după un drum chinuitor ca acela) și de pe fesele pe care se reliefa distinct V-ul chiloților știuți negri

și ea trebuie

să fi avut negri, trebuie să aibă așa ceva, nu se poate să nu; dacă pe retină nu i-a rămas arsura neagră, asta s-a întâmplat numai pentru că fata e numai în al doilea rând femeie - hotărât: nu trebuia s-o întoarcă, azi ar fi fost tot ea, poate și mâine și poimâine și încă multă vreme, până când; dac-ar fi avut înțelepciunea să nu-i arate că o mirosise, acea jumătate de oră, de pe strada lui Miha și de pe scară fusese altfel, nouă pentru el; îl mai filase o femeie, acum doi ani sau trei (doi sau trei?), dar aceea fusese, nu filatoare, ci rezervă sau despatcher: țigănușul pocit (pe care, mai mult de scârbă îl întorsese, îl alungase prin Pasajul Universității, apoi îl hăituisse printre grămezile de moloz și stivele de cărămizi de pe șantierul Teatrului Național, apoi în jurul Intercontinentalului) îl predase, încolțit, unei muieri, unei gospodine, numai că o făcuse în panică și, până să priceapă gospodina despre ce e vorba, el se și afla în mijlocul străzii, traversând drept spre ei și chiar zisese, destul de tare: «Ia stai o clipă, tipule!» - țigănușul o rupsese la fugă, la dreapta, după colț, iar gospodina, după câteva momente de ezitare, traversase strada în sens invers, ca și cum i-ar fi ieșit în întâmpinare; asta îl descumpănise și trebuise să asiste neputincios - și victorios, deși i se uscaseră gâtul pe dinăuntru - la intrarea precipitată a femeii într-un Trabant prăpădit, parcat lângă hotel apoi la demararea, în trombă, pe două roți a Trabantului care, desigur, avea motor de Ferrari; hotărât, nu trebuia să facă pe nebunul, să se grozăvească, să facă pe cocoșul; și ce dacă-i arătase cum se poate transforma vânatul în vânător?

nu i-am spus Suzanei

pentru prima oară, seara, la «Bilanț», omisese să-i spună Suzanei evenimentul: că avusese coadă o femeie; cu bună știință; fără să-i fie prea limpede motivul tăcerii; îi vorbise doar de primul, cel care-l preluase de-acasă, apoi de cel din stația de la Gara de Nord și, în

sfârșit de roșcat. «Pe care l-am pierdut înainte de a intra la Miha zis Lambă», după care povestise, în mare, discuția cu Miha - fără să-i spună că Miha e împotriva cărții cu Piteștiul - apoi de vizita la Duca - «încetul cu-ncetul, stalinistii și proletcultiștii și realistsocialiștii or să treacă de cealaltă parte a baricadei», încheiase el, obosit, cu gândul la scară. Adormise târziu, chinuit de gafă: nu trebuia s-o întoarcă; cu bărbații filatori, cu țigănamea care se ținea laie după el o mai făcuse, dar mai mult din plictiseală, atunci când avea o oră de pierdut și nervii îi erau odihniți; atunci îi întorcea și începea să-i urmărească el, mai degrabă să-i alerge, să-i alunge; când era obosit, se prefăcea că n-a băgat de seamă coada, ca să nu se schimbe, să aibă pace câteva ore bune sau chiar întreaga zi; dar pe Suzana n-o putuse convinge de comoditatea făcutuluicăplouă; ea se amuza ca un copil, o distra grozav jocul «de-a Secu», uneori se ducea drept la individ și-l întreba ce grad are sau, de pe scara autobuzului îi striga rămasului pitit după câte-un stâlp, destinația, chiar adresa exactă, scotea limba la ei, le făcea bai-bai; era obositor, cu Suzana, în București; și iată că, ieri

deși ar fi putut să-mi trimită una mai de soi

aștepta, visă momentul în care băieții de la Secu or să-i trimită o fată - dar nu filatoare, gen, vorba lui Miha, taxatoare de tramvai, ci o pipiță, «Mama lor de troglodiți», se plângea el Suzanei, la Bilanțul Zilnic, «consumă bunătate de fete fine, 'telectuale, cu pregătire la bază, cu precădere pe la mezzanin, descurcărețe pe la parlevufransé și chiar spicînd din patru-n patru, persoane talentate, cu gust ambalate și, în general, generatoare de sentimente amicoidale - pe cine știe ce cârnățar neamț, pe vreun limbric galic, pe câte-un bășinos îndolărat, venit în pelerinaj de nuntă de aur la mauzoleul Gerovaslan, până și pe haitele unsuroase și poluante sonor de Cuoreamore, în timp ce noi, oamenii pământului, noi, cei care-am edificat această, nu-i așa, republică multilată și am pus și noi umărul la elevarea acestor exemplare de curse...», iar Suzana îl consola: «Lasă, puiule, că poate pică ceva marfă refuzată la export - ai văzut ce grozavă era brânza refuzată de americani? dar șunca pentru nemți? - puținică răbdare, poate rămâne ceva și la intern: pentru tine o Mata Hari romanodacă, pentru mine, un Malko, romantic, dăștept, care merge la concerte și are și el necazuri personale, un adevărat erou de milicié, cum le zici tu romanelor polițiste autohtone gen 'Flăcările Iadului' în care, negreșit, are să arză autorul, față bisericească, imparțialul ca tot

românul, legionarul securist Plămădeală - lasă, lasă, așteapt...», dar cât? măgarii ăia de la Centru, bulibașii îi trimiteau tot țigani - Cumanu îl luase peste picior: «Dar dacă șefii de la Secu sânt mai deștepți decât îi crezi și intenționat îți trimit numai ciurucuri, filatori care desfilează, care te supraveghează printr-o gaură cât ziarul? Ca să te umilească, ca să-ți transmită: Nu-ți mai da atâta importanță, nu te umfla în pene că întreg Meaiul e în alertă, călare pe tine; nu ești decât un mărunțiș, de asta și trimitem mărunțiș să te fileze în așa fel, încât să-ți dai seama!» și el consimțise la glumă, dar continuase să-l roadă nemulțumirea că nu i se trimite o femeie

ei da și când vine tu o întorci

ce gafă, mai ales că era genul cu chiloți

negri

‘Mnezeii mă-ti, după ce mi te uiți în casă, pe fereastră și te uiți, de parcă mi-ai răscoli cu vârful unui băț rufele murdare, după ce presupui că aş avea o șustă, după ce constăți că am, totuși, cearceafuri curate - în vederea șustei, evident! - nici nu știi să stai pe cadru, ca lumea!, bodogănea el, în gând, așezat pe treptele oficiului telefonic, în timp ce Ea se Vaaaidrăgea și se Tesărutmultdetot - eă, cu unu-patru-al ei - desigur, consortul - o auzea fără să vrea s-o asculte, dar, auzind-o, încerca să-i transpună vocea, să i-o reconstituie; și, stând pe trepte, încerca să se întoarcă, mental, cu fața spre Lătești, ca să poată vedea, venind dinspre Lătești, bicicleta cu ea pe cadru, să se afle nu exact pe firul drumului, ci pe marginea din dreapta lui, chiar în șanț, fiindcă genunchii sânt deviați spre partea aceea și să vadă, să vadă: poate că nu sânt negri - acolo, în fața casei lui, cu soarele în ochi, Ea aflată în umbra streășinei, așa arătaseră: negri, dar poate că soarele, dar poate că umbra, poate carnea, dedesubt și galbenul rochiei deasupra; dacă sânt violeți? albaștri? maron? - văzute de sus, pe lângă bolfele care, înainte de cadru, fuseseră sânii Doamnei, bolfele genunchilor ar fi fost mai în conson cu niște izmene de colectivistă frunțasă - cu o păreche de nădragi de diftină cinstită, sugrumînd, creț, începutul ciorapilor de bumbac sănătos, fixați cu «jartele» trainice, din elastic roz; dar lutul de pe cadru nu merita nici măcar binebotezații Moarteapulii, Doamna avea ce merita: negri; și, de ce nu?, froufrouați; eventual, prevăzuți cu acces; eventual, acces oval și pe invers, adică orizontalizat; eventual, tivit accesul cu dantelă, răzbuzat cu dantelă de lamé (cum binișor văzuse pe Boulevard de Clichy) - asta ca să știm cum stăm! - el să fie în drum spre Lătești, sau măcar

îndreptat către, iar bicicleta cu Ea pe cadru să vină - ca să se știe.

- Călca-te-ar nevoia ai' mare, de vinitură, zău! Mânce-te hiernii-ăi răi, zău! Pchizda mume-ti de curvă, zău!

zăul profesorului

bătrâna făgărășancă, cea de sub fereastră, adusă între ieri și azi în locul diabeticei; stă cu ceafa proptită în căpătâiul de țeavă al patului, cu gura căscată, cu ochii închiși, horcăie, horcăie și, din când în când, cu ochii închiși, își sloboade blestemele; vecinele strigă la ea să tacă, Taci, te rog, Taci, fire-ai a dracu', Taci, fă, Ține-ți gura, n-auzi? - nu, n-aude, își duce mai departe blestemele zăuite, «Are scleroză la cap», îi explicase, mai adineauri, o soră, nu mai ține minte care și el zisese: «Da», și-și văzuse de întors iar maică-sa: «E făgărășancă, nu știu din ce sat, anume, că e surdă, săraca, nu te poți înțelege cu ea».

- D-apăi să te duci cu pulărau' tău, curva-curvelor, zău!

ar cam fi timpul să mă duc zău!

coridorul, în continuare, pustiu, ceea ce nu înseamnă că Să coboare, să-și șteargă mâinile și obrazul și aripile nărilor și apoi să-și aprindă o-ți-ga-re cu dreptul de a o apuca de filtru, dacă are chef. Apoi, de pe trotuar, să se întoarcă înapoi, în curtea spitalului, la telefonul public și să unupatreze. Dar, mai înainte, să-i dea săpunul și ciorapii celei cu Gigi și cu

o adusesese și o aproape vărsase la poarta Profesorului și avea de gând să nici n-o salute, dar un Bunăseara tot îi scăpase în clipa în care se înfîgea în pedale, liberat - în sfârșit, pedalele libere! - și se întorcea, scurt, cu gândul să, fără pauză, la Tamara. Dar de la fermă se întorsese, ocolind tocmai pe la Baracă, ajuns acasă, se scăldase, irosind mai bine de o jumătate de găleată și se azvârlise în așternutul cu pelin, pe întuneric și fără să simtă foamea, Oafă-cu-chiloți-negri-'mnezeii-mă-ti - o înjurase până se scufundase în somn și după aceea,

până când începuse visul pe care și-l știa vis: călărețul tânăr evadase de undeva și se oprise în dreptul lui neștiind încotro să apuce și vine în urmărire altul pe jos fără grabă țintește cu un pis tol de haiduc și el vrea să intervină să-l împiedice pe urmăritor să tragă, dar nu se poate urni din loc nici striga și în cele din urmă pocnitura se aude clar (nu ca în alte vise își spune el bucuros) și ecoul vuvuie (dar dacă nu-i vis? se întreabă el) călărețul se cutremură sub lovitura ca de

ghioagă a glontelui nevăzut cade e aruncat din şa pe spate nimerind exact în braţele următorului sângele e foarte roşu (nu ca în alte vise, în care e negru) şi el se năpusteşte la cel care trăsesese şi începe să-l izbească în piept cu pumni mici şi ineficaci de femeie pe care celălalt nici nu-i bagă în seamă şi el zice: Uite l-ai omorât, Sec nenorocit! şi cel cu pistolul e încurcat neagă din cap: Noi nu omorâm pe nimeni cum poţi să afirmi? şi el: Minţi minţi ieri ai mai omorât un călăreţ tot aşa ai tras cu pistolul şi tot aşa s-a auzit pocnitura! - şi în acest timp, călăreţul murea adică el deducea că evadatul moare fiindcă ţigara din care trăgea se năclăise de sânge

Sângele înseamnă veste! strigase el şi se trezise cu soarele în ochi.
bine că n-am dat amândouă săpunurile şi amândouă perechile de ciorapi să am şi pentru aia de la poartă

Azi nu plouă Dar umezeala din zilele trecute musteşte din vegetaţie, din piatră, din asfalt, din telefonul public
unuuuuu paaatruuuu şi-acum să aşteptăm poate că face apel şi numai cu-atât

în receptor viaţeste o lume şi un mişun ca în receptorul patului: îşi lipea urechea de colţul patului, acolo unde, prin picior, era în contact direct cu pământul; de dimineaţă fusese la Borcea, îşi spălase cearceafurile curate le uscaseră pe spini şi la nouă şi jumătate fusese înapoi, acasă, spunându-şi că azi Ea n-o să se mai ducă la Borcea, ca până atunci: o să vină la el, fie ca să plece împreună la baie, fie să rămână. Împreună. Ceasurile trecuseră, Ea nu era la Borcea, Ea nu stătea, nemişcată, pe prosopul albastru, Ea nu se întorcea, prin fermă, cu pălăria ei, cu panglică de fiecare dată alta, Ea nu era din nou acasă, în jurul orei patru - şi, la ora patru, el închisese ferestrele, trăsesese perdelele din tifon, apoi agăţase, peste, cuvertura, încuiase uşa; se întinsese pe pat, cu urechea lipită de receptorul piciorului şi se aşternuse pe ascultat; aştepta, ştia că trebuie să, nu se poate să nu, din clipă-n clipă o să bată în geam - pătura din fereastră n-o să-i spună nimic: fiindcă nu ştie ce înseamnă o pătură în fereastră; dacă ştie, atunci n-o să poată accepta că pătura e pentru alta, o să bată cu şi mai mare putere şi nerăbdare: cine-i şusta pentru care...

- Mai formaţi o dată, domnu', că, la ora asta...

asta e cea cu bine-nţeles iar îmi arată

- Vă rog să primiţi...

- Vaaaai, vă foarte mulțumesc, nici nu...

E în stradă. Poate să înceapă ștersul mâinilor, al buzelor cu toate că azi nu, dar nu strică Țigara. Ferestrele cu lapți, lămâi, capete ciuhoase.

nimeni deocamdată nici în colț, nici lângă parc. Poate Volga de lângă -
nu: sânt doi copii sau poate dubița *nu: ia piețari* n-ar fi trebuit s-o
alunge pe fata de ieri, acum l-ar fi așteptat pe-aici pe undeva *aș duce-o*
la Mihu ba nu: e maică-sa acas' ce lambă! unde s-o ducă?, trecuseră
ani de când nu mai apela la cheile amicilor - ca să nu-i umple de
păduchi

au trecut atâtea zile de când m-am întors și nici un semn direct. mă
așteptam la o convocare sau la o vizită a doua zi sau la predarea
pașaportului. și nici un semn. poate că vor să mă fiarbă să mă facă să
aștept. aștept. azi cine m-o fi? în jumătate de oră aflu numai că la ora
asta tramvaiele și autobuzele sânt iaduri pe roate

Se hotărăște să afle ce-i de aflat, fără să urce în itebeuri. Suzana e
la bunică-sa, o să rămână la ea până seara, târziu. Unde să se ducă?
Pentru Zeno, e prea devreme. Abia pe la șapte, opt. Ce-ar fi s-o caute
pe Damiana? La ora asta, troleibuz spre Balta Albă? Mai bine lipsă,
deși... Deși... Apoi, nici nu e sigur că o găsește; și nu e deloc sigur că,
dacă o găsește, nu-i și polițistul ei acasă Săraca Damiana

Se oprește la o țâșnitoare

am plecat ca din pușcă ușurat că i-a scăzut
febra am ieșit după nici zece minute și m-am șters cu două șervețele și-
acum mă spăl mă spăl mă spăl *ar trebui să-mi fie rușine e*
mama mea de ce m-aș spăla de ce m-aș curăța *ooooooh de*
s-ar isprăvi odată *aha* *ăsta trebuie să fie* *el e*
înseamnă că fata înseamnă că fata că fata n-o să mai *nicioda*

DOI

B.

și dacă apăsam pe 10 și dacă, o dată ajuns acolo, sus, la zece, apăsam pe P, după două-trei drumuri, aflam; măcar etajul; poate chiar apartamentul - și-atunci

ei, da: și să rămân cu doar adresa și să-mi spun, zilnic: Azi, nu; poate mâine, mâine cu siguran

și dacă apăsam pe 3 și dacă deschideam ușile ascensorului și dacă ziceam: După dumneavoastră, domnișoară și o mai și ajutam puțințel să iasă din și să intre în, după ce descuriam ușa, acum am fi

ei, da și să

nu mai știu cum și de unde să încep continuarea ceea, totuși, la îndemână: mă scuzam că drumurile; mă scuzam că tramvaiele și căldura asta și atunci ce făceam: intram în baie, făceam un duș și lăsam ușa bine întredeschisă și ea nu auzea ce spuneam eu și eu ziceam că nu înțelegeam ce-mi răspunde și-atunci ea se apropia de ușă, iar eu: Ce-ar Ce-ar fi să faceți și dumneavoastră un duș?, fără să precizez când anume: atunci, adică simultan?, după? - și-atuncea ea ce face: ce să facă, chiar dacă la început refuză, după ce treceam de început, nu mai refuza

și dacă ziceam, mințind: A, daaaa, v-am auzit exersînd - doar elevă la școala de muzică, eu credeam că exersează un profesionist, parol, am un casetofon, mi-ați permite să vă înregist

ei, da și, odată intrat la ei, în

loc să, ea o ia la primul nivel și se așterne pe exerciții - de violină, așa-i cu nivelul-prim al înțele

și dacă, în ascensor ziceam, după lauda violinistei în floare: Ce-ar fi dacă m-ați invita la o cafea?, n-am făcut asta în viața mea, dar acum ar fi într-a altuia și-atunci ea, cu grabă: Da, sigur, dar poftiți, dar tocmai voiam să, dar nu-ndrăzneam, vai, dar ce-o să se mai bucure unchiu' Ionel

ei, da, unchiu' Ionel, responsabil de palier și adjunct-șef al cozilor la ce-o-fi și răspunzător (clandestin) cu Europa liberă, ce zice el: Aaaa, dar ce plăcere, ce onoare, v-am ascultaaaat, cum de nu, tot mereu într-una și nu-i așa, Georgeto, că ascultăm Bucureștipatru, cu mic cu

mare, grozav le-o ziceți și ce mai face Mircea Crișan, domle, bagă ovreiu-ăla niște șopârle, de zici că, dar Drăghici al nostru, domle, ce fromos cânta băiatu-ăla, da de cumnatu n-ați auzit pe-acolo, că-i și el prin Germania, s-a stabilit, da, îi merge bine, are două Mercedesuri, de Crăciun își mai ia două, să fie, da de Mihaela Mihai știți ceva, că și ea, dimpreună cu Margareta Pâslaru, domle, ce blondă era asta, Mihaela și ce

nu: mai bine ziceam: Și dacă ne-am întâlni?

nu: fiindcă ea zice: dar acum ce facem, nu suntem întâlniți? - logic, așa că o lăsăm moartă

deși

deși, ce?, stai cuminte, ești om însurat

dar nu păcătuiesc decât cu gândul, uite-atâtica

las-că vă știm noi pe voi: toți sânteți așa

bine, nu toți, dar aproape toate, fiindcă puștoaica asta de la al nu știu câțulea, plimbătoarea de cutie de vioară poate foarte bine să plimbe și un micmicrofonel, cum se zice că zic ei

ei, acuma: am să m-apuc s-o bănuiesc și pe una ca ea.

nu bănuiesc dar zic.

las-o-n pace, nu-i tulbura mersul la grădiniță

ai fi în stare să vezi securitatea și în uniformă de elevă a acestei copile n-aș fi, dar zic: domnule, dar cum m-au îngrădit, dat peste degete, scurtat de crengi, scurtat de, în fine, unghii, ca să nu spun ceea ce nici nu spun, fiindcă nici nu-i adevărat, dar orișicâtuși, dar ți-a rămas pohta intactă

asta, da!

iar pohta ce o ai pohtit tot păcat se numeaște

bine, atunci să ne consolăm cu numeaștele.

uite-o, de pildă, pe asta, cu

- Stiiiiicligoaaalibarcanicumpaaaaaaa'! - ia-auzi-o, păcat că nu-i Suzana acasă, ca să scăpăm de sticlele goale care ne-au invadat camera și subchiuveta din bucătărie și chiar antreul.

- Stiiii'ligoa'arca'i'umpaaaaaa! - trebuie să fie prin zona Poștei, abia peste vreun sfert de oră o să ajungă aici. Dacă n-o să fie oprită Dacă. Dar slabă nădejde. Oamenii de pe-aici vând ei înșiși sticlele goale. Dacă au noroc, adică nimeresc în acea fericită zi în care ăia care le achiziționează au bani. Și dacă au noroc să fie printre primii la baraca aia, ca să nu se termine banii la așteptătorul dinaintea lor.

- Stiiii'igoaaa'uaaa'uaaaa! - o fi luat-o pe după blocul lung de lângă Grădinița de copii.

N-o oprește nimeni. N-o prea. Oamenii sânt prea săraci ca să se lipsească de acei zece sau poate numai cinci bani de fiecare sticlă ori adună parale de mașină. Iar alții, desigur, tocmai pentru că au mașină. Zicea Suzana că, în zilele cu bani, la baraca-aia, printre primii, se află un tip care-și cară sticlele goale cu Mercedesul (e adevărat, doar un 200 D) și se târguiește pentru fiecare gât ciobit și nu lasă un ban - vine de-acasă cu o listă bătută la mașină cu prețul unitar și, evident, cu totalul - dè, Mercedesul cu cheltuială se ține.

- Stiiiiicligoaaa'! - țiganca are prețurile ei, cam cu un sfert mai mici decât la baracă și trebuie să fii suzană ca să renunți la acei doi-trei lei în plus. Înainte de plecare, eram la pământ cu banii, nu mai aveam nici de țigări și Suzana adunase vreo zece sticle și plecase să le vândă și se întorsese cam prea devreme, cu mâinile goale, și de sticle și de bani, o, săraca Sticligoali, are opt copii, ți-am mai spus - păi da, se întâlnește cu țiganca la ușa blocului și-i dăruise sticlele, asta-i Suzana, în capul ei, toate țigăncile sânt săracele și au opt copii și un bărbat bețiv care le caștește de le rupe și le trimite, fie să se reguleze pe biștari, fie să se sticliguleze; nu rezistă nici ăloră cu 'Ainiuechi, ori cu câte-o cratiță-ntr-o mână, cu-un puradel în cealaltă și cu alți trei-patru danci atârnați de fuste, le lasă în casă, după care se lasă jumulită de ultima jumătate de pachet de unt, de singurii pantofi cu care ar mai putea petrece iarna, de paltonul care-ar mai putea fi purtat o iarnă, Bine, dragă, înțeleg să fii mărinimos, dar să dai cămașa de pe tine? Unei șmechere? O, săraca, ce șmecheră, are opt copii și un bărbat bețiv care... Ei, dacă are opt copii...- știa, la rândul ei, să dezarmeze. Sticligoali e favorita Suzanei; o duce în bucătărie, îi oferă cafea, de mâncare, îi dă toată sticlăraia și ceva țoale pe deasupra, îi face conversație - adică monologhează în prezența ei, fiindcă Sticligoali nu zice nici Bunăziua, nici Sărumană și, dacă nu i-ai auzi glasul de trâmbiță cu care hăcuie cartierul dintr-o parte în alta, ai crede-o mută

- Stiiiiicligoaaaalibarcani' 'umpaaaaa'!!- s-a apropiat, acum trebuie să apară pe după blocul de vizavi; deșelată sub sacul ei zornăitor, cu picioarele ca fusele și cu rochia ei cenușie, șleampătă, cu, pe-un șold căscătura fostului fermoar - rochia pe care i-o știm de șase ani.

- Stiiii'

- Hei! Pst-pst, Sticligoali! Aici, aici! La trei!

A auzit. De-acum n-o să mai strige. Se îndreaptă spre ușa blocului. Să mă îmbrac, te pomenești că nu intră dacă mă vede în slip - e rușinoasă, mie-mi spui?

Mai avem douășcinci de lei. Sau douăzeci. Oarecum disponibili. I-i dau, dă-i încolo, ne descurcăm noi și fără polul ăsta. Dacă ar fi Suzana, ar ști ce să-i mai dea - altceva decât banii (pe care, desigur, bețivanul de magraon o să i-i ia și-o să-i mai ardă și-un toc de bătaie, așa ca să fie). Dacă am avea ceva țoale pentru copiii ăia, opt; sau măcar pentru jumătate din opt; sau pentru un sfert. Dar eu nu știu ce i-aș putea da. Un săpun Rexona? Ciorapi de nylon? O bombă de OBAO? Să creadă puradeii că-s chestii de halit și să mai crape, dracului?

- Aici, aici. Intră. Hai, intră, adu-ți și sacul.

Nu șovăie, ci pur și simplu nu intră. Stă cu sacul în spinare. Trebuia să-mi pun un pantalon și o bluză, ceva.

- Cald al dracului, zic. Nici hainele nu le mai suport... - asta era; acum se destinde; intră, coboară sacul de pe umăr, dar nu-i dă drumul de gât, rămâne cu el la picior.

- Uite-ăăăă... sticlele astea. Și astea de-aici. Mai sânt în bucătărie.

Nu se mișcă. Sudoarea i-a burat obrazul - nu pare foarte bătrână și nici prea stoarsă, aproape deloc stoarsă, atât doar că obrazul (și, în general, pielea) i-o fi acoperit de praf, un praf fin, abia simțit, ca de cereale. Sub rochia șleampătă, dezechilibrată, se simte trupul mult mai puțin șui decât se poate vedea de la fereastră, cu sacul deasupra. N-o fi având chiar opt.

- Ce, nu le iei? Nu-s spălate, dar știam că le iei și-așa.

În sfârșit, se hotărăște să se miște. Fără să dea drumul sacului din mâna stângă, cu dreapta ia fiecare sticlă, o privește în lumină, îi cercetează gâtul, apoi o vârnă-n sac, cu grijă. S-a chincit, și-a învelit cu grijă picioarele.

- Câți copii ziceai că ai? - pe sub broboada scăpătată într-o parte i se vede gâtul vânos, prăfuit de praful acela, dar fără riduri; și nemurdar, totuși.

Bine-nțeles, nu răspunde. Și nici nu mișcă, s-o pot vedea mai, să aflu cum mai stăm cu picioarele.

- Ce are sticla asta?, zic și mă apropii și mă aplec și pun mâna pe sticla aceea și rămân așa, cu genunchii lipiți de umărul ei, cu slipul foarte aproape de obrazul ei stâng. A, are, gâtul ciobit? Ia-o, totuși, arunc-o, dacă n-o poți preda, însă ia-o - nu se mai poate rămâne așa, ea

așteaptă, neclintită cu sticla în mână și cu obrazul drept acum lipit - și așteaptă ca eu să

- Ia-le și pe astea, zic, trecînd în bucătărie și, ca să mă răcoresc nițel, mă aplec și scot eu sticlele de sub chiuvetă și i le întind peste umăr, fără să privesc - le ia, simt cu spatele că, acum, nu și-a mai învelit cu grijă picioarele - ei, nu, nici chiar așa: mă ridic și-mi fac de lucru pe la frigider: Vrei o bere?

Desigur, nu răspunde. Nu insist. S-a ridicat și ea în picioare și așteaptă, cu sacul ținut la picior, de gât.

- Cam astea au fost toate.

În sfârșit, se mișcă. Lasă sacul și începe să umble cu o mână pe coapsă. Te pomenești că, ba nu, uite că nu: se întoarce cu spatele spre mine și se apleacă și umblă, scotocind sub poala rochiei, adânc - n-are ciorapi, deci nici jartiere de aranjat. Se întoarce - da, picioarele nu sînt atât de subțiri, atât că gambele cam murdare. Și labele, în teniși. Rochia asta e de vină, cu o altă rochie - n-are ea opt copii cum nu-s eu popă. Cu ochii - cu ochii, nu cu privirea - la mine, începe începe să deznoade o batistă pe care a scos-o de-acolo. Asta era:

- Ce vrei să faci? zic.

Nu răspunde. În batista desfăcută, împăturită frumos, bani - de un leu, de cinci. Cu ochii spre mine, scuipe spre vârfurile degetelor.

- N-am nevoie de bani, zic. Pune-i la loc. Lasă, zic.

Încremenește, cu banii în mână. Ochii la mine, dar nu cred că vede.

- Bagă-i la loc, zic. Pune-i de unde i-ai luat. Acolo, zic.

Acum licărul sticlos al ochilor se face transparent; acum mă vede. Cu un fel de ușurare, înnoadă la loc batista cu o repeziciune și cu o adresă pe care nu i-aș fi bănuț-o. Dar, o dată terminată această operație, se blochează din nou: cu ochii stinși iarăși, uitați pe undeva pe obrazul meu, apucă rochia din dreptul locului unde-i ajunge mîna, fără să se aplece și începe s-o tragă în sus; o rulează cu degetele, ca la acea figură de masaj botezată «jupuit». Poala rochiei urcă, dezvelește genunchii - ciudat de nenoduroși - apoi începutul coapselor - ale altui trup. Sticligoali face o jumătate de pas îndărăt și se reazemă cu șalele de buza chiuvetei. Te pomenești că vrea să-mi plătească aici, de chiuvetă

- Daaaaa, zic. Am auzit că o duci greu, că ai mulți copii - câți?

Degetele i se opresc, tulbureala din ochi pare să se șteargă. Pare. Nu răspunde; mai rulează de un deget rochia.

- Uite-ăăă, pentru că mă scapi de sticlele astea-ăăă, pentru că-mi faci un serviciu, luîndu-le... Te rog, ia-i. Pentru copii, zic.

Nu aude. Trebuie să-i apuc mâna, să-i desfac degetele, să-i pun banii în palmă și să-i îndoii degetele la loc.

- Pentru copii, mai zic. Ai auzit?, zic.

Nu, n-a auzit. Tenișii se îndepărtează unul de altul. Dar poala căzuse la loc, mai demult - pare că nu-și dă seama.

- Hai, pune banii la loc, zic. Unde-i ții, aici? - și pun mâna, da, e un buzunar pe dinăuntru, mai are ceva acolo, cred că o cheie. Aici?, zic, și apuc, prin țesătură, cheia și coapsele se dau în lături și-i foarte fierbinte acolo, la cheie.

Ei, dar nici chiar așa. Mai am vreo zece lei. I-i dau și pe ăia, dă-i dracului de bani. Dar sînt în odaia mea.

- Îți mai dau zece lei, zic. pentru copii, zic.

Trec dincolo, iau banii și mă întorc. Parcă am auzit un scaun mutat pe mozaicul din băcătorie.

- Uite, zic încă din antreu. Pentru copii, zic până la capăt și simt nevoia să repet, răstind răspicat, rar: pen-tru co-pii!

mai întâi și mai întâi, tenișii: așa cum sînt, ferfenițiți, tărcăți de sudoarenoroi; așezați cu grijă, unul lângă altul și lângă; și, lângă, cu ceafa sprijinită de sacul cu sticle: labele goale, uriașe, cu tălpile spre mine, spre ușă; nu-i văd ochii, dar înțeleg că au așteptat să apar în antreu, ca să tragă de rochie, s-o ducă pe ea, dintr-o mișcare, până dincolo de buric

- Daaaaa, zic.

trupul ei, știut înainte deșelat, în țealele jechoase și șlempete cu, pe jumătate, astupat de broboada și mai strîmbă, capul mic, de dinosaurancă, obraz boțit și fără ochi; trupul ei știut s-a despărțit, mai bine zis: a lepădat, și mai bine zis: a fâtat altul, un cutotulaltul, sau e același, dar abia acum arătat de sub rochia slinoasă: piele albă, străvezie ca petala, liniile albtransparentului curg frumos și dulce, perechea dinăuntru îngropîndu-se delicat și moale în triunghiul de puf șoreciu, celelalte, cele din afară șovăind ușor și continuînd să liliue și pierzîndu-se, dincolo în semiumbra poalei oprite, nici pielea nici carnea nici liniile nu par umblate (care, opt?), nu arată atinse de nimic, niciodată

de pus într-o carte: Sticligoali a căzut, Sticligoali a căzut și s-a spart, Sticligoali a căzut și s-a spart găoacea neagră,

pămâtoasă, veche și tăvălită prin toate și șiși șișșș' și a ieșit la lumină o alta, altă-ăăă Sticligoali a fătat o fată

dar găoacea nu s-a spart de tot, mai ține încă prizoniere picioarele, de la genunchi în jos și de la buric în sus și, dac-aș

mă las în genunchi, ca să mă pot apropia cum trebuie, adică târâș, însă la câțiva centimetri de obrazul meu, tălpoaiele, labele uriașe, noduroase, înălțate în cale ca o barieră și știu că dacă aș mai înainta un centimetru sau doi, aș da de golul unghiulat, bariera s-ar deschide, batantele s-ar bata în lături, antrenînd și malurile până la punctul de fugă și aș înainta, despicînd ca o proră, pînă la nod

iată, se deschide, înainte de a o atinge; drumul, drumul, drumul care îndestulează - și:

- Să te întorc? Pe dreapta ori pe...

'arcani'umpaaaaaaaaaa'! - ia-auzi-o, cu trâmbița ei voioasă și disperată, trebuie să fie pe-aici, pe la picioarele blocului nostru, dacă m-aș ridica, aș putea-o vedea, pe fereastră și aș pâstâi-o și ar urca și i-aș da sticlele goale care ne-au invadat, numai că le-a oarecum vândut Suzana, azi dimineață, a avut noroc, la al doilea de după ea se terminaseră banii, dar ea se întorsese cu treizecișiopt de lei din care mi-a lăsat douăzeci, din ei i-aș putea da zece sau chiar întreg polul, pentru copii, și ca să aflu dacă are opt, sau pot fi dezghiocați și genunchii și delaburicînsus și dup-aceea

și-și dup-aceea să

dup-aceea să

DOI

C.

- Eu sunt, sper că nu v-am deranjat - treceam pe-aici și...
- Intră, tăticu, intră. Ai picat la soacră deasă: te poftesc la o salată
- pe poetul Țic îl cunoști?
- Îl cunosc pe... sub alt nume: Niculescu. Vă salut, domnule...
- Cum să vă spun: Țic sau Niculescu - care vă este pseudonimul literar?
- Nici unul, zice Zeno.
- Sper că Natalia și-a păstrat numele - ce mai face ea, Natalia?
- Bine face, răspunde Țic, senin. Se plimbă de mână cu Ioșka...
- Ce-i asta tăticilor? Dacă nu v-ați mârâi ca niște câini, aș zice că ați comis împreună o piesă de teatru, un scenariu - ce-aveți de împărțit: scaun?, revistă?, femeie?
- Ceva mai... înalt, zice Țic. Cam atâta... - arată statul unui om. Ne-am încăierat pentru «Gluga» lui Naghiu... - acum își vede de umblatul pe la discuri, pe la pic-up.
- Așa să fi fost, tăticu? Dacă așa a fost, tu ai fost, desigur, de partea legitimității autorității...
- Ei bine, te înșeli!, zice Țic, fără să se întoarcă
- Ei bine, simt că-mi cresc degetele la loc!, râde Zeno. N-ai să-mi povestești că te-ai dat la Însuși Dumnezeuul tău...
- Nu. Nici nu era vorba de el, zice Țic.
- Decât în măsura în care el era autorul moral al... disputei noastre foarte intelectuale...
- Da de unde; autor moral...
- Altfel cum să-i spunem celui care interzisese piesa lui Naghiu și organizase campania împotriva autorului?, zice el.
- Mă acceptați arbitru?, face Zeno, frecându-și palmele. Poete, simt că te rad! Radical!
- În măsura în care ai să fii un arbitru cumpărat, râde Țic.
- Vândut, nu cumpărat, poete! Cumpărat ești tu - ia s-auzim prima variantă. Ai cuvântul, tăticu...
- Îl iau. Așadar, acum doi ani, binișor după izbucnirea Marii Revoluții Culturale a Analfabetizării Naționale de la ora' și sa'...

- Excelent debut. Zi-i 'nainte că zici bine!

- Să nu contați pe mine că aş fi auzit ceva...

- Nu contăm - aşadar, cam prin august, la Madama Candrea, pic la aceeaşi masă cu domnul... Țineam în mână organul în care apăruse un articol rău şi inutil: atât piesa «Gluga», cât şi autorul, Naghiu erau de multă vreme la pământ, Popescu-Dumnezeu se ocupase de «problemă», interzisese piesa... Şi uite că o cronicăreasă, pe numele ei Natalia Stancu îl atacă şi ea pe Naghiu! Aşadar, cu organul în mână şi cu mânia în suflet, deschid discuția cu comesenii. Zic: E inadmisibil, domnule, să latri la un coleg, din porunca stăpânirii - dar să loveşti în cineva aflat la pământ? Şi cine-o fi această justlinistă care face recurs în supraveghere, ca pe timpul lui Dej? La acestea, mai degrabă retorice, domnul... îmi explică, senin, răbdător, cu tact pedagogic: persoana în cesticie nu e deloc o justlinistă, cum în mod nejust susținusem, la o lectură superficială, ci o fată foaaarte fină şi cultă, fostă colegă de-a dumisale - desigur, la filosofie...

- Poftim! «Desigur» - de ce, «desigur la filosofie»?

- Toată lumea ştie, poete, numai tu faci pe nizmăiul: peste tot eşti învățat să mănânci căcat, numai la filosofie ți se furnizează şi teoria necesității înțelese - de a mânca...

- Bine, bine, până aici, domnul a relatat... relativ corect, poate cam pățimaş...

- El nu se drămuieşte, el se dă cu totul, poete, ca s-o cităm pe colega ta întru versificare, Veronica Porumbacu. Zi-i mai departe, tăticu!

- Zic! Şi zic: Cu atât mai rău pentru ea că, nefiind o troglodită de la Cécé sau de la...

- Aşa, tăticu! Nu mă ierta, domle!

- Pardon, când ziceam ce ziceam, la Madam Candrea nu vă aveam în vedere pe dumneavoastră..

- Dòr aşè, cum zâce țáranul ardelean al lui Dumitru Pâinealbă..

- ... şi zic: Cu atât mai rău pentru ea că e deşteaptă, bună, fină şi a făcut şi filosofia, cum spuneți. Mai zic: Dacă e o măgărie să ataci piesa lui Naghiu - sau, în timp de pace: opacitate - să o muști, sfârteci la ordinul lui Popescu-Dumnezeu e de-a dreptul ticăloşie. Iar să loveşti în piesă şi în autor mult timp după ce autor şi piesă au fost... li s-a pus gluga-n cap, asta depăşeşte... nu mai ştiu cum să-i spun acestei...

- Ei, nu ştii, tăticu! A-ți face viața dulce, lină, a-ți aşterne moale-cald, pe trupurile colegilor - şi poetul ce-a răspuns? Că așa-i trebuie lui

Naghiu, să se-nvețe minte?

- A, nu. A spus... Încerc să-mi aduc aminte exact ce a zis... Cred că: Nu-i ticăloșie, nici porcărie, nici... cuvântul pe care nu vi-l amintiți. Sigur ați spus - adică eu spuseseam - că Naghiu e la pământ; și nu doborât de Natalia Stancu - ce mai conta o pișcătură în plus? Morții nu mai simt loviturile de picior - am relatat exact, domnule?

și de ce sunt atât de vesel atât de entuziast?

- domnule.

a zis da a zis ba.

- Și zic: Cum ce mai contează - dom-nu-le?! N-o fi contând p entru cel care lovește - dar lovitul ce zice? La care tovarășul... zice: Dar am convenit: Naghiu e la pământ, mort - ce mai simte un mort...?

- Asta-i profanare de cadavre-moarte, poete, se pedepsește!

- Să se pedepsească, nea Zeno, nu eu sunt profanatorul.

- Mai departe, zic: De ce a făcut asta? Ce nenorocire i s-ar fi întâmplat acestei utemiste vajnice, dacă nu scria porcăria din organ? Îi cădea fusta, în plină Piață a Universității? Îi cădea în cap bila de la Academia comercială - ea fiind unica vèrgură? Și domnul Nic', într-un acces de sinceritate, zice: Dumneavoastră, domnule, n-ați face totul ca să vă realizați visul? Ba chiar ați făcut acel tot...

- Și cam care-i visul Nataliei Stancu, poete?

- Visul, idealul unui om de litere, al unui intelectual...

- Răspunde precis la o precisă întrebare: care-i visul intelectualei Stancu Natalia?

- Vi-l spun eu - zice, deci, domnul Țiculescu: încă din prima tinerețe, visul ei a fost să vază Londra, dar să nu moară...

- N-am zis nimic de prima tinerețe! Nici de prima! Și n-am zis nimic de murit!

- Ceeee?! - Zeno își pornise, furios, căruciorul prin casă, înainte ca Țic să deschidă gura. Ce?

- Ei, da, nea Zeno: fata voia și ea, ca omul: să vadă Londra - ce-i rău în asta?

- Nimic, vai de mine, zic și zic: Lăudabilă setea de călătorii culturalizatoare, de călătorii studioase, dar mai zic: Cu ce preț?

- Preț..., mi se răspunde, cu mirare, cu scârbă. Fără nici un preț...

- Atunci de ce-a scris ce-a scris? De-amorul artei?

- O clipă, n-am terminat explicația domnului. Așadar, el zice: Natalia a vorbit cu Ioșka, Ioșka a asigurat-o că nu se supără dacă scrie

ce-a zis că scrie, Natalia a scris...

- Ei, nu!, exclamă Zeno. Aici am ajuns, măi tovarăși?! Astea ni-s culmile cele luminoase? Omul nou? Îmi fac autocritica: eu altfel vedeam viitorul de aur al omenirii, fiindcă mă gândeam numai la muncitorii frunțași și la țăranii colectivizați și harnici, nici prin gând nu mi-a trecut să am în vedere intelectualitatea noastră, progresistă și devotată.. Și zi așa... Păi ce-a făcut Naghiu se înscrie în Codul Penal, poete și se cheamă: îndemn la delațiune!

- Fii serios, nea Zeno, că nu se-nscrie...

- Bine: nu se-nscrie, dar marchează începutul altei lumi - observați cu toții, rogu-vă: n-am zis: sfârșitul lumii de față. Cum ar veni, cronicăreasa, vorba lui Suchianu despre Anomalia Artei, îl ia pe autorul dramatic interzis de nasture și-i zice: Fii atent, Ioșka dragă: eu mă prefac că dau în tine, tu te prefaci că te doare, pe chestia asta eu dau o fugă pân-la Londra, mă-ntorc și-ți povestesc și ție...

- Domnul Țic pretinde că Naghiu i-a cerut utemistei, în contul execuției, un pulover și o cutie de tutun de pipă - ar fi condus-o și la aeroport... Eu nu cred...

- Ba, tăticu, să faci bine să fii disponibil să crezi - chiar dacă nu s-a întâmplat așa, e-n stare să se-ntâmple! Păi, la noi... N-ar fi rău dacă l-ai mai lăsa din brațe pe Stere al vostru, al basarabenilor - ascultă-mă pe mine: aici, în Carpat, e mult mai balcan decât Balcanul! La noi, în România-Mare, până și Ardelenii sânt mai țigani decât Țiganii - a scris-o Budai-Deleanu încă de pe timpul Revoluției Franceze, cu mai bine de un secol înainte de a avea ocazia să se contamineze de la noi, Regățenii...

să spun ce-a mai zis de făcutul orice

- ...și-atunci de ce-ar fi de mirare că Ioșka i-a cerut ce i-a cerut cronicăresei?

să-i spun ce-a zis de mine

- Ce-a zis, tăticu?

iar am tăcut cu glas tare

- Ce să zică - vreau să zic: ce-ar fi putut domnul Țic să zică - zice, deci: Și dumneata ai făcut orice - ca să-ți publici cărțile în Occident...

- Nu văd întrucât acel orice ar fi o porcărie, tăticu.

- Domnul Țic n-a spus că e porcărie - nici ticăloșie - dar pe-acolo a bătut când a spus că și eu am făcut orice, ca să-mi public cărțile în Occident - de-o pildă.. internându-mi mama în azil...

- Ceee? Ai spus tu așa ceva, poete?
 - Am spus - și nu ți-am cerut voie matale...
 - Bine, domnule, dar cum poți face legături atât de strâmbe? De ce legi publicatul cu internatul în...?
 - Mie mi s-a părut că există o legătură Dacă nu - nu să fie, dealtfel, acolo, pe loc mi-am retras spusele, mi-am cerut scuze...
 - Da, tăticu, ți-ai retras, ți-a cerut scuze - dar răul rămâne făcut... Am mai auzit versiunea asta, însă, de oriunde venea, tot de la prietenul tău, Sașa provenea. Te lucrează, te lucrează colegul de pușcărie...
 - Face fiecare ce poate..., încearcă el să o dea pe glumă
 - Rândul tău, poete, să te...
 - Poetul renunță la cuvânt, zice Țic. Inutil să combată un asemenea adversar folosind asemenea argumente...
 - Cum, adversar, poete? Necazul e că erați parteneri de discuție, dar dacă tu vezi treaba așa, cu două tabere care se înfruntă...
 - M-ai înțeles greșit, nea Zeno...
 - 'Te-n pezda mă-tii, poete!, faci căcănăria, dar alții înțeleg greșit!
- iertați-mă domnule țic*
- Poftim! Altul care-și cere iertare!
 - Era o simplă proteză - iertați-mă, domnule Țic, în ce zodie sunteți născut?
 - Zodie? De ce? Ca să vi se confirme excelenta impresie despre mine?
 - Firește, firește - pește, ca să rimeze?
 - Ați nimerit. Se vede?
 - Nu făcea să te ostenești până la Paris, ca să afli că poetul Țic e un pește...
 - Ca mama lui Vardaman.
 - Ca mama cui?, se încrețește Țic.
 - Personajul lui Faulkner din cartea tradusă de tăticu, aici de față.
 - Co-tradusă.
 - Co- să fie - dacă aș fi avut, dacă aș fi putut citi Faulkner prin '48, 49', când am intrat la dârloaga realismsocialismului, nu mai puneam eu mâna pe condei! În veci...
 - Crezi că ți-am fi deplorat absența, nea Zeno?
 - 'Te-n pezda mă-tii, o dată-n viață vorbesc și eu din inimă și-atunci îmi dai peste bot - 'te-n pezda mă-tii!
 - Am glumit, coane Zeno, zău... - Țic vrea să arate sincer dezolat.

- Bine, să zicem!, dă din mână Zeno.
 - De asta nu ne lipsim noi..., zice și el.
 - Dar eu sunt bărbat normal, domnule, îmi plac numai femeile!, chicotește Țic.

- Singurul lucru care ne unește, domnule, zice el.
 - Femeile..., face Zeno, în ecou. Mai ales femeile amicilor, poate amic ce-mi ești tu mie...

- Cam așa ceva, nea Zeno, aprobă Țic.

am cam tropat-o am tropat-o de-a dreptul fără: cam de unde să știu eu ce se petrece în patul scriitorimii române cotidiene

- Se zice că Balanța - adică eu - nu se prea înțelege cu Peștele. Nu-prea-deloc, cum se zice prin jurul Gherlei... În schimb, cu Berbecul...

- Cu mine, tăticu!

- A, sânteți Ber...? Vreau să zic: născut în zodia Berbecului?

- Nu te mai revizui, tăticu. Sânt un bou de berbec, asta am fost o viață-ntreagă. Vasăzică noi doi, Balanță și Berbecu comunicăm... Dar Peștele cu cine mă-sa-n cur compătimește? Cu sine, la oglindă?

- A, nu. Peștele se înțelege bine cu Fecioara...

- Cică să nu crezi în zodii! Carevasăzică se înțelege bine cu fecioara de nevastă-mea! Ai auzit, poate? Așa e?

- Cam așa ceva, nea Zeno... - rămâne cu spatele, căutînd printre discuri.

am reparat-o ca dracu abia acum am tropăit-o definitiv

- Știți cine a fost Fecioară dintre cei mari? Cine ar fi crezut? Tolstoi, bătrânul! Și Cioculescu...

- Și nea Gică, fostul sifonar din fostul colț - las-o moartă, tăticu, așa, ne-dreasă. Mai bine hai la o salată - s-o fi răcit de când te-am poftit prima oară - Zeno pornește spre bucătărie, zumzăind din cărucior.

- Mulțumesc, de la salată m-am ridicat, când m-am ridicat, să plec de-acasă. Poftă bună E foarte plăcut la dumneavoastră, mai ales pe un timp ca ăsta: răcoare, aer...

- Ceee?, răcnește Zeno printre zăngănit de cratițe scăpate pe ciment.

- Domnul zice că-i place peste poate compania unui membru plin al Cécé, strigă Țic spre ușa bucătăriei.

- Temezdamăti!, se aude de dincolo glasul ceceului.

- Zice că și lui, tovărășia unui martir al neamului... - face Țic în direcția lui, apoi își vede mai departe de căutat printre discuri.

dutenpizdamăti

- sânteți prea amabil, multstimate tovarășe Țic, face el. Mulțumiri pentru traducerea ireproșabilă - din ce limbă? Vă datorez...?

- A, nimic. A fost o plăcere...

- A, da? Ei, nu!

- Ei, ba da!

- Poete, vrei să mă ajuți într-o chestie spinoasă? strigă Zeno.

- Depinde de spini, mormăie Țic, fără să se clintească

- Ceee? - Zeno iar a răsturnat ceva.

ești un

- pește, în măsura în care sunteți cu adevărat țâr!

Se apropie de ușa bucătăriei:

- Poetul casei e foarte ocupat - cu ce vă pot fi de folos?

- Ocupat, bietul, se muzicalizează!, chicotește Zeno. Așa-și scoală el cultura muzicală: învață pe de rost textele de pe cuverturile discurilor și plasează citate fără ghilimele în discuțiile elevate de la ei, de la Ștampilărie. De ascultat, până la vârsta lui, n-a ascultat decât Imnul Republicii - cu sfînțenie, în poziție de drepti, destins, zâmbăreț, numai Geambarelele de la Ciocăneștii de Vede - fii amabil și dă-mi sticla cu ulei...

Îi dă sticla cu ulei de pe un raft înalt. Zeno se străduiește să prepare un fel de salată. Își dă toată silința. Verdele e veșted, prost tăiat, unsul miroase a rânced. Bucătăria e murdară, împutită. Muște. Or fi și gândaci.

- Mizerie, la mine, tăticu... Așa-i când te părăsește nevasta, în favoarea amicului-poet - știai că mi-a suflat-o limbricul de Țic? Ce și-o fi zis poetul-tânăr: ce mai contează un picior în cur, în plus? Ca în cazul lui Naghiu - și-așa eram eu la pământ, nu-i nici un păcat să furi nevasta unui mort - Ițic, tăticu, și altfel ce mai face nevestica noastră comună?

- Bine, mersi..., vine de dincolo răspunsul liniștit.

- 'Te-n pezda mă-ti! Ai putea fi mai reverențios cu-naintașii! Vrei să-mi dai sarea?

- Poftim sarea - picioarele... Tot așa?

- Tot așa, cum? Tot așa, de când: de ieri? 'Le-n pezda mamelor lor de picioare făr-de... Nu mai am degete la picioare - știai? Nu mai am, tăticu și încă am scăpat ieftin, ceilalți au rămas făr-de viață... Nu mai am dește, de-aia m-a și părăsit nevasta - ce să facă ea cu un bărbat făr-de deșt'? S-a dus la alde Țic. El are - este, poete?

- Cam așa ceva, nea Zeno.

- Îl auzi? Are impresia că, dacă mă aprobă, mă și neutralizează.

- Tot voiam să vă întreb: Doam'... Domnișoara Garofeanu s-a ocupat și de cărțile mele?

- Vrei să schimbi vorba - bine... Cărțile tale... Mada s-o fi ocupat și de ele. După cum tot atât de bine: nu s-o fi. Dar sigur: ea n-a decis nimic, nici cât un grăunte de muștar. Nici n-ar putea, dac-ar vrea: e un fel de căcățiș la Ștampilărie, simplu lector sau cum i s-o fi zicînd, o țin șefii ei mai degrabă din inerție, pentru niște merite pe care... nu le merită..

- Cam multă pasiune, pentru un simplu lector - și acela... nemeritant.

- Asta-i Mada: tipul asumatoarei - am mai discutat. Și ea se leagănă cu iluzii, în fapt, ruinuri. Că adică, chiar de nu mai este, azi, utilă, a fost, înainte... După atâția ani de Ștampilărie, când tragi linia și dai seama... Dacă nu găsești nimic, îți inventezi tu o rațiune... Am să-ți spun o chestie, tăticu și n-am să te rog să mă crezi că o chiar cred - știu că-i de necrezut, dar asta-i! Uite despre ce e vorba: Dacă are să vină vreodată timpul să se discute vinovățiile din cultură în general, în special din literatură - bineînțeles, ne gândim cu toții la cenzură - cei dinainte nu sînt mai vinovați decât cei de azi...

- Nu vă pot urmări.

- Cred că altfel trebuia să spun: cantitativ, nici o îndoială: cenzorii dintre, să zicem '48 și '63-'64 au făcut mult mai mult rău; calitativ însă, cei de acum, fac mai rău... răul.

- Nu văd care ar fi deosebirea: și unii și alții interzic.

- Nici o deosebire - decât pentru o eventuală Judecată de Apoi. Atunci, tovarășii pe stil vechi au să spună: «Eu credeam că fac bine, când făceam rău, Doamne; când făceam rău, nu știam ce fac... »

- Nu cred că aveți dreptate, zice el. Și cenzorii de viță nouă, școliți, unii chiar putrezi bine pe la dosar - când are să vină momentul să dea socoteală de răul făcut, au să pretindă că ei n-au făcut nici un rău, că ei credeau că fac bine atunci când...

- Poate că ai dreptate, tăticu. Sigur ai! Asta-i soarta celor din altă generație: să creadă că ai lui, oricât de porci, văzuți de departe în timp, arată ca niște purceluși oarecari, pe lângă porcii tineri. Mă întrebam și eu ca proasta: cum poate cineva, june, instruit, dintr-o familie de burgheji și dușmani de clasă, cu pușcărie la dosar, să... postuleze pentru un post la cenzură! - este, poete? Eu vedeam o deosebire între tovarășii proletari pe care partidul îi selecta, îi verifica și le dădea sarcina de onoare de a veghea la... puritatea ideologică a scrierilor și puțorii ăștia care

candidează, câte nu știu câți pe-un loc, dau din coate, să ajungă în față, să fie printre primii intrați...

- Spui prostii nea Zeno, face Țic, liniștit. N-am postulat, n-am dat nici un fel de examen de admitere - am fost pur și simplu repartizați...

- Îl auzi?, arată Zeno peste umăr. Domnul a fost re-par-ti-zat - la cenzură - deci, din capul locului jumătate din vină i se ia de pe umeri - dacă, bietul, a fost repartizat... Hai să vorbim de-ale noastre, nu de-ale lor: ce crezi, ce simți: în cele din urmă au să te publiceăștia?

ce întrebare

- Ai dreptate. Întrebarea ar fi trebuit să sune: Ce-ai făcut cu manuscrisele cărților respinse? Le-ai retras?

- Nu.

- În regulă! Deci, contează ca... predate.

- Contau ca predate - acum or fi depozitate în dulap. Ca și cum n-ar fi fost vreodată prezentate - cunoașteți tratamentul...

- Conosc, dă-i în pezda mă-si. Ascultă-mă pe mine, tăticu: prezantă-te, recuperează-le, după două-trei zile predă-le din nou. Dacă au dispărut, predă alte copii. Cere să ți le înregistreze ca predate pentru întâia oară, cu număr în regulă, cu dată De ce să se legene cu iluzia că ai renunțat? De ce să creadă că au scăpat de tine - nu, tăticilor, n-ați scăpat!; nu m-ați pus la pământ - oricum, nu m-ați adus în situația de a mă pune singur la pământ! N-am crăpat, deci scriu! Deci predau! Mi-ați respins două-trei cărți? Poftim alte cinci ori nouă! A, nooo, nu-s tot alea, cum, nu vedeți că au alte titluri? Te-ai prins, tăticu?

- Oarecum. Nu știu dacă merită osteneala.

- Osteneala! Înlocuiești pagina de gardă, cea cu titlul: în loc de, să zicem: «Și era ziua a paispea», pui, tot de-o pildă: «Pe când lui Ilie i se-mpăișpea»! - ce dracu, eu să te-nvăț? Ce e, poete, de ce-ai lungit bleaga? Vezi, poate mă torni la foruri, pe cum că dau indicații prețioase și intru în concurență directă cu Indicatorul Suprem, Nicolae Păunescu - păi nu pretinde bivolul versificator că nen-su Nicu-i ta-su bun?

ce liniște

- Ce liniște, zice Zeno. Ce ne-gălăgie. Dacă-ai ciuli urechea, ai auzi ridicarea părului, de spaimă, pe capul poetului de la cenzură

- Ai spus ceva interesant, nea Zeno? vine glasul lui Țic, fără tremurare. A, ceva de turnat - foarte bine, cum ies de-aici, cum te torn! Nu, serios, nea Zeno: simți că vine vreun vânt de libertate? Deții vreo informație că se liberalizează lumea?

- Nici o informație, poet al dragostei de patrie socialistă Și nu văd întrucât te-ar interesa un asemenea vânt, care-ar da cu tine de pământ! - io-te că i-am tras și o rimă. Unde-i vântu-ăla, să măture Ștampilăria...

- Am înțeles bine: Si domnul?

- Cam greu ți-a căzut fisa, dar mai bine mai târziu... Si domnul, tăticu, si domnul - ți se pare prea tânăr pentru o asemenea sarcină de onoare? Ce, Pavlik Morozov nu era și mai mititic decât Țic, dar și-a turnat tatăl de nu s-a văzut!

- Parcă era vorba...

- Bine, poete, era vorba și eu mă țin de ea - acum vorbim în general de noua generație... Ce bine-ați învățat voi lecția: nu există rai, nu există iad, bine e atunci când te aranjezi tu, la căldurică, la slujbolică - și mai bine, dacă-i la cenzurică; rău e atunci când te aranjează altul pe tine, exact cum i-ai aranjat tu pe alții, când ți-ai făcut binele...

- Ssst! Liniște, tovarăși!, Țic bate din palme. Nu-i întrerupeți pe veteranul Zeno Duca, membru al Cécé din ilegalitate!

- 'Te-n pezda mă-ti de teneret menunat ce ești tu! Ce mă-ta-n cur nu te-ai dus unde te repartizaseră de la-nceput, să-i înveți carte pe urmașii moromeților?

- Pentru că urmașii moromeților știu carte, nea Zeno. Cel puțin tot atâta câtă știaau studenții Fabricii de Scriitori.

ai sictir

- Îl auzi, tăticu?, face Zeno, după un timp, cumplit de obosit. Îl auzi cum se stropește pe amărâta noastră de generație? Păi, băăăă bulă: generația mea știa mult mai puțină carte decât a ta - pentru simplul motiv că obiectul carte fusese interzis, chiar ars - dar cel puțin ceea ce făcea făcea de-a serioaselea! Noi luam lucrurile în foarte serios, atât în bine, cât și în rău. Ai materialul didactic în fața ta, Bulițic: semnatarul rostirii de față a creat creația realistsocialistă, pe titlul ei «Ogoare înfrățite» - o știi din școală, și pe tine te-a chinuit, te-a futut la cap, ani și ani; alături: amicul, el a ales cealaltă parte a gardului, a zidului, a apei: uite, el a intrat la pârnaie - tot pentru o carte - a lui, nepublicată. Cât de bune, cât de proaste sânt, acum, aceste două cărți - nu-i în chestie, în chestie fiind faptul că autorii și le-au scris cu seriozitate; cu sinceritate; cu ceea ce voi, astăzi, nu aveți: convingerea că n-au ocolit adevărul, că au pus pe hârtie adevărul și numai ade...

- Și talentul?, îl întrerupe Țic. Foarte bine: sinceritate, bunăcredință, adevăr - dar de talent n-ai pomenit, or, până la noi ordine,

literatura se scrie cu talent - sau poate nu?

- Nu l-am pomenit, fiindcă e de la sine înțeles...

- Că îl ai...

- Că îl ai, poete! Talent! Dar cine n-are talent în țara românească?

Dacă tot Românul se naște poet, prozator din doi în doi, critic din cinci în cinci...

- Matala în care categorie intri?

- Din moment ce sunt și eu român, am și eu măcar jumătate de talent, nu? Bine: un sfert... Vorbesc de cel nativ, nu de cel... dovedit în capodopera «Ogoare înfrățite»...

- Veșnica dezbatere, aruncă el.

- Nu-i loc de nici o dezbatere, zice Țic. Artă se face cu talent, sau nu se face deloc. Adevărul, binele n-au ce căuta în artă, estetica lucrează cu alte categorii.

- Ce-ți spuneam, tăticu: cenzura de azi promovează arta pentru artă! Ca nu care cumva să aflăm noi, păcătoșii, că... frumosul acela propus de ideologii de modă nouă e, în fapt, mincinos; și rău...

- N-ar trebui să uitați, domnule Țic, un lucru: și domnul Duca și eu suntem prozatori...

- ... așa se zice în oraș...

- ... realiști și, de ce să ne ascundem după deget, în șovăielnicia noastră de clasă, de pătură: realist-socialiști. Vă rog să primiți această explicație. Ca să nu continuăm o discuție care v-ar pune, în continuare, într-o poziție...

- De inferioritate?

- Da de unde...

- Atunci de... minoritate... sunt convins: dacă s-ar pune la vot, părerea mea nu s-ar alege - numai că adevărul nu devine adevărat fiindcă a fost impus de jumătate plus unu...

- Vai, vai, vai, poete! Dacă te-ar auzi șefii tăi direcți și popești... Cum poți tu, băiat dăștept, ajuns pe scara socială, să scapi o asemenea scăpelniță?

- Nu m-ați înțeles bine, voiam să..

- Cum altfel? Când o dai tu-n bară, de vină e interlocutorul: n-a înțeles bine ce voiai tu - ba am înțeles...

- Ba nu m-ați înțeles! - Țic și-a ieșit din fire și obrazul i s-a pătat. Am vorbit de majoritatea asta, de-aici, din această încăpere! Majoritate care-și închipuie că, dacă i-au degerat picioarele ori a făcut două-trei zile

de închisoare...

- Ia ascultă, domnule...

- Ei, ce-o să-mi faci, domnule? Ai să mă pui la colț? Ai să mă bagi pe mine în închisoare?

- Așa, poete, dă-ți drumul, tovarășe, du-ți la bun sfârșit măgăriile, ca să nu te mai plângi de abuzurile unei anumite majorități. Hai, continuă!

- Nu mă lasă domnule... - arată Țic din cap. Ce voia domnia sa, când m-a somat să-l ascult?

- Nu te-am somat, ți-am atras atenția. Când vorbești despre pușcărie...

- Să tac din gură! Să iau poziție de drepti! Sau poate să cad în genunchi?! - se azvârle în genunchi, se ridică numaidecât. Regret, domnule, dar nu pot. Și nici nu vreau, domnule. Nu pot respecta ceea ce nu merită respectul.

- Suferința, pentru tine, poete, nu merită un dram de respect?

- Compasiune, da - îi compătimesc pe cei care au suferit, de partea lor, ce și cât vor fi suferit...

- Au, nu vor fi suferit, poete!

- Bine: au suferit și ei. Ei, da, au suferit - și ei. Dar prin ce e mai... respectabilă suferința unui pușcăriaș față de a unui nepușcăriaș?

- Bineînțeles, nu există suferințe mai... respectabile, altele care pot fi luate în batjocură, zice el. A nu realiza suferința celuilalt, e de înțeles! - dar a nu crede că a fost, că a rămas suferință.. Am impresia că aveți ceva de împărțit, ceva de reproșat unui anume pușcăriaș...

- L-ai ghicit, tăticu. Are un dinte împotriva tuturor pușcăriașilor, fiindcă și taică-său...

- N-are nici o legătură tata cu...

- Și eu cred că n-are. Înainte de a fi eu arestat, au fost părinții mei - tata de mai multe ori, o dată și mama... Că mi-a fost dor de ei, că am suferit de lipsa lor - toți copiii din lume au avut asemenea..., dar să le reproșez că au făcut pușcărie...? Fie și în sinea mea... Cum să le reproșez așa ceva?

- Matale, tăticu, n-ai vrut să urci pe scara socială, deci nu te-a tras în jos dosarul cu taică-tău dușman al poporului...

- Adevărat: întreaga noastră familie era alcătuită din dușmani, nimeni nu avea obraz să reproșeze altuia că i-a stricat viața.

- Nu despre asta e vorba, face Țic, dând din mâini. Ci despre faptul

că pușcăriașii îi privesc pe nepușcăriași de sus, de la înălțimea suferinței lor: «Ce știi tu - n-ai suferit ca mine - stai să-ți spun...» -până la absurd: vasăzică eu nu cunosc adevărul despre... bătălia de la Călugăreni, de-o pildă, fiindcă.. n-am suferit în pușcărie!

- Dacă taică-tău va fi exagerînd într-o parte, tu nu-i rămâi dator, exagerezi în cealaltă - dacă sunteți tată și fiu...

- Da de unde...

- Ei, uite de unde..., râde Zeno. Tatăl poetului aici de față a fost un om la locul lui, până într-o bună zicînd și-a pierdut... umorul. Era jurnalist pe la nu știu ce foaie independentă și semna cu numele lui: I. Țic - îl chema Ilie... Dacă n-a avut înțelepciunea să semneze Ilie întreg, n-a avut nici umor când, după ce au început glumele proaste - careva lansase că ar fi cum semnează, adică Ițic - drept care Ilie Țic, ca să dovedească.. viceversa, a trecut cu arme și bagaje la legionari. Drept care a făcut multă pușcărie, soția și copiii, printre care poetul nostru, au avut de suferit...

- Ai terminat, na Zeno, cu scurta-mi biografie? Și, dac-ai terminat, ești sigur că despre asta era vorba?

are dreptate peștele nu despre asta era vorba

- Are dreptate domnul Țic, zice el. N-au suferit doar cei închiși, foștii pușcăriași n-au nici un drept să instituie un monopol asupra suferinței...

- E suspectă toleranța dumneavoastră, domnule, față de bieții nepușcăriași. Sperați în reciprocitate? Să nu sperați.

- Sânteți suspicios, deci nedrept, domnule. Nu sunt tolerant și nu sper în vreo reciprocitate - ce să fac cu ea? Persoana dumată, domnule, mi-e violent indiferentă și dacă am spus că au suferit și cei nearestați, am spus, pentru că acesta-i adevărul, pentru că sînt în cunoștință de cauză: știu de la ai mei - nu de la băieții albaștri de la Cenzură!

- Sânteți convins că despre asta era vorba? Și dacă era, așa era bine?

nu nu sunt. ba poate da.

- Sânteți convins, domnule Țic, că eu sunt cel care trebuie culpabilizat?

- Nu-nțeleg ce...

- Bine, s-o lăsăm moartă.. Deși, de ce-aș lăsa-o - moartă? Ba o las, dracului. Mi-e destul pentru azi.

- Rămăsesem la suferință, zice Țic. Domnul a recunoscut cinstit că și cei rămași nearestați au suferit, iar în anume cazuri, suferința lor a fost mai atroce decât a arestaților, mai...

- Nici mai, nici mai, poete. Ci altfel de suferință. Sufere și cel care și-a rupt un picior, suferă și cel înșelat de nevastă - din punctul de vedere al lui Nea Ion, piciorul rupt al vacii: cea mai ... atroce durere din lume.

- Sigur, pușcăriașul suferă de foame, de frig, de lipsa de libertate - dar el suferă mai puțin decât cel rămas afară, fiindcă el, dinăuntru, nu mai are nimic de pierdut...

- ... decât viața, zice el, dar Țic nu l-a auzit.

- ... pe când cel liber așteaptă, așteaptă să fie arestat arestat, așteaptă să fie și el ridicat și dus în necunoscut - asta durînd săptămâni, luni, ani...

- Adevărat, zice el. Pușcăriașii sînt scutiți de această suferință Mulți, aproape toți „fugarii” - cei care izbutiseră să se ascundă, ca să nu fie arestați - după câteva luni sau după câțiva ani au ieșit. S-au predat - nu mai suportau așteptarea. Au preferat nelibertatea în locul incertitudinii.

- Deci, am dreptate! Cel încă nearestat mai avea ce pierde - dar cel aflat deja în siguranță, în celulă? Ce mai avea de pierdut?

- Lanțurile, la propriu, poete!

- Și lanțurile, dar, în general, sănătatea; în special, viața.

- Viața! Se poate muri și afară - tot atât de bine! Însă, din afară, pușcăria apare ca un teribil necunoscut...

- Las-că nu era chiar necunoscut, teribilul acela, zice Zeno.

foarte bine. de parcă ar fi fost și el închis.

- Sau în măsura în care apare, necunoscută, moartea.

foarte bine. de parcă ar fi fost și el mort. oricum, a trecut pe lângă ea sau el.

- Da, tăticu, am trecut și eu pe lângă și vorbesc în cunoștință de cauză, face Zeno. N-am avut șansa, cum ai fi în stare să zici tu, colcăind de ironie. N-am avut norocul, zic, să fac pușcărie. Dar, cu modestia care mă amplu caracterizează.. - Zeno râde, râde necrispat, ba, parcă acum destins, senin - am trecut și eu prin... Arcadia ceea... Sau: pe sub?... M-a atins și pe mine cu aripa, cum se zice poeticește. nu te teme, poete, n-o să-ți povestesc ce și cum - nici n-aș avea ce povesti - oricum, nu ție: tu le știi pe toate, gata rumegate, de la voi, de la Direcția Gîndirii Juste... Dar, pentru că tot a venit vorba de suferință: atunci, n-am suferit. Nu mă durea, nu-mi era frică Dacă treceam pragul - sau Arcada... - eram bun trecut: fără durere, fără spaimă, fără tresărire. Ei, dar s-a-ntîmplat să nu-l trec - să zicem că m-am poticnit, că am căzut înainte de a păși dincolo. Frica, durerea, spaima, suferința - fiindcă despre ea vorbim,

astea, ea, a, au venit destul de târziu, în măsura în care mai aveam noțiunea de timp. Oho, tăticu!, e sigur că afectele au memorie, am verificat-o pe... memoria mea, afectivă. Dar nu despre asta e vorba, vorba ta, poete. Ci despre... Despre întors, de-acolo; nu poți, nu se poate, nu se poate să poți... Nu se poate să nu te uiți la cei care n-au trecut pe-acolo, care nu știu, care n-au de unde ști - să te uiți la ei și să le zici: Eh, ce știți voi, măi fraților! Voi nu știți nimic... Asta spun și foștii pușcăriași: Eh, ce știți voi!

- Sigur că moartea..., zice Țic. Dar repet: moartea nu e numai în pușcărie, moartea e...

- Daaaa, intervine el.

Și gata: a intervenit, poate să-și ia jucăriile și să treacă în altă parte, la alți eventuali ascultători ai benzii, ai plăcii - nu: mai bine banda, discul e greu, dacă nu imposibil de accelerat. Iar acum, că tot a comunicat ce era de comunicat, să-și comunice și sieși, pe îndelete:

- Daaaa, intervine el. Ar mai fi ceva, înainte; sau alături. Ceva mai puțin spectaculos, mai terestru - dacă n-ar fi de-a dreptul subpământean - dar care te atinge, chiar dacă te ferești din calea ei și te lasă, orice-ai face, marcat de atingere. Moartea are aripă, moartea ar fi o izbăvire, dar nu vine ea chiar când o chemi tu... Nu aripă, ci coadă - una din cozi: păroasă, băloasă, puturoasă; urâtă, degradantă; mocirlă, hazna - asta fiind ceea ce se cheamă viață de celulă Desigur, vorbesc de celulele comune, cu de la douăzeci de oameni în sus. Desigur, iară: au fost celule, perioade ușoare, plăcute chiar, unele de-a dreptul exaltante - dar toate acestea sânt legate de excepții; îți zici: în ciuda caracterului general, cel special, al meu... Oricum ai face, aceste momente, clipe de fericire sunt legate de comportamentul normal al omenirii carceralizate; în măsura în care normal este să, de pildă, cedezi porțioara ta de pâine celui de alături, bolnav și care nu mai poate mânca decât pâine; în măsura în care normal este să cedezi tu, locul tău, într-o coadă de așteptare, să faci tu de serviciu în locul altuia, bolnav, ori bătrân, să ieși tu la izolare în locul "vinovatului"... Altfel... Nu toți deținuții își puteau face suportabilă celula. La unii, nu era un a-putea cinstit, ci trăgea mult spre a-vrea; deci, unii nu voiau să poată. Apoi foamea, bătaia, umilința permanentă, izolarea de lume, neștiința în care eram ținute (despre ai noștri) - toate astea veneau din afară, de la gardieni, dinspre puterea care ne asuprea. De aceea, agresiunile erau, totuși, suportabile. Periculoasă, mortală era, cum îi ziceam noi: ruperea-aței; căderea-în-sine; implozia - se mai vorbea de:

dezghețarea-căcatului (noi eram acela care "se ținea" doar prin înghețare...). Un om căzut, o categorie căzută. Dacă te confundai cu aceia, nu-i mai puteai observa, deci, după liberare, nu-ți aduceai aminte, nu mai știai; neștiind, n-aveai cum să-ți faci reproșuri... Sau refuzai să-ți aduci aminte - se poate, se practică. Dar și dacă rămâneai pe dinafara categoriei și puteai observa - mai târziu îți venea greu; fiindcă gândul nu era: Ce bine, ce bine că eu n-am căzut - ci: Cât a lipsit să cad și eu?; câți milimetri sau miligrame sau milisecunde mi-au lipsit: ca să fur mămăliga vecinului din stânga; să-l torn pe cel din dreapta; pentru un chiștoc sau o gamelă în plus, cât a lipsit să-l torn pe prietenul meu, apoi să-l urăsc? Fiindcă, nu știu cum se face, ar știu cum se face: așa cum prostul, dacă n-ar fi fudul, n-ar mai fi prost, turnătorul care nu l-ar urî de moarte pe turnat n-ar mai fi turnător - cum, de ce: fiindcă celălalt, "dușmanul" face pe nebunul, face pe viteazul, pe tarele, pe curajosul, pe neeturnătorul, ei las-că are să toarne și el, după ce are să fie turnat, deocamdată își face mendrele, se dă mare și tare și rezistent, mama lui!, de ce e să fie adus în situația de a turna și celălalt, dușmanul, să nu toarne: ce, e mai cu moț decât ceilalți oameni... Bine, bine, moartea e o experiență - nu e bine spus: experiență, ba e chiar rău-spus. În fine, moartea fiind ceea ce este, esențială, nu umilește, nu degradează, nu-l cade pe om. Pentru că, fiind esențială, e totală, nu? Bine, nu... Dealtfel, altceva am vrut să spun...

- Nu-i nevoie să intri în pușcărie, ca să ai parte de un asemenea spectacol, zice Țic. Dumneavoastră, așa de tolerant cu noi, bieții nepușcăriași, știți bine că și afară un om poate să-și piardă ața?

- Da, poate, și afară, însă în libertate, ca să-i zicem așa, acest spectacol e diluat, se pierde în... masele largi de oameni liberi, măcar datorită spațiului concret. Dar interesele? Afară există o mulțime de interese și nuanțate, pe când acolo, la ei, interesele sunt în stare pură - și relativ puține: mâncarea, aerul, tutunul, femeia... și care-ar mai fi, tăticu? Lipsa de ziare, de cărți?

- Ziarele, cărțile nu sânt - mai bine zis: nu mai sânt esențiale: Fiindcă pot fi înlocuite: memoria, cuvântul rostit, scris pe săpun, pe gamelă...

- În care caz, nici femeia nu-i... esențială și ea poate fi înlocuită - erau la îndemână, ca să zic așa, înlocuitorii! Cum, nu? De ce dai din cap că nu?

- Pentru că eu nu cunosc asemenea... Fiecare dintre noi, într-un

moment sau altul, a simțit că tare i-ar mai face-o vecinului, colegului de pat...

- Și ce te împiedica? Doar erați claie peste grămadă, nu s-ar fi băgat de seamă..

- Nu știu ce ne împiedica. Ba știu, la mine: conștiința că... așa ceva nu se face - nu trebuie să fii virtuos, doar nițel fricos... Sigur că existau prin celule iubitori de bărbați - dar faptul că ei înșiși spuneau ce înclinațiuni au... Poate această sinceritate îi împiedica pe ei să-și încerce norocul, pe ceilalți să se lase încercați - oricum, homosexualii, din acest punct de vedere erau... invers pedepsiți prin detenție. Dacă noi sufeream de lipsă de femeie și ne-o alinam, masturbându-ne, ei, săracii, sufereau de prea-multă tentatie...

- ...și și-o alungau, masturbându-se, chicotește Zeno. Dacă asta nu, atunci care era... esențiala?

- Mâncarea. La noi, în România, în ciuda perioadelor de înfometare, foarte puțini deținuți au murit de foame, adică de lipsă de alimente. Au murit oameni, și nu puțini, în urma... dușului scoțian alimentar: după șase-nouă luni de foame cumplită: "abundență": fasole cu multe jumări, arpacaș nu prea fiert... Se cunosc destule cazuri de... crăpare; ce să mai vorbim de distrugerea pe veci (dacă nu era deja distrus) a ficatului... La Aiud se practica de zor această metodă..

- Vrei să spui că nu era din neglijență, din accident, ci programată..

- Prima oară e accident: a doua oară: accident repetat - a treia nu mai e accident, e voință. Firește, mai simplu, mai expeditiv, mai în spiritul ideologiei care, când aduce vorba de dușmanul-de-clasă, vorbește de li-chi-da-re, ar fi putut să ne lichideze: cât costă un glonte? Mai puțin decât mizerabila porție de mâncare, pe o zi... Da, li-chi-da-re înseamnă, în ochii lor: tortură pedagogică, supliciere publică.

- Cum, publică? Dar erați complet izolați.

- Da, însă izolarea noastră, nu împiedica terorizarea familiilor noastre - dovada o am în fața mea: domnia voastră, domnule... Niculescu. Bestiile astea care ne-au adus lumina cred în virtuțile... pedagogiei: tot ce fac e gândit ca o... învățătură de minte. Chiar dispariția, chiar lipsa totală de informații în care sânt ținuti, atât colegii de celulă, cât și familiile - și asta are funcție pedagogică..

- "Cine face ca mine ca mine să pățească" - asta e veche de când lumea, tăticu.

- Veche, dar foarte nouă când ți se aplică ție, vechea... Deci nu

moartea ne umilește, ne cade, ne decade, ci... amenințarea ei - dacă domnul Țic permite, aş povesti o întâmplare...

- Domnul țic permite.

- Mulțumiri. O să încerc să nu mă întind: la Jilava, într-o noapte, pe la două sau trei, năvălesc în celula noastră vreo douăzeci de gardieni înarmați (gardienii nu aveau voie să poarte arme în interiorul închisorii), ne scot pe coridor - eram vreo cincizeci - și ne bagă alături, într-o hală de vreo zece metri pe douăzeci, în care, până atunci erau duși cei pedepsiți cu izolarea. Năuciți de somn, de urlete, de lovituri, dar mai ales de faptul că gardienii purtau arme, ne pomenim în acea hală, luminată a giorno de reflectoare fixe și mobile. Acolo ne așteptau, înșirați de-a lungul pereților, cel puțin alți douăzeci de albaștri - de asemeni înarmați. Ce putea să însemne asta, decât împușcarea? Mai ales când un fel de șef ne-a ordonat să ne dezbrăcăm la pielea goală și să așezăm "efectele" (adică: izmana, cămașa, galenții) la jumătate de metru în fața noastră - am uitat să spun că, mai întâi, ne-au pus să luăm pe șapte, la un braț distanță unul de altul. Cine dintre noi nu știa că tot în Jilava și tot în hruba aceea, fuseseră masacrați legionari (apoi îngropați, presărați cu var nestins și betonați); și că, ceva mai târziu, legionarii veniți la putere, îi mitraliaseră pe cei arestați. Jilava! Cine nu știa că nu era nici o deosebire între verzi și roșii? Sau albaștri, cum le ziceam noi meaiștilor. Eu mă aflam prin rândul trei, pe la mijloc. În dreapta mea, un fost colonel de cavalerie, un bătrân, condamnat la șapte ani, pentru "Deșteaptă-te, Române". Îl vedeam cum tremură ca piftia - pe mine nu mă vedeam. Și numai ce-l aud pe bătrânul colonel: «Domnilor, dacă e să murim, atunci să murim cu demnitate!» Mărturisesc, îndemnul la demnitate al colonelului - care, în celulă, era un ins plângăcios, chiar în curs de cădere - m-a făcut să încerc o poziție mai de drepti. Bine, ne împușcă. Bine, o să murim cu demnitate, vorba colonelului. Adică cum, cu demnitate? Adică obligându-ne trupul să stea mai drept; obligându-ne mâinile să rămână, dracului, în jos, lipite de coapse; obligându-ne glasul să nu scheaune, să nu implore, să nu întrebe, ba chiar, dacă se poate, să arunce în direcția călăilor câteva cuvinte - demne. A-ha, deci, asta ar fi demnitatea. Bine, să zicem că în această privință, ne descurcăm. Dar mai departe? Adică mai departe, adică atunci când, mai bine zis: după ce o să fim demni? Bine, ne împușcă, bine, n-o să ne doară - erau tot atâtea pistoale-mitralieră cât deținuți, n-o să mai fie nevoie de lovituri de grație. Bine, o să se termine foarte repede, nici n-o să avem timp să ne consumăm

demnitatea și buimăceala. Bine, dar-ăăă de ce? Sigur că e o întrebare tâmpită, mai ales când ai de-a face cu albaștri. și, totuși, în această clipă, în această ultimă clipă, am și eu dreptul să pun tâmpita întrebare: DE CE? DE CE?

- Cum s-a terminat? întrebă țic, tremurând.

- Era să zic: ce contează?

- Din moment ce-i aici, acum, din moment ce povestește..., zice Zeno Duca.

- Voiam să întreb dacă a fost careva împușcat, cu adevărat. Spuneți că erați vreo...

- A, nu, nici unul. Nici n-a fost execuție, cum crezusem noi, ci percheziție. Dar, pentru gardieni, o percheziție e monotonă, plictisitoare, de ce să nu se distreze și ei nițel în contul ăsta?

- 'Le muma-n cur de bestii! face Zeno. Țtia-s mai vinovați decât care execută de-adevăratelea!

- Destul de lipsită de subtilitate, metoda, zice Țic. Eu am auzit de simulacre mai adevărate - dacă se poate spune așa: pistol în tâmplă, chiar detunătură... Dar spuneți că v-a pus să vă dezbrăcați - ce fel de perchezi'...?

- Percheziție-la-pielea-goală, bine-nțeleș: Cască gura! Dă limba la o parte! Ia fă-te cu urechea-aia-ncoa! Arată palmele! Subțiorile! Întoarce-te! Cracăna-te! Răzbuzează-te - termeni de strictă specialitate. Și chiar: Belește-o!

- Păi, tăticu', tu să fii albastru-ăla, n-ai căuta grenadele și tancurile ascunse în curu' dușmanului? Pune-te-n situația lor!

- Să nu credeți că ei chiar căutau ceva. Știau bine că n-au ce găsi - mai ales că ne luaseră prin surprindere, din somn. Dar perchezițiile n-aveau rostul să găsească eventualele obiecte ascunse. Ci să te umilească, să te cadă - mai ales cele la-pielea-goală și mai ales cele care puteau fi luate drept execuții.

- Să te umilească? Află, tăticu: eu nu m-aș fi simțit umilit. Umilit să se simtă ăl care mi se uită-n cur!

- Cu condiția ca acela să fie în stare să priceapă că e umilitor să te uiți în curul aproapelui. Dar albaștrii erau selecționați după anumite criterii, bine antrenați, suficient înamați ideologic, ca să fie oricând gata să demaște, să dezarmeze un dușman al boborului, chiar dacă i se uită între buci. Dar nu despre asta era vorba. Ci despre... Bine, a fost un simulacru. Bine, a fost o glumă proastă Dar noi nu știam că e glumă și în

acele câteva minute (era să zic: ceasuri), noi ne-am trăit moartea...

- Ei, da, tăticu. Dostoievski n-ar fi fost cel pe care-l știm acum, fără simulacrul de execuție - nu vorbesc de scriitor, vorbesc de omul din el, amărâțul, bicisnicul.

- Daaaa. Cam asta. O întâmplare obișnuită în pușcărie. Mulți au trecut prin încercări mult mai... mai aproape de... de aripa aceea...

- Da, tăticu, da. Și-atunci, poete, cum să nu te uiți un pic mai de sus la ceilalalți și să-i întrebi, ori să le zici în gând: Eh, ce știți voi...

- De acord. Dar de ce de sus? De ce cu superioritate?

- Fiindcă cei care au trecut pe-acolo sânt inițiați, poete.

- Inițiați, deci înțelepți. Dar un înțelept nu se coboară până la a privi de sus. Un înțelept nu-și clamează superioritatea...

- Nu e vorba de superioritate și cred că discuția noastră a degenerat sau continuă, inutil, pentru că.. Ar fi trebuit să lămurim termenii de la bun început...

- O putem lua de la capăt, de astă dată pe calea cea bună - și Țic schițează o reverență Așteptăm lumina.

- Sânteți, în continuare, inutil răutăcios, domnule. Vorbiți - mai exact: reproșați - aerul de superioritate, privirea de sus; argumentați: moartea poate fi întâlnită și afară.. Dar vorbiți despre moarte și despre cădere... cum să spun?, cum aş vorbi eu despre computere - despre care am auzit, dar habar n-am de principiile de funcționare.

- A, deci, să nu vorbesc despre ceea ce... n-am pus mâna, n-am pipăit - ca să urlu: Este!

- De data asta nu sânteți departe de adevăr, domnule. Nu poți să vorbești despre moarte decât dacă...

- ... am murit mai întâi, nu?

- Ia nu mai face pe bulă, poete, înțelegi foarte bine!

- Nu, nu înțelege. Vorbește de superioritate. Stimate domnule Țic, nu despre superioritate e vorba. Dacă cineva te-ar privi cu superioritate, ar însemna că amândoi cunoașteți acel ceva, în grade diferite - el mai mult, mai profund, domnia voastră mai puțin. Or, nu despre asta e vorba.

- Nuuuu?

- Nu. Deosebirea e alta: acela cunoaște, domnia ta, nu. El știe ceea ce domnia ta nu știe. El știa altceva...

- Un altceva al dracului de altfel, poete, zice Zeno.

- Daaaa? face Țic. Eu mă încapățânez în a susține că e vorba de superioritate - deci, de cunoașterea - sau de iluzia unei cunoașteri mai

profunde. Am cunoscut câțiva indivizi - începând cu tata, să zicem. Pe care am ajuns să-i detest - nu pentru altceva-ul altfel, ci pentru superioritatea cu care...

- Se explică! îl întrerupe Zeno. Totul ți se trage de la taică-tău. Toate prostiile încăpățânate pe care le-ai debitat azi, de mirare la un băiat dăștept ca tine, vin de la complexe pe care...

- Complexe! Vorbești, ca și cum...

- Uite, poete, de obicei, te-njur, te pizdesc - dar în glumă și cu dragoste. Acum vreau să-ți spun două vorbe...

- Două, dar vorbe!

- Poate dau cu căruciorul peste tine! Ai început să mă calci pe coadă, ca taică-tău. Fii atent și, la sfârșit, spune-mi dacă am greșit: eu cred că toată bălmăjeala din capul tău vine de la aversiunea față de taică-tău...

- Asta-i bună! Aversiune, nu neg, dar că..

- Dă-mi voie. Din cauza lui - repet: din cauza lui - care a intrat la pușcărie, tu și maică-ta și surorile tale ați suferit. Să zicem că, pe tine, din cauza asta nu te-au făcut pionier, de asta nu ți-au dat premiul întâi...

- Te-nșeli!

- Asta am și vrut: să mă-nșel. Deci, te-au făcut pionier! Când? și cu ce preț, băiețuș drăgălaș?

- Cu nici un...

- Chiar vrei să urc în patru labe, în pod, să caut în colecția Scînteii pionierului?

- Ce importanță! O simplă... Eu n-am crezut când am scris-o, ei n-au crezut când mi-au cerut-o...

- Așa sîntem noi: 'oți! știi, puțică: și eu sunt tentat să spun, azi, că porcăriile făcute, în scris, ieri, erau, firește, fleacuri - și pentru mine, când le-am scris și pentru ei, când le-au cerut - ca să te citez o dată-n viață.. Ascultă-mă pe mine, eu am trecut pe-acolo...

- Pardon!, nu mă pot compara cu mata, în materie de...

- Cantitativ, nu, dar știi zicala: fie că mănânci o linguriță, fie un hârdău întreg, gura tot a căcatu-ăla-ți pute! Mi-au trebuit zece ani ca să înțeleg chestia asta, dar acum sunt în curs de... înțelegere. Tu crezi că mi-a fost ușor, măi tovarășu' de la Presă? Ba mi-a venit al dracului de greu: casa-casă; gospodăria de partid; în tot felul de comitete și comiții, pașaport când mi se năzărea - vorba ceea: conștiință, nu zic ba - dar viața-dulce-de-toate-zilele... Crezi că frământările de conștiință m-au întârziat

atâta? Nu, dragă: dar cum să mă despart de toate câte mi le dăduse... Puterea și Adevărul lui Titus Popovici? Așa că nu-mi povesti tu de... neluatul în seamă, porcăria aia de lepădare... Cum s-o ia, dacă nu i s-a dat prilejul? A aflat mult după ce s-a liberat - pe când de divorț a fost anunțat numaidecât - gurile rele pretind că taică-tău, acolo, în străfundul Aiudului, a aflat de divorț cu mult înainte ca maică-ta să știe că există o asemenea... acțiune... Păi, ce: te pui cu... Adevărul Puterii?

- Ce-ar fi să nu te bagi în treburile familiei mele?

- Îmi pare foarte rău că ai adus vorba de asta... De familie și de băgat... În locul tău, mi-aș mușca limba și-aș da-o la rațe... L-am cunoscut pe taică-tău, ne-am văzut des, o vreme. Te asigur: despre asta, despre lepădarea ta în fața detașamentului de pionieri și a tovarășilor noștri de la "Sahia", cu aparatele lor minunate... nu mi-a spus un cuvânt. Dar tu, da, tu ai spus mai multe - e sigur: te simți vinovat și să te ferească Dumnezeu de ura vinovatului față de victimă!

- Exagerezi! N-are el structură de victimă!

- Nici tu de vinovat - ascultă, poete, știi ce mă deranjează la tine, mai mult și mai mult?

- Că sunt un bun poet...

- Asta, nu, nu mă deranjează, pentru că nu-i adevărat. Nu, poete, mă deranjează că faci lucrurile pe jumătate, pe sfert. Nu ești în stare să stai drept, dar nici cu totul pe burtă; nu ești în stare să faci mari porcării - dar nici să umbli normal; tare-ai mai mânca rahat, dar un nuștiucine sau o nuștiuce te trage de mânecă - așa că tu doar răscolești cu vârful deștului, pui pe limbă, te strâmbi - dar nu scuipi! Pe de alta, tare-ai refuza, dar nuștiucine te-mpinge cu burta - știi cum se-mpinge cu burta... - și te ține acolo, în grupul tovarășilor foarte culturalizați de felul lor, care-și închipuie că au să salveze, nu doar cultura românească, dar lumea - cu "sacrificiul" lor întru mâncarea căcatului...

- Iar o iei pe de lături...

- Băăă...Tineret-pe-linie, orice-am zice de boetul Latrian Găunescu, ori Patrian Dăunescu, inventator al Lălăielii României - el este o lichea totală! O jigodie absolută! Haplea Păunescu, zis și Adrian Flămânzilescu înșfacă căcatu cu amândouă mâinile și-i dă drumul pe gâtlej, dintr-o mișcare! Fără fasoane! Dacă l-ai fi auzit și văzut, la Neptun, cum i s-a uitat în ochi lui Ceaușescu și i-a zis: «Sânțeți cel mai mare bărbat de pe acest pământ!» - păi, eu să fi fost în locul lui Ceaușescu, n-aș fi rezistat forței de convingere a poetului în chestie! Dar

tu? Tu ești un limbric - și află că nu vorbește în mine doar bărbatul făr-de nevestă - tu ești un căcățiș: tu vii la mine și-mi șoșotești pecumcă Ion Dopu-Lăban ți-a propus să lucrezi la cenzură și că tu, dârz, ai refuzat, că mai bine te duci la țară, decât să faci pe cenzorul - Mata ce părere ai, nea Zeno? și nen'tu Zeno zice, Bravo, poete, ești om dintr-o bucată, bine-ai făcut că nu ți-ai băgat degetu-n mașina dracului!, Tu zici mersi și te cari... și te cari de la nen-tu Zeno și cu numirea la cenzură, aflată în buzunar în clipa în care-mi cereai sfatul prețios...

- N-a fost chiar așa...

- O, cum să fi fost așa? Păi nu mi-a spus Dodu-Bălan, “colegul” meu multprețuit? «Fii atent ce vorbești cu băiatul ăsta, că ăsta nu-și poate ține gura, a venit fuga la mine să-mi spuie ce i-ai spus, de cenzură, de...»

- Nu-i adevărat!

- Uite ce e: Dodu e un bou - tocmai de-aceea n-ar fi putut inventa...

- Dar ți-am explicat cum a fost...

- Mi-ai, al dracului! Când: după un an? Mai departe: lucrezi pe brânci la cenzură și, după ce-ți termini optorele de muncă îndârjită pe ogorul ideologicorevoluționar, carevasăzică: aplici directivele de partid privitoare la cea mai potrivită cultură pentru cei ce nu pot suferi natura, ce faci tu, băiețas? Vii pe-aici, îmi vinzi ponturi - toate false...

- Poate se-aude și se chiar crede...

- Fii liniștit, pe tine nu te mai crede nimeni. Nici șeful tău, oricum: nașul - nici eu... Cum să te cred: în timpul liber faci mișto de șefii tăi, de colegii tăi, de însăși instituția ta. Păi, dacă nu-ți place în-sti-tu-ția, nici șefii, nici colegii, ce mă-ta-n cur mai stai acolo, reacționar de trei lulele? Păi, ce: numai la cenzură se poate mânca o pâine? Altă întrebare...

- Bine, mi-o pui și pe aceea, după care o să-ți pun și eu una.

- Dă-i drumul!

- A, nu. După dumneavoastră.. ți-e frică de întrebare, nea Zeno?

- Frică? De ce, frică?

- De întrebare. Sau ți-o pui singur - e mai comod...

- Singur? Ești mai porc decât credeam, poete. Într-ale astea ai chiar geniu. Dacă ai fi fost anchetator, ai fi nenorocit multă lume - este, tăticu?

- Lasă-l pe tăticu - pui întrebarea sau o pun eu?

- Lașul din mine îmi suflă să te las pe tine s-o pui.

- Atunci n-o pun. Te las așa, la foc mic. Domnilor, vă salut!

- ‘Te-n pezda mă-ti. La foc mic, zici... Posibil. Oricum, mâine trebuie să dai pe-aici, să-i duci fetei alea niște lucruri...

- Dacă nu vine ea singură..
- A zis ea că vine? Că se-ntoarce? La bărbăţelul părăsit?
- S-ar putea să treacă - s-ar putea să nu treacă
- ‘ Te-n pezda mă-ti. Transmite-i că vreau să satu de vorbă cu ea.

De astă dată, serios. Să ştim pe ce stăm...

- Eu îi transmit. Dar matale, nea Zeno: nu-i așa că ți-e frică de ea?
- Mie, frică? ‘Te-n pezda mă-ti. ‘Zda mă-ti!

TREI

A.

Sacul prins în uşă *iar s-a din nou de fiecare dată* de astă dată numai sacul, fără picior, fără mână, sacul *ca şi cum uşa asta ar fi în slujba lor ca şi cum ea însăşi ar fi ei suzana* mi-a spus de zece ori să nu mai umblu prin oraş cu taşca militară difuzorul difuzorizează marea bucurie de care a fost invadat cetăţeanul paşnic, azi, 13 iulie '75, aflînd de reaşezarea preţurilor la carne, unde eşti tu, Jerarde, să ți se reaşeze şi ție preţul pe cap de locuitor, să afli cum devine cu rivoluția pusă în practică, să umbli şi tu, prin Bucureşti, nu cu bombe, nu cu manifeste, cu o simplă taşcă de culoare kaki, taşca e o căţea în călduri, emite semnale, efluvii după care potăile se ghidează şi ajung la tine, zicea Suzana, unde eşti, Jerarde, băiatule, să afli prin glasul Krivinescului nostru naţionale că în schimbul cărnii reaşezate, primeşti şapte lei pe lună *sacul iar s-a iar m-a*

S-a obișnuit, se obișnuise, obosind, obosise în felul acela special, al părinților, al rudelor pușcăriașului, fiindcă cei liberi simțiseră mai eficace detenția celui dinăuntru.

«Vaaaai, dragu-mamii, câtă durere am pe mine», zisese azi, febra îi trecuse, ochii i se limpeziseră, ba parcă se făcuseră cu mult mai frumoși decât înainte, când erau foarte frumoși, putea să ducă singură mâncarea la gură, și sticla cu apă ar fi putut-o duce, însă n-o, «A zis doctorul să nu mai beau lichide, că nu se vindecă», lui nu-i trecuse asta prin cap, în cele patru săptămâni de când se întorsese și venea zilnic la spital, nu se gândise că lichidele, «Deci, a trecut doctorul pe la tine», se înseninase, dar ea, «O fi trecut, poate că dormeam», «Atunci de unde știi că?», dar ea: «Vaaaai, dragu-mamii, nu credeam s-ajung» și el: «Lassă!» - atât: LASĂ, ce altceva i-ar fi putut spune?, în sfârșit, bine că trecuse febra, dar cum de nu se gândise că lichidele i-ar putea, «Nu mai umbla cu taşca asta prin oraş, dragu-mamii, să nu pățești ceva», «Ce să pățesc?», «Nu mai umbla cu taşca asta militară», îi spusese Suzana, «doar te-ai convins că ei nu urmăresc persoana, ci bagajul persoanei», «Nu m-am convins», zisese el, deși la asta se gândise, băgase și el de seamă că, atunci când ieșea în oraş cu mâinile-n buzunare, fără bagaje, era mai puțin urmărit sau deloc, încă înainte de plecare, pe când se ducea la redacție - neavând servietă - cu o sacoșă de plastic, totdeauna

burdușită, Leonid, cu care de obicei se întâlnea în Piața Romană: «Stimate domn, nu crezi că sacoșa asta, umflată cu hârtie, îi excită mai mult decât faptul că te întâlnești cu un gazetar străin?», «De asta o și plimb», răspunsese el, «ca să-i derutez» - n-avea timp de cheltuit cu derutarea organelor, dar trebuia să zică ceva. Ceea ce și

Patru săptămâni de când se întorsese, patru săptămâni de etuvă, acasă, de baie de aburi în troleibuze și tramvaie; nu se mai putea dormi decât după ora trei noaptea, când se mai răcorea, însă pe la șase începeau covoarele.

«Vaaaai, dragu-mamii, câtă durere am pe mine», spusese azi, dar, pentru prima oară spusese alaltăieri, când febra începuse să cedeze și ochii își pierduseră tulburele, iar el: «Lassă» - ce altceva să fi spus? iar ieri, în drum spre spital, în huruitul alene al tramvaiului, cuvintele ei îl ciocăniseră fără răgaz: câtă-durere-am-pe-mine, nu, nu era greșit spus *pe mine*, incorect, da, însă exact; desigur, românește nu sună bine, obișnuit, un român nu spune: «câtă durere am *pe* mine», mai ales ea, care fusese învățătoare și-i învățase pe alții limba română corectă, însă exprima exact, chiar forțând limba, durerea pe care o încerca; apoi: «*câtă* durere», nu «ce durere», ea vorbea, nu de intensitate, ci de cantitate, de natura și de durata acestei dureri adunate de doisprezece ani - și, poate dinainte; apoi: «*pe* mine», nu «*în*», era cinstită, durerea nu era insuportabilă, pentru că, la urma urmei, rămânea la periferie - pielea, carnea (lichidele!), - nu o sfâșia pe dinăuntru, ci o turtea; era o uriașă povară, adunată încetul cu încetul și care acum o strivea, o sufoca, poate că aceasta este durerea absolută, dincolo de care nu se mai

Sacul. Dacă ar da drumul clantei. Dacă n-ar mai umbla prin oraș cu tașca militară. Dacă. Dacă ar fi un iulie cinstit, un Cuptor rezonabil, adică peste treizeci de grade, însă uscat. Dar ploile zilnice, uneori de mai multe ori pe zi, ploi care nu răcoresc și care prefac Bucureștiul, Bărăganul într-o seră sufocantă, vâscoasă. De patru săptămâ

De patru săptămâni, fără somn: se trezește brusc, în jurul orei șase fix, apropie ferestrele, coboară storurile; aerul e bun la șase dimineața, storurile umbresc odaia, însă curând are să lipsească aerul; și nu poți umbri, fără să închizi ferestrele. Măcar de-ar începe la oră fixă. Dar drumtăbărenii se pornesc să-și bată covoarele imediat după șase. Ar putea să nu le bată decât încolo, mult după nouă. După cum ar putea să le ia la bătaie de cum se face ziuă și ia să îndrăznească cineva să-i strige bătaușului să nu mai bată, să-i aducă aminte, că abia după ora opt e voie:

ori va nimeri peste o gură spurcată care-i va trezi pe toți cei încă netreziți de covor, ori peste altul care, fără să ridice glasul, va explica, fără iritare, că, din motivul cutare el e obligat să-și omoare covorul exact atunci. Pentru că, dè, românul nu e numai poet, ci și posesor de covoare. Noii locatari, imediat după mutare, înainte de a-și pune praguri și a repara parchetul, instalațiile sanitare, ușile, ferestrele - noi! - înainte de a amenaja o cărare, înainte de a pune flori și semăna iarbă pe lângă bloc, înainte de toate, românul cotizează și instalează o rampă de bătut covoare; sau două; sau trei: țeava vine frumos vopsită; platforma de beton vine frumos sclivisită; alături vine, ori un suport din țeavă sudată, ori o simplă bancă de parc - pentru așezarea, în bune condițiuni, a covoarelor bătute - ori a celor care urmează și: Bum! și: Bum!! - toată ziua. Doar când plouă sau când ninge - întunericul nu-i un impediment - doar atunci Drumul Taberii cunoaște armistițiul

Așa că aștepti, de pe la șase, să înceapă bum-bum-ul. Începe ori nu, somnul s-a dus. Un duș - încă rece - și cafeaua amară, cu gust de clorură de var (nu chiar ca la Paris, vorba Madei) și, înainte, două-trei țigări, pe inima goală. Pleoapele umflate, zgrunțuroase pe dinăuntru, râcâind albușul văzului. și limba umflată și lingavă și amară și gura toată, împutită. Dar suferința - sau cum i-o fi zicînd - începe după opt: când stiloul nu mai lasă cerneală, când pixul lasă porțiuni albe, când hârtia e prea poroasă, prea lucioasă, prea așa ori prea invers, când mașina de scris se încinge și începe să pută a tractor supraîncălzit, când mâinile transpiră, subțiorile curg, perna scaunului arde, aburește, când arde, urzică, pielea labelor, de reumatism scurmat de luna lui cup'

Sacul *sacul* și, mai departe: Suzana face duș. Bea o gură de cafea din ceașca mea. E și ea umflată, scărpinată, «M-au omorât țânțarii», zice ea și zâmbește ca de ceva din cale-afară de amuzant; mai bea o gură de cafea și nu mai zâmbește: «Ce să-i iau?» și eu: «Brânză de veci» și ea începe să zâmbească iar: «La ora asta? Dacă mă trezeam la șase » și eu: «Încearcă, poate găsești», și ea: «Bine», și pornește spre ușă, ca de obicei și, ca de obicei în aceste săptămâni, zice, cu mâna pe clanță: «Îmi dai?» și el, ca de obicei, începe scotocitul prin buzunare, cu toate că știe că nu acolo sînt - câți mai sînt: «Dar numai brânză», îi atrag atenția, și ea: «și pentru noi, ce?», «Pâine și cafea» «Pâine pentru tine», «Bine, atunci ia-ți un iaurt» și, numaidecât - cu variațiuni, de la zi a zi: «Unde ți-e (bluza cutare, inelul cutare, pantofii care, pantalonii pe care)» și ea, grăbită: «Trebuie să fie, pe undeva» și eu «Dat-ă? Vândut-ă?» și ea:

«Diseară o să avem două sute (ori trei, o dată chiar cinci) de lei». Că așa sântem noi, românii: vindem

Aujourd'hui maman-est

Nu. și Suzana pleacă după cumpărături. Pe la unsprezece-douăsprezece se întoarce. Primul drum: la duș. «N-am găsit decât o cutie cu brânză topită Am luat cincizeci de cafea» și el - adică eu: «Ceva băieți?» De regulă, Suzana: «Pajul». «Aha. Iar i-ai oferit Cico?» «Nu prea aveam bani» - îi mai oferise. Bine-nțeleș, Pajul se prefăcuse că nu aude propunerea - cinstită. Îl cunoștea de vreo trei ani. Sau poate chiar de patru. Se ținea după el ca un câțel. Nu se ascundea ca ceilalți. și nu renunța când era întors. Desigur, era un bun-în-grad, cu îndelungată experiență și, atâta timp cât era sigur că nu-l observă vreun coleg, își zicea că nu are rost să înceteze filajul și să predea “marfa”. Desigur, raporta în fiecare seară - sau dimineață -ce raporta și mai raporta că marfa nu a băgat de seamă că e urmărită Ce să mai complice lucrurile. Așa se explică continuitatea lui în același loc de muncă. După vreun an, fusese ușor translat: se ținea după Suzana: la piață, la părinți, uneori la redacție, de unde venea să-l ia. În jur de cincizeci de ani, mapă, burtică, păr încărunit; sandale vara, pantofi ascuțiți toamna și primăvara, șoșoni iarna. «Măcar de mi-ar căra sacoșele», zicea Suzana în vremurile în care se întorcea cu ele pline. «Cum o fi acum, la Doi Mai?» făcea ea, de sub duș. «Nici un regret: plouă, apa e rece, plină de meduze», ziceam - sau zicea - iar Suzana: «De-ar fi, acolo, așa, aici ar fi suportabil». «Daaaa» «Ai scris ceva?» «DaaaaNu!» «E prea cald și ți-o fi de-ajuns pentru anul ăsta. Mai odihnește-te» «Daaaa». În jurul orei unu el pleacă spre spital. și, în timp ce Suzana împachetează ce are de împachetat, se începe: Aujourd'hui maman Tramvaiul. Coborîrea. Căutarea, fără speranță, Brânză de vaci aveți? La ora asta, tovarășe? - nu mai lipsește decât să-mi arate obrazul, cu degetul. Ei, da, la ora asta, fiindcă nici de dimineață. Stradela cu tei uriași, castani uriași, Mercedesuri negre. Trotuarul, același, de ani, cu asfaltul răscolit de rădăcini uriașe. Zidul galben. Poarta. Aujourd'hui

Nici Aujourd'hui. Poate mâine. Poate nici

Sacul

Apoi - pauză. Apoi, în jurul orei șapte - Zeno. În aproape fiecare zi.

Ei, da: sacul. și Vaaaai-dragu-mamii-câtă-durere-am-pe-mine, zisese și azi, iar el întrebase, neașteptând răspuns: «Doctorul ce zice?» și ea: «Doctorul. Nu l-am mai văzut de nu mai țin minte» și el: «Bine, dar

ziceai că el ți-a interzis lichidele» și ea: «Așa a zis o soră: că dom' doctor a zis să nu mai beau atâta lichid, că », apoi, tot ea: «Ba nu, mint: a fost ieri, după ce-ai plecat tu». «Deci tot a fost» «A fost. A zis că să-i dai un telefon. Adică nu mie mi-a zis, că n-a intrat, i-a dat surorii numărul de telefon - caută în noptieră» - și el căutase și găsisese o filă de calendar pe care se afla un număr de telefon: «Ți-a spus cumva pentru ce?», întrebase el și ea: «Poate vrea și el niște ciorapi. Ori săpun. Să-i dai, dragu-mamii, că tare-i atent cu noi. În trei ani m-a întrebat de două ori: Cum merge? și o dată: Cum mai merge?» «O să vorbesc cu el», o asigurase el, știind că n-o să-l găsească, ori că o să fie într-o ședință și o să-i trimită vorbă printr-o soră că mâine; sau săptămâna viitoare. «Daaaa», făcuse și împăturise hârtia și o pusese în sacoșă și chiar în clipa aceea ușa salonului se întredeschisese și un bărbat uscat, cu servietă burdușită, îl pâstăise; el nu reacționase, dar bărbatul îl chemase pe nume și-i făcuse semn să iasă pe coridor. O dată în coridor, necunoscutul închisese bine ușa și-i apucase mâna: «Îmi pare bine că vă cunosc personal, v-a dat doamna numărul meu de telefon», și el se împiedicase cu piciorul stâng de dreptul: «A, dumneavoastră sănateți domnul doctor - s-a întâmplat ceva?» și doctorul, apucându-l de braț și șoptindu-i la ureche: «V-am ascultat la radio, sânt fericit că vă cunosc personal, dacă ne-ați face o vizită, cu doamna» «Care doamnă? Mama?» și celălalt nechezase ca la auzul unei glume bune: «He-he-he!, cu soția, adică, am fi foarte onorați să ne vizităm, să mai discutăm un pic» și el se resemnase: nu, n-o să-l înjure; nici măcar n-o să-i reproșeze că nu trece mai des pe la bolnavi; că n-o întreabă măcar: Cum mai merge?; nici măcar n-o să strecoare o șopârlă în legătură cu meseria - dacă nu chemarea - de medic; oftase: «Bine, am numărul dumneavoastră» și doctorul, auzind mișcarea în capătul culoarului, făcuse, grăbit: «Seara, după opt» și se topise. «Mama lui de doctor de ăsta!» făcuse Suzana, aflând, «Las' că-i zic eu câteva - dar tu nu l-ai băgat în mă-sa?» «Nu», răspunsese el, liniștit. Întorcându-se în salon, ea: «Ei, dragu-mamii, te-a consultat?» și el, cu efort: «Am aranjat o întâlnire, mi-a promis că o să te mute în alt salon», mințise el, apoi își adusese aminte că rugămintea dată de doi ani: «Dacă, bine-nțeleș, vrei să te muți» și ea: «De-acum, la țintirim»

unde are să rămână

albă în câmpul de pălămidă albă în câmpul de pălămidă

de ce pălămidă,

poate că are să fie toamna, târziu, sau în miezul iernii? - ba nu, ba nu,

câmp de pălămidă înflori

Sacul iar m-a iar s-a de fiecare dată în aceste patru săptămâni poate că e un semn că nu mai e mult până la Aujourd'hui până la câmpul de pălă'

Aujourd'hui-maman, nu. Când întredeschisese ușa salonului, nimerise peste ochii ei: așteptau. Crezuse că pentru o nouă sau repetată văicăreală, dar ea bătuse din pleoape, zâmbise și-i făcuse semn să-și apropie urechea; și șoptise, tare: «Mi-au majorat pensia cu șapte lei, s-a dat la difuzor», apoi clătinase capul, strânsese pleoapele și adăugase: «Dacă Suzana avea slujbă, primea și ea șapte lei» (nu știa că nici el n-avea să primească). «Am calculat și mi-a ieșit că doi salariați ar putea să-și cumpere casă dacă ar pune suplimentul de-o parte, timp de » și el o întrerupsese: «Lassă!» și ea închisese ochii, istovită de efortul făcut și zisese, cu ochii închiși: «Patru sute de ani», iar el: «Te-ai făcut reacționară, vorbești de rău partidul și guvernul», și ea, trezită brusc, îi făcuse semn să tacă: «Să nu te-audă careva, dragu-mamii» și el completează: «Să nu se creadă că m-ai învățat tu»

ei, da, patru sute de ani, cu nici o oră în urmă auzise cam același lucru - urcase în tramvai la Ghencea, căldură ucigătoare, transpirație, doar sacii și coșurile zarzavagiilor din Domnești mai trimiteau câte o ață de miros proaspăt, tramvaiul nu era aglomerat, doar vreo cinci persoane călătoreau în picioare, la Sebastian urcase și o gospodină ducând două sacoșe goale ca două baloane înțepate, femeia avea picioare umflate, cotropite de varice, dâre de sudoare îi brăzdaseră obrazul, nu avea batistă, ori nu voia să și-o consume: se ștergea cu umerii rochiei și-atunci, aproape împușcat, țâșnea miros iute de sudoare ca de cal dinspre subțiori și gospodina se oprise în picioare lângă scaunul din fața lui și ocupantul, un băiat deșirat, pletos, cu jeans delavați și cârpiți cu mușama se ridicase și-i oferise locul, însă femeia îl apăsase la loc, cu sacoșele goale: «Mers, maică, ce te deranjezi, că cobor la Puișor» și nu se lăsase până nu-l lipise la loc, de scaun, pe băiat - avea glas sonor și mămos și se ștergea întruna cu umerii rochiei, agitându-și bidinelele ude de la subțiori și se uita în jur, de parcă ar fi căutat pe cineva, în câteva rânduri se răsucise și se adresase taxatoarei, dar amărâta aceea se prefăcea că are treabă, făcea monetaru', așa că femeia oftase, ușor dezamăgită, dar nu se dăduse bătută și zisese, adresându-se întregului vagon: «Păi, da, da nu-i scumpire reală!» El o pândise de când o văzuse urcând, bănuia că va veni și asta și, totuși, tresărise. Ceilalți

călători însă își opriseră mișcările, desigur, nici nu mai clipeau. Femeia așteptase, îndelung, o încuviințare, un protest - nimic. «Că nu-i reală», insistase ea. Ca la un semn, călătorii de pe scaune răsuciseră capetele spre ferestre, iar țăranii din Domnești se strânseseră ciucure, în două grupuri, pe cele două platforme, printre sacii și coșurile lor, apropiindu-și capetele, de parcă ar fi avut de aranjat ceva ce nu suferea amânare. «Nu-i de fel reală», răsunase din nou glasul femeii, de astă dată - i se păruse lui - la un pas de plâns. Nimeni nu o privea, nimeni nu avea de gând s-o. Și, dintr-o dată, băiatul pletos își scuturase pletele și-și răsucise gâtul spre ea, mai mult decât era nevoie: «Ce 'iceai, tanti?» Femeia, bucuroasă, își îndepărtase picioarele, ca să nu mai fie silită să se aplece: «'Iceam dă problema cu carnea, maică! 'Iceam că unii 'ice că-i scumpire! O fi, nu zic, da nu-i reală - este?» «Este, tanti!» o aprobase pletosul. «Păi, vezi?» - femeia era fericită «Că câtă carne servim noi pe lună? În fine - câtă servim, acolo. Da-acu, chiar de s-a scumpit, cum 'ice unii, nu-i scumpire reală, să știi!» «Să știu, tanti». «Păi, vezi? Scumpire-nescumpire, da' ai șapte lei - este?» «Cum să nu este, tanti?» Femeia își luase vânt, uitase să se mai șteargă de sudoare: «Că banii de-i zice reșezare nu-i bagă statu-n buzunar - este? Îi dă la producător, cum ar veni, la țăran, adicătelea to' la-ai noștri, că doar din țăranii ne tragem cu toți, măcar ce-ar zice unii - este? Și dacă socotești ai șapte lei - uite, la mine-n casă ie trei salarii » «Douășunu de lei pe lună», o ajutase băiatul. «Păi, vezi? 'Tr-on an, vine de s-adună » «Două sute cin'jdoi». «Păi, vezi?». «Păi, văd», continuase pletosul, «în zece ani - peste două mii cinci sute: în trei'jde ani, îți iei o motoretă, în trei sute de ani îți iei o Dacie», încheiase pletosul, coborînd. De pe refugiu, prin geamul lipsă al vagonului: «Dac-ai avea patru salariați, numai în două sute!» - și se pierduse printre camioanele oprite la stop

las' că te cumițești tu, azi,

măine, ai abia șaișpe, șap'spe ani și, la vârsta asta, nu simți că trăiești dacă nu-ți contrariezi părinții și dascălii, dar nu mai e mult până o să te reșezi și tu: or să înceapă interesele, iar interesele încep cu bacalaureatul sau și mai devreme, cu vreo tabără de vară sau de iarnă, așa că, atunci când vei fi în anul întâi de facultate - ceea ce-ți doresc - o să fii un teneret minunat, vorba lui Duca; și cum prost nu pari, o să ajungi bine de tot, în timp ce, în particular, o să pretinzi că subminezi, pe dinăuntru, puterea; ai s-o al dracului subminezi dinăuntru Scînteii tineretului, a Amfiteatrului, chiar din haznaua Scînteii bătrâne teneret minunat ce ești!

Sacul

Coridorul, neschimbat. și totuși. Are să fie și de astă dată Pentru că *pentru că nu-i al meu e altceva sunt în treacăt* nu poate fi mai împruțit decât aerul de celulă, decât duhoarea de tun de Jilava, decât mirosul ascuțit, violent, cu țepii, aricios al oalelor de noapte de la Interne și de la Malmaison - acelea deveniseră suportabile și nu prin obișnuință (nu se obișnuise cu ele, cu el), ci pentru că aparținea oamenilor, emana din oamenii, care, odată și-odată, aveau să iasă *e fals ce scrisesem cândva că ne antrenăm mereu în vederea morții asistându-i pe alții moartea nu se învață din tribună moartea nu se învață pe pielea altuia după cum nici foot-ball-ul*

Duhoarea. Ba nu: sfâșierea

o unde-i câmpul alb de pălămidă

sfâșierea

sau altceva. Sau acel altceva al altcuiva. Dar un altcuiva aflat alături și *aici e nedreptatea: n-o ajut să plece; n-o ajut să rămână; n-o ajut să nimic; nu aflu odată că Aujourd'hui și că albă în câmpul de pălămidă; nu pot nimic nici pentru ea nici pentru mine cel în raport cu ea mirosul de pușcărie devenise suportabil, totuși ba nu: fusese de la început* din egoism, din egoism feroce, totul cuvenindu-se nouă, mereu nouă *ne suferim pe noi înșine oricât de insuportabili am fi dar pe ceilalți nu; pentru că nu învățăm decât de la noi înșine și prin noi*

nu e chiar atât de rea povestirea aceea, dovadă că și după șase ani suportă lectura, e binișor făcută și fură ochiul, dând impresia că e scrisă dinăuntru, numai că există mai multe dinăuntruri iar el alesese singurul posibil: cel al observatorului, pentru că celălalt, cel al dus-întorsului nu era, nu era încă; și e nedrept cu sine, pentru că, atunci, în ceea ce obligase povestirea să se povestească se mai întâmplase ceva, ceva de care-și adusese aminte (mai exact: care-i răsărise) târziu, după vreo jumătate de an, timp în care lucrurile de deasupra se ninseseră și se estompaseră (cu atât mai mult, cu cât, în septembrie, o smulsese de-acolo și o internase la Domnești), așa că putea veni: după ce dormise, cu mici întreruperi, trei nopți și două zile și se odihniase și se simțea bine, mulțumit, cu datoriile achitate

bătrânul era

întins pe spate și horcăia, rar, ritmat, ca după un calmant, el stătea pe un taburet, în dreptul picioarelor, ea pe patul celălalt, înălțată și răsucită și rezemată cu coatele de tăblie și privind, privindu-i pe amândoi, pe rând,

pe rând și bătrânul, fără să-și întrerupă horcăitul îi spusese, lui: «Adu tu niște lemne, că eu » și el, cu grabă: «Mă duc» și se ridicase de pe taburet și atunci întâlnise ochii ei de la altă înălțime și de acolo ochii ei cereau, mut, să nu se ducă, măcar să amâne, dar el nu se mai putea opri din ridicat, era deja târziu, prea târziu, se ridica, se înălța, orizontal, perfect întins și cu fața îndreptată spre bătrân, mișcarea lină, dar fermă și întâlnise, în urcuș - în același timp cu ceafa, cu spinarea, cu călcâiele - tavanul și sperase, scurt, că materia tavanului îl va opri, măcar atât cât să aibă impresia că urcușul nu e fără întoarcere și, într-adevăr, tavanul îl contenise: ca să înțeleagă că, de fapt, nu urca, nu se înălța, ci cobora și că, deasupra lui, cu fața în jos, nu era bătrânul, ci propria-i imagine, răsfrântă, deformată, îmbătrânită, horcăitoare; apoi tavanul-dușumea începuse să cedeze și să-l lase să pătrundă, lent, fără efort și parcă ușor clătinat, imaginea lui, oglindită, horcăind în continuare, începuse să se destindă, să-și refacă liniile într-o astfel de încordare: a zâmbetului șmecher, pișicher, zâmbetul celui care a izbutit să facă o farsă - dar el știa ce semnificație are acel zâmbet și-l cuprinsese spaima, încercase să se adune, ca să poată urla, opune, rupe înălțarea sau coborîrea sau, dar nu putea, nu se mai putea, cu atât mai mult, cu cât se vedea pe sine, calm și resemnat și, de ce nu?, mulțumit că izbutise să-l tragă pe celălalt pe sfoară trimitându-l după lemnele cele fără de întoarcere

Îl trezise Suzana, înspăimântată, aproape plângînd, afară era lumină mare și se băteau covoarele și ea se luptase cu trupul lui, îndelung, până să-l zmulgă

- Nooooo-țeeeh! La te-le-foooooo'!

*noțe-la telefo' mi-aș putea potrivi ceasul după noțelatele*ȘI-EA-ACOLO-ȘI-Eldar stă și el cât poate, cât poate să poată, când vii în fiecare zi, o jumătate de oră începe să devină eternitate - dar vine și stă jumătatea de oră: după ce scoate borcanele și pachetelele (când sunt) și le pune pe noptieră, ea: «Tu ai mâncat azi, dragu-mamii?» și el, invariabil: «Lassă» și ea: «Du-te să mănânci și ai grijă » - asta dintotdeauna, și la Domnești și aici, «Lassă», zice el dar abia așteaptă să treacă jumătatea de oră, ca să poată pleca, ieși, dracului, ca, o dată ieșit, liberat, să ȘIEAACOLOȘIEUAICI - pentru că așa sântem, dar să nu se întoarcă, remușcat, să mai zăbovească pe-acolo, pe la ușa pavilionului, ca să scuipe aerul împruțit adunat în plămâni și în pori și să-și curețe mâinile cu un șervețel cu alcool și să-și aprindă o țiga

- No-țeeeeeee'!! N-auzi, dragăăăăă'!

- Și nu mai zbierați, fetelor, că nu s'teț' la târlă!

Să dea drumul clantei, atât. Ar scăpa - i-ar mai rămâne coridorul, scările, Cărucioristul cu Larga dumisale; ușa; ușa - de partea cealaltă; și dorința de a telefona la unu-patru

și încă patru și nisipul ud și negru și Borcea neagră - ba nu: unu-patru și nu mai contează, de ce n-ar da de ea numai cu unu-patru?, a calculat după cum s-a priceput, adică mergînd până la nouă, pornind de la iulie, începutul lui iulie și ieșise Berbec, o zodie destul de bună, oricum, mai bună decât Peștele ori Săgetătorul, mai bună chiar și decât Taurul, Berbecul e bun, nu numai pentru că e în bune raporturi cu el, cu Balanța, ci pentru că, dacă Mihu a spus adevărul și dacă ea îi spusese adevărul lui Mihu, atunci numai Berbecul e al lui; de la el; fiindcă ea a venit după 21 iunie și a plecat înainte de 21 iulie; tot ce nu-i Berbec, nu-l privește, fiindcă Borcea a fost exact în 11 iulie, adică în noaptea de 10 spre 11; dar până atunci, hăituiala, acea altă hăituială, dar tot *pe negru*, începută cu negru din clipa sandalelor scuturate de țărână și continuată cu negru și sfârșită în Borcea neagră și totuși, totuși, pe lumină fusese altfel, altceva, nici măcar paralel

'mnezeii mă-ti de oafă cu chiloți negri, asta era pe lumină, deși nu numai, în prima seară, la prima lor întoarcere de la Bordușani, ajungînd în locul în care poteca se apropia primejdios de malul mâncat al Borcei, oprise: «Ar fi mai prudent să facem suta asta de metri pe jos», spusese - ea rămăsese pe cadru, grea, inertă; oprită, cu ea pe cadru, bicicleta devenise de necontrolat și trebuise s-o încline spre sine, cu tot cu ea și ea, fără să-l privească: «Ar fi mai prudent să nu te pună dracu' să profiți de întuneric» - și nu era chiar întuneric ci crepusculul lung, de Bărăgan, se întâlneau sau erau depășiți de bicicliști împedestrați ca și ei și el își sunase în gând, cu fălcile strânse: «'Mnezeii mă-ti de oafă cu chiloți negri», cărarea era cu adevărat periculoasă, dovadă că nimeni pe-acolo nu trecea călare pe bicicletă și el, înfrîngându-și înjurătura: «De dincolo de pompă o să, iar », însă ea nu voia să audă și nu se clintea de pe cadru; și el, stăpînind bicicleta cu șoldul, își scosese o țigară: «Atunci înnoptăm aici» și asta era: ea coborîse numaidecât: «Ai vrea tu!» și, dându-i la o parte mîna care ținea ghidonul, pornise drept înainte prin întunericul acela înjumătățit, șoldurile îi jucau urât, i se scurtaseră picioarele-i alunge, avea cur târător - pentru că era proastă și rea - și numaidecât după ce trecuseră de pompă, se oprise și-i făcuse semn, peste umăr, să vină cu bicicleta, apoi, din stînga ei, încercase s-o s-o ajute,

mâna dreaptă îi nimerise la subțioara umedă și ea nu voia să fie ajută, ci urcată: «Ridică-mă, ce dracu, nu vezi că», nu vedea nimic, așa că își adunase puterile și răbdarea și o așezase pe cadru și, pe când se opintea în pedale, încercând să stingă balansul bicicletei, ea: «Vezi, poate mă trănțești», el nu răspunsese, era atent numai la bicicleta care se redresa cu greutate și încă înainte de a izbuti o linie dreaptă, ea îi bătuse cu palma pumnul strâns pe ghidon: «Să știi că, dacă profiți de întuneric și te dai la mine, îți cârlesc câteva, de nu te vezi!» și își însoțise amenințarea de o scuturătură a trupului care-l obligase pe el să sară de pe bicicletă, spre norocul amândorura, se aplecaseră spre stânga, deci spre el și spre mal, «Dacă doriți să faceți baie, e o cărare mai încolo», zisese el, răgușit, așezând bicicleta împovărată la verticală, «Ia nu mai face pe șmecherul! Ți-ai luat angajamentul că mă duci și m-aduci și-acum...» «Nu mi-am luat nici un angajament, doamnă și, dacă țineți să ajungeți acasă, ar fi mai prudent să coborîți» și atunci ea se răsucise pe cadru și l izbise cu genunchiul în burtă: «Ar fi mai prudent dacă ți-ai ține gura și i-ai da bătaie. Nu vezi că mi-e frig? Hai, mișcă! Nu cobor de pe bicicletă, să știi!» Dumnezeu, cum de-i căzuse pe cap matracuca asta, cum de crezuse că Doamna Olimpia Braga-Popp e o doamnă, când, uite ce țoapă, ce-ce otravă, ce-ce-ce oafă - așa că făcuse ceea ce, nu numai că nu mai făcuse niciodată, cu nimeni, dar nici nu-și imagina că ar fi în stare să facă - mai ales unei femei: îi arsese o palmă peste genunchiul care îl lovise, apoi își făcuse vânt, urcase în șa și începuse să pedaleze, izbind-o fără milă cu genunchii, obligînd-o să-și țină trupul de-a lungul cadrului; reacția fusese neașteptată: femeia se cumințise dintr-o dată, ba parcă se străduia să-l ajute - cum? - la înaintare. Târziu de tot, după ce traversaseră șoseaua și apucaseră pe drumul prăfuit spre Lătești, scâncise: «Știi cum m-ai loviit?», dar nu reproșa. «O să-mi rămână vânătăie», mai scheunase, în apropierea casei Profesorului, dar el nu-i răspunsese: ajuns la porțiță, frânase brusc, în continuarea aceleiași mișcări o vărsase de pe cadru - fără ca el să coboare - și plecase mai departe, la Bordușani, la Tamara (la care, însă, n-a mai ajuns, pentru că de la fermă s-a întors acasă)

- Maricicaaaaa! La telefooooo'!

Alta la telefooooo'.

de-atunci nu m-am mai dus la tamara

a doua zi avea o rochie verzuie - dar tot cu negru - el o așteptase, ascultînd pămîntul prin piciorul patului, se înșelase de câteva ori și se

repezise la fereastră, îndepărtând cuvertura - nu era ea, nu era nimeni și, când se aștepta mai puțin, bătuse în geam; ea era; nu se mișcase; așteptase ca bătaia să se mute la ușă apoi la geamul celeilalte încăperi, dar nu: ciocănitul insistase la fereastră perdeluită; după a treia ciocănitură, el se ridicase și se ițise pe după marginea cuverturii: degetul ei îndoit se afla doar la câțive centimetri de foaia de sticlă - pălărie imensă, aceeași, azi cu panglică verzuie, astupând totul, de la umăr în sus și glasul: «Deschide, nu fă pe prostul!» - glasul era potolit, fiindcă știa el, glasul, ce știa; așa că fusese silit să răspundă: «O clipă, vă rog» și întâi întinsese bine-bine așternutul, apoi, în odaia cealaltă, se ciufulise și-și aranjase o mutră cât mai somnoroasă și mai acră, apoi, cu pleoapele strânse, ridicase cârligul și deschisese ușa, întrebând, inutil: «Cine-i?» răgușit și orbit de lumina de-afară; totuși, dăduse drumul ușii, când mâna ei o deschisese larg, de canat și se trăsese în lături când mâna ei se întinsese să-l dea în lături și nu mai încercase să închidă, el, în urmă - mâna închisese singură și pusese și cârligul și mâna deschisese cealaltă ușă: «Era vorba să fii gata» zisese, dar el se repezise și barase ușa: «Vă rog », însă ea îl îndepărtase, brutal: «Sictir, că n-ai pe nimeni, hai, îmbracă-te!» și pătrunsese în odaie și, bine-nțeleș: «Poftim: cearceafuri curate! Sper că, de astă dată, chiar ai o șustă» «Da, doamnă, am!», spusese el repede. «Sictir, că minți, n-ai nici o șustă, pe mine mă așteptai. Poftim: am venit. Dar să știi, nu capeți nimic, nu ești genul meu, ești încă un puști și, ca toți puștii, brutal - uite ce mi-ai făcuut!» dar nici măcar nu arătase, prin rochie, locul în care-o plesnise aseară și «Lasă geamul astupat, n-am chef să mă vadă vecinii cu un mucos ca tine» - deși el nu se apropiase de geam, și: «Ia vino-ncoace» - dar se apropiase ea de el, înălțase o mână și îl apucase de bărbie, adică încercase să-l apuce - mă ferisem ușor, acest mărunț gest ei i se păruse, cine știe de ce, de mare importanță, pentru că, numaidecât își înmuiase și glasul și rochia și mă rugase s-o duc la Bordușani: «Te rog, te rog foarte mult», a zis, iar eu: «Ei, dacă-i așa, pe rugate», și am dus-o, dar la înapoiere

- Să te duci în pchizda mume-ti', zău! Că munca nu-ț' place, da' pula-ț' place, zău! Hoăto, zău! Curva-curvelor, zău!

Bătrâna făgărășancă Care are la cap. Știrbă, cu nas uriaș, coroiat - cotoroanță. Blestemă și-njură tot timpul. De când i s-a spus că are la cap, auzind-o bodogănind și alungându-și dușmanii, aproape vede trosniturile, crepitațiile de-acolo, de sub broboadă. Acolo, sub broboadă și mai sub, sub păr, vreascurile uscate trosnesc sub anume pași, se frâng, se prefac în

pulbere de cenușă Fiindcă are la cap.

Ea nu are la cap. Un fel de secretă mândrie l-a susținut totdeauna, de la internare. A lui nu are la cap, nu înjură, nu lăläie, nu colindă - las', că nici nu poate, se servește singură, ba chiar glumește cu surorile, ar glumi și cu doctorii, dacă doctorii s-ar opri la patul ei. Nu se plânge, nu cere. Mai ales, nu cere. «De ce-ai așteptat două zile, ca să-mi ceri Mexaform - și-o să mai aștepți cel puțin încă o zi, până să-ți aduc - când puteai să le ceri surorilor?» se mai supăra el. «Cum să le cer, dragu-mamii, nu vezi ce ocupate-s? Și nici n-au». «Asta-i bună, n-au! Au, ți-au mai dat!» «Când le-ai rugat tu» «Daaaa. Bine, când sunt aici, cer eu, dar când nu? Te lipsești și tu, numai să nu ceri? De ce? Din mândrie? Ai impresia că le ceri o favoare? Ți se reține întreaga pensie, mai plătesc și eu o sută și ceva de lei pe lună, e dreptul tău să ceri!» «Dreptul. Ce știi tu, dragu-mamii, ce-i aici. Mă rog lui Dumnezeu să mă ierte și să mă ia, cu drepturi cu tot». Nu cere. N-a cerut nici medicamente, nici baie, nici schimbat; nu cere apă, întors, pansamente noi. În schimb, dăruiește și lasă să i se ia totul, până și lingurița. «Chiar dac-am fi bogați, nu ți-aș putea aduce câte două lingurițe pe săptămână; nici câte două-trei cești; nici » «Te-am rugat să nu-mi mai aduci nimic, dragu-mamii, că n-are rost». «Daaaa. Ce să-ți mai aduc, data viitoare?» o întreabă el, înainte de plecare. De obicei, ea răspundea, numaidecât: «O pereche de picioare». Iar de când el s-a întors: «Oleacă de moarte» (pronunță moldovenește: *moarti*). El o imită, ea râde, râde și el, râd amândoi. și, brusc, obrazul i se schimonosește și-i țâșnesc lacrimile: «Cum te mai canonești tu cu mine, dragu-mamii. Nu mă mai lua în seamă, dă-mă naibii, că și-așa » Iar el, invariabil: «Lasssă». În aceste patru săptămâni, o ajutase să mănânce, să bea. Trebuisse să-i învețe ritmul. și să fie atent, să n-o grăbească, să n-o alerge - ca să nu se înece. S-o șteargă la gură. După aproape fiecare înghițitură, ea: «Vaaaai, dragu-mamii, nu credeam s-ajung »». Uneori, mai rar, completa: «Să-mi dai în gură, ca la puii de vrăbie» (pronunță: *vraghie*)

era odată în ținutul uz un om pe care-l chema iov

era odată, în ținutul Uz, un om

și

pentru ce dă Dumnezeu lumina vieții celui care așteaptă moarte și ea nu vine și scormonește după ea mai mult ca după o comoară?

și

era odată, în ținutul Uz

și

dacă mă culc, zic: Când va veni ziua?

dacă mă scol: Când va veni seara?

și

- Curva-curvelor, zău! Pchizda mume-ti, zău!

«Ce-ai vrea să-ți mai aduc?» «Oleacă de moarti» - zău.

Unu-patru - zău. Nu răspunde - zău. În coasta parcului, o Dacie albastră cu doi băieți - zău.

TREI

B.

- Bună, dragă - mâncăm ceva? Să fac un duș - ceee? Ce-i cu tine, mam'zel? Daaaa. Iar ai căzut. Cum, doamne-iartă-mă, umbli, de cazi în halu-ăsta? Parc-ai juca rugby sau foot-ball american. Phiii, s-a dus dracului și pantalonul! De obicei, cădeai în fund, te aranjai cu gravitația, potriveai să aterizezi pe moale. Te doare rău?

- Nu mai pooot, nu mai pot!

- Hai să-ți spăl zgaiba și să pun spirt. Și de ce miorlăi, mă rog? Ți-e milă de genunchi ori de pantalon?

- Nu mai pot, nu mai...

- E-he, de câte ori am zis noi asta, în decursul veacurilor. Cum, și mâna? Dar unde-ai căzut?, asta-i motorină - nu cumva te-ai tamponat cu un autobuz? Bine, bine, dă-ți drumul, plângi și după ce te răcorești, îmi spui cum a fost. Hai. Hai la baie.

- Țigani ăștia. Țigani nenorociți!

- Hei, hei, ușurel cu ura de rasă! În primul rând, nu țigani, ci: tovarăși. În al doilea, nu uita că Bucureștiul numără peste o sută de mii de, în fine, tovarăși.

- Lua-i-ar dracu' de-de-de țigani împutțiți!

- Ușurel, ușurel, ca între naționalități înlocuitoare - ia stai: nu cumva ai avut vreo coincidență cu băieți?

- Nu-nu-nu știu. Poate.

- Las' că aflăm noi. Deocamdată, dezechiparea. O să te usture un pic, dar am trecut noi prin încercări și mai doftane, nu ne-nspăimântă un fleac de...

- Acum ia să reconstituim: locul, exact?

- Pe Calea Victoriei, mai sus de Palatul Poștelor.

- Pardon: Muzeul Partidului.

- Pardon: Muzeul de Istorie a... în fine, ceva tot cu...

- Bon. Mai departe?

- În stația de autobuz din dreptul bisericii Stavro...

- Aia nu-i Stavropoleos. În sfârșit, biserica din stație.

- Coborîsem la Operetă, urcasem pe Calea Victoriei...
- Ai coborît, ai ajuns în fața bisericii - ei, ce s-a întâmplat acolo?
- Mi-a pus piedică.
- Cine? A, da, un țigan. Tânăr? Bătrân?
- Dracu' să-l ia! Crezi c-am avut timp să-l...
- A fugit?
- Cine? N-a fugit. Stătea acolo, rezemat de grilaj...
- Stătea - ai zis. Stătea înainte de a-ți pune piedică. Dar după?
- Nu ți-am spus? Nici nu s-a dezlipit de grilaj. Mi-a pus piedică și a rămas așa, rezemat. Și hlizit.
- Păi, da, era o chestie grozav de nostimă. Cum anume ți-a pus piedică?
- Cum anume... De unde vrei să știu? Mi-a pus și gata!
- Ia spune-mi, mie, la ureche: nu cumva te-ai împiedicat singură? Ți s-au înnodat picioarele, după cum bine știm și...
- Nu ți-e rușine? Nu mă crezi?
- Cum să nu te cred, dar mă gândeam că nu e din cale-afară de normal ca cineva care pune piedică unei cucoane, în plină stradă, să rămână, după, la locul crimei - tu găsești că e normal?
- În România socialistă, da. În patria noastră aflată pe drumul de costișă ce duce la Vaslui, așa se face curte. Țigani nenorociți! Uite ce mi-a făcut la genunchi!
- Văd. Numai că genunchiul trece, pantalonul, ba.
- Vezi, vezi? Nu se mai poate repara, s-a dus dracului!
- S-a dus, dus să fie. Ți-i cedez pe cei bleu ai mei. Mai departe: ți-a pus piedică, ai căzut. Zici că individul n-a fugit.
- Nu. Stătea acolo și rânjea.
- Și tu ce-ai făcut? Nu l-ai plesnit peste bot? Nu l-ai băgat în mă-sa?
- N-auzi că nu m-am putut ridica? Era să dea autobuzul peste mine. M-a ajutat o femeie, că bărbații... Rânjeau. În cor.
- Păi, dè, noi, bărbații români...
- Râdeau, măgarii! Îmi sărise și un pantof din picior - noroc cu femeia aceea, ea mi l-a adus, m-a ajutat să-l încălț, m-a ridicat...
- Daaaa. Și?
- Și când m-am ridicat, milițianul zice: Buletinul!
- Ce?
- Și eu zic...
- Cum, tu? Ce-a zis, ce-a făcut țiganul?

- N-auzi că mie mi-a cerut buletinul?
- Ție? De ce ție?
- De ce, mie! Zic: De ce-mi ceri mie buletinul? Cere-i-l derbedeului care mi-a pus piedecă! și cei din jur râdeau...
- Și?
- Ce, și? Zice: Hai-hai, scoate buletinul, că n-am timp! și, bine-nțeleș, asistența se distra de minune!
- Crezi că... Ai impresia că milițianul și țiganul...?
- Maestrul și Margareta! Îi dau buletinul și zic: A-ha, zic, asta-i legalitatea socialistă: legitimezi victima, nu agresorul! De ce nu-i ceri buletinul ăluia care mi-a pus piedecă și m-a trântit și mi-a rupt pantalonul?
- Și?
- Știi? Tu întrebi? Tu nu știi ce-ți răspunde un milițian la o întrebare ca asta?
- Vreau să știu, exact.
- Exact: Nu mă-nvăța, *tu*, cui să-i cer buletinul - acum știi?
- Acum, da. Mai departe?
- Mai departe, bine-nțeleș, nu m-am lăsat. Îi zic și-i trag cu legalitatea aia-a lor, dar el: Fii atentă cum te exprimi, și eu: Fii atent *tu*, că, dacă-i spun bărbatului meu, o feșteleşti și *tu* și șefii *tăi*!
- Daaaa. Cam asta ar fi metoda, cu condiția ca bărbatu-tău să aibă, într-adevăr, puterea să...
- Ei bine, bărbatu-meu are, într-adevăr puterea! I-am spus cine-i și pentru că numele nu-i venea la timp în minte, l-am ajutat: Ce, n-ascuți Europa liberă?
- Să nu exagerăm.
- Nu exagerez deloc, doar mă cunoști.
- Tocmai de-aceea. Și? Mai departe?
- Mai departe: țiganul care-mi pusese piedică dispăruse. Zice milițianul, miorlăit: Cine v-a pus piedică, doamnă? A, zic, acum, după ce i-ai făcut semn să se care, mă întrebi cine mi-a pus piedică? Asta înseamnă că erați de conivență, că ați organizat o ambuscadă, dar să știi și *tu* și șefii *tăi*, că ambuscada asta o să facă valuri și nu numai aici, o să scurme și presa străină!
- Ce să zic, îi pasă lui Nea Cutare de presa străină
- Ei bine, află că i-a cam păsat. Zice: Îmi pare rău, dar trebuie să-mi reiau postul. Zic: Care post, că te mișunai pe-aici, pe trotuar, nu ești de

la circulație. Zice: Suplinesc pe un coleg, doamnă, și se vâra la răspântie și începe să dea din mâini și să încurce circulația. Eu nu mă las: mă duc după el și-i zic și-i dreg, el trece dincolo, pe trotuarul celălalt, eu după el și numai ce zice: Ei, doamnă, dacă nu sânteți atentă cum umblați... Cum umblu?, zic, ce, am căzut singură? Am martori!

- Și?

- Zice - și cu asta mi-a cam închis gura - zice: Ei, doamnă, martori! Încercați să vă faceți martori, n-o să găsiți unul; n-au văzut, n-au auzit, oamenii sânt ocupați, doamnă, n-au timp de mărturii. Și nu-i poți forța să depună. Adică să depună împotriva noastră, a miliției? A-ha, zic, deci derbedeul care mi-a pus piedecă e milițian!

- Ei? Ce-a răspuns?

- Ce putea să răspundă? Nu, doamnă, cum să fie milițian? Dar zău că dumneavoastră sânteți de vină

- Cooooom?

- Com ai auzit. De ce, domnule, de ce sânt eu de vină? Fiindcă umblați așa, zice.

- Cum, așa?

- Cum, așa?, zic. Cum umblu? Păi, așa, zice. Zice: Dacă umblați îmbrăcată la modu-ăsta...

- Ceeee?

- Ce-ai auzit. Dacă-umblați-îmbrăcată-la-modu-ăsta! La care mod, domnule? zic. În mâini, pe sens interzis? În curu' gol, prin fața Ceceului? Ce e imoral în ținuta mea? Păăăăi, nu pot să zic că-i imoral, da', vedeți... Ce pantofi aveți... și ce bluză.. și poșeta aia... și pantalonii - păcat de ei, tre' să fi costat la parale - se vede cât colo că vă-mbrăcați de la pachet. Cetățeanu-ăla o fi crezut că s'teți vreo străină, o suedeză, ceva, de umblați așa, că doar cunoașteți problema asta a turiștilor...

- Păi, da, spinoasa problemă a turiștilor! Ăștia ne poluează, ne strică bunele obiceiuri de a umbla în pufoaică, în cizme de cauciuc și... și?

- Și! Asta-i tot! Milițianul s-a strecurat la ei, la Prefectură, nu m-am mai luat după el. Aveam cinspe lei, am luat un taxi - nu te supăra, dar nu puteam să mă întorc așa, cu pantalonul făcut praf. Te superi?

- Da' de unde! Deci, nu ți-ai dat seama dacă țiganul, cum îi zici, era un băiat, cu sarcină. Poate că nu era.

- Ce contează? Contează că, la noi, miliția îți reproșează ție, victimă, că ai provocat agresiunea agresorului. și că îți mai face și morală

- Astea nu le-ai aflat abia azi. Dacă nu mă-nșel, am discutat de o

sută de ori povestea asta. și dacă nu poți umbla în pufoaică, atunci te rog să umbli cu tirbușonul în geantă

- Azi l-am uitat.
- Nu mai întrebi de sănătate, nu aștepti intervenția miliției poporului: dai! Cum ai mai dat - ce dracu, ai îmbătrânit?
- Poate. Mă gândesc însă că tirbușonul...
- Ce, provoacă răni urâte?
- E incomod, îmi sparge poșeta.
- Las' că-ți fac o teacă de piele. Dar lovești - promis?
- Bine, lovesc. N-ar fi mai bun un ac? O andrea? Sau o croșetă?
- Sau o mitralieră. Cu gloanțe ilariante.

TREI

C.

Zeno zice: Bine-ai venit. Bine c-ai venit. Te-așteptam, tăticu.

Zeno zice că zic: și eu abia așteptam să

Zeno zice că zic că zice: Ne-am cam obișnuit unul cu altul, ne-am dat, cum zic Ardelenii. Cam ca Baba cu Motanul. Știi ce întrebare voia să-mi pună Ițic al meu?

- Salut-salut!, zice Zeno - în săptămâna din urmă, cât nu mai dăduse pe la el, își pierduse din carne, din păr, din agresivitatea de căruciorist: suvițe de păr rărit, lipite, ud, de tâmple, mai degrabă smocuri pe craniul accidentat, asimetric. Ești learcă, tăticu, du-te și fă un duș, îți pregătesc o cămașă uscată

- Mulțumesc, nu-i nevoie, ploaia m-a, în sfârșit, răcorit; în sfârșit, e răcoare, ziua - măcar de s-ar deschide robinetele de tot, de tot, să curgă, să curgă

- S' ne spele, dracu', de căcat, zice Zeno

Zeno zice: Să ne spele de căcat, măcar pe dinafară, că pe dinăuntru, amin! - à propos, știi ce voia să mă-ntrebe Ițic poetul?

Zeno zice că zic: Nu și nu mă interesează. În legătură cu ploaia: ne poate și pe dinăuntru. Spăla

Zeno zice că zic că zice: Cu condiția: să stăm cu gurile căscate, la burlan. Ori să ne-ntoarcem pe dos ca pe ciorapi - degeaba, tăticu: întorcând pe dos problema: în exact aceleași condiții unii au fost înnoroiți până-n mațe, până-n mațu-gros; alții nici măcar pe pantofi. Nu condițiile. Condiția.

Zeno zice că zic: N-am înțeles cine știe ce, dar ce importanță

Zeno zice:

- N-are, tăticu, de un' să aibă! - a zis-o cu gândul aiurea. După cum n-are importanță că toată suflarea bucureștenească și de alte naționalități s-a cărat la munte, la mare, la Mamaia, la Sinaia, la Tataia... - dar Zeno renunță să râdă până la capăt de propria-i glumă: Voi?

- Noi? Noi nu facem parte din suflare. N-am făcut, niciodată. Pe timpuri, când mergeam la mare, ne duceam fie la Constanța, pe strada Soveja, la o babă, fie la Doi Mai, la o babă. Mogoșoaia de la malul mării unde scriitorul român se odihnește de zor lângă odihna primului bărbat al țării mi s-a părut suspectă

- Ei, nu!, chicotește Zeno. S-auzim!

- S-auziți: Ai zice că scriitorul se duce la Neptun, nu ca să-și bronzeze condeiul creator de creații foaaarte valoroase - supervizate de valorosul Valorică Râpeanu și alți Dozi Bălani - ci în speranța că, dacă nu azi, atunci peste o săptămână - dacă nu: la anul, peste cinci ani - El Însuși are să-l vadă că el îl vede... Am trecut acum doi ani pe la Casa Scriitorilor de la Neptun, căutam pe cineva, am simțit, am știut: nu doar spațiul, ci și timpul era plin, umplut, colonizat, acaparat de El - dar nu prin voința, prin hotărârea Lui, ci prin munca-voluntară, prin disponibilitatea, prin... degetul totdeauna ridicat al scriitorului român: Domnu, Domnu!, Eu vă pup și vă dau lustru! Nu cer nimic, doar cinstea de a vă pupa-n cur...

- Și dă-i! și trosc! - deci, de asta nu v-ați dus voi la mare...

- Unde mai pui că la mare-i multă apă, plouă, bate vântul, se-neacă marinari, se scufundă vapoare, cu tot cu ancore... Nu-i de noi...

- Nici de mine - din alte motive - vrei o cafea?

- Mulțumesc, da.

- Ia spune: și pușcăriașii au obiceiul să-și apere sufletul, spoid în negru libertatea? Uite, eu, de fiecare dată când eram trimis oficial la congrese, colocvii ale, nu-i așa, partidelor frățești din putredul Occident... Oriunde aş fi fost: Paris, Roma, Londra, Bonn, Copenhaga, Amsterdam... Nu știu, de ce, dar nu-mi venea să, cum se zice: profit de călătorie, de ieșire. Hotel, sala de conferințe, dacă eram duși undeva cu turma, bine, bine, mergeam, altfel, singur, ba... Să nu te-aștepți să pretind că aveam remușcări; că înțelesesem: eu, unul dintre reprezentanții poporului, mi-o fredonam pe malurile Senei, ale Tamisei, ale Rinului, iar bietul popor - cel reprezentat de mine - n-avea voie să se stabilească în orașele României, decât cu autorizații de sus de tot... Nu, nu, nu mă gândeam la săracul popor, mă gândeam la săracul mine... Ba nu mă gândeam la mine, nu mă gândeam la nimic, așa-mi venea - sau: așa nu-mi venea: să nu fac, de capul meu un pas pe o stradă capitalistă. Nu pierdeam nici o ședință, una mai ucigătoare decât alta, le frecventam conștiincios; și resem' - ba nu: nu eram resemnat, cred că mai degrabă eram mândru de mine, de capacitatea mea de rezistență - cu un cuvânt: de rezistența mea. Îmi ziceam - nu: Ia să văd cât rezist eu! - din astea s-au mai văzut, ci îmi ziceam: Ia să văd cât rezistați voi, față cu marea mea capacitate de rezistență! - ce zici, tăticu, de mine?

- Zic: și ceva mentalitate de deținut.

- Ce-ți spuneam! Îmi spuneam - ba nu, nu-mi spuneam, dar aş fi putut să-mi spun: Ființele vii, mamiferele se hrănesc cu lapte și protestează prin nesupunere; eu, nemaihrănindu-mă cu lapte, protestez prin invers. De-aceea, când, în ultima zi, tovarășii mei de luptă și de reprezentativitate se cărau în oraș, după cumpărături - ba, culmea! unii se duceau și la muzee - eu rămâneam pe poziție; pe baricada camerei de hotel - nici pe fereastră nu mă uitam! Îmi ziceam... Îmi ziceam, pe dracu, pe-atunci eram un necuvântător. Așa că pot spune: am fost în toată Europa capitalistă, am călătorit și în India și în China și în Australia - dar n-am fost nicăiri. De când mă știu, mă știu aici și așa: în cărucior. N-am fost nicăiri.

Zeno zice, în continuare: Și-atunci, mă întorc și zic: de-aia jigodia de Ițic poetul a crezut că mă pune cu botul pe labe, întrebându-mă dacă vreau să mă întrebe

Zeno zice, în continuare, că zic: Nu mă interesează întrebările domnului Niculescu. Sau Nicolescu. Sau Negrescu - adevăratele-nume ale persoanei. Sau adevăratele pseudonime.

Zeno mai zice că zic că zice: Ba, pe mine, mă! Tare-aș vrea să știu dacă se gândește la același lucru

Zeno zice că zic: La același, care?

Zeno zice: La același

- La care te-ai gândit și matale, tăticu.

- Cine, eu?

- Nu numai... Atât că.. Acum de unde vii: tot de la spital? cum îi mai merge?

- Nu-i merge. Și nu de la spital vin - mă duc.

- A-ha.

Zeno mai zice: Jigodia de poet: nu mi-a pus întrebarea aceea nici în ziua de azi. Poate că n-avea în cap o întrebare anume. Sau o avea, dar, laș cum e... Oricum, pe jar m-a pus. Ai idee ce mă-sa voia să mă-ntrebe?

Zeno zice că zic: Mă obligați la un efort peste puterile mele: să pătrund gândirea pseudonimului Niculescu. Sau Manolescu. Sau Ițicescu

Zeno zice că zic că zice: Încearcă. Îmi faci mie un bine. Poți să-mi pui întrebarea ta - nu se poate să nu ai o întrebare de pus

Zeno zice că zic: Dacă aş fi vrut, aş fi pus-o

Zeno zice: Dac-ai fi pus-o, cum ar fi sunat?

Zeno zice că zic: Aveți neapărată nevoie de o întrebare? Dacă insistați

Zeno zice: N-am nevoie

- Cu atât mai puțin neapărată. Îmi ziceam însă că poate-poate... Mai știi de unde sare iepurele...

- Daaaa...

- Păi, da! - Zeno încearcă să facă pe durul exact când curge de înmuiat ce e. Așadar, s-a ter-mi-nat.

Zeno zice că zic: Ce anume?

Zeno zice că zic că zice: știi tu. Știm noi

- Iartă-mă, zice Zeno. Iartă-mă, repetă și își pornește căruciorul, trece cu dexteritate pe lângă el, cât să-și apese palma umedă pe mâna lui, aflată pe genunchi, udă. În asemenea împrejurări... - acum se află în cealaltă parte a odăii, cu spatele. În asemenea împrejurări, orice atitudine a spectatorului e mincinoasă, falsă - e fals când spui: Sunt alături de tine, tra-la-la și la-la-la - cum, adică: alături? Nu ești, nu poți fi - și nu vrei să poți, vorba ceea: de ce-ai fi? Falsă și tăcerea... grăitoare: Ia te uită, ia auzi-mă cum tac, cât de solidar, de participativ tac eu... Nu. Singura salvare ar fi trăncăneala - dar nu despre... situațiune, ci despre neputința de a cuprinde, înțelege, pătrunde, fi-alături - asta și vreau să fac. Asta și vreau să facă ceilalți - ziceai că vrei cafea? Hai s-o facem...

Zeno zice că zic: Nu înțeleg. N-am înțeles de ce v-ați cerut iertare.

Zeno zice că zic că zice: Ce să mai...

- Pot să vă fiu cu ceva de folos?

- Da: să nu mă mai dumneavoastrăști - mă obligi să te dumneataesc - și nu vreau. Apoi cafeaua - o cafea se poate face și din cărucior, dar de trăncănit... Permiți?

- Vă rog.

- Te-rog ar fi fost mai bun, mai cald... Fie și așa. Ziceam că, în cazul de față m-aș plasa de cealaltă parte a uliței. Cunosk și ipostaza de peste drum, cea pe care o doar intuiești - și nu te înșeli, sunt convins, dar una-i să simți exact ce ar putea fi și altceva să-ți aduci aminte ce a fost... Ca să scurtez: sentimentul de vinovăție pe care-l încearcă bolnavul față de aproapele lui sănătos - desigur, anumiți bolnavi de anume boli...

- Eu credeam că toți bolnavii - evident, cu excepția ei - nu numai că nu sânt încercați de vreun sentiment de vinovăție (și de ce-ar fi?), dar îi învinovătesc pe toți cei care nu sânt ca ei, bolnavi.

- Majoritatea. Nu toți. Răi, ciudoși, geloși. Unii reușesc să-și ascundă ura, otrava, se stăpânesc...

- Mama... La ea n-am observat efortul de a-și ascunde... Cred că

n-are ce. Cum să aibă, dacă-i mama mea, nu?

- Cum altfel?

- Culpă, însă.. Ea face parte din acea categorie de oameni care se simt vinovați, totdeauna, de toate. E adevărat, nu acea culpabilitate universală, cosmică, sunând a poezie și a nebunie... Mă gândesc la cineva anume...

- La Marcel?

- La... De unde știți? Am mai vorbit despre asta?

- Nu, dar îl cunosc și eu pe Mihalaș.

- Da, dar nu cunoașteți un amănunt: Marcel s-a născut în satul mamei, în Chiștelnița din județul Orhei...

- Serios? N-ai să-mi spui că toți cei născuți în... satul acela se simt vinovați de tot...

- Nu, n-am să spun. Stela Popescu - vorbesc de actriță - e tot de-acolo și nu se simte cu nimic vinovată, chiar dacă s-ar putea să fim neamuri: pe mama, de fată, Popescu o chema... Cine știe: dacă mama ar fi fost propria ei fiică, ar fi exprimat această vinovăție totală prin poezie - ca Marcel... Așa, a rămas la proză. Vinovată că s-a născut; vinovată că trăiește; că ocupă locul altuia, că mănâncă o porție convenită altcuiva, că aerul pe care-l respiră e de furat, zmulc de la gura altuia

Zeno zice: Chiar așa?

Zeno zice că zic: Chiar așa

Zeno zice că zic că zice: și, cu toate astea

Zeno zice că zic: Sau: în ciuda lor... De aici întrebarea mea, prostească: Ce rău va fi făcut ea, ca să fie pedepsită, mereu și mereu și fără milă? Trebuie să existe un răspuns la întrebarea asta, oricum, altul decât cel din Cartea lui Iov. De ce să fie chinuit cineva care nu vrea, nu poate înțelege suferința ca o treaptă spre ceva - cunoaștere, sfîntenie, înțelepciune? - ci ca suferință neîntreruptă, pură și simplă, absurdă, nedreaptă, ca orice lucru neînțeles.

Zeno zice că mai zic: Ce viață a avut femeia asta? Cu ce imagini, amintiri a rămas din ce-a trăit? Ce anume plăcut păstrează, dincolo? Desigur, dincolo nimeni n-o întreabă, ea nu se simte obligată să dea seama... Dar ziceam că ziceam că ziceam... Să suferi și să tot suferi, să suferi încă și iară și iară, până la sfârșitul lumii, când tu nu te crezi merit să salvezi omenirea prin suferința ta. Să suferi - n-ai încotro, la un moment sau altul fiecare din noi se întâlnește cu suferința - dar acestea sînt, orice-am zice, accidente, nu stare permanentă, ce "valoare" mai

poate avea o permanentă suferință? Să suferi în prostie, ani, decenii, tot timpul, această curgere să-ți fie întreruptă, nu de pauze de respirație, ci de... piscuri de suferință

Zeno zice: De pildă?

Zeno zice că zic: De pildă, Cedarea Basarabiei; de pildă, ridicarea tatei și ducerea lui în Siberia; apoi refugiul; apoi fuga prin păduri; apoi piscul-piscurilor: ne prind, nu Rușii, nu jandarmii români, ne prind ciobanii - ei, mai români decât jandarmii, ca să nu mai vorbim de ruși... Apoi arestarea lor. Pușcăria mea... Boala: de treisprezece ani

Zeno zice: Da, nu e prea

Zeno zice că zic: Nu, nu e deloc prea-plăcut. Eh, acolo, sus, Cineva o iubește nemărginit și vrea să facă din ea un Iov contemporan - de ce, doar ea nu este o... dreaptă, oricum, ca învățătoare din generația lor, chiar dacă nu este o atee, nici foarte credincioasă. Atunci? Sau o pdepește pentru că nu crede-fără-să cerceteze?

Zeno zice că zic că zice: Poate că nu

Zeno zice că zic: De ce n-a luat-o pe ea, atunci când încă nu era prea târziu - prea în umilință, în degradare, în batjocură a suferinței? De ce n-a luat-o pe ea, bolnavă-cinstit, de șase ani, ci pe tata?

Zeno zice: Ei, de ce

Zeno zice că zic: Și-atunci zic: ca să se dărâme casa, să nu mai rămână nici urmă de casa noastră, de nici doi ani re-înjughebată. Nu mă întreba dacă datele generale s-ar fi schimbat - în bine - dacă atunci n-ar fi murit el... O, Doamne, iarna aceea

Zeno zice: Când a fost iarna-aceea?

Zeno zice că zic: Acum șase ani. În sfârșit, debutasem; debutînd, mi se deschiseseră ușile și altor publicații, îmi ziceam: cam târziu, dar mai bine, decât niciodată, în vacanța de iarnă totul părea în ordine - firește, ea intra în... ordinea-răului. Mă întorc la București, după trei săptămâni, telegramă: Vino-urgent-tata-grav-bolnav

- Ziceai că vrei cafea - hai dincolo, să mă ții de vorbă, în timp ce... Dar continuă, ziceai de telegramă

Zeno zice că zic: Am alergat la primul tren, după miezul nopții am schimbat la Brașov, spre zori am sărit din mers la curba din dreptul satului... L-am găsit... Era în comă: congestie cerebrală. Nu m-a mai recunoscut. Bun: moarte, pierdere, durere... În cazul nostru evenimentul nu doar complica lucrurile: le dădea peste cap. Eram trei mari și lați în toată țara, "țara-ntreagă", ca să-l citez pe Păunescu: eu - fost pușcăriaș,

în sfârșit, la treizeci și unu de ani, din nou student; mama - bolnavă de șase ani, pe jumătate paralizată (dealtfel, pensionată pentru invaliditate de gradul I); tata - adevărat, nici el sănătos, după viața de câine pe care o dusesese, la ei, în Siberia, la noi, în... Simeria, dar ca singurul bărbat valid, el ducea în spinare ceea ce se chema familia noastră; și casa noastră: avea grijă de mama, acasă, avea grijă de mine, re-studentul la București

Zeno zice: și?

Zeno zice că zic: și moare, nu unul din îngrijiți, ci îngrijitorul! În satul acela, Vad, ne aflam de doi ani, părinții intraseră în el, nu ca învățători activi, ci ca pensionari, eram, nu doar străini, ci și de-a dreptul deranjați; rude? - nici una, nicăiri (doar “în străinătate: în URSS”); prieteni?- de unde prieteni și la ce ne-ar fi slujit? și cum? S-o ia (prieteni) în casa lor, pe mama?, avea pensie bunișoară pentru viața-la-țară, dar în general, sănătoșii vor pensia pensionarului, fără pensionar... Așadar, pleacă tata și noi rămânem: o femeie în vârstă, bolnavă, paralizată, singură -fără rude, fără prieteni - într-un sat aflat la mama dracului, unde alimentele se procurau de la Făgăraș, cu condiția să se găsească și acolo; un... era să zic: tânăr - în sfârșit, un fost tânăr, fost și actual student în anul II, la București, la Filologie... O dau dracului de facultate!, și-așa nu mai apuc s-o termin decât în pragul pensionării! am zis. Nu, dragu-mamii, asta în nici un caz!, zice ea. După ce ți-ai dorit-o atâta și-am dorit-o și noi atâta și-a venit și legea asta care-ți dă voie s-o iei de la capăt... Lasă, dragu-mamii, ne descurcăm noi, a zis, ne-am mai descurcat noi și în alte situații grele, a mai zis. și a mai zis: Ce-ar spune el, de-acolo, din cer, dac-ar ști că ai întrerupt-o?

Zeno zice: și?

Zeno zice că zic: Hai să facem o probă, zic. Plătim o femeie... Am plătit o femeie - care, inițial, se oferise gratuit... dacă-i cedăm grădina de zarzavat, s-o cultive... N-avea de făcut decât: să-i aducă, în casă, lemne de foc, apă; să-i facă cumpărăturile - și, noaptea, să doarmă la noi, în odaia mea. Am plătit, am luat trenul încoace, spre București, liniștit... Am dat un examen... - bine-bine, dar ce-o fi făcând mama? Am mai dat un examen - ce-o fi făcând femeia aceea? În aceeași noapte am plecat la Vad, să văd, să verific, să mă liniștesc. Am luat același tren, cu schimbare la Brașov, cu salt, din mers, la curbă. Înot prin zăpada pân-la brâu, ajung în sat binișor după miezul nopții, bat în poartă, aștept ca femeia aceea - care se oferise, gratuit, dar o plătisem - să vină să deschidă - poartă ardelenască, de fortăreață, n-ai cum s-o spargi, n-ai cum s-o sari

ori s-o ocolești... Bat, bat, stârnesc câinii din vecini - din casa noastră nici un semn - și nu era surdă femeia, doar vorbisem cu ea, mă înțelesesem normal... După un timp, aud, dinăuntru, glasul mamei: Da, da, imediat, dragu-mamii!

Zeno zice că zic că zice: Bine, dar ea

Zeno zice că zic: Așa mi-am zis și eu: Bine, dar ea are picioarele moarte, ce fel de imediat? Am așteptat, zicându-mi că mama strigase, anunțând imediat-ul, dar de venit are să vină femeia, plătită și pentru așa ceva, nu? O fi fiind obosită femeia, de asta n-a auzit; sau o fi surdă, în ciuda a ceea ce credeam eu... Am auzit ușa casei deschizându-se încet, încet, cu șovăieli - dar așa o deschide numai ea, mama: trebuie să-și târască îndelung câte un picior. În casă lumina nu s-a aprins, deși curent electric era, vedeam becuri aprinse la alte case. Da, da, imediat, dragu-mamii și nu mai bate, că-i trezești pe vecini! Dar muierea aia unde-i?!, am strigat, de se va fi auzit din celălalt capăt al satului. Nu striga așa, te-am rugat, lasă, dragu-mamii, că vin eu să deschid... Cum să vină să deschidă, ea, care, în casă, avea nevoie de un minut întreg ca să se mute de pe marginea patului pe taburetul de alături? Unde-i femeia?!, am strigat iar. Lasă, dragu-mamii, că-ți explic eu, numai să ajung să-ți deschid... Îmi explică ea! Ce să-mi explici, doar n-ai de gând să vii până la poartă!, am zis. Încerc - dar să ai răbdare; și să nu mai strigi așa, să ne-audă vecinii, că și-așa ne consideră, știi tu, oamenii rușilor... Știam, cum să nu știu? Știam de... iată, douăzeci și trei de ani - din '44, când ne vânau prin păduri și tot ei așteptau Armata Roșie să le dea Ardealul de Nord de la Unguri...

Zeno zice: Nu știam, să-mi povestești asta, într-o zi

Zeno zice că zic: Bine, deocamdată să povestesc ceastălaltă. N-aveam ce face, n-o puteam ajuta cu nimic, din uliță Poarta nu se putea sparge, nici escalada, pe la vecini nu se putea... Să n-ai grijă, zice mama și să nu te sperii, dragu-mamii, dar am să vin la poartă ca soldații

Zeno zice: Cum, ca soldații?

Zeno zice că zic: Poarta n-avea nici o crăpătură prin care să pot vedea în curte ce se petrece și să aflu ce înseamnă, pentru mama, să vină ca soldații... Cerdacul, calidorul făcut de noi, are vreo trei metri lungime - până la scări; l-a străbătut pe picioare, îi auzeam șoșonii târâți, târșăit, pe scândură. Însă treptele, trei, cred că le-a coborât pe șezut... Ce soldați, despre ce soldați vorbești?, mi-am adus aminte. Încheie-te la gât, dragu-mamii, potrivește-ți bine fularul, să nu răcești, că oi fi asudat... - mi-a

recomandat. O auzeam venind

o auzeam cum venea o auzeam prin poartă prin lemnul porții cum venea prin zăpada înghețată aveam după aceea să constat că nu era cărare făcută zăpada era veche de aproape când plecasem eu la București asigurat că pentru trei sute de lei pe lună și grădina de zarzavat femeia aceea are să dea măcar o dată pe zi pe la mama
ca soldații, adică pe burtă, târâș, în patru labe

târîș în patru labe cu mâinile goale prin zăpada înghețată nelopătată de o săptămână și desigur înaltă cât întreg trupul ei orizontalizat

iar mie îmi crăpa smalțul dinților: nefericita, vine, târâș, prin zăpadă, ca să-mi deschidă mie poarta, iar eu stau ca un nesimțit, ca un nemernic, cu mâinile în buzunare! Am început să zgudui porțița - am renunțat numaidecât: inutil, în cazul în care aş fi forțat-o, cum se deschidea spre interior, aş fi lovit-o pe mama. A dat Dumnezeu, a dat, a dat: a ajuns la poartă - răcăia scândura, de cealaltă parte, răcăia ca un câine, ca o mătă. Dar ce-i asta?, am auzit-o mirîndu-se, mai degrabă revoltîndu-se și mai degrabă: ofensată că nu poate... Ce se-ntâmplă, ce nu poți?, am întrebat-o. Să mă ridic de la pământ, ca să trag zăvorul

era culcată în zăpadă și nu era în stare să se înalțe cât să ajungă cu mâna la zăvor

Dar ce-i asta?, să nu pot, eu să...?, era jignită de moarte, că nu putea să, nu putea, nu putea, N-ajung la zăvor, dragu-mamii, nu știu cum să fac, nu mă pot ridica de la mijloc, cât să... Dă-te la o parte, că sparg porțița!, am răcnit și m-am tras doi pași înapoi, să-mi fac vânt. O, Doamne, O, Doamne... zice, în cele din urmă, nu pot să mă dau la o parte, nu mă mai pot da nicăiri, nu ajung la zăvor... Lasă, dracului, zăvorul, și dă-te la o parte, ca să sparg porțița! Sparge-o dragu-mamii, altfel nu mai intrăm *sparge-o dragu-mamii altfel nu mai intrăm dar cum s-o sparg cu ea dincolo și în față așa sparge-o cu mine dincoace dă-mă naibii că și-așa nu mai folosesc la nimic hai împinge-o că mai mult decât atâta ce să mi se mai întâmple*, Încearcă să te rostogolești, rostogolindu-te să te dai la o parte din dreptul porțiței!, am zis. Nu pot dragu-mamii, am amorțit de tot, nu mă mai ascultă nici mâinile, mă mir că încă mai merge limba în gură - dar dă, așa, peste mine, n-ai grijă, nu mă sparg! - și a început să râdă și s-a pornit pe râs și râdea ca un om sănătos ca o femeie sănătoasă ca o femeie tânără ca o fată ca o copiliță argintiu și clopoțiu, am început să

lovesc cu piciorul în portiță, în dreptul încuietorii, dar scurt, ca să n-o lovesc după ce o voi fi rupt, Dă mai cu nădejde, ce Dumnezeu, doar putere ai!, zicea ea, de dincolo. Și dacă te lovesc?, ziceam, izbind scurt, cu reținere - și ineficace, și dacă mă lovești oleacă, ce-o să fie! - și iar s-a pornit pe râs și am lovit cu piciorul în continuare - până când n-am mai lovit

n-o auzeam n-o mai auzeam

De ce nu mai râzi?, m-am speriat eu, de ce nu mai zici nimic. Nu mai pot, am auzit-o. Împinge, rupe portița, altfel aici murim

altfel aici murim

Zeno zice: și?

Zeno zice că zic: am împins, am împins... Nu mai loveam, împingeam de-mi zbârnâiau timpanele - voiam s-o scot din încuietore, apoi s-o înalț, ca să n-o lovesc, strivesc... Am reușit, dar cu toată grija, i-am prins un picior între pământ și partea de jos a portiței. Nu-ți poți retrage piciorul? Care picior?, împinge, dă-mă naibii, că și-așa nu mai am picioare... Nu pot, înțelegi?! - iar începusem să strig la ea - nu pot împinge, îți rup piciorul și nu pot ridica, s-a oprit în ceva, sus, dracul s-o ia de portiță! Fă ce vrei, dragu-mamii, dar mai repede, că

n-a mai zis că aici murim n-a zis că ea moare

a zis:

mai repede, că ești transpirat și-ai să răcești dragu-mamii...

Zeno: Și?

Zeno: Și m-am dezbrăcat de palton, ca să fiu mai subțire; apoi de haină; apoi de pulover

Zeno: Și?

Zeno: Și m-am strecurat prin deschizătură

Zeno: Și?

Zeno: Și am reușit: săltînd portița cu un centimetru, împingînd un centimetru și încă un centimetru și încă alt centimetru

Zeno: Și piciorul prins

Zeno: Și piciorul prins, da, piciorul prins - în cele din urmă i l-am desprins, nu se plîngea, nu se plînsese deloc, deloc

Zeno: Și

- Și - așa. Am dus-o în casă, în brațe. O mai dusesem de când căzuse bolnavă, dar acum era nefiresc de ușoară - sau mi se părea așa, după eforturile făcute? și avea îmbrăcămintea scoarță de gheață; carton; tablă Curent electric era, după cum dedusesem, însă ea, ca să nu mai piardă

timpul și cu aprinsul, nu răsucise comutatorul. Înăuntru: ghețarie...

Zeno: Și

Zeno: Și! În casă: ghețarie în lege, mizerie înghețată.. Un fel de supă, bocnă, într-o crăticioară, pe plită; ligheanul - și el; găleata de zoi: sloi; în lada de lemne nici urmă de așchie, pe jos, pe lângă plită, petice de hârtie arsă: nemaivând lemne în casă, arsesse niște ziare... și ea: murdară, neagră-vânăță, cu dinții albaștrui... Unde-i muierea aia?, am întrebat. M-a rugat s-o las în noaptea asta... Dar în noaptea trecută? În noaptea trecută a fost, mi-a făcut și de mâncare, mi-a adus lemne, mi-a adus apă. Mințea fără să clipească. Oricât am insistat, nu mi-a spus câte din cele șapte nopți câte trecuseră și le petrecuse împreună cu femeia plătită pentru asta. Dar nu era nevoie să spună ea - nu se vedea?

Zeno: Și?

Zeno: Muierea a apărut ca o floare, dimineata - aflate, desigur, de la vecini, că venisem, altfel... Cum a intrat, a pus mâna pe mătură. Lasă mătura!, am zis. Ea a făcut ochii mari, mirați: Da de ce, domnișoru'? Și ieși afară!, am mai zis. Ochii i s-au făcut și mai mari: Da' di ce? Am luat-o pe după umeri, am scos-o pe ușă. În curte: No, păi cum vreț', da-mi plătiț' și pe luna ailantă. Și mai ce?, am zis, crezînd că o strivesc sub ironie. D-apăi și grădina - dør ñi-aț' făgăduit-o șî omu de-aia-i om, că să țâne de cuvânt! Mi se uita drept în ochi, limpede - mi se uita cu veșnicia lui Blaga...

Zeno zice că zic că zice: Și?

Zeno zice că zic: Am dat-o afară, m-am întors... În șopron, unde acum o săptămână lăsasem un car de lemne, tăiate, nu mai rămăseseră decât două-trei brațe - în timp ce mama ardea ziare... Dar felcerul a trecut pe-aici?, am întrebat-o (altul căruia îi dădusem bani ca să treacă măcar cât să-i spună bună-ziua). A foooost, a fooo' - prea exagera, ca să fie adevărat. Vaaai, dragu-mamii, dacă știam că vii în noaptea asta, făceam focul în odaia ta...

Zeno zice: Și

Zeno: Uite, dragă mamă, am făcut și experiența asta, n-a dat nici un rezultat. Dacă o repetăm, data viitoare n-are să mai aibă cine să-mi deschidă poarta... Vaaai, dragu-mamii!, era spaima că n-are cine să-mi deschidă, mie, poarta... Gata cu femeile plătite, gata cu facultatea, și-așa n-avem ce face cu ea, rămân aici, la Vad, mă angajez la Combinatul Chimic, fac naveta la Făgăraș și mă însor cu Anica poștărița - știe să scrie și să citească. Vaaai, dragu-mamii, dar Anica-i șchioapă. Și are doi copii,

de la doi bărbați... Și-i și mai bătrână decât tine, o fi având vreo patruzeci... Ei, și? Îmi face și mie un copil - să te bucuri și tu de nepoți... Vaaai, dragu-mamii ce spui tu - nu: stai tu la facultate, că eu mă descurc, până... Până ce? am întrerupt-o. Crezi că mai există vreun până?

Ziceam că, până la urmă, cu mari pile, am internat-o la Domnești. De acolo am mutat-o aici, în București, pe strada Delavrancea, îi spune: cămin-spital. Știa poetul Niculescu - sau poate Nicolaescu? - ce știa, când mi-a zis, în vara cu tezele, că și eu am făcut to-tul ca să-mi public cărțile. Ca și cum ar fi un efect de balanță între internarea mamei și cărți...

- 'L în pezda mă-si de jigodie, nu-l lua în seamă! Hai să ne facem o cafea.

- Hai. De aceea mă-ntorc și zic: dacă există pe undeva-cumva o răsplată, o compensație, pe mama n-a privit-o. Ea n-a avut bucurii - nici măcar din acelea miiiici-mici...

- Nici măcar... isprăvile tale din ultima vreme? Să zicem, faptul că ai publicat în străinătate, că ai fost la Paris, că..

- Nu prea. Nu. Totul a venit cam târziu, prea târziu pentru ea. N-am fost un copil cuminte. Și destul de mincinos. Mă întorceam în vacanță de la liceu: Ei, cum ai terminat clasa? Foarte bine, ziceam. Dar, la câteva zile, venea o hârtie de la direcție: că fusesem eliminat, exmatriculat, dat afară din internat, că pierdusem bursa, din cauza relei purtări. Așa că taică-meu întâi, mama după el, îmi suspectau orice cuvânt; nu mă mai credeau - eram un mincinos. Pe de alta, faptul că scriam... Ei, da, n-aveam decât să scriu, dar mai întâi, să-mi văd de carte. Intrasem în pușcărie, pentru scris. Deci, nu-mi văzusem de carte. Mi se prelungise d.o.-ul, pentru scris - așa credea tata. Deci, scrisul era ceva dacă nu nociv, atunci... amânabil. Când am reintrat la facultate, în '65, tata mi-a pus în vedere: întâi diploma de profesor și, după aceea, dacă ai timp, n-ai decât să scrii. Debutul meu din decembrie '66 l-a luat prin surprindere. Minți, nu ești tu, mi-a zis, când i-am arătat *Luceafărul*. Trebuie să fie unul din Predeal, am mai auzit de el, aveți același nume. S-a convins pe jumătate când i-am arătat manuscrisul altei povestiri care fusese publicată două săptămâni mai târziu. Cred că tu ești, dar cunoști convenția: întâi diploma, slujba, după aceea scrisul. Aveam treizeci și unu de ani. Mama credea ce credea tata. Bine, dragu-mamii, bine, dar mai întâi... ce spune tata... Bătrânul a murit în iarna lui '66. N-a mai apucat să mă vadă cu slujbă stabilă, cu diplomă; nici măcar volumașul de povestiri nu l-a apucat. Poate că și-ar fi schimbat părerea despre fiul cel mincinos.

Mama, însă... Uite, mamă, în sfârșit, am publicat un volum de povestiri, Vaaaai-dragu mamii, ce s-ar mai fi bucurat el!; uite, mamă, cartea asta mi-a apărut în Germania, asta în Franța, uite și câteva articole, uite poza mea, Vaaaai, dragu-mamii, ce s-ar mai fi bucurat... Ea, însă.. Apoi o bucurie, ca să fie deplină, presupune și împărtășirea ei. Dar ea cui să i-o spună? Colegei de salon, care are la cap? Surorilor, care n-au timp? Doctorului care nu intră în salon secât o dată pe an? Cui?

- Dè, tăticu'... Într-adevăr, sânt oameni pe care... pentru care... Pentru care sfârșitul e o ușurare. Mai ales după atâția ani de... vinovăție. Pentru că bolnavii se simt vinovați că, prin boala lor, îi încurcă pe sănătoși, le strică viața, îi obligă să vină cu flori, cu portocale, să aducă ceea ce ei înșiși nu se îndură să cumpere, îi obligă ca, acolo, afară, să se gândească la bolnav, iar în prezența bolnavului să ia mutre vesele, încurajatoare, îi obligă să mintă: Las' că te faci bine și-atunci... Zău că îți vine s-o lași dracului de boală! Știi la ce m-am gândit în spital? Că bolnavii care înving boala (fie prin însănătoșire, fie doar prin părăsirea spitalului) o fac, nu pentru ei înșiși, ci ca să-i scutească pe cei sănătoși de... Ce zici?

- Nu știu, n-am fost niciodată internat... Probabil, dealtfel, ea... Numai că nu toți bolnavii pot să învingă boala - să zicem că e vorba doar de o boală ca a ei, care...

- Da. Dar acum...

Zeno zice că zic: Dar acum, ce?

Zeno zice că zic că zice: Acuuuum...

- Ziceam că, în asemenea împrejurări, cel mai înțelept lucru e să te întrebi: Nu cumva e mai bine așa?

Zeno zice că zic: Așa, cum? Nu cumva... Vorbiți de parcă... Aha, așa se explică iertarea pe care mi-ați cerut-o.

Zeno zice că zic că zice: Acum nu mai înțeleg eu: deci, ea n-a

Zeno zice că zic: Nu. Nu știu. Poate că da. Poate că

Zeno zice că zic: Dați-mi voie! Ce-am vrut să spun... Am vrut să

Zeno zice că zic: Într-un fel, da. Într-un. Nu, nu e bine. Nu: într-un fel, ci, pur și simplu: da. Da.

Zeno zice că zic: A, păi să tot fie vreo... Să zicem: o lună O lună și ceva, dacă socotim, ies exact șase săptămâni. Da, de când am început. Da, a mers îngrozitor de greu, nu se lega, nu se

Zeno zice că zic:

- La revedere, pe curând... Mulțumesc, o să-i transmit.

Zeno zice că zic: De fapt, am început-o la Paris. Dar mă gândesc la ea mai de mult, încă de pe când am mutat-o de la Domnești. Sau poate și de mai de mult, din timpul Domneștiului

Zeno zice că zic: Moral? Poate că nu. Dar ce e moral, la urma urmei? Însuși actul de a scrie e imoral, pentru că e indecent, pentru că... Voi, care scurmați în căcat - mi-a spus un prieten, nescriitor, bine-nțeles. și eu mi-am spus că e indecent și imoral. Mai ales că, acum vreo jumătate de an, citisem o carte, *La Dépossession*, de Borel. Tocmai îl cunoscusem pe autor, și. Și

Zeno zice că zic: Nu știu. Știu doar că această carte m-a înfuriat mai întâi; apoi a început să mă doară. Apoi iar m-a scos din sărite - era indecentă, iar autorul un imoral! Cine-ți dă voie să dezvălui acele lucruri de nedezvăluit? Mai ales că e vorba de mama ta? O carte sfâșietoare, depri-mantă. Când l-am revăzut pe autor, am simțit nevoia să-l îmbrățișez și să rămânem așa, fiecare cu capul pe umărul celuilalt. Complici. Noi, inițiații. Desigur, cu, deasupra noastră, umbra patronală a lui Cameursault. Dar n-am făcut-o. Apoi am vrut să-i spun: La întoarcere, o să încerc să vă traduc în românește. N-am spus. Am băut, în liniște, rezemați fiecare de câte un canat al aceleiași uși. Comment-ça va?, mă întreba el, din când în când. Ța va, ța va, răspundeam. Apoi, după o vreme, eu: Ța va? și el răspundea că, da, că merge. Păi, da, îi ziceam eu în gând, numai că nu ești tu singurul care ai o mamă care... Las' că ți-arăt eu ție! Apoi: cum, adică, să-i arăt eu lui? N-o să-i arăt nimic, o să-mi scriu cartea mea. Adică a ei

Zeno zice că zic: Da, cred că da, sigur: da. În februarie, eram pe malul Mediteranei, la Sanary. Și, bine-nțeles, scriam - că Românul de-aia se duce în străinătate: să scrie. Scriam ceva care n-avea nici pe departe legătură cu ea. Suzana citea. Afară era soare, albine în migdalii înfloriți. și, dintr-o dată, fără nici o legătură (o legătură o fi fost, totuși), m-am oprit din scris și mi-am auzit gândul: «Trebuie s-o ajut».

Zeno zice că zic: Simplu: scriindu-i moartea.

Zeno zice că zic: Nu. Nici un rând. Încă. Dar, chiar de azi.

Și ea a rămas acolo, albă, în câmpul de pălămidă

Nu simțisem. Nu presimțisem. Cu toate că știam - așa cum îmi place să spun, ori de câte ori mi-e rușine să recunosc că am fost luat prin surprindere - știam, deci. știam, bănuiam, așteptam. De când, în urmă cu trei sau patru vizite, îi văzusem firele de mustață

Telefonul suna ca în fân. Îl auzisem, acum îl auzeam, începeam să mă trezesc. Știam că, până voi ajunge la el, exagerat de atent să n-o trezesc pe Suzana (care, în capul oaselor, mă îndemna din privire să îndrăznesc), voi afla, o dată pentru totdeauna: că, gata. și, pe când, fără efort, dar întârziind să întind mâna după receptor, mă trezeam, întrebarea era: Ce făceam la acea oră?

M-am aplecat și mi-am luat de jos sacul și am zis: «Gata». Și Suzana: «De ce»? și ‘Ocru: «De ce?» și eu am luat-o înainte, prin pălămidă. «Gata», am repetat. N-am mai întors capul, nu era nevoie: se afla în câmpul meu vizual, dreapta-jos: o pată mai albă, o, mult mai albă decât albul învechit, de fuior de cânepă al pufului de pălămidă

Ce făceam la acea oră? - fiindcă ‘Ocru, la telefon: «Azi, după-amiază», «Adică ieri», zic. «Nu, azi, după ora voastră» «A, da», zic, «aici e douăsprezece fix» - însemna că pe la șase, pe la șase nu făceam mare lucru, plecasem spre un film (La Grande Bouffe), pe la șase trebuie să fi ieșit la lumină, la Luxembourg, apoi ne-am oprit pentru de două ori café-calva, la zinc, la bistroul dinspre Panthéon și după aceea. «Cred că ora șase s-a întâmplat în dreptul vitrinei Salamander, cu pantofii ei butucănoși, colorați și scumpi».

Numai că nu acolo. Nu atunci. Mai târziu, după întoarcere, binișor după întoarcere, și vara (pălămida). Să zicem în 14 iulie - să fie. Și eram la Breaza. Așa că, la acea oră - șase - făceam ceea ce nu aveam obiceiul: dormeam. Da, dormeam pentru întâia oară, ziua și transpiram și nu visam. Cu un prosop peste ochi, din pricina soarelui care pătrundea nemilos, până și prin perdele, iar tabla acoperișului zumzăia, fierbea.

Aha, la șase, am zis, oră la care vizitele se termină, rudele pleacă (e duminică), dar eu nu mai vin. Și de-aceea.

Deci, Aujourd'hui-maman-est. «Cât e ceasul acolo, la voi?», l-am întrebat pe ‘Ocru, fără pauză «Unu fix, douăsprezece, după ora voastră» și eu: «Ai uitat că ne-am întors, bătrâne» și ‘Ocru: «Speram și eu...» «Bine, speră, dar spune-mi la ce oră am tren, încolo?» și el a speriat, încurcând cursele locale cu Orient-Expressul, dar eu mă întorsesem, nu? - și, turuind, de parcă le învățase pe de rost, ori și le notase, în așteptarea legăturii telefonice și, când am auzit de unul pe la cinci și douăzeci, l-am oprit: «Și de unde iau bilet?» și ‘Ocru: «Ceeee?» și eu: «Bine, pe la șapte și jumătate, poate chiar mai devreme, o să fiu în București».

Telefonul a sunat fix la miezul nopții: Adormisem pe la unsprezece, istovit de căldura aceluia 14 iulie, prima zi de Cuptor, la Breaza. Dar mai

ales istovit de somnul de după-amiază, dimineată somnul din jurul orei șase. Nici un semn nu primisem în acea zi de duminică și nici sâmbătă și nici vineri. Dar aveam oare nevoie de semne? Telefonul suna, suna și, pentru întâia oară, nu l-am lăsat să sune până să se trezească Suzana și să răspundă ea. Fiindcă telefonul acela pentru mine era. Numai pentru mine. Dealtfel, Suzana, din camera ei, nici nu l-ar fi auzit, oricât l-aș fi lăsat să sune. Dealtfel, ea nu avea să afle decât pe la patru și jumătate: o s-o trezesc cu precauții, să nu rămână cu dureri de cap toată ziua și o s-o anunț că plecăm la București.

Mă așteptam ca ea să nu înțeleagă pluralul, să coboare la bucătărie, să-mi facă o cafea, să-mi pregătească pachetele pentru vizită, să-mi repete ce să cumpăr și să aduc, și, mai ales, să nu uit borcănașul cu dulceață de cireșe amare, pentru maică-mea - încă de ieri hotărâsem să plec cu trenul de opt (cu portarul de la spital mă decurc eu). Dar Suzana: «Când?» și eu am răspuns la întrebarea mea: «Azi după-amiază. Adică ieri. Pe la șase» și am așteptat, în continuare, ca ea să gândească cu gândurile ei, la ceea ce ar fi fost firesc din punctul ei de vedere, însă ea: «O, Doamne, și noi dormeam...» «Minți!» am zis eu, liniștit. «Numai eu. Numai eu dormeam ca un nesimțit».

Zeno zice că zic: Fiindcă numai eu dormeam, în timp ce ea... Dormeam, tocmai la Breaza, la răcoare, nu-i așa, la iarbă-verde, nu-i așa, în timp ce ea. Mai ales duminica, atunci când până și cele mai puturoase și sătule - de-vizită - rude vin în vizită Numai eu, numai eu, care, până acum cu o săptămână, hai două (o să văd) o vizitam aproape în fiecare zi.

Zeno zice că zic: De ce, nu? Doar dumneavoastră ați spus că, î n-asemene-împrejurări, cel mai înțelept lucru e să te întrebi dacă nu e mai bine așa. Așa cum zic eu. și așa cum voi scrie:

Cimitirul e nou și departe în afara orașului, la distanță de cincizeci de lei, cu taxiul, din Piața Filantropiei. După ce autodricul - cu preotul și cu Mihalache - a plecat înapoi, spre unde se simte orașul, 'Ocru a zis: «Dați-mi și mie careva o țigară» - de parcă s-ar fi scuzat, dar jucând scuza. «Cum, tată, chiar ?» a început Suzana dar n-a mai continuat uimirea, i-a dat din ale ei una, gata aprinsă. Pentru întâia oară îl vedeam pe 'ocru-meu fumînd. Bine-nțeles, fuma stîngaci, dar nu pentru că fuma pentru prima oară, ci pentru că știa el, de unde o fi știut că, în-asemene-împrejurări, fumează și nefumătorii, și cum fumează un nefumător, dacă nu stîngaci? Deci, o stîngăcie nelalocul ei - se poate și așa. Numai că pe mine mă sâcăia această stîngăcie jucată și de-aceea am spus (de-aceea în

sensul că și eu știam că, în-asemenea-împrejurări, se rămâne singur): «Ce-ar fi să plecați? Taxiul înregistrează de vreun sfert de oră, o să ajungem la câteva sute de lei. Eu mai rămân puțin». Suzana a întors capul spre mine - mă prinsese - și a tăcut. ‘Ocru a clătinat din cap a negație, s-a pipăit în buzunarul de la spate al pantalonilor lui largi: «Mai am și eu ceva, putem rămâne».

Și am mai rămas, inutil.

Zeno zice că zic: Nu mă mai interesează... Bine-nțeles că l-am mirosit, m-a luat în primire, de cum am ieșit de la dumneavoastră, dar

Zeno zice că zic: Am vrut să spun că, în-asemenea-împrejurări, nu pot face două lucruri, mai exct: nu mă pot lăsa hăituit de doi... De două.. Trebuie să optăm, ce dracu!

«Alo?» - avea glasul sfârșit și temător - bine-nțeles, juca. Dar n-avea importanță Altceva: că, gata. ‘Ocru era cu adevărat obosit de cele două drumuri - spre și de la Breaza - ziua fusese, într-adevăr, foarte fierbinte, iar trenul de duminică seara, dinspre Valea Prahovei... O fi călătorit într-un picior, ori pe scară (El, fiindcă Mi’ găsește loc, oriunde, oricând). «Da, spune», l-am îndemnat. Însă el ezita, încerca să amâne. «Haide, zi-i!» aproape l-am somat.

Și l-am auzit cum trage aer în piept. și glasul istovit, de departe, ca din fân: «Măi, dragă, maică-ta a murit»

sau: «Măi dragă, maică-ta » - și, pauză

sau: «Măi dragă, azi după-amiază, maică-ta s-a prăpădit. Adineauri au telefonat de la spital, ne-au căutat toată după-amiaza dar, după cum știi, noi eram la Breaza».

și eu am zis: «Da»

Pentru o clipă, mi-a fluturat pe deasupra limbii întrebarea: De ce n-au telefonat la Breaza, doar le dădusem numărul?, dar am rostit alta: «Cât e ceasul, acolo, la voi?» și ‘Ocru, ușurat: «Acum? Acum e trei și trei minute». Sau: și cinci.

Zeno zice că zic: De-acum cine mă mai poate împiedica? De-acum sunt liber, și de, și de. N-au decât să se țină băieții după mine, prin troleibuzele și tramvaiele pe care n-o să le mai. Să se răscoacă în posturile lor fixe. Nu mă mai. Cine mă mai poate împiedica? Nici măcar covoarele. Nici căldura - o să închid ferestrele și, din când în când, duș. O să înceapă așa:

și ea a rămas, acolo, albă, în câmpul de pălămidă

PATRU

A.

iar m-am iar s-a iar ne-a iar sacul prins în uşă

Liniştit. Din moment ce *din moment ce există cineva-careva care-mi poartă de grijă* din moment ce sacul, mereu *de grijă să nu cad şi să nu uit*

Şi difuzorul din salon care gărâie şi sforăie şi bârâie şi borăşte ce-a borît şi ieri şi-alaltăieri şi-acum o lună şi-acum treizeci de ani - ia să te pună dracu să-l faci mai încet ori să-l stingi (ce linişte, ce pace ar coborî pe pământ), că sar cu toatele, cloşti înfuriate cloşteşte, cloncănind să-l laşi așa, tare, să ştie cât e ceasul şi ce te bagi tu, care habar n-ai de nimic, tu, care vii câte zece-douăzeci de minute de câte trei ori pe săptămână, diabetica lipseşte, nu ea are să fie cea cu ţipatul, o fi fost mutată în alt salon mai liniştit ori în şi mai liniştită Casărece, în locul ei o grasă cu mutră de chiaburoaică din caricaturile colectivizării, şi grasa chiar alaltăieri îl întrebuse, mios şi otrăvit: «Domnu, mă rog frumos, da di ce vii la muma tăt în fiecare zi?» şi el, luat prin surprindere, se scuzase: «Am bilet special de la director» şi grasa şi mai miercios şi otrăvicios: «Şpeţial, şpeţial, da vii la muma cu tăt feliu' de bucate şi lucruri pântru surori şi tăt feliu' de bunuri» şi maică-sa îi făcuse semn să n-o ia în seamă şi grasa continuase: «Că noi, domnule dragă, noi şedem aci ca la gherlă, nu ne-ajunge porţia, nu ştii 'mnetale ce-i aia să nu-ţ' ajungă porţia» şi el se aplecase asupra maică-si şi o întrebuse: «Ai auzit? Le fac rău celorlalte, când vin cu ?» şi maică-sa făcuse întâi o încercare de a se răsuci spre grasă, dar nu izbutise şi zisese așa, peste umăr, tare, cu glasul nesigur, tremurat: «Dar un an de zile cât ai lipsit? Şi n-a venit nimeni la mine? N-am mai reproşat nimănui, nimic! Când era vizită, îmi băgam capul în pernă şi n-am mai murit!» şi grasa: «Io nu ştiu de ce grăieşti, da' capu-n pernă mie să nu-mi pretinzi» şi maică-sa, istovită: «Lasă-mă, te rog, lasă-mă-n pace. Lasă-ne să murim liniştite, că de când ai venit în salonul nostru, numai de scandaluri te ții şi numai despre mâncare vorbești» şi grasa: «Că dacă mi-i fòme... Ce strâc io că dacă mi-i fòme-ntruna?» şi aproape numaidecât începuse să sforăie şi să pufăie şi maică-sa: «Fomista dracului! Dacă nu sunt atentă când se ridică din pat şi trece

pe lângă patul meu, în două secunde îmi golește noptiera. și de mâncare și de medicamente și de tot. Și hârtia igienică mi-a furat-o. Pe făgărășanca de la fereastră a bătut-o, a vrut să-i ia mărul și i l-a zmulș și făgărășanca a căzut și și-a rupt piciorul» - într-adevăr, bătrâna care are la cap are acum și la picior. Ghips. «Grasa dracului! Grasă și fomistă!» «Te rog, nu-i mai zice așa, las-o în plata Domnului» zisese el - ochii maică-si se făcuseră cenușii, răi, mâna i se adunase gheară deasupra păturii. Și, brusc: «Nu-i mai zic, dragu-mamii, nu-i mai » și începuse să plângă, obidit. «Nu-i mai zic, dar astă noapte mi-a furat cireșele pe care mi le-ai adus ieri când am zis Ce faci, dă-mi cireșele-napoi, mi-a zis Taci, șontoroago, că nu mai ai lipsă de cireșe, nu te vezi cum arăți? așa mi-a zis și a mâncat cireșele cu pungă cu tot, fomista, mănâncă și hârtie, am văzut-o cu ochii mei cum mânca hârtie»

iar m-am iar s-a iar sacul ce odihnă

aujourd'hui maman ou peut-être hier cela ne veut dire ce n'est pas de ma faute elle était plus heureuse ici elle elle elllle est jeune vous êtes jeune et elle devait s'ennuyer avec

Ține clanța în mâna stângă. Ar fi destul s-o împingă, atât: sacul ar scăpa, ar scăpa de tot, cu toții. Ușor aplecat spre cărucior, cal uitat în ham *aujourd'hui maman*

Îl așteptase altfel, cu altfelă privire, ea însăși era alta, l-a oprit din ochi când a vrut să înceapă despachetatul și etalatul și i-a făcut semn să se apropie și să se așeze alături, pe pat și glasul nu i-a mai șovăit, nu i s-a mai subțiat până la rupere, uitătura i se făcuse cenușie: «Stai aici», i-a spus după ce el s și așezase și aștepta, mirat, uluit de înfățișarea ei nouă

o să-mi comunice că a vizitat-o doctorul. și eu o să-mi maschez mirarea. sau o să-mi aducă la cunoștință că sora cutare a divorțat. că bolnava cutare a fost mutată - și eu o să particip la aceste vești

securitate», încheiase prima frază sau propozițiune și ceruse apă «Ceee?» făcuse el, «ce-i cu securitatea?» «ăia doi», zisese ea, după ce băuse. «Care, doi?» și ea încercase un zâmbet, înțelesese că el nu fusese atent, dar nu era momentul de zâmbet, așa că repetase, rar, aproape silabisit, ca pentru elevii ei dintr-a-ntâia: «Alaltăieri, după ce-ai plecat tu, au venit doi inși de la securitate» - el deschisese gura, dar ea urmase, fără să-și mai rotească ochii temători și fără să-și mai șoptească glasul: «Unul din ei, țigănos, cu păr scurt, mi-a arătat un fel de legitimație, dar n-am văzut

nimic din ea, mi-a fluturat-o pe sub nas și a ascuns-o . A zis că-l cheamă Achim, dar cine știe care-o fi numele lui». «Achim, îl știu. Celălalt cum arăta? Unul uscat, mărunț?» «Nu, celălalt era și mai țișanos decât Achim, cred că era țigan-țigan, Achim i-a zis o dată: Mircea». «Aha, îl știu, Pădure sau Pădurescu, așa ceva - și? Ce-au vrut?» «Mai întâi m-au întrebat - adică Achim m-a întrebat, țiganul nu s-a prea băgat - m-a întrebat de ce mă ții la azil. Că tu, fără copii, fără nimica, te lăfăiești în patru camere». «Aha». «Și că te-ai însurat c-o jidoavcă și că te duci la sinagogă și c-ai trecut la credința lor» «Aha. Altceva?» «Și că de ce nu-mi aduci medicamentul împotriva sclerozei. Că ești plin de dolari, fumezi țigări fine și bei șampanie, dar medicament contra sclerozei nu-mi cumperi» «Bună și asta. Mai departe?» «Și că de ce am refuzat să mă internez în spitalul din Elveția, unde se tratează scleroza în plăci. Că așa zici tu, că eu refuz» «Ce i-ai răspuns?» «Nimic.» Nimic. Nimic? «Numai când Achim a început să-mi cotrobăiască prin noptieră, l-am întrebat ce caută N-a vrut să spună și-atunci am început să strig, să vină vreo soră, ceva, să-i ia la întrebări, ce caută ei, în spital la ora aceea. Nu mi-a răspuns nimeni. și-abia atunci mi-am dat seama că eram singura bolnavă din tot salonul, nici rusoaica nu mai era aici, cine știe când le scosese, să nu asiste » «Aha» «Și-atunci țiganul, care ținea ușa deschisă și se tot uita pe coridor, a închis-o și m-a înjurat, că să tac. Și n-am mai chemat pe nimeni, eram în puterea lor. Și, după ce-au umblat în noptieră, au început să caute sub saltea și m-au rostogolit de pe-o parte pe alta și Achim a zis: Hai s-o punem pe patul de-alături și m-au luat cu cearceaful și m-au pus pe patul rusoaicei, pe spate m-au pus și tu știi că eu, pe spate » «Da. Și?» «Și plângeam în mine, că nu mă puteam clinti de pe spate și ei înțepau salteaua cu o andrea, cu un fel de sârmă". «Dumnezeii lor de bandiți! Și?» «Și m-au pus la loc, adică m-au azvârlit și Achim mi-a pus în vedere să nu spun numănu de vizită, așa a zis: vizită că, dacă deschid gura, mă dă afară din spital, zice Te-arunc afară din spital nenorocito!, așa a zis: nenorocito». «Dumnezeii lui de nenorocit! A luat ceva?» «Caietele. Nu mai sunt» «Care caiete? Cele cu scoarțe galbene? Sânt la mine, nu mai ții minte când mi le-ai dat? Acum vreo săptămână». «O, Doamne, credeam că ei le-au »

și, dintr-o dată, a căzut în sine, redevenind ceea ce fusese de treisprezece ani și de totdeauna, plângea acum cu lacrimi multe și tulburi și descătușate și boabele i se prelingeau în gură și pe bărbie și pe gât

aujourd'hui maman îi omor îi caut și-i omor pe amândoi

«Ți-a fost frică?» o întrebase ceva mai târziu, în timp ce îi ștergea obrazul și gâtul. «Ți-a fost frică de ȣiganii ăia?», repetase, fiindcă ea îl privise nedumerită, cu sprâncenele împletite și cu un aer ca de dincolo. «Care ȣigani?» făcuse ea, târziu, încetișor și suspinând și fără să întrebe. «Porcii de la secu» «Șșșșt! Să nu te-audă careva, dragu-mamii» - asta fusese totul. «Să nu mă arzi ca pe gunoi, dragu-mamii, să mă-ngropi creștinește, în pământ» - glasul venise de departe, scâncit și resemnat, iar el se micșorase de neputință pe marginea patului. «Nu vorbi prostii, lassă!» se supăraseră el, târziu, pe ars

am ieșit și, în treacăt, i-am spus lui Mihalache că mă duc să beau ceva cu sifon la chioșcul din colț, de lângă parc și i-am mai spus că o să mai zăbovesc dincoace, în piață, poate găsesc brânză de vaci dar, după ce mi-am clătit gura cu sifonul, m-am întors la spital și poarta era încuiată și am bănuir că așa o să fie și parcă acolo, la becul aprins în plină zi, se întâmpla ceva neînregulă, așa că am făcut colțul și m-am săltat peste coama zidului. Și am sărit zidul. Și, printre tufișuri, cu ocol, am ajuns în spatele Caseireci. Și acolo se întâmpla ceea ce bănuir, așa că, în drum, am cules o jumătate de cărămidă afumată cu, lipită, o creastă de tencuială zimțată și tăioasă Am făcut colțul, și. Achim. Se uita înăuntru pe fereastră, cu mâinile pavază de-o parte și de alta a capului, ca să șteargă reflexele. Achim e grăbit și zice mereu spre înăuntru, prin sticlă: «Dă-i bătaie, dă-i bătaie, să nu se-ntoarcă!», și eu fac un pas și încă unu și, scurt, fără risipă de mișcări - Ba nu: ca să nu se vadă dinăuntru: mă aplec, îl apuc de manșetele pantalonilor și trag; și acolo, jos, unde nu se vede dinăuntru, îi ard una cu creasta cărămizii. Și pășesc peste el și mai fac un colț: ușa e deschisă ȣiganul scobește cu un briceag, pe dinăuntru, în pantoful ei. Și ea, de rușine, s-a întors, și-a răsucit capul încolo. Să nu vadă. Și eu mă apropii tiptil și-l altoiesc în ceafă

o-ho, cât a trebuit să caut pantoful - l-am găsit sub el, sub ȣigan - ca să-i aranjez branțul la loc și să-l depun lângă celălalt, rezemat cu vârful în sus

- Curva-curvelor, zău! și hoăto, zău! Că munca nu-ț' place, da pula-ț' place, zău! În pchizda mume-ti, zău! Să te văz în progadie, zău!

două gropi începute - zău. Două. Pământul scos nu are culoarea pământului scos, de parcă nici n-ar fi scos. L-am întrebat pe Mihalache: «Care-i? Asta sau aia?» și Mihalache: «Nu, domnu': aia» - dar n-a arătat.

Și n-am aflat care, decât târziu, după plecarea lor - a preotului, a lui Mihalache și a autodricului - când groparul cel tânăr a pășit în groapa imediat următoare uneia umplute și cu cruce. Pășise groparul cel tânăr în groapă fără efort, scăpătase doar până la genunchi și se rezemase în coada hârlețului cu înălțător și se apucase să se șteargă de sudoare. Avea pălărie verde, cu pană de coțofană «Asta?» am zis și groparul cel tânăr: «Aiasta». «Ești moldovean?» am zis; «numai că nu prea e gata» am mai zis și am tras cu coada ochiului alături, spre pălămidă, la sicriul alb, cu capacul neprins în cuie și decalat. Se vedea bine o bună bucată din pătura cu romburi. «Momentan», a confirmat celălalt gropar, unul vânos, măsliniu și cu pantaloni de milițian, «da' noi 'ce s'tem acilea?» Api, tot el: «Că doar asta ni-i sarcina». «Vă-ngrijiți de tămâiat - este?» mi s-a băgat în ochi femeia aceea uriașă despre care Mihalache îmi șoptise, încă de sosire, că-i o hoată și-o curvă, o hoată ordinară, domnu', cere bani de tămâiat, da nu tamâiază, domnu', puteți să mă credeți, domnu'. «Da», am zis, «mai vorbim când e gata groapa», am zis. «Că așa se cade» a zis femeia, muieroiul cu spinare de hamal și craci de pod și dinți de viplă și buci ca niște desagi, căzute, leneșe. Ugere la cur. Și fără chiloți - după cum îi atârnă abatorul. «Dacă și jmecherii ăștia n-anunță ca lumea», scui-pă subțire cel cu nădragi de milițian. «Să ne fi anunțat ca lumea, din timp, acu erea gata, fără probleme». «Să nu-i dați bani, domnu', că-i o hoată și-o curvă ordinară, domnu'»

- Curvo, zău și hoăto, zău!

Acu-acu apare și Noțetelelefo' - zău! După care o să poată coborî și el, să unupatreze. Dacă nici de data asta nu izbutește cu doar două numere, o să-și facă drum pe la Uniune, să caute în cartea de telefon - Fiți pe pace, o să le zică, n-am venit să mă bucur, dimpreună cu breasla, vreau doar o carte de telefon, să telefo'

«Alo?» - 'ocru-meu avea glasul sfârșit și l-am întrebat cât e ceasul, acolo, la ei, iar el, ceva mai târziu, a scuză: «Măi dragă, nu știu cum s-a-ntâmplat, că doar și azi am fost la ea, adică ieri, adică vreau să spun: sâmbătă, fiindcă știam că tu n-o să poți veni de la Breaza, duminica. Mi s-a părut că totul e în regulă, adică așa, nimic deosebit, așa mi s-a spus, portarul mi-a spus că e bine, n-am putut intra și i-am trimis prin portar, îl știi, individul cu ochi de sticlă» și eu am zis: «Da» - ce altceva să fi zis?, dacă m-aș fi gândit la 'Ocru ca la un vinovat - că nu insistase să intre el, s-o vadă, el, cum trebuia să mă gândesc la mine

Vai, vai, cum se mai

chinuie sufletul când se desparte de trup, așa cântase preotul în morgă, nu sunt sigur că exact acesta este textul, am căutat în Biblie, deși știam că nu în Biblie trebuie să caut, o să-l vizitez într-o zi pe preotul de lângă Monetărie și să-l întreb, Părinte, ați improvisat sau e un text pentru toți, pentru

Bună ziua, doamnă, să zică el la telefon, aș vrea să vorbesc cu domnul Profesor, să zică și ea, dacă a rămas o adevărată Doamna Olimpia, să zică: «Dar cu fiică-sa n-ai dori?» Daaaa «Oi fi știind tu alte lucruri, dar cum să te porți cu o femeie ca mine, nu», îi spusese ea într-una din serile dinspre mijloc; pe când se întorceau - de unde, dacă nu de la Bordușani, de la telefon? - și el nu mai protesta și ea nu-l mai bruftuia când trebuia să coboare de pe cadru din pricina cărării, a punții, a drumului rău, pierduse mult din aerele ei nesuferite de stăpână, de țoapă, pierduse, deci și din chiloții negri, el o aștepta, ca de obicei, toată ziua, apoi începea s-o aștepte de pe la cinci după-amiaza, ascultându-i venirea prin piciorul patului și niciodată n-o simțea prin pat, cu urechea, ci cu pielea: era la fereastră astupată și ciocănea și el făcea pe somnorosul și striga, năuc: «Cine-i?» și deschidea ușa, ea îl împingea înăuntru și închidea și puneă cârligul, iar bâlciul reîncepea, odihnit: el spunea că se scuză, dar azi nu poate s-o ducă, ea se prefăcea că nu aude și-l îndemna să se îmbrace și-i întindea pe rând, hainele, îi încheia nasturii - și, cam după jumătate de ceas, plecau. O schimbare: pe lumină, ea rămânea, pe cadru aceeași meduză încurcăreată și grea și vulgară; pe întuneric, nici bicicleta, nici picioarele lui, pedalînd n-o mai simțeau: se așeza bine, stătea bine, îl ajuta (poate că i se părea lui, după lumina cu meduză) și nu mai spunea prostii. Transformarea se produsese fără salturi, de la o zi la alta. Un salt adevărat avusese loc în a șaptea sau în a opta seară: ea întârziase mult la telefon, legătura i se dăduse greu așa că isprăvisese cu telefonatul pe întuneric. El propusese, cu jumătate de gură: «Ar fi mai înțelept (în asemenea-împrejurări) să ne întoarcem pe drumul mare, cărarea e » și ea nici nu-l lăsase să termine și zisese, surprinzător: «Cum vrei tu », cu o asemenea inflexiune și cu un abandon care pe el îl făcuseră să creadă că își bătea joc de el - și pornise pe cărare. «Ai spus că e periculoasă cărarea», îl oprise ea «Să mergem pe drum, chiar dacă ocolește» - de acea dată lui nu i se mai păruse că joacă și întorsese. Drumul era, desigur, lat, dar tot nu i se vedeau marginile, de întuneric; nu se prelingea pe buza Borcei, dar întunericul era o apă; nici o lumină, nici un semn de viață, nici un zgomot. «Am impresia că, pe drum, e mai

periculos», spusese ea și se ghemuise între mâinile lui de pe ghidon. «Bărăganul», făcuse el, mai mult pentru sine. «Mi-e frică și-mi place » zisese ea, cu alt glas, unul necunoscut. «Bărăganul» repetase el, apoi, de parcă s-ar fi aruncat în apă: «Ce-ar fi să dăm o fugă până la Fetești? Nu, nu ne interesează Feteștiul» se grăbise el, «numai drumul, o să vedeți ce » și ea îl întrerupsese iar: «Hai!» zisese, cu alt glas, glasul ei din astă-seară, apoi: «Să-mi scot pălăria, de o săptămână o urăști de moarte» și o scosese și o îi înnodase șnurul de ghidon. Cum ajunseseră în șoseaua care ducea spre Fetești, el cotise la stânga, înălțat în pedale. «Sper să vă placă și mai sper să nu cădem», zisese el. «Ei și?» spusese ea, repede. Era o noapte făcută pentru plutit: se lăsase acea negură specială care stinsese toate luminile satelor, astupase stelele, nu se puteau desluși nici măcar nuanțele de negru; și, totuși, persista un fel de lumină (dar nu era lumină) care dădea întunericului un fel de fosforescență liniștită, la urma urmei, un fel de lumină numai a lui, a întunericului, fără să reliefeze lucrurile dinăuntru, «Parc-am fi în apă», șoptise ea - și avea dreptate: mișcările se rotunjiseră, se făcuseră plutitoare, ca în vis, dar fără neputința de-acolo, fără spaima de trezire; avuseseră noroc, nu întâlniseră pe șosea nici o mașină, nici un tractor; când auziseră, ca în vată, uruitul trenului peste podul Saligny, se întorseseră. Acum coborau ușor, pedalatul era o formă, un pretext, o inerție: armonizarea mișcării cu efortul la urma urmei, contactul permanent și liniștitor cu frâna - dacă o frânare va mai avea rost; la o ușoară curbă, unde șoseaua nu mai cobora, ea îl oprise: «O clipă», zisese și el o simțise că-și trage rochia peste cap, înainte să atingă pământul cu piciorul, «Acum, da», mai spusese și se săltase singură pe cadru, apoi: «Tu, nu?», dar nu aștepta un răspuns, iar el nu; și pornise mai departe, firesc. Drumul se citește prin mâinile de pe ghidon, deci prin roata din față, aerul e moale și calduț și răcoritor. Când simțiseră locul de unde o luaseră la stânga, amândoi înclinaseră ghidonul spre dreapta și începuseră coborișul, de astă dată ușor scrâșnind în nisip, spre apa adevărată... Fără ruptură, se debarasaseră de bicicletă și alunecaseră mai departe, lin, el mai puțin, încurcat în nasturi. Iar apa era mult mai caldă decât cea din urmă

Vai, vai cum se mai chinuie sufletul când se desparte de trup, vai, vai.

Poate așa, poate că așa o fi arătând despărțirea, dar pe atunci nu știa, încă nu auzise vai-vai-ul, dar, cu siguranță, așa-cumva trebuie să fie. Sau în sens invers. Sau. Aceeași durere moale, indiferentă și căutare fără insistență, pentru că ceea ce trebuia să vină va veni, aceeași vânzoleală

încetinită, de înecat. Poate. Sau poate nu. Sau. și cuvintele ei care nu mai aveau rost, spre urmă - sau poate ea nu le rostise, zgura care-i mai rămăsese lui îi atribuisese ei cuvintele: care ești tu, care sunt eu? apoi (sau: simultan): Ce-a mai rămas din mine, ce-a mai rămas din tine? (mai puțin probabile, le va fi adăugat el, mult mai târziu) și

Vai, vai, cum se mai chinuie sufletul când se îngroapă în trup, vai-vai
poate așa, poate.

Pentru că: «Vaaaaai, dragu-mamii, credeam că nu mai vii, credeam că nu te mai apuc», zicea în ultima vreme, la fiecare vizită «Nu te mai apuc» - din punctul ei de vedere și așa era corect - iar pe la sfârșitul lui iunie, deci cam de două săptămâni, îi răsăriseră fire lungi, negre, de mustață

«În noptieră - dac-o mai fi, dacă nu mi-o fi furat-o grasa, s-o mănânce, fomista», zisese și el căutase și, într-adevăr, găsisese jumătate dintr-un sul de hârtie. În tubul de carton, în mosorul acela, răsucite, câteva tăieturi din reviste - mai bine zis: rupturi: rețete culinare: Cremă de vanilie cu zeamil; Ruladă de carne; Cremă de portocale; Vinegretă. Apoi un articol: Dezvoltarea limbajului la copii. Apoi: un model de broderie. Apoi o fotografie în culori a lui Besoiu. Și încă o rețetă: Tartă cu miere de albine.

Vai, vai, cum se mai chinuie trupul

le-am zis, la un moment dat, Suzanei și lui 'Ocru: "Dacă i-aș stimula? Să le dau niște bani, să sape mai iute, am impresia că asta așteaptă», Suzana, ca de obicei, în aceste două zile, nu avea nici o părere, socru-meu, în schimb: «Da, sigur! Da, sigur!», scotocind în buzunarul de la spate al pantalonilor. Eu însă mă și îndepărtasem, cu sacul. A scos din amestecătura de mărunțiș trei hârtii de câte douăzeci și cinci de lei. Hârtii scămoase, aderente, nu se lasă despărțite, întâi de cele care vor rămâne în sac, apoi de cele scoase, douăscincile. Am zăbovit câteva clipe în dreptul sicriului dat cu vopsea albă - de ce albă? de ce vopsea? A, da: să nu se vadă scândura. Scândura recuperată de pe un șantier de construcții, de la cofraje, uite cimentul, uite urmele cuielor. Miroase. O știu pe-o parte, ca în pat, adică spre dreapta. În așteptare. Cu gura prăbușită, cu buzele înghițite. Chircită, adunată, chinuit, așa cum se răcise și se răcise așa cum se aflase. În pat. De atâția ani. Încălțată cu un singur pantof, celălalt așezat de formă lângă celălalt, sprijinit de celălalt, în locul în care ar fi trebuit să «Să v-o-ndrept?» mă întrebuse femeia de serviciu căreia îi încredințasem

hainele și doimetrii de pânză și eu nu pricepusem. «Piciorușul dâșii», îmi explicase femeia, «că doar știți cum i-a rămas, cu genunchiul la piept». «Da, Nu!» încercasem să răspund la mai multe și femeia: «Mă gândeam că, așa, cârlig, n-o să-ncapă-n ». «Las-o așa!» am urlat la ea. «Lasss-o», am repetat și uite, avusesem dreptate: încăpuse. Așa, cârlig, deplasată înspre o margine, cum fusese holticăită pe drum și aici, în pălămidă. În spatele ei, în ceafa ei mai rămăseseră două treimi de sicriu neocupa'

- Și-ați mai venit pe la doamna? Și să știți că noi, totdeauna...

- O clipă: cine a fost, alaltăieri, după ce am plecat eu, la maică-mea? Doi tipi, doi inși fără halate?

- Doi inși? Și să știți că nu știu. Și să știți că, alaltăieri, eu am fost dincolo, la administrație, poate în lipsa mea.

- Poate. Mulțumesc, credeam

credeai. să nu mai crezi. n-o să afli nimic de la nimeni

când m-am îndreptat spre poartă, Mihalache mi-a ieșit înainte, cu ochiul lui de sticlă, întrebându-mă și reproșându-mi și m-am simțit obligat să explic: «Mă duc să beau un pahar de sifon, ceva, or fi având?» - l-am implicat, așa că el: «De ce să n-aivă?», cu înțelepciune, apoi: «Tre' să vie părintele, domnu', să fiț' p-acilea, de vreț' s-apucaț' slujba». «Sigur-sigur!» m-am precipitat, recunoscător că îmi spusese ceea ce-mi spusese, spunându-mi că vine preotul, am alergat până la chioșc, dar n-am băut nimic și m-am întors alergând și nici nu m-am oprit în dreptul porții, m-am dus direct la locul pe unde putea fi sărit zidul. și l-am sărit și abia după ce ajung în spatele Caseireci, scot cuțitul și mă apropii, tiptil. Achim lipsește - știam. Lipsește și Pădureanu sau Pădure, cu pantoful ei în mână. Ușa încuiată. Mă uit pe geam, cu palmele pavază, ca să alung reflexele - dar nici ea. Numai cealaltă persoană, doamna Ortansa - mult mai lungă și mult mai dreaptă și mult mai cu pantofi în amândouă picioarele, mult mai întinse și încălțând mult mai adevărat labele. Maldărul de cârciumărese adus de mine și cârciumăresele aduse de Ocru și cârciumăresele aduse de Suzana, acum dezlegate, împrăștiate pe cimentul gol al mesei; hârtiile în care fuseseră învelite, ude, sfâșiate, depuse de o mână grijulie într-un colț, lângă un ciot de mătură și am alergat întâi spre ușa pavilionului, dar acolo nici un grup de vizitatori fără halate. Și așa că am alergat spre cabina portarului, știind bine că Mihalache nu e de găsit, plecat fiind, acolo. Sau în altă parte. și cabina era goală și halatul lui Mihalache în cui

și prin fereastra cabinei văd pe trotuar un preot bătrân. Și preotul avea o servietă mare, din piele roasă și preotul vorbea ceva, liniștit și răbdător cu o femeie în doliu. Și preotul, în timp ce vorbește cu femeia, fără să privească înapoi, bate cu degetul încârligat în unul din drugii porții. «E descuiată!» am strigat, mai mult de mila degetului care cine știe cât timp s-ar mai fi izbit cu genunchiul de fontă - mă doare retina de dat cu capul în fier. Și preotul a împins poarta și poarta e deschisă așa cum știam eu și preotul s-a oprit dinaintea mea și mă privește o vreme pe sub sprâncenele tunse cu foarfeca, bine streșinite: «Dumneata ești», zise preotul și eu: «Da, fiul ei» - am zis-o repede și el a zâmbit și mi-a întins mâna și m-a obligat să mă apropii ca să i-o pot atinge, apoi a venit și cu cealaltă mână, cu tot cu servietă și mi-a atins palma prinsă și zice: «Dumnezeu s-o ierte». Și mi-am mișcat și eu buzele ca să răspund răspunsul potrivit.

«Totuși, nu se poate să nu le fi scăpat ceva», revenise el, când o constatare ceva mai liniștită. «Ceva din care să ne dăm seama ce anume căutau» și ea: «Nu ți-am spus? Caietele - să le arzi, dragu-mamii, nu cumva să le găsească la tine și să pățești ceva». «Caietele - dar nu conțineau nici un secret de stat, nici mărturii împotriva lor» «Dar episodul Mediaș?» făcuse ea, cu ochii limpezi și trecuse prin ei o ață de mândrie. «Episodul Mediaș, din '49», repetase. «Ei, ce-i cu episodul? Nu-i un secret, l-am pus în prima carte». «Poate credeau că am scris ceva nou, ceva ce n-am scris. Ceva ce nu ți-am spus». «Ceva ce nu mi-ai spus - ce anume nu mi-ai spus?» «Ei, alte... Dar ce mai contează, acum? Tot n-o să-i pedepsească nimeni pe baza a ce-am scris acolo. Să le arzi, dragu-mamii, și să nu mă arzi ca pe gunoi, să mă-ngropi »

- Bună ziua, sorășefă, vă rog să-mi spuneți dacă știți ceva de tipii care, alaltăieri

- Care tipi? Nu știu nimic.

- Nu m-ați lăsat să termin întrebarea. Deci, știți

- Nu știu nimic și nu-mi place să mă întrebați ca la miliție

- Scuze. Deci, nu știți. Deci, eu care nu știu, știu mai mult, mai multe

- Vă privește ce știți și ce nu știți. Eu nu știu

Sacul a scăpat. Singur. Ușa scapătă, scârțâie ușurel, căscându-se. În capătul coridorului

nu chiar în capăt, ci în dreptul closetului: Achim. Lângă scări o fi Uscatul

«Vă caută un coleg», îi șoptise Coteață și el: «Chiar acum? Dar trebuie să intru, urmează Mirela și, după ea, eu» și Coteață, frângându-și mâinile: "Colegul insistă, zice că numai două cuvinte. E jos, pe scară, lângă secretariat». Și el coborâse și parcă i se păruse suspect un tip care-l ajunsese din urmă, pe scări, îl depășise și parcă îl așteptase. Ca și cum ar fi vrut să se asigure că nu se va întoarce, că nu se va opri la alt etaj. Mi se pare!, se liniștise el. Ar trebui să mă dezobișnuiesc de. Vreun student. Nu neapărat toți care se uită la tine mai așa. Ar trebui să mă obișnuiesc cu libertatea, își spunea, coborînd. Să nu mai suspectez pe toată lumea. Dar în dreptul Secretariatului, grăbitul îi ieșise în întâmpinare, zâmbind și parcă făcuse și o reverență batjocoritoare, arătînd spre sub-scară: «Aici, vă rog» -a, era unul din anii mari care se ocupa cu cotizațiile și convocatorul pentru ședințe utémé (care devenise utécé). La fereastra de sub scară, într-adevăr, o figură care părea vag cunoscută Tipul se dezlipise de pervaz și-i venise înaintea, cu brațele desfăcute, îi spusese pe numele mic și-i strânsese mâna; cu mâna liberă îl bătuse pe umăr, apoi îl luase pe după cap: «Nu mă mai cunoști?», făcuse acela, aproape jignit, conducându-l spre fereastră «Ba, da, însă...» «Nu mai știi de unde!» îl ajutase colegul, și el: «De la Jilava? Gherla? Bărăgan? Cumva de pe dubă?» «De pe dubă!», zâmbise colegul și, brusc, zâmbetul i se ștersese: scosese din buzunarul interior ceva, un obiect care putea fi orice, el nu apucase să-l vadă. Poate, șters, un fel de fotografie, dar nu sigur. «Sânt de la securitate, măi frate!», zisese colegul, încet și, pentru că, alături se oprise un grup de studenți, îl luase iar pe după cap: «Să nu mă recunoști tu... Dă-o dracului!» El se liberase de mână, îndelung, cu pauze și reluări. Inima îi căzuse în fund de sac, picioarele i se îngreuiaseră, saliva se făcuse clei. «Aveți mandat?» întrebare în cele din urmă, cu glas potolit, dar sonor. Apoi și mai tare: «Aveți mandat de arestare?» - studenții din vecinătate întorseseră capetele, iar Achim - el era colegul - întinsese mâna ca să-l bată pe umăr, ori să-l ia pe după cap, însă el se ferise în lături, apoi pe sub mâna lui întinsă trecuse de cealaltă parte, în libertate: «Când o să ai mandat de arestare, atunci, neavând eu încotro », făcuse el a scuză și pornise în sus, pe scări. Achim rămăsese nemișcat, rânjind. După prima cotitură a scării, îl ajunsese din urmă Coteață. Care, privind mereu în urmă, și frângându-și mâinile: «Să nu credeți că eu... Pe ce am mai scump, că n-am știut» «Că n-ai știut, ce?» «Că colegul, sanchi, e de la... organe» - Coteață părea cu adevărat speriat și doritor să obțină iertarea. «De unde știi că e de la organe?»

«Sincer să vă spun, l-am bănuir de cum l-am văzut. Dar n-am fost sigur și de-ai. Dar l-am mirosit, au ei ceva... Chiar ăștia, din generație...» «Acum te rog să mă scuzi, Mirela a intrat, urmez eu» «Doar nu v-o fi frică de lingvistică», făcuse Coteață și se rezemase alături de el și-i spusese în colțul gurii, pândind tot timpul: «Fiți atenți, că n-or să se lase, tot vă.. Sută la sută că vor să vă facă informator» «Pe mine? De ce neapărat pe mine?» «Sânțeți bine plasați», continuase Coteață reverențele lui plurale. «Ați fost colegi cu actualii asistenți, conferențieri, acum coleg cu ăștia, cu puștii ăștia» «O, dar te pricepi, dom' Coteață!» «Doar v-am spus că și eu...» «Bine, acum lasă-mă, trebuie să intru» «Baftă! Vă aștept sus, la R III» «Ce să caut acolo?» «Trebuie să vă vând niște ponturi»

"Tot secretu-i să faceți pe proștii la modul deștept», îl instructase Coteață, după examen. «La nici un caz să nu ziceți nu. Dar nici da. Dați din papagal tot timpul, până-i năuciți, dar fiți atenți să nu vă scape vreun cârlig, că, proști-proști, dar în materie de agățat oamenii... O să vă caute iar, precis. Să nu mai refuzați să discutați, chestia cu mandatu-i floare la ureche, îl completează pe loc, dacă-i cazul. O să vă fixeze întâlniri, ba la noi la facultate, ba la Drept, ba la Medicină - că au birouri absolut la toate facultățile, cum au la toate fabricile și instituțiile. În privința întâlnirilor, secretul este ăsta: prima oară vă duceți; a doua oară, nu - ziceți că erați cu o gagică geloasă, care vă bănuia că aveți întâlnire cu alta și voia să meargă și ea. și dacă se țin și se țin, iar vă duceți, dar după aia iar nu vă duceți. și, papagal, dar deștept! Să nu creadă că refuzați categoric. Dar să știți că dacă ziceți da, v-ați ars pe toată viața!» - îl asculta cu milă și cu un fel de duioșie, nu afla nimic nou, dar nu strica să afle lucruri știute din gura unui fost securist - și actual, desigur, pentru că, la plecare, cu siguranță semnase un angajament: că, chiar nesalariat, va fi, în continuare, vigilant și demascator - îl asculta cu duioșie, pentru că simțea, era sigur că babacul absolut al anului n-are să-l toarne (cu condiția ca el să nu-i dea prilejul); nu-i era teamă de Coteață, dar nici încredere nu avea în el. «O întrebare, dom' Coteață», făcuse el, într-un târziu, «Dacă foștii dumitale colegi de secu află că mi-ai vândut ponturile - la urma urmei, secrete militare, de stat?» «Aoleo! Mă nenorociți, să știți! Să nu vă scape ceva de mine. Mai bine ziceți - dar numai dacă vă întreabă și insistă - mai bine ziceți că-s turnător, că n-aveți încredere în mine. Dar să nu ziceți că știți că și eu am fost la ei»

«Aaaa, omul dumneavoastră!è făcuse el, câteva

zile mai târziu, în "biroul" de la Academia Comercială, la întrebarea lui Achim ce părere are despre Coteață. «De unde știi?» făcuse Achim, dar tipul uscățiv (desigur, un superior, fiindcă Achim lua poziție de drepti când vorbea cu el) intervenise: «Pe ce te bazezi când susții că-i omul nostru?» «Pe instinct», zisese el. «Instinct!» izbucnise uscatul în râs, ușurat. «Probe, măi frate, probe nu instinct!» «Probe? Trage cu urechea. Umblă prin servietele colegilor, în pauze, provoacă» «Ia mai dă-l în pizda mă-si!» se apăruse uscățivul ca de o muscă «În lipsă de probe, vorba dumneavoastră, desigur, inventează strașnic, cu toate că e lipsit de imaginație» «Ce, mă?» îl oprise Achim. «De cine vorbești?» «De omul dumneavoastră», explicase el, zâmbind. «Deci, el inventează, dumneavoastră rotunjiți substanțial - și iată că securitatea se dovedește necesară societății» «Ce, mă?» - de astă dată uscățivul, dar nu mirat, ci amenințător. «Am suficientă experiență și un bun simț de observație ca să-mi dau seama că studenții de azi nu numai că habar n-au de politică (în sensul pe care-l dați dumneavoastră, adică: concepții-reacționare, discuții-dușmănoase), ci chiar o refuză» «Ne-nveți tu pe noi!» i-o tăiasse uscatul... «Nu ne interesează părerea ta personală despre ce cred și ce gândesc studenții, pe noi...» «A, nu?» îl întrerupsese el pe uscățiv. «Atunci pentru ce m-ați invitat - pentru că am fost invitat, nu-i așa? invitat, nu convocat, nu adus cu mandat» «Așa, să mai stăm de vorbă, să discutăm» «Despre?» «Așa, despre facultate, despre cursuri, despre colegi, despre profesori» «Adică despre exact ce nu vă interesează - pentru că adineauri ați spus că nu vă interesează părerea mea - perso...» «Ia, gura! Gura, că, de nu, ți-o astup eu, obraznicule!» - spre sfârșit, uscățivul își mai înmuiase glasul. «Aha», zâmbise el. «Dar vă întreb: dacă-mi astupați gura - și nu trebuie să vă jurați, vă cred - cum mai torn? În scris?» «Păi, tot faci tu pe scriitoru'!» o dăduse pe glumă uscatul, după care Achim se înverzise de râs. «Fac», zâmbise și el, «numai că, în scris, torn altă categorie». «Pe noi ne interesează studenții și cadrele...» gafase Achim, iar el profitase, ca să-l întrerupă: «Pe mine, securiști; pe ei îi torn, în scris» «Ce, măăăă?» făcuse uscățescu și mai uscat de mirare și de indignare. «Pe cine torni tu, mă? și cui îi torni tu pe... securiști, cum le zici?» «Posterității, domnule», făcuse el încet, aproape jenat. «Cui, măăăă?» se crăcănase de plăcere vânosul. «Păi, ce crezi tu, mă, că noi...? Că tu...? I-auzi, tovarășu», i se adresase lui achim care și el se distra de minune, ««Ce că ne toarnă posterității! Da' unde are sediul posteritatea aia, mă? Să facem și noi întâmpinare, să ne apărăm de calomnie - este,

tovarăsu?» «El n-a învățat la istorie că posteritatea-i' de partea noastră», rostise Achim și asudase de efort. «E-he, câte n-a învățat el, deși i-am creat toate condițiile! Dar mai are timp - este, mă, că mai ai timp?»

el nu răspunsese, era umilit, se umilise singur: în loc să rămână la da-nu-ul de anchetă, se pomenise discutând, dezbătând. Cu ei

«O să te dezamănesc», îi răspunsese el Suzanei care, ca de obicei, îl întrebase, indignată, dacă nu-i băgase în mă-sa. «Nu numai că nu i-am înjurat, dar chiar m-am surprins încercând să le fiu pe plac, să-i flatez, mi-am simțit un fel de...» «Glumești», îl întrerupsese Suzana (ajunseseră la ea acasă, în odaia aceea mare, înaltă, luminoasă, bine încălzită și cu câinele Take încovrigat pe fotoliul de alături). «Nu glumesc», răspunsese el târziu, la Suzana era cald și lumină și bine, cafeaua parfumată, iar fata asta, puștoaica asta de nici douăzeci de ani care, prin naștere, prin educație, prin însăși odaia asta cu mult aer și cafea bună și lumină, ar fi fost obligată să nu înțeleagă, să refuze, să respingă tot ce venea dinspre el, puștoaica asta care, în '56, când el intra în pușcărie, ea intra în ciclul doi, iar când el ieșea, ea termina liceul - un alt liceu decât al lui, un alt mod de a termina liceul - fata asta, străină prin toate, se dovedise a fi cea alături de care te poți abandona oboselii, descurajării, spaimei, micimii. «Nu glumesc», reluase el, așezat stingher ca pe o poliță, pe marginea fotoliului larg și îmbrățișător, «eu sunt un slab care devine tare (nu tare, ci: încăpățânat) abia atunci când e tratat cu parul: înjurat, brusc, lovit». «Dar ai spus că ți-au vorbit urât - nu te-au stimulat?», îl prinsese ea și el: «Urât, din punctul de vedere al astăzi-ului. Dar nu așa cum am fost învățat: organele noastre trebuie să te înjure de cum cască gura și trebuie să te pocnească în secunda următoare. Or ei, cei de azi », «Sper că n-ai », făcuse ea și, orizontal, prin amândoi ochii îi trecuse un tăiș verde-alb. «Nu știu, dar important e altceva: că m-am surprins la un moment dat, descoperit, fără apărare, ba chiar ». «Ba chiar?» «Nu știu cum să-i spun, dar un fel de lehamite, de... Mi s-a părut că aș fi în stare să fac ce-mi cereau; cu voluptate, cu o voluptate a autodistrugerii, cu ». «Bine-bine», îl întrerupsese Suzana, se ridicase, îl apucase de ceafă pe câinele Take și-l dăduse afară, în hol; încuiase ușa: «Coboară tu jaluzelele, eu fac patul», zisese și el: «În ce scop?» «În scop de dragoste», și el: «Aici?» și ea, umblând pe la pat: «Înainte de a te muta, să faci o recunoaștere a terenului» «Stai puțin. Stai puțin», făcuse el, cu limba îngroșată - nu mai era glumă «Stai puțin: sunt, totuși, mai bătrân

decât tine, n-am voie să-ți dau voie să faci prostii» «De acord, nu-mi da voie, așa că ia-mă sub aripa-ți protectoare. Am nevoie de un bărbat tare, vertical». «A-ha!» zisese el. «A-ha» și se ridicase și o luase pe Suzana de braț și începuse s-o plimbe prin odaie: «Asta ar veni în felul după cum urmează: că tu crezi că eu am nevoie de o femeie - tare, verticală» "«Și n-ai?» «În clipa asta nu mai contează dacă am sau n-am nevoie; contează că tu ai putea fi o femeie din acelea» «Nu-i nevoie să ne căsătorim», zisese Suzana, «Ziceam numai». «Bine, atunci să ziceam», zisese el, «asta vine în felul după cum urmează: am o nevastă»

«Nu pot sta prea mult, mă așteaptă nevastă-mea», zisese el, a doua oară (la Facultatea de Chimie), dar nici Achim, nici uscatul nu-l luaseră în seamă, sau nu auziseră - umblau, teribil de ocupați, prin niște dosare. «Am venit ca să vă anunț că vă pierdeți timpul cu mine: refuz categoric să devin informator» «Ce vorbești, dom'le?» izbucnise Achim în râs, «Refuzi? Păi tu crezi că-i după tine?» «O clipă, tovarășu», îl oprise uscatul, apoi i se adresase lui: «Ce refuzi, măi frate? Ți-am propus noi ceva, ca să ai ce refuza?» - se simțise prins, inima îi căzuse în fund de sac. «Io-te la el: refuză!» urmase uscatul, ocolind masa lungă și venind alături de el. «Ce ți-am propus, ca să refuzi?» insistase, acum se afla deasupra lui, rezemat cu o mână de masă, cu alta de spătarul scaunului. "Refuz", rostise el, încet și se ridicase de pe scaun și împinsese scaunul cu subgenunchii, cu tot cu mâna uscatului: «Nu vreau să am de-a face cu dumneavoastră» - inima începuse să urce, dar limba continua să rămână uriașă, străină «Parcă de tine depinde», se băgase Achim, apoi, desigur, cu acordul tacit al superiorului, continuase: «Cin' te-a pus să faci prostii, în '56?» «De-acu, gata!», continuase uscatul, «dacă-ai intrat în horă, trebuie să joci. Că refuzi! Ți-a spus tovarășul: asta nu mai depinde de tine. Nici de noi, dacă vrei să știi. O dată ce-ai călcat pe bec, gata, al nostru ești! De gât murim!» și izbucnise în râs și se dusesse dincolo de masă, lângă Achim.

«Vă înșelați» spusese el, în timp ce stingea cu atenție, cu aplicație, în scrumieră țigara. «Și vă anunț că nu mai vin la întâlniri. Doar cu mandat de arestare» «E-te, na!», făcuse Achim, «de bunăvoie și nesilit de nimeni, nu?» «Nu» «Crezi că ne e greu să completăm pe loc un mandat de arestare? Ia fii atent!» - și uscățivul scosese din mapă un fel de bonier. «Îl completez pe loc» «Vă rog», zisese el, «poftiți stiloul meu» și-i întin-sese stiloul și-și simțise inima așezându-i-se la locul ei. Vibrând. Zumzăind. Dar la locul ei. «Te-n pizda mă-ti!» făcuse uscățivul, după o

destul de lungă pauză, în care timp își plimbase ochii de la stiloul întins la bonierul acela. «Porcule! Idiotule! Banditule ce ești tu!» - o, da, acum era bine, inima se tolănise, pe spate, în culcușul ei. «Acum vă recunosc», zisese el și pusese stiloul la loc, în buzunar și-și aprinsese altă țigară - mâinile, mâinile mai tremură, dar nu face nimic, inima e la locul ei. «Ce, mă? De unde mă recunoști?» «N-ați înțeles sensul, am vrut să spun că acum vă recunosc: sănateți de la securitate». «Mult timp ți-a mai trebuit!» clătinase uscatul din cap, a milă. «Ca un naiv ce sunt, v-am crezut când mi-ați spus că securitatea de azi e cu totul și cu totul alta decât cea pe care o știam eu. O, nu: e aceeași» «Zău, mă, chiar așa?» făcuse uscatul, în continuare, compătimator. «Dar cum de-și permite?» începuse Achim o revoltă cu trasul de pulpanele hainei, apoi, se luase după uscat care se apropiase de el: «Ia ascultă, mă inconștientule, de ce nu-ți bagi tu mințile-n cap? De ce nu pricepi că, dacă vreau, te zbor din facultate în clipa asta, cu un telefon, boule!» «O, pricep» «Și-atunci? Abia ai intrat, ori nu vrei să ai și-o diplomă, să fii om în rândul oamenilor» «Ba vreau» «Și-atunci? Ce, nu știi că noi pedepsim fără cruțare când e cazul, dar, când e cazul de ajutor, ajutam? Vrei s-o muți pe maică-ta aici, în București - păi ți-o mutăm, azi ți-o mutăm, într-un salon separat, într-o rezervă, boule! Și ție, capsec, îți dăm o garsonieră la bloc vechi, aici, în centru, gata echipată, nenorocitul, că stai în cocina aia din podul lui Sterescu - nu te-ai săturat de mizerie? Și te reînmatriculăm, fraiere! Păi ce, tu crezi că de florile mărului ți s-au respins cererile de reînmatriculare? Te aveam în vedere, băiețică! Dacă ești băiat de comitet, te băgăm, nu în anul trei, cum ai avea dreptul, te băgăm direct în patru! Și, dacă te porți salon cu noi, la vară termini anul cinci, la vară ești absolvent, tâmpitul! Ce mai vrei? Vrei bani? O să ai! Gagici? Îți dăm gagici, ți le servim gata-ncălzite, gata futute, dacă tu nu ești capabil! Spune, ce vrei, ce-ți dorește ție inima, inimioara ta de scriitor, dè, care vrea să ne toarne la posteritate. Vorbește, mă, că n-am timp de pierdut cu tine!» «Nici eu», zisese el, încet și parcă scuzându-se și-și adunase de pe masă țigările și cutia cu chibrituri. «Ce, nici tu?» «Bună ziua, domnilor», spusese el și se îndreptase către ușă. Dar amândoi se repeziseră la el și-l împinseseră, aproape îl săltaseră pe capătul mesei. «Ușurel, că n-am terminat» și uscatul se străduise să zâmbească. «Luați loc, vă rog" și-i arătase scaunul. «O, dar de ce vă deranjați», făcuse el, apoi, cu alt glas: «Asta se numește sechestrare de persoane: lipsirea de libertate a unei persoane » «Ia las'te de goange!», îl întrerupsese uscatul, dar el

continuase: "În cazul în care fapta este săvârșită prin simulare de calități oficiale » «'Te-n pizda mă-ti, nu mă-nvăța tu pe mine Codul Penal!» făcuse uscățivul. «Nu te-a lipsit nimeni de nici o libertate, n-ai decât să te duci în mă-ta - după ce răspunzi la ce te-am întrebat, să fim clari!» «Dacă în schimbul eliberării se cere un » «Schimbă placa, schimbă placa, vād că știi legile pe de rost, dar nu le știi pe alea bune, adevăratele! Fiindcă legile sântem noi, băiețică! și cui nu-i place să scrie-acas' » «Asta și fac», zisese el. «Beneficiez de drept la scrisoare, nu?» și, fără să mai aștepte răspuns, se apropiase de fereastră, ciocănisese în sticlă și arătase spre afară două degete, în V. «Marș de-acolo!» strigase Achim, dar nu se apropiase. «Cui i-ai făcut semne, mă? Cui?» - uscățilă devenise și mai smochinit, cu trăsăturile și mai tăioase. «Nevesti-mi», zisese el, liniștit și se așezase pe scaun. și scosese o țigară... «Ce nevastă, care nevastă?» tresărise uscatul, apoi, lui Achim: «E-nsurat?» Achim se uita la el cu ochii holbați, neîndrăznind să spună nici da nici nu. «Iată că securitatea cea atotștiutoare » și se oprise singur și clătinase din cap. «Fii atent, că, dacă-mi faci probleme, te-te-te » și uscatul pornise spre el. «Grăbiți-vă să mă-mă-mă, înainte de a veni nevastă-mea. Știe că mă aflu aici, îndărătul celei de a doua uși» - și le arătase și lor două degete. «Te-te-te distrug, 'tu-ți dumnezeii mă-ti, praf te fac!», uscatul intrase în panică, dar nu pentru mult timp: «Afară!» și-i arătase ușa. «Deschide ușa, tovarășu», îi ordonase lui Achim. «Marș afar'!», iar el, apropiindu-se, lent, de ușă: «Acum mă dați afară, 'pare rău...» și arătase obrazul, dar degetul nu-l mai atinsese, uscatul și cu Achim îl azvârliseră în culoar și închiseseră precipitat ușa în urma lui și o încuiaseră de două ori

«Nu mă-njur cu securiștii», încheiase el, răspunzând la întrebarea-tip a Suzanei. «Știi bine: înjurăturile îi leagă pe oameni între ei »

- Ați mai venit pe la doamna, domnu'?

- Da, am mai... Ia spune, nea Mihalache; erai la poartă, alaltăieri, când au venit niște... veri de-ai mei în vizită la mama?

- Alaltăieri, domnu? Cam pe când, cam pe la ce oră?

- Pe la cinci și jumătate, șase.

- O-ho, la ora aia eram acasă, demult, că am avut două-nmormântări și, când e caz de de-ăsta, de la cimitir mă duc drept acasă

- Aha. Bine. La revedere.

- Să trăiți, domnu'.

Să trăiesc. Să tră

"Să trăiești, taică", îmi mulțumise preotul când îi ridicasem pălăria

căzută de pe colțul ferestrei Caseireci, unde o pusese. «Să trăiești, taică», repetase, după ce i-o mai ridicasem o dată și, de astă dată, i-o atârnasem într-un fel de cârlig vâruit aflat între cele două ferestre. N-am prins momentul când începuse slujba, eram atent la asistență: nu crezusem că are atâția prieteni, aici n-o văzusem stând cu nimeni de vorbă - ca la Domnești. Vreo patru bărbați, vreo zece - dacă nu mai multe - femei. Și îngrijitoarea care o îmbrăcase; Mihalache; sorașefă; nimerisem - sau mă trăsesem sau fusesem împins - lângă ușă. Ba chiar în ușa deschisă în prag. Îndărătul meu nu se mai afla nimeni. Preotul slujea frumos, cu inimă, nu înghițea silabele, nu sărea pasaje (după cât puteam să înțeleg). Iar eu mă străduiam să nu plâng. Suzana rămăsese în stradă, la poartă, cu 'Ocru, eu fusesem cel care insistase să Suzana trebuia scutită de asta. Bine, la cimitir are să fie altceva, aer, soare, dar aici, în morgă Cu ea acolo, pe masa de beton. și musca. Mă străduiam să nu plâng, fiindcă femeile, până și bărbații plângau, lăcrimau. Până și lui Mihalache, cel obișnuit, i se umezise ochiul sănătos. Sau poate că sănătos era celălalt. Vai-vai, cum se mai chinuie sufletul când se desparte de trup - și abia atunci ajunsese la mine umilința de mai la-nceput, când preotul mă întrebase: «Lumânări aveți?» și eu îl privisem tâmp și Mihalache îmi sărise în ajutor: «N-are, părințele, n-are, ți-am pus că-i băiat sărac», și preotul: «Să văd, poate am eu ceva» și scosese din servietă un snop de lumânări. Să nu uit să i le plătesc. Nici la lumânări nu mă gândisem. Acum aveam. Aveam cu toții. Și ea avea, două, de-o parte și de alta a capului, lipite de beton, a treia pâlپând strâmb rezemată de (nu introdusă între) mâinile ei de piept. și mai avea o muscă. Una grasă și verde.

- Domnu, domnu! E roșu, domnule! Pe ceața asta-i foarte periculos de traversat, uite, eu...

- Aveți dreptate, vă mulțumesc.

- Cum să n-am că, pe ceața asta, nici pe verde nu ești în siguranță, uite, eu, anul trecut, tot pe-o ceață de asta și era verde, domnule și norocul meu a fost că mi-am agățat umbrela în coșul de hârtii, că mă omora bezmeticul, domnule! Pe un prieten de-al meu, Dumnezeu să-l ierte

"Dumnezeu s-o ierte" spusese preotul, înainte de a urca înapoi, în cabina autodricului, «Mă bucur că v-am cunoscut, mi-ar face plăcere să mă vizitați» «Cu plăcere, părinte și vă mulțumesc pentru tot» - și eram hotărât ca chiar a doua zi să-l caut și să aflu ce e cu acel Vai-vai «Dați-le câte ceva băieților, să o înhumeze mai iute, că-i cald», mai

zisese prin geamul coborât al autodricului. Și eu am încuviințat din cap și i-am mulțumit din nou - mă gândeam la vin. Nici vin nu avusesem, Mihalache intervenise la timp și de data asta, iar preotul: «Să văd, poate am eu ceva» și scolese din servietă un șip de vreo jumătate de litru. În sticlă, vinul era gălbui, așa se vedea: gălbui, dar pânza stropită se pătase cu vinețiu. Pânza care acoperea douătreimile neocupate.

Acolo, în pălămidă

Albă, cu pete vinete.

PATRU

B.

- Tot în bucătărie-i mai răcoare. Aici e ca-n etuvă, ca-n bou-vagoanele de ne-a dus din Banat în Bărăgan, în '51. Nu te-ntreb dacă-ai mâncat, pe căldura asta numai dracu mănâncă, dar o salată nu strică

- Mulțumesc, de la salată vin.

- Cum vrei. Dar nu mi-ai spus: cum ai dat de mine?

- Nu mai ții minte când ne-am întâlnit nas în nas, în fața blocului vostru? Alături stă un prieten.

- Da, da, da. Când m-ai văzut cu Puiu. De ce nu m-ai căutat atunci? Nu chiar în clipa aia, că era Puiu, zic de perioadă

- Nu știi. Așa. Când te-am văzut cu polițaiul...

- Păi, da, că nu vă prea iubeați voi. Mai ales el, încă de pe când habar n-avea că o să-mi fie bărbat, cu acte. Acu ai nimerit, și-a luat concediu, s-a dus la ai lui, la Limanu, cu fetița - e-ntr-a șaptea, mă, ce spui tu? I-a dat țâțele, să vezi și să nu crezi! La vârsta ei, heheeee, eu aveam un an vechime pe post de deoistă, ba chiar mă liberam - ce spui tu de problema asta?

- Dacă e ceva de spus, spun că nu e fata mea.

- Ceee? Cum să fie-a ta? Dacă-i a mea?

- Una n-o exclude pe cealaltă Dar, după toate calculele, nu eu sunt autorul. Fata s-a născut la un an și ceva după ce m-ai lăsat.

- Te-am lăsat! Eu pe tine! De unde-ai scos tu că... Că nu ești autor?

- Nu i-ai spus tu lui Zeno Duca? Că ai copil cu mine?

- Ăsta cine-o mai fi, Duca?

- Scriitorul cu care, astă iarnă, la cabană...

- Aoleo, săracu'! Am auzit că i-a tăiat picioarele.

- Numai degetele.

- Săracu'! Nu era om rău, da' bea în neștire și numai votcă. Era lulea după o artistă, Alice, aia a murit, biata. Ea și încă alți cinci s-au apucat să coboare la gară - și era un visoooool... Toți au degerat!

- În afară de Duca, știi.

- Uite, să nu mă mai ridic de-aici, de n-am avut o presimțire, că Puiu m-a și certat că mă bag în sufletul oamenilor, Nu coborîți, că-i de rău, le ziceam, mai ales artistei, Nu te duce, doamnă dragă, că nu mai ajungi.

Ți-ai găsit să asculte. Când omu-și caută moartea cu lumânarea... Și lui Duca i-am zis, credeam că am credit la el, se cam ținea după mine, îi zic, așa, să nu audă nimeni, mai ales Puiu, zic, Uite, domnu', dacă rămâi, la noapte, când se mai liniștește cabana, stăm de vorbă un pic, zic, jur pe ce vrei că vin la dumneata în cameră, numai nu pleca.

- Totdeauna ai fost săritoare.

- Vorbești cu păcat. Să știi că mă țineam de cuvânt, dacă rămânea. Și să știi că m-aș fi dus la toți în cameră, numai să fi rămas. Că am simțit, asta mi-i crucea! Și s-a-implinit...

- Cu excepția lui Duca. Lui i-ai spus că ai făcut-o pe Alunița cu mine.

- Ceee? A, Duca. Așa i-am spus? I-oi fi spus, ce nu spune omul, la cabană? Și-așa: ai venit exprè, să-mi explici că Alunița nu-i de la tine. Bine, nu-i de la tine, de la ăla, nu, nici de la ăla - de la cine mă-sa-i, că n-oi fi-nfăptuit-o cu Duhul Sfânt!

- Tu trebuie să știi.

- Sigur că știu. Dar nu-ți spun. Fiindcă, ce contează? Voi, bărbații, sânteți niște tâmpiți, niște fraieri - scuză-mă, dar ăsta-i adevărul. De căcăcioși, să nu mai vorbim! Ce, dacă o femeie zice și ea că are copilul de la cutare, chiar și-a pus în cap să-l agațe pe cutare-ăla? Vai de voi!

- Atunci? Care ar fi motivul?

- Motivul? Habar n-am. O fi unul, dar nu m-am informat. Poate că motivu-ăla ar fi, așa, că femeia respectivă a dorit, a avut ea dorința asta, să aibă un copil de la ăl de zice, acum, că ar fi ta-su - așa ceva.

- Te asigur că nu te-am căutat numai ca să te trag la răspundere pentru ceea ce ai lansat.

- Lansat! Nici nu mai țin minte dac-am zis, ori n-am zis. Și dacă m-ai trage? La răspundere?

- Altceva am vrut să spun: că, de când m-am întors, am aflat că două femei pretind că aș fi tatăl, adevăratul tată al copi'...

- Te pui cu femeile? - de unde te-ai întors?

- De unde m-am dus! Tu ești una. A doua - ar să vezi, coincidență: amândoi copiii ar fi fost făptuiți, vorba ta, în deò, la Lătești.

- Te pomenești că Lolita! Cum era ea, puioasă..

- A, nu! Lolita n-a știut niciodată cu cine i-a...făptuit, nici nu și-a bătut capul să afle. Dealtfel, nici nu și-i crește ea, o fi și uitat că are copii.

- Atunci o "rândunică". O rudă de-a deoiștilor - să fie Regina?

- Re... Cine-i Regina?

- Ia nu te mai prefă! Fata lui dom' profesòr, aia de semăna cu mine!

- Aia de semăna cu tine... Da, parcă. Parcă...

- Ce, parcă, nu ne confunda lumea? 'Ntr-o seară mă întâlnesc cu Prințul, și numai ce se-ndoaie din buric și-și scoate pălăria de n-o avea: Săru' mâinile doamnă Braga-Popp, ați ieșit să luați aer? - după aia zice ceva pe franțuzește, dă să-mi pupe mâna - eu: Nu-ți mai consuma pupa-tumâinii pe mine, Săndele, că nu-s doamna Bragapop - și-abia atunci își dă el seama: Aoleo, Damiano, tu ești, aș fi jurat că e doamna Braga-Popp, ca să vezi, domnule!, face Prințul, parc-ați fi gemene, uite, alaltăseară s-a întâmplat chestia inversă: eram la Profesòr, beam o cafea - era și doamna Olimpia de față și numai ce trece pe uliță nea Gică Brandenburg; salută, trece mai departe și-odată se-ntoarce și-ncepe să strige peste gard: Fă Damiano, ce dracu, tu te maimuțărești în țeale de cucoană și servești cafea veritabilă cu profesòrii și cu prinții pe su' salcâm și copilu-ăla urlă de să-și dea duhu, du-te, fă, de-i dă țâță, fă! - am râââs, zice Prințul, a râs și doamna Olimpia... Ce-ai rămas așa?

- Am rămas - cum am rămas? Parcă-parcă. Deci, totul se explică - ia spune, Damiană-Titiană-Bănățană: tu ai chiloți negri?

- Ceee? Cum, dacă am chiloți negri? N-am deloc! Uite: Priviți stema Republicii - ca într-o poezie de-a recitat-o Alunița, printr-a-doua.

- Lassă! Orb să fii și tot îți dai seama că n-ai nimic pe dedesubt. Dar în dulap, sau unde-ți păstrezi tu lenjeria și celelalte?

- N-am. Negri n-am purtat în viața mea - da' ce nevoie ai tu de chiloți negri? Regina obijnuia din ăștia?

- Lassă!

- Clar: Regina și-o ambala numa-n negru - asta te excita la ea?

- Lassă!

- Bine, las, dar îți spun ceva: alea de poartă chiloți negri, mai ales vara, înseamnă că are mare rezistență la căldură. Eu nici alte culori închise nu suport.

- Mie-mi spui? Tu nu suportai nici o culoare...

- Vezi ce măgar ești? Vrei să-mi aduci aminte că atunci când, în fine, când am venit la tine, n-aveam de loc? Și doar știi c-aveam, numai că-i împrumutasem Janei, că avea întâlnire...

- Bine, să trecem la altceva, n-am vrut să...

- N-ai vrut... Atunci, în seara aia n-aveam, e drept, că nu știam că o să mă caute careva pe la subsol.

- Nu-i nevoie să repeți! Am vrut să spun că tu nu suportai robia,

nu-i așa, constrângerea acestui intim articol de dezbrăcăminte.

- Păi, da, că adică să-mi vină mai ușor...

- Nu asta am vrut să spun. Iar dacă ai rămas tot atât de bănuitoare, suspicioasă, dacă tot nu te-ai dezbrăcat de, știi tu, frica și în același timp de voluptatea de a auzi că ți se spune, că ți se reproșează că... Uite ce e: am vrut să spun: La Lătești, vara, în casă...

- Păi de ce nu spui, de ce-o amețеști? Da, așa e. Tu mă cunoști și-n cadru restrâns, cum s-ar zice. Și dacă tu mă cunoști, dacă te cunosc și eu, ce-ar fi să ne punem și-aici în costumul de lapuțagoală?

- Ești într-o ureche!

- Așa-s eu: numa-n una - tu nu vezi ce căldură-i la noi? De pe la ora zece tre' să dau cojoacele jos. Hai, dezechiparea, cu ocazia asta ți se zvântă și țealele, uite: cămașa poți s-o storci... Nu vrei să ți-o spāl? În cinci minute e uscată..

- Nu, lasss' - și dacă vine bărbatu-tău?

- Ți-am spus că-i la țară, cu Alunița...

- Dar celălalt? Cel de suflet?

- Nu mai am de-suflet - oi fi pierdut sufletul, ce zici: o fi căzînd și el, de neîntrebuințare?

- La unii, da, nu la tine - n-ai și tu un amant?

- N-am, domle, n-am - treaba ta, n-ai decât să te coci, eu fac un duș - auzi? Ai uitat cum ne dușuluiam la Lătești? Cum ne făceam unul pe altul, din apă? Doamne, ce bine era acolo, chiar dacă...

- N-am uitat - ești sigură că nu-ți sună nimeni la ușă în următoarea jumătate de oră?

- Dom'le, sigură nu-s de nimica, da-ncercarea moarte n-are. Pentru sunat la ușă-i cam devreme, nici șase nu-i.

- Nu-i încă? Nu-i. Nici șase nu e

nu e șase, nu e. șase. și ce făceam

eu la ora ceea, șase? La ora-șase? La acea șase-oră? Nu, nu dormeam, nu mai dormeam, eram treaz, mă trezisem încă de pe la cinci fără două sau fără trei minute, bucurîndu-mă că nu pierdusem buletinul de știri de cinci - dar la șase? La șase? A, la șase: ce altceva, dacă nu programul politic de la Europa - cel de la ora șase - șase? șase. La șase, deci. La șase, după ce vizitatorii pleacă, surorile nu se mai simt obligate să se arate amabile și săritoare și mămoase: după șase revin la ele, redevin ceea ce sînt: femei necăjite, femei înăcrite, femei preasătule de mizeria și de puturoșenia și de beția și de neputința bărbatului și de agresivitatea copiilor, ca

să mai poată fi și surori-de-caritate, cum li se spunea altă dată

ei da: altă dată surorile erau călugărițe, nu aveau copii de hrănit, nici bărbat de șters la gură, de borâtură, nu se regulau, pe fugă, cu doctorii, cu infirmierii, altă dată erau măritate cu Iisus, nu cu Gicu ori cu Nelu

ora șase, ora șase, Ora șase a sosit, Omu-Negru n-a venit. Ba, Omu-Negru a venit - la șase - eu nu venisem (până la șase)

nu fusesem nici data trecută, joi. Nu fusesem nici marți. Nici duminica trecută Ba, în acea trecută, duminică, fusesem

devreme de tot, la douăsprezece și ceva, ca să nu pierd meciul la televizor. Și Mihalache, pentru prima oară nu mă lăsase să intru, în afara programului: «S-a făcu' foarte stric', domnu', nu mai e voie decât confor' program'-lui. Mai plimbați-vă un pic, pân' la două». «La două», mă uimisem - la două intră, iese la două și jumătate, chiar trei fără un sfert, alte trei sferturi de oră cu drumul de întoarcere... «Ce dracu' să fac pân-la două, nea Mihalache? Hai, lasă-mă, doar ne cunoaștem de-atâția ani». «Zău că nu pot, domnu', s-a făcu' foarte stric', zău, domnu', confor' la program! Cu-ncepere de azi» Nu era prima oară când programul, cu începere de azi, devenea, brusc, stric' și confor'. «Nea Mihalache, ia apropie-te» - și, printre drugii porții i-am întins o hârtie de zece. «Numai un minut, pe ceas: urc, dau astea și cobor. Să mă vadă, atât...» «Știu, domnu', cunosc situația dânșii, da' nu pot, zău, domnu', e și directoru' acilea, a zis că mă dă afar', dacă mai...» - nu s-a atins de bani. Ba chiar s-a întors în pragul cabinei. Dacă poarta ar fi fost descuiată, aș fi prins un moment de neatenție a lui Mihalache și m-aș fi strecurat. Până să mă, eventual, dea afară (ceea ce nu se întâmplase niciodată), aș fi avut timp să-i dau jumătatea de pachet de brânză de vaci și păhăruțul cu câteva boabe de zmeură și cinci vișine. Mai mult să mă vadă. Mai mult de-gust, zmeura și vișinele - și de-culoare. Mai mult să aibă prilejul să-mi reproșeze, cu dragoste, că am venit: «Nu trebuia, dragu-mamii»; că i-am adus ceea ce-i adusesem: «Nu trebuia, dragu-mamii». Iar la întrebarea mea: «Ce să-ți mai aduc data viitoare?», ea:

Un chic di moarti

dar poarta era încuiată cu adevărat, cu lanț și lacăt și chiar dacă Mihalache s-ar fi îndepărtat încolo, ori s-ar fi prefăcut că nu vede, tot n-aș fi putut pătrunde - pe unde? și iară: ce să fac până la două, adică un ceas și încă aproape jumătate? Ce să fac, atât amar de timp, prin fața spitalului, duminica? și pe o căldură ca asta? Numai din

pricina meciului de la televizor mă grăbisem - și uite la ce mă dusesese graba! Mihalache a venit iar la poartă: «Dacă vă grăbiți, cu meciul', - i duc io ce i-ați adus, doar i-am mai dus», «Voiam să mă și vadă, știi dumneata ce înseamnă să mă vadă », «Știi, domnu', cunosc situația dâșșii, da' » - și a ridicat din umeri, a neputință. A dat să se îndepărteze. S-a îndepărtat. Era departe - când am strigat în urma lui: «Nea Mihalache!». Prima oară n-a auzit. Nici a doua. La a treia strigare s-a oprit, s-a răsucit și mi s-a uitat cu ochiul de sticlă drept în furca pieptului, acolo unde șade rușinea; sau nerușinea. A dat să pornească iar, încolo, dar am strigat iar: «Bine, du-i »

și am vârât punga printre drugii porții, o dată cu banii. «Așteptați să v-aduc sacoșă-napoi, domnu?», m-a întrebat, silindu-mă să mă întorc, eu - pornisem spre meci. Da. Da. Da-da, «Sigur, sigur, voiam numai să-mi dezmoțesc » - deși nu eram deloc obligat să-i dau explicații lui Mihalache, nu eram obligat să explic nimănui, nimic. Portarul s-a întors în curând și mi-a înapoiat punga de plastic, împăturită cu îngrijire. Am vrut să-i spun - deși nu eram obligat - că, totuși, am să rămân până la două, ca să intru, să mă vadă - însă am pus întrebarea pe care nu o rostisem niciodată, nu o pusesem nimănui:

Mai trăiește?

întrebarea ieșise piezișă, la adresa lui, portarului - iar Mihalache, jignit de moarte: «Trăiește, de ce să nu trăiască?»- chiar așa: de ce?, apoi numaidecât, cu două tonuri mai jos: «Numai că să știți, domnu', nu prea mai poate dânsa să se servească singură, da-i fetili acoloa, o mai ajută ele să » și Mihalache a continuat, cu privirea în altă parte: «A zis dânsa că s-aveți grijă de 'mnea-voastră, cu căldurile astea, că-i periculoase, să nu beți apă rece, cân' s'teți 'călzit, domnu'. Că așa-i mamele, domnu'...» «Bine-bine, mulțumesc», am zis cu grabă, dornic să mă îndepărtez cât mai neîntârziat de poarta aceea și de clădirea aceea și de strada aceea și de tot. Am urcat în primul tramvai - care nu era bun, a trebuit să-l schimb - grăbind spre meci. Și pentru că, în tramvai, aproape toți călătorii vorbeau despre acel meci, dintr-o dată nu mi-a mai păsat de el. Dar nici n-am coborât, ca să aștept, omorînd timpul, până la două, să mă întorc, să intru, să mă vadă, m-am lăsat dus de tramvaiul care o lua în altă parte a orașului, nu chiar opusa Drumului Taberii - în ultimii ani tramvaiul însemna pentru mine doar drumurile spre spital, drumurile de la spital, la ducere, întrebarea: «Dar dacă, între data trecută și azi », la întoarcere: «Dar dacă, între azi și

data viitoare »

O mai apuc? sau, cum zice ea:

Te mai apuc, dragul-mamii?

și nu cu spaimă și nu cu îngrijorare și nu cu speranță, mai degrabă toate la un loc: ce știți voi, doamnelor, ce-i aceea să ? Ce-i aceea să poți totuși, dar să prezinzi că nu poți și, în cele din urmă, să chiar crezi că nu poți - și să nu poți, cu-adevărat

"De ce n-ai luat-o la voi?", îl întrebuse o dată Doina (care se lăsase părăsită de bărbat, ca să-și poată îngriji mama, acasă), «N-a fost Suzana de acord?», «Cum poți să spui una ca asta!», protestase el, cu convingere, «din contra!», «Dacă-i din contra, de ce n-ați luat-o la voi, săracuța?», "Ți-am mai explicat de ce», răspunsese el cu lehamite, cu toate că nu-i explicase Doinei nimic, niciodată, ce să explice: că nu Suzana

în momentul în care o internase la Domnești, stătea în doi-pe-sub-doiul din podul lui Sterescu, apoi, după căsătorie... «Dacă vrei, o luăm la noi!», zisese Suzana, «Ar sta în camera mică, noi în cea mare», dar el zisese: «Nu. Nu se poate. Fiindcă nu se poate»

Dar s-o lași la azil se poate?, ar fi putut întreba oricine, în afară de Suzana

ce știți voi, doamnelor, ce-i aceea să-ți ai mama la azil

- Nu ești în apele tale, ce-i cu tine?

- Probabil căldura.

- Dacă nu te-aș cunoaște... Și dacă n-aș cunoaște și leacul - ce zici: mai are efect?

- Totdeauna are efect leacul tău. Ai zice că de asta ai venit tu pe pământ: ca leac... ți-am mai spus: semeni cu mama - când era ea tânără și frumoasă și sănătoasă

- Bine, dar taci, Taci, cu mama, taci cu mama...

- Bine, tac cu mama

PATRU

C.

- Oooo! Uithe-! Seeervus, the sāruth! răcnește Erwin Scheidler și pornește în întâmpinarea lui, cu brațele desfăcute, cu ochelarii căși, asudat. Seeervus, mhăăă.. - dar nu ajunge până la el, se clatină și se răstoarnă peste Viziru

care s-a plantat ca de obicei în mijlocul încăperii ca de obicei picior peste picior ca de obicei el vorbește el s-ascultă

- Salut, Erwin, salut. Bună seara, tuturor. Când ai picat?

- Oooo! - în sfârșit, Erwin a ajuns la el: îl îmbrățișează, îl sărută pe gură și-i vâără, dureros, cornul ochelarilor în ochi. De două zile am venit dar nu te-am... Îți spun io... - și, numaidecât, în șoaptă sonoră: Am venit să-mi iau chopil și... și mama lui! - și Erwin se înveselește și iar îl îmbrățișează și îl sărută din nou.

- Mă bucur că ai reușit - înseamnă că ai căpătat cetățenia germană.

- Căpătat, tot! Îți spun io... Uite, mă Vițire, întreabă pe el a fost în Occidenthul, el știe ce phorchăria drachului! Erwin caută ceva în jur, nu găsește, se izbește de unul, pe altul îl calcă, peste al treilea e gata să se răstoarne (același Viziru), pe al patrulea îl îmbrățișează și-l întreabă: Unde-i pahar? careva îi întinde un pahar gol (din nou Viziru), Erwin îl ia, dar constatând că e gol, vrea să i-l arunce în cap: Baț' joc de mine! Tu și voi credeț' că în Occidentul umblă chovrigii cu... Chovrigii cu astha...

- Căinii, Erwin, căinii! îl ajută Persu, chicotind.

se putea altfel? se putea să nu apară persu cu alt exemplar? frumoasă blondă se putea să nu fie blondă? se putea să nu fie cu juma de metru mai înaltă decât persu?

- Căinii, covrigii - Scheisse! - Erwin tot nu și-a găsit paharul. Chăchat, cum ziceț' voi!

- Ai cam uitat limba română, sasule!, zice Viziru, balansându-se, proptit exact în mijlocul camerei. Nu mai ai nevoie de ea?

- La ce?, chirăie Persu, cu mâna pe coapsa lungă a blondei.

- La dat cu ea! explică Viziru. Ce, tu crezi că ăștia i-au dat copilul și nevasta pe daiboj? A tras el ceva limbi pe-acolo, la adresa... - Sasule, cum se zice pe nemțește la a trage limbi?

- Lhasă-mă-n pace! se apără Erwin. Ce vrei de la mine? Io...

- Tu, tu, sasule! Te-ai dat cu moda, 'tu-i ceara mă-si, faci pe marxistul acolo, la capitaliști, ai?

- Neo! țipă Persu, săltând, dar fără să lase priza. Neomarxist!

- Neocăcat! face Viziru. Ia zi, sasule, să audă și sala, cum te-ai metamorfozat tu din sas hitlerist, în România, în marxist, în Germania?

- Lha-să-mă, domnule-n pace! Io sunt un... bur... Un cethățean fără țara lui!

- 'Tu-i țara lui, râde Viziru.

- Erwin-fără-de-țară! chicotește Persu.

- Cum, fără de țară? revine Viziru. Pașaport de cetățean german și of balcanodac!

- Asta! aprobă Erwin. Io sunt un călare pe granița, uite, să spună el!

- îl caută cu gatul, dar în altă parte.

- Așează-te aici, tăticu, în rându-ntâi, să te distrezi nițel, că nouă ni s-a aplecat. Și ia mai lăsați-l în pace!, strigă spre grupul lui Viziru.

- Să spună! insistă Erwin. Dacă nu-i mare porchria în Occi...

- Las' că ne-a spus, ne-a spus!, chiuie Persu cu mâna pe blondă

- Dacă-i porcărie, ce mă-ta-n cur stai acolo?, zice Viziru. Rămâi aici, în rai, fă aici pe marxistul, dacă-ți dă mâna.

- Mhă Vițire, tu să thaci! Thu...

- Cine-i prost să tacă, cine-i prost să tacă! piuie Persu.

nu-i rea deloc blonda dracu știe cum le culege persu ăsta. toate blonde toate mai înalte decât el. nu numai decât el

- M-o pus dracu să mă duc, asară, la Madam Candrea cu săsălău' ăsta, îi șoptește Pinte, cu gura strâmbată conspirativ. După ce-am plecat, s-or ținut de noi ca scaiu! Nu s-or lăsat nici morți! - și Pinte își pungește gura și-și rostogolește fioros ochii, ca să arate cât de nicimorți nu se lăsaseră băieții. Și prostu-ăsta s-o supărat că nu-i fac conversație. Cu ăia după noi!

- Daaa? face el.

- Uithe, laș! strigă Scheidler, arătându-i-l pe Pinte. S-a speriat de niște... știi thu... Băieții... M-a lăsat singurul, la trei noaptea, în Balta-Alba, i-a fost frica să dischute cu mine! Laș! Laș!

- Du-te, mă dracului, că ești prost ca noaptea! - Pinte îl fulgeră cu privirea lui neagră și să nu mă faci pe mine laș, auzât-ai?

- Că, de te leji de-Ardealu' nost, minteni bag brișca-n tine!, râde Viziru, balansându-se amenințător.

- Tu vezi-ți de-Oltenia ta!, se mută Pinte cu privirea și cu

amenințarea. Adu-ți aminte că noi, ardelenii, v-am învățat carte și v-am luminat!

- O-ho! face Zeno, amuzat, dar foarte obosit. O luăm de la origini...

- Ți-a zis-o, loază! chirăie Persu, adresându-se lui Viziru.

- Da, mă, da! face Viziru, iritat, voi ne-ați descălecat! Dar cum ne-ați încălecat! și ne dezvățați de carte! Voi: Groza, Beniuc, Dumitru Mircea, Andrițoiu, Ghișe, Dodubălan, Stroia, Brad...

- Dumitru Popescu, râde Pinte. Țsta tot ardeleanu-i?

- Judecând după tâmpenie..., râde Viziru.

- Tâmpit ești tu! îi aruncă Pinte.

- Uithe la ei, scriithorii!, clatină Scheidler din cap. Scheisse! De cine-am avut dhor, acolo!...

- Daaa... face el. Ia spune, Erwin, acum cât sunt ocupați: când ne vedem?

- No, ja! Am vrut azi, dar nu s-a putut... Măine? La cinci?

- La cinci, e bine. Să vii cu un taxi, altfel nu ajungi nici la nouă. Acum scuză-mă un moment, mă cheamă stăpâna casei...

Din ușa bucătăriei Dina îi făcea semn să se apropie. În trecere, o descoperă pe Mada: într-un ungher, așezată pe podea, cu paharul alături - ostentativ în afara grupului. O salută. Ea îl apucă de mână și îl obligă să se așeze, ca să-i poată șopti:

- Tu l-ai trimis pe hitleristul ăsta, aici? Felicitări.

- De două ori inexact: nu eu l-am trimis, nu e hitlerist. Din contra!

- Aiurea! Mie-mi spui?

- Da: dumneavoastră..

O salută, se ridică, pătrunde în bucătărie. Dina supraveghează cafeaua care înfloreste în ibric; îi întinde mâna, fără să-l privească:

- Dacă nu te chemam, nu-ți dădea prin cap să-mi spui bunăziua. Oricum, ai fost drăguț că l-ai pus pe Zeno în legătură cu Scheidler.

- Pardon? Nici n-am știut, până adineauri, că a venit în țară.

- N-ai înțeles ce-am vrut să spun! Oricum, tu i-ai vorbit de Zeno, acolo. După aceea i-ai scris că Zeno... Crezi că o să accepte să-l traducă? Oricum, dacă tu l-ai urnit pe Zeno și l-ai împins la scris, fă treaba până la capăt, insistă pe lângă Scheidler să-l traducă. Am bătut pe curat vreo cincizeci de pagini, până poimăine, când pleacă, bat toată cartea.

- O clipă: vreți să spuneți că o să-i dați manuscrisul lui Erwin?

- N-ai înțeles ce-am vrut să spun: chiar el s-a oferit.

- S-o fi oferit, dar priviți-l: plutește, l-a năucit țărișoara, e buimac...

- Îl privește! S-a oferit să ia manuscrisul!

- Doamnă! Îmi permiteți să, nu să vă dau sfaturi, ci să vă rog ceva? Ei bine, vă rog să nu trimiteți manuscrisul prin Erwin: or să-l perchiziționeze la sânge. Sunt convins că s-a oferit, e un sas sentimental și cu adevărat bun, un om minunat, cred că o să-l și traducă pe domnul Duca. Dar, vă rog: nu-i dați manuscrisul să-l scoată: or să i-l confişte...

- Dacă n-o să-l predea el, de bunăvoie, să zicem ca plată pentru copil și nevastă-sa - Mada e rezemată de canat, cu paharul în mână.

- Tu ce te bagi, dragă? - pomeții Dinei s-au înălbit. Nici nu știi despre ce e vorba și... Îi judeci pe oameni după tine?

- Cafeaua! strigă el și ia ibricul de pe foc. Despre predatul de bunăvoie, e bine să se știe: Erwin Scheidler nu e Colea Stăncescu... și zâmbește spre Mada. Chiar de-au fost prieteni și s-au tradus reciproc.

- Jigodia de Colea! zice Dina, tremurînd.

- L-am întrebat, zice Mada, repede. A spus că nu-i adevărat. A spus că l-a dat, acolo, la Regensburg, dar nu mai ține minte cui.

- Și dacă ar ține minte?, zâmbește el, dulce. Exact acel manuscris al meu - pe care domnul Colea l-a dat (cuiva, acolo, la Regensburg) - a ajuns în mâna băieților. Mi l-au arătat, în timpul unui fel de anchetă.

- Licheaua! Libidinosul! Nu e numai crai bătrân și libidinos, e și colaborator al securității!

- Ai probe, dragă?, o somează Mada pe Dina. Ai probe?

- Uite ce e, dra-gă - Dina e amenințător de calmă - să nu-mi ceri, mie, probe. N-am ajuns încă până acolo, să-mi ceri, tu, mie... Eu îl cred pe el, fără probe - Scheidler știe de isprava lui Colea - libidinosul!

- Libidinos? întreabă Mada, încet, cu mult fum. Omul e dator să încerce. Sau ești supărată pe el că n-a încercat cu tine...

- Poate cu tine! țipă Dina. Eu l-am pleznit peste mutra aia, de...

- Așa-s marii poeți, zice el, postat strategic între ele. Li se cuvine totul, nu datorează nimănui nimic.

Mada a dispărut din bucătărie. Dina toarnă cafeaua în cești, mâna îi tremură, varsă pe de lături.

- Dați-mi voie... și îi ia ibricul din mână. Să revenim: vă rog - nu vă sfătuiesc, ci vă rog - nu-i dați lui Scheidler manuscrisul.

- Cum, dragă, după ce m-am chinuit și i-am bătut în goana-mare peste cincizeci de pagini...?

- Paginile bătute nu sunt piedute. Și n-or să fie pierdute, dacă o să vă gândiți la altă metodă. Vă promit că încerc să aranjez eu, prin canalele

mele. E sigur că, la ieșirea din țară, o să fie percheziționat. Domnului Duca, autorului, ce-o să-i facă? Eventual or să-l mustre, acolo, la Cécé...

- N-au decât să-l dea și afară, aș face chef în ziua aceea...

- Perfect. Dar Scheidler? El are ce pierde: dacă, din cauza asta, îi opresc nevasta și copilul? Dacă îl rețin și pe el? - nu uitați că a rămas în Germania, dacă nu mă înșel, a cerut azil politic.

- Dar a obținut cetățenia germană, nu-i mai pot face nimic.

- Credeți, doamnă? Vă rog - nu vă sfătuiesc - să nu credeți asta.

- Dacă-i așa, nici interviul nu poate...

- Pardon? Nu cumva i-a luat interviu domnului Duca?

- Ba da. Unul numai lui, altul împreună cu Viziru, Persu, Cezar...

Ionică a zis că el nu se bagă, îl știi pe Ionică, iar Pinteia... Cu Pinteia mai să se ia la bătaie, nu știu ce au ei de împărțit.

- Dacă nu poate lua manuscrise, nu poate lua nici benzi de magnetofon - vorbesc eu cu Erwin. Să le lase aici, o să i le trimitem noi cumva.

- Ba nu. Vorbește întâi cu Zeno. Sau lasă, vorbesc eu. După aceea, poți vorbi tu cu Erwin - de acord?

Iese în urma Dinei și a tăvii cu cafele.

Ionică Țic, după obicei, își face de lucru pe la pic-up. După obicei, Viziru e plantat în mijlocul încăperii, se balansează pe scaun, vorbește tare, bate în genunchi cu pumnul în care ține paharul - gol. După obicei, Persu chicotește în contratimp, cu mâna pe coama piciorului ultimei blonde. Pinteia, întunecat. Mada: ostentativ, la o parte. Erwin vorbește la telefon, în nemțește, cu cineva. Zeno pare foarte obosit și excitat. El se așază lângă Mada. Îl aștepta - se dă la o parte, ba chiar îi întinde mâna.

- Și ideea - strălucită! - cu interviurile îți aparține?

- Ca, de altfel, toate ideile strălucite, râde el.

- Atunci, poate-mi dai și mie una - dar strălucită: cu cine să mă culc în seara asta?

- Strălucită? Cu mine!

- Repet: cu cine să mă culc, nu cu cine să dorm.

- Pierdeți din vedere că, alături de un poluator ca mine, cenzura nu poate, nu are voie să doarmă.

- N-o fi avînd voie, dar proza poluantă a poluatorului e teribil de somniferă - că veni vorba: ce mai scrii?

- Că veni vorba: memorii. Ca să reluăm vorba: ce-ați zice de Persu? Mic, mic, dar cunoașteți zicala ungurească - cea bistoșă..

- La un ungur mă gândisem, dar, cel puțin acum, e inabordabil. Ia

încearcă să te uiți discret la Zeno, îi șoptește Mada. Nu-i nevoie să-i poți citi nevesti-si pe buze: te toarnă...

- Că stau alături de dumneavoastră? Că v-am pus mâna pe...?

- Măcar de-ar fi așa... Îi explică lui Zeno că ești gelos și că numai din gelozie te opui trimiterii, prin Scheidler, a manuscrisului. Acum îi spune că vrei să rămâi singurul care a trimis, clandestin, manuscrite, în străinătate și a publicat. Zice că vrei să-l sperii cu percheziția de la vamă.

- Cine știe ce vorbesc, zice el.

- Exact ce-ți spun eu. Ești în curs de a-ți pierde un prieten: pe Zeno.

- Exagerați. Nu sunt prieten cu Zeno Duca și nu despre mine se vorbește. Și, admitând că e așa, priviți-l pe Zeno: nu e de acord.

- Ești foarte tânăr, ca să nu spun altfel. Așa facem cu toții, în primul moment: nu acceptăm. Dar după ce sămânța a fost aruncată..

- Vorbiți de propunerea pe care v-am propus-o și pe care n-ați acceptat-o în primul moment?

- Ții cu tot dinadinsul să mă dormi în seara asta?

- Nu cu tot dinadinsul, dar mărturisesc, grozav mă tentează să reglez și eu, măcar o dată, cenzura - să mă scuze doamnele...

- Doamnele te scuză, iar cenzura nu zice ba.

nu zice ba. dar sămânța a fost aruncată are dreptate cenzura: dina i-a spus lui bărbatu-său că mă opun trimiterii. din gelozie. ca să rămân singurul. ca și cum exact pentru a nu rămâne singurul am m-am întors și am încerc

Erwin - cu o ceașcă - se apropie.

- Dacă-ți închipui că are cafea în ceșca de cafea..., zice Mada.

- Ce-ce-ce spune Frau Zensur? întreabă Erwin. Că sunth nazi?

- Asta a spus-o mai demult, dar am convins-o de contrariul. Am impresia că ești mort de oboseală, zice el.

- Astha! aprobă Erwin. Morth! și bea din ceașcă, apoi din pahar.

- Așa beau revanșarzii whisky-ul? întreabă Mada. Cu rom?

- Ce-ce rhom? Chafea! râde Erwin și se lasă și el jos și-și reazămă tâmpla de genunchiul lui. Ioooi, parcă așa, ein Traum, parcă nu adevărul! El știe! El mă înțelege, cu el poth discutha, noi am... El a găzduit la mine, la Fürstenfeldbruck, am făcut dialogul, l-am publicath...

- Știu, am citit, am citit, zice Mada.

- No, chum găsiț'? Este de pe phoziții absoluth marxiste! Io sunth absoluth marxisth! -ășthia râde dhe mine cha proști! - arată peste umăr. Mhăăă! - și îl mângâie pe obraz - tu eșth' singhurh al meu priethen!

Singhur priethen lucid - am zis chorect?

- Corect, dar inexact: nu sunt lucid.

- Ba da! Lucid! Tu, acolo, nu ai fosth, așa... orbit de soțietet de conzum, de... Te-ai înthors și nu ești... nu the lași, așa, strâns de gâtul de ăștia! - și iar arată peste umăr.

- Care, ăștia? întreabă Mada.

- ăștia! face Erwin un gest de lehamite. Cholegi! Scriithori! Scheisse, cholegi!

- Fii atent, dom' Erwin, că iar te dai la noi!, îi aruncă Viziru.

- Atent! Scheisse! Nișthe lhaș'!

- Erwin! Erwin! chirăie Persu. Fii atent, domne! - dar nu mai continuă, își lipește buzele de umărul blondei nemișcate.

- Săsălău'-ăsta nu se lasă pân' nu mîncă bătaie! se aude glasul lui Pinte. Pe tine, mă, numa' cu paru' te poate face omu' să...

- Face, Scheisse! Mă Pinte, tu, de dimineaț' tot vrei să mă bath'. No, bathe-mă! Uithe, io sunth un om slabh, io nu am thalentul la astha... la dat cu paru'...

- Nu, doamne ferește, tu ai talent la dat cu limba! râde Viziru.

- Uithe! Discuțhia de scriithor' - Scheisse! Tu, mă Vițire...

- Viziru, domle, nu Vițiru, te rog să pronunți corect numele unui poet! Numele poezilor se pronunță, în toate limbile, ca în limba lor! Clar!

- Clarh, Scheisse! Așteapthă shă fii țelebru...

- Fă-mă! Mi-ai tradus două poezii - tradu-mă integral!

- Adhică thu... Thu, gatha, nu mai schrii, fertig? De astha...

- Ba scrie! intervine Persu. Puțin, dar prost!

- Tu, Persică, ocupă-te de duduia, să nu se răcească, zice Viziru. Prost scrii tu. În schimb, mult.

- Domne! sare Persu, fără să-i dea drumul, de braț, blondei. Fii atent, Vizieră: Știi legea cu unu la sută: eu am scris trei sute de poezii, din care treizeci sânt poezii. Tu ai scris, în total, douăzeci. Toate geniale!

- Postumele, poate! chirăie Persu. Alea trebuie să fie geniale, ca toate postumele. Fii atent, Vizirică...

- Ia mai taci, că ești mic!

- Mic la stat, mare la pat...; zice Zeno.

- Și mare poet, domne! strigă Persu și, pentru întâia oară, pierde contactul cu blonda. Ca să fiu modest, chiar foarte mare! și, neliniștit, o caută, o găsește, se liniștește, se reasează. Foarte mare, domne!

- Foaaaarte! acceptă Viziru. Nu mai foarte mare decât mine.

- L-ați uitat pe Pinte, zice Zeno.
- Bine-or făcut, zice Pinte, întunecat, io nu mă bag la-mpărțeli dintr-astea. Io-s poet și-atâta, nu știu dacă mare, ori foarte mare, ori mic, nu-i treaba mea să hotărâsc al câtulea-s...
- Te lași în grija ardelenilor tăi, zice Viziru. A lui Dodubălan.
- Ba io nu mă las în grija nimuruia!, îl fulgeră Pinte din privire. Nu mă interesează locul din literatură, ca pe tine. Tu ți l-ai și ocupat, cum ocupi ăl mai bun scaun, pe unde te duci...
- Îl vrei tu?, întreabă Viziru. Ia-l, poete, ți-l cedez cu dragă inimă! - dar se instalează și mai comod, iar Persu chirăie de plăcere.
- Nu-mi trbuie mie scaunu-ăla, zice Pinte, de astă-dată, râzînd. Nici ăl din literatură. Nu-i treaba poeților să-și...
- Tu ești un poet fără scaun!, îl întrerupse Persu.
- Fără scaun la cap, completează Viziru.
- Fără portofoliu, zice Zeno.
- Ba tu ești fără... Pinte s-a întors spre Zeno, dar numaidecât își mută privirea la Persu: Tu ești fără... Ești prost, mă!
- Io, domne? saltă Persu, ca pe arcuiri. Tu ești tâmpit, prostule!
bravo băieți. prostule-tâmpitule-idiotule. păcat că nu e și cezar. să reia dialogul amical cu viziru: băi cretinule băi idiotule. 'te-n pizda mă-tii că tu ești idiot. băi cârnat cu ochi bulă ce ești. 'te-n pizda mă-tii boule tu ești bulă uită-te-n oglindă cur-pictat. 'te-n pizda mă-tii uită-te tu bă nenorocitul - și așa mai departe jumătăți de oră și jumătăți de zi și zile
- Zeno s-a apropiat, cu căruciorul. E obosit, e asudat.
- Cum găsești viața literară românească? - e obosit, e asudat.
- Thrishă! Dacă mai vînh o dath', mă vindec de țhărișoara! Așthia... cu ei faci litheraturh'? Scheisse!
- Parcă tu nu-i cunoști, zice Zeno, foarte, foarte obosit și foarte asudat, rece. Poeți foarte buni, băieți buni...
- Astha justhificația sau explichția? întreabă Erwin.
- Consthathăthia! îl imită Zeno, suferind vizibil. Scriitorul român e convins că că talentul acopere, justifică, șterge ticăloșia. Oi fi eu porc de câine, zice scriitorul român, dar am talent! Pe care-l are sau pe care nu-l are, nu contează, el zice că da. O pacoste, talentul la români...
- Pachoste e... nu thalenthul, a astha... Că vhoi nu suntheț' comu-nișt' adhevărăth', dhomnule! Voi aț' trădath marxism!
- Ei, și tu... face Zeno, prudent și obosit.
- Pst! Pst! Erwin, fii atent, domne, ia zi..., începe să salte Persu de

lângă blonda lui.

- Pâsth-pâsth - Scheisse! Ce pâs, io chu thine nu discuth, dhomnule!
 - Erwin, Erwin, ia zi: ți-a fost dor de noi? Acolo, domne?
 - Fosth! Din păchat'! Acum regret, dar mi-a fost! Dhor! De țărișoarh', de Mithica, de Balkhan' - dhor-dhor!

- ...Ia-mă-n brațe, pușor, completează Viziru, cântând.
 - Erwin, Erwin, păi tu ești neamț, dom'le, de ce să-ți fie dor-dor?
 - Du-te, domnule, drachului! Ce dachă-s neamț? Nemții n-au dhor?
 - Erwin, fii atent, domne: dacă ți-a fost așa de dor, hai să schimbăm: rămâi tu aici, că-ți place, mă duc eu în Germania, domne.

- Dhu-the! Na pașaporth al meu! Dhu-the, să vez' cum e rhai la chare visaț' vhoi! Să vez' acolo Zensur!

- Mă, tu nu ești numa' prost, ești și porc! Îl stopează Pinte. Care cenzură, mă porcule? Ha?

- De-de-de ce mă faci thu...? - Erwin e gata să dea în plâns.
 - Dacă zici de cenzură! Care cenzură, mă? A voastră, a goșistilor!
 Voi, rotarmiștii, voi faceți cenzură! Nu chiar ca-n Franța, da'...

- Io... Io n-am interzish la nimenhi să publice! Da' mie...
 - Minți! Publici în douăzeci de ziare! Dai și la cinci posturi de radio.
 Tot pe-ăla!

- Mă Pintheo, ai stath un an, n-ai înțelesh nimich!
 - No, las' c-am înțeles ce era de-nțeles! Și-am înțeles și cu ce te ocupi tu, acolo. Nu crezi tu-n marxism, cum nu cred io-n maoism...

- Ioooo? The rogh... The rogh foarthe multh...
 - La', nu mă mai ruga! Mai bine spune de ce-ai atacat Europa Liberă? De ce? Singurul post care...

- E reacționarh! Posth americhan! Thu ai fosth acholo, trebuie să șthii ce însemna americhan! Și războiu' rece!

- Fugi, mă, cu războiu' tău rece! Uite, el a vorbit la Europa, și-a citit și o carte, cu el de ce nu te cerți?

- Chum, nu? Trei săpthămâni! Dar discutat, nu certat!
 - Erwin, tu ești membru, acolo, la comuniști? Așa zicea careva, că te-ai înscris.

- Nu, astha nu.
 - Cum, nu? Intervine Viziru. Altfel, cum te-ai putut întoarce, fără să te umfle? Las' că știm noi, ești în Ceceu' lor, ai venit în România în schimb de experiență frățească, la invitația lui Dumitru Popescu!

- Dhu-the, dhomnule, drachului!

- Erwin! Erwin! Ce-ar fi, domne, să ceri azil politic, la noi? Te face Mitică Popescu mână dreaptă! Te ocupi de naționalități!

- Ca să fie și mai egale decât românii!, râde Viziru.

- Mai ales ungurii, zice Pinte. Ei se plâng întruna că nu mai au supradrepturi, ca acum câțiva ani.

- Nu-i adevărath!

- Uite la el! se miră Pinte. Presa ungurească și editura lor, Kriterion, nu publică lucruri care, în românește, n-ar apare, nici... ?

- Așa-i, așa-i, dom' Erwin! N-avem altă soluție, decât să ne facem unguri, să putem și noi publica...

- Ce-ce-ce discuții!, face Erwin, căutând, din ochi, ajutor, oprindu-se la el, plin de speranță Discuții de scriitor! Mă Vițire, io am fosth, aici, un minorithar, un sas, un... Un pharia! M-am dus la casa mea, la phatria, la Vaterland și nemți ai mei mh-a tratath cha pe un... Cha un...

- Tot ca pe un minoritar? îl ajută Zeno.

- Minorithar? Zigeuner! Gastarbeiter! Io... și thu, Pintheo, zici chă.. Io nu am țhara, io sunth, așa, pe Greinz, cră... cră...

- Crăcănat... îi suflă Viziru, pufnind.

- Io vorbhesc serios!

- Crăcănel..., propune Persu, chiuind de plăcere.

- Thaci! Io sunth...

- Călare, îi șoptește el.

- Astha! Chălare! Chălare pe Greinz, io nici aici, nici...

- Vezi să nu-ți intre o sârmă ghimpată-n cur, face Viziru.

- Discuții de intelectualh! De poeth! Scheisse! Da, io... patria mea e și aici și acholo, nici acholo nici... Am scris, astha... De la cartea lui am făcuth... am, astha, o theoria...

- Cu... Waisenkindes des Klasenkampfes! zice Mada. Am citit.

- Ați cithith? No? - Erwin Scheidler se răsuțește cu totul spre Mada. Ceilalți se mută cu discuția spre fereastră - doar Viziru rămâne în mijlocul încăperii. Se spun bancuri despre Bulă. Astha nu pricep io..., dar Erwin renunță să mai priceapă și o întreabă pe Mada: Vh-a dath el revistha? Cu... theorien?

- A, nu, zice Mada, pe-atunci domnul încă nu se întorsese și nici nu-l cunoșteam - personal, vreau să spun.

- Iaaaa? - Erwin pare și mai încurcat și parcă bucuros-mirat. Ia... și ce faceț' la Zensur?

- Îl regulez pe domnul, zice Mada, iute, arătându-l pe el.

- No, iaaa... - Erwin vine cu aprobarea destul de târziu. Ia, ia...
Einschuldigung... - târându-se în patru labe, se apropie de ușa băii.

- Interesantă reacție, zice Mada după un timp. Dar normală. Oricum, sânt curioasă: cine i-a provocat diureza: eu sau cuvântul cenzură?

- Mai degrabă atmosfera de-aici, zice el, încet. M-aș lipsi - și dă să se ridice.

- Merg și eu, îl prinde Mada de mână Repet invitația: ești invitatul meu. Serios vorbind: am să-ți comunic ceva.

- No, iaaa? râde el. Ceva din partea instituției? Vreun sfat oficial?

- Dacă ar afla instituția că-mi invit, acasă, cenzurații... face ea, ridicându-se. Sfat, da, însă neoficial. Deși nu primești sfaturi.

- Asta-i altă poveste. Dar le ascult. Mergem? O clipă, să dau un telefon.

- Ei, acum putem descleșta fălcile, zice Mada, făcând un pas înapoi, ca să-și contemple opera: telefonul e rotund învelit într-o pilotă la loc unde dorești, adaugă, arătând peste umăr, fără să-și ia ochii de la telefon.

- Ușor de zis... Pe pat e voie?

- Trebuia să spun: ia loc în orice punct al patului. N-are rost să mă scuz: aici locuiesc de douăzeci de ani, m-am obișnuit, mă simt la mine.

- Dacă n-ați fi cenzor, v-aș propune să mă angajați zugrav - n-ar strica un pic de var...

- Din fericire, sânt cenzor. Nu accept propunerea, mi-ar da viața peste cap. la loc, nu-ți fie teamă că violezi așternutul unei fecioare!

- Să încerc. Să încerc și o întrebare indiscretă: ce vârstă o fi avînd fecioara, de n-a început încă să arunce din cărți?

- Paș'pa bine împliniți și te înșeli: fecioara aruncă de multă vreme anume cărți: le ia de-aici, din partea dreaptă și le-aruncă în stînga. Motiv pentru care, acum, e nevoită să deshumeze frigiderul - într-adevăr, frigiderul nu se vede, acoperit, îngropat în cărți.

- De la o vreme... De la o vârstă, nu mai suporti nici dezordinea, nici cantitatea prea mare de hârtie tipărită, adunată în...

- Ia te uită, moșulică!, râde Mada, deschizând ușa frigiderului și provocă o adevărată avalanșă de cărți. Să-mi spui tanti, puștiule!

- Bine, tanti. Tanti, pot să te-ntreb pentru de ce-ai învelit telefonul?

- Pentru... Ei, da, e și foarte greu să pricepi pentrudeceul.

- Nu mai ascultăm prin telefon, tanti. Ne-am dotată cu tehnica cea

mai modernă, am cucerit cuceririle tehnicii și...

- Așa crezi? Să nu crezi. Voi, Românii, sânteți conservatori, v-am văzut cu ochii mei instalând tablouri de comandă-program cu ajutorul barosului, sârmei, penelor de lemn. S-o fi ascultînd cu tehnică modernă în alte cazuri, dar în al meu... și-apoi e un reflex. Mă întreb uneori ce-o să mă fac în clipa în care n-o să am un telefon de înfășat? O să-mi lipsească! Aveai dreptate: închisoarea e în noi, în oameni, noi înșine ne-o zidim. Sau poate e o interpretare abuzivă? Să fi vrut să spui altceva, dar eu am luat ce-mi convenea? De ce râzi? Am spus vreo prostie?

- A, nu! Mă gândeam că meseria de cenzor e foarte... E o ocupație egoistă. La urma urmei, cenzorii sunt niște preoți, niște inițiați. Care află - și ascund muritorilor de rînd ce-au aflat. Cenzorul se instruește, își, nu-i așa, îmbogățește orizontul, cugetă - și încă liber, nepermis de liber! - pe marginea manuscriselor ajunse în ghearele lui, dar nu permite muritorilor să ia cunoștință de acel manuscris (pentru că nu permite ca manuscrisul să devină tipăritură), nici măcar nu le dă voie cititorilor să critice, să respingă acea carte. Dar nu trebuie să mă mir: nu numai în literatură se aplică această echitate socialistă. Pe cititor l-ar interesa mai degrabă să poată mânca pâinea și carnea și vinul care ajunge doar pe masa reprezentanților ei de nădejde și pe masa celor din alte țări...

- Cu gheață? Cu apă minerală? Ia spune - à propos de telefon: cât ai stat în străinătate, n-ai dus lipsa unui telefon de astupat?, lipsa băieților, cum le zici?

- De asta m-am și întors.

- Serios? Chiar crezi că omul nu se poate obișnui cu binele?

- Depinde cine-i acel om și mai depinde ce înțelege el prin bine - în ceea ce mă privește, nu m-am întors pentru că nu m-aș fi putut obișnui cu binele de-acolo; ci pentru că am nevoie - încă mai am și asta mă bucură - de răul de-aici.

- Nu-i același lucru? Avînd nevoie de răul de-aici, înseamnă că nu ai nevoie de binele de-acolo.

- Nu-i același lucru. și pentru că tot mă aflu în patul unei cenzoare, mărturisesc: m-am întors pentru că mai am niște conturi de reglat...

- Dar ești rău, domnule! Credeam că le-ai încheiat, fiindcă atâtea, cum le zici: copite câte ai dat dumneata...

- O! Mă măguliți. Și știți cel puțin tot atât de bine ca mine: acele copite pe care le-am dat au nimerit în niște capete blindate, în piatră, în cauciuc. Nu regret că le-am dat, ba chiar cred că bine am făcut, fiindcă

prin aceste lovituri de tatonare am aflat câteva puncte vulnerabile - puține, dar sunt, totuși...

- Anume? A, nu, nu-mi spune: ai să crezi că te trag de limbă.

- Aveți dreptate: am să cred. Iată-mă, așadar, în vizuina lupoacei.

- O, am fost avansată? Eu știam de Broască, Broasca-de-la-Cenzură, asta sunt, de cincisprezece ani. Adică eram.

- Și ce ziceați că aveți a-mi comunica?

- Te grăbești? Atunci spune ce crezi despre campania împotriva lui Soljenițan - or să-l aresteze, or să-l facă accidentat?

- Sunt convins că am înțeles bine: aveți de gând să-mi comunicați ceva, nu să mă chestionați în legătură cu altceva.

- Ce-ar fi să-ți spun că aveam de gând să-ți comunic o întrebare: ce or să-i facă lui Soljenițan?

- Aha. Vreți să aflați de la mine care ar fi cea mai eficace metodă de a scăpa de un incomod? Ca, apoi, să i-o transmiteți lui Drozdenko-lacerarea acestuia? Transmiteți-i, deci: Să-l pupe-n cur.

- Nu ești original, îl citezi pe Zeno.

- Bon, atunci transmiteți-i lui Drozdenko intenția mea de a-l traduce pe Soljenițan în românește.

- Serios? Știi atât de bine rusește?

- Eu, deloc. Dar știi tu - scuzați-mi tutuiala. Tu știi limba rusă, pe care ai învățat-o cântând, eu cunosc terminologia de pușcărie, pe care mi-am însușit-o, fluierând, o să facem o echipă simpatcă-foc: cenzoarea și cenzuratul personal.

- Caută-ți altă cenzoare, eu nu știu rusește.

- Primul argument. Al doilea?

- N-am timp, Soljenițan ăsta scrie prea lung.

- Al treilea - de fapt, primul?

- Mi-e frică - acum ești mulțumit?

- Nu și nu contează Dealtfel, am glumit: s'tem în România, ce crucea mă-si, s'tem cu toții - maghiari, evrei și de alte - țigani, deci români verzi, români-dăștepti, români-jmecheri, drept care luăm cunoștință de eventualele subversive scrieri, fără să punem mâna pe ele, nooo!, noi nu s'tem boi ca Polonezii, Rușii, Cehii - no!, noi tragem cu urechea la ele! A dracului invenție, radioul! și mai ales postul Europa li...

- Ssst'...

- Nici un st!, acum îl vorbesc de rău: dacă superiorii lui Eugen Barbu ar fi deștepti, nu i-ar ordona săptămânal plutonierului din Groapa

Barierii să atace postul cu pricina...

- De ce? Fiindcă fixează...?

- Exact. Le dă un rost în viață Românilor în general: ascultând Europa, mai ales că acum, chiar dacă nu e voie, oricum, nu mai funcționează interzicerea și pedepsirea, Românul își face datoria către patrie...

- Cum așa?

- Foarte simplu - și nici nu costă. Ascultă Europa liberă, îi înjură pe ăia de-acolo, că nu-s destul de combativi, că prea îi menajează pe bolșevicii ăștia...

- Și?

- Și, ce? Nu-i destul? Românul și-a făcut datoria de anticomunist! A ascultat Europa - și ia să vină careva să-l acuze pe el, că nu a rezistat ocupației rusești, comuniștilor locali...

- Dar scriitorii?

- Vă interesează scriitorii, deformație profesională. Cu scriitorii treaba stă exact ca și cu nescritorii: nu au ajuns ei să chiar teoretizeze - mai ales cei din grupul valoriştilor: Băraban, Sasciuc, Nanulescu...?

- Să teoretizeze, ce?

- Rezistența-prin-cultură! Cu cele două mamele: prima, a lui Băraban și a lui Sasciuc: «Intrăm în Aparat - fie el de partid, fie și de Secu' - cercetăm cum e făcut pe dinăuntru și, după ce aflăm, îi dăm lovitura! Îl dărâmăm... - în fine, îl minăm...»

- Și a doua?

- A doua - a lui Matei și-a lui Nicolae Nanulescu: «Noi, Românii, n-avem nevoie de samizdat - unde mai pui că-i periculos-foc - noi avem samizdatul nostru național, făcut la Paris de Monica Lovinescu și de Virgil Ierunca...» - ei nu riscă nimic, noi nu riscăm nimic, ascultându-l la Europa - așa se face rezistența prin cultură: fără-de riscuri!...

- Și care-i legătura cu Soljenițan?

- Indestructibilă! Noi, aceiași români verzi, curajoși, șmecheri și 'telectuali, îl citim pe Soljenițan și pe alții ca el în franțuzește, în nemțește, în englezește - Securitatea Vămilelor lasă, uneori, să treacă tipărituri de-ale rușilor contestatari, cu o sigură condiție: să fie tipărite în alte limbi decât româna.

- Care crezi că ar fi motivul?

- Pute de la o poștă: vrem să dăm impresia de, pe de-o parte, libertate, pe de alta de, nu-i așa, opoziție, dârză și dacoromană, ba chiar de răscoală împotriva rușilor. Calculul e subtil, se vede de la un kilometru:

iată ce nelibertate a domnit - și dimnește - la ei, acolo, iată ce grozăvii s-a petrecutără la ei, acolo!; eeeei, la noi a fost cu totul altfel, la noooi nu s-au produs decât mici abuzuri nespecifice, netipice...

- Crezi că numai acesta este motivul?

- Nu. Mai este unul, care ține de psihologia de troglodit a securistului cu misie de apărare a cuceririlor spirituale socialiste, de combatere hotărâtă a poluării ideologice: dacă io nu știu limbi străine, nu mai știe nime, așa că treacă de la mine... Hârtia asta, tot n-o pricepe nea Ion...

- Cred că te înșeli: lucrătorii de securitate cunosc limbi străine.

- Fie, dar nu se schimbă mare lucru: io știu, pen' că-s dat în paște, da' alții nu știe...

- Crezi? Încearcă, de-o pildă, să intri în țară cu Mein Kampf. Poate să fie tipărită și în bengali, de pildă.

- Încearcă, de-o pildă, să intri în țară cu Ionescu, de pildă. Nu cu Eliade, nu cu Cioran - să zicem că Cioran n-a mai fost publicat în România, în românește. Am zis: Ionescu în franțuzește...

- Dar spuneai că ți-au dat înapoi toate cărțile!

- Dar mai spuneam: pentru că i-am amenințat, în scris, că dacă nu-mi restituie cărțile confiscate, dau publicității - în Occident, desigur - lista autorilor interziși în România, printre care și Willy Brandt.

- Da, îmi amintesc. Dar să ne întoarcem la Soljenițan. Care, totuși, se citește, nu numai se ascultă, la radio.

- N-am spus că nu se citește, am spus că nu se citește în traducere românească. În franțuzește, în englezește - chiar în rusește - dar nu în românește. Până când o să-mi găsesc un coechipier, fie și necenzor, să-l traducem ca lumea...

- De ce nu-ți vezi de treabă? Și până acum pierdeai timpul cu fleacuri, acum ai mai găsit unul: să-l traduci pe Soljenițan.

- Și pe Koestler, pardon! Am tradus vreo...

- Poftim! Timp pierdut!

- În loc să, ce? Să mă aștern pe-a carte serioasă, responsabilă, nu? Orientată ideologic, dar nu la fața locului, nu? O culegere de reportaje luminoase și mobilizatoare, nu? Cum mi-a recomandat Ghișe, după respingerea primei cărți: Ce-ar fi să scrii niște reportaje?, face el. Și mi le publicați, cum le-ați publicat și pe acelea, cu inundațiile din '70? Eeei, face Ghișe, dacă și dumneata scrii negru pe alb că Alba-Iulia mirosea a... A căcat, zic, așa am scris. Pentru că încă nu veniseră camioanele-cisternă cu parfum de trandafiri, trimise în dar de Uzinele Osii și Boghiuri din

Balș. Lasă asta, zice Ghișe, cu ceva ajustări, unele materiale merg, dar al dumatle, de la un capăt la altul e deprimant, e negru. Păi, dè, zic eu, inundațiile n-au fost luminoase. Sigur-sigur, zice Ghișe, au fost și suferințe și distrugerii, nimeni nu neagă; dar fapte de eroism n-au fost? Mobilizări, acțiuni curajoase, salvări de bunuri ale obștei? Cum să nu?, zic. Am și scris despre cei șapte soldați pe care ofițerul politic i-a trimis, sub amenințarea revolverului, să scape de la înec o scroafă... Nu-i adevărat că au murit toți șapte ostașii!, zice Ghișe, ne-am informat: numai patru. Știi că ai putea fi dat în judecată pentru calomnie?, zice Ghișe. Știu, zic, l-am calomniat pe un tovarăș guvernator al Albei... Cum de ți-ai permis să scrii, negru pe alb, că prim-secretarul de Alba... Însuși tovarășul nostru Homoștean...

- Chiar el?

- Chiar el - că tovarășul prim ar trebui împușcat? Ba pardon, zic, n-am cerut decât să fie judecat și, dacă e găsit vonovat, să i se aplice ca oricărui muritor, pedeapsa cu moartea - vinovat direct fiind de moartea a cel puțin douăzeci de persoane. Iar dacă un nenorocit de delapidator (cel de la Hunedoara: care a fost, nu "ajutat" să delapideze, în folosul comandantului Securității și al ălor de la partid, dar obligat, amenințat - că, dacă nu face...) legea îl condamnă la pedeapsa capitală, ce merită tovarășul nostru al tuturilor, Homoștean, cel care, deși era informat la oră, la minut că se apropie viitura pe Mureș, n-a luat nici o măsură, n-a ordonat evacuarea populației (ca să nu se creeze panică - mai știi, urmată de revoltă împotriva comunismului...) - drept care a dat Mureșul peste nefericiții din cartierul Gării?...

- Bine, să lăsăm asta... Nu m-am gândit să-ți recomand să scrii reportaje - dar scrie-ți cărțile, domnule, nu mai pierde timpul cu fleacuri, nu te mai irosi în scandaluri, memorii, proteste, provocări - ce e gluma aceea cu partidul socialist?

- Dar nu e glumă! L-am și făcut! Eu: fondator, președinte, trezorier, secretar - și unic membru...

- Zău că ești copil...

- Sunt, dar nu mă laud. Știți foarte bine că Securității i-i mai frică de socialiști decât de legionari - deși, fie vorba între noi: părinții istorici ai lor erau și ei, socialiști: în Italia, fasciștii, în Portugalia salazariștii, în Germania național-socialiștii...

- Lasă, nu-mi mai explica.

- Ca să nu rămânem neștiutori și reci...

- N-ai grijă, rece nu rămân - dar ce folos... Zău că ești copil - mai bine rămâneai acolo, în Franța...

- Paposibl', vorba unui amic. Rolul meu...

- Rolul tău! Chiar crezi că ai un rol - istoric? De luminător? De înainte-mergător?

- Dacă nu mă lăsați să termin: rolul de bocitoare...

- Bocitoare... Parcă am auzit ceva...

- Bineînțeles că ați auzit - chiar citind articolul lui Cumanu despre rolul pe care Occidentul ni l-a distribuit nouă, "protestatarilor" din Est: rolul Bocitoarei. Așadar, sarcina noastră - singura - este să bocim. Să plângem, să ne plângem - amar. De sârma ghimpată care ne înconjoară și care desparte Lagărul (Păcii, al Socialismului, al Libertății, al Strugurilor) de Occident; de capitalismul putred; de imperialismul războinic - dar muribund - e-he-he, de când mereu tot întruna muribondizează el: de să tot fie un secol, chiar două.. Așadar, un protestatar-bocitoare; unul care-și zice plângerea lamentuoasă (numai) de pe scena Lagărului - acela devine, rămâne foaaarte interesant; merită atenția, compătimirea, ba chiar revolta Occidentului - ei, dacă-i nițel băgat și mai în adâncul Lagărului, în esența lui, carevasăzică: într-un, la propriu, lagăr...; sau dacă i se aplică nițel împușcarea, o, atunci devine și mai interesant cazul. Însă dacă, printr-o minune - citește: pașaport - contestatarul acela iese din Lagărul Promis... - atunci se schimbă foaia; de parcă ar fi făcut schimb de locuri Estul cu Vestul... Dacă acela iese-de-tot, e clasat: trădător-dovedit; dacă iese pe un timp determinat e doar suspect: are de gând să trădeze! Ce să trădeze? Bineînțeles convenția, contractul, actul acela în virtutea căruia Bocitoarea își va exercita boceala numai din interiorul Lagărului! Tot ce zice, tot ce plânge, tot ce acuză, demască - din interior - merită crezare, compasiune, provoacă, pe bună dreptate, revoltă - împotriva, nu-i așa?, a Tiraniei. Chiar dacă Bocitoarea rostește (din interiorul Lagărului) neutra propozițiune: "Boul rage" - în Occident se aude ca un (cel puțin) strigăt de durere (bietul bou: cum mai rage el, sub vremi...), ca pe o critică la adresa regimului (numai ceaușist, nu comunist), a Puterii (personale), nu... generale. Dar ia să zici că Boul rage în afara sârmei: în cazul fericit că te ia cineva în seamă, apoi să-l lauzi pre Domnul că nu ești tratat de mincinos, de calomniator - ba chir de fascist! Ba și mai și: de rasist, de antisemit...

- Exagerezi. Oricum, simplifici...

- Nu exagerez - o știți bine și eu știu că știți și mai știu că n-o să

puteți recunoaște că așa e.

- Oricum...

- Oricum, se-nțelege: Eu am simțit pe proprie piele urmările "trădării" condiției de Bocitoare - dar să nu vorbesc doar despre mine...

- Ba da, ba da - ar fi foarte interesant de știut...

- Și plăcut de aflat... Acum vorbesc de Securitate: ea mi-a băgat în mână un pașaport pe care nu-l cerusem - dar ea știa că n-o să-l refuz, doar ea, Securitatea îmi răspunsese negativ la toate cererile anterioare - în Polonia, în Bulgaria, în URSS...

- De ce, în URSS?

- Ce întrebare! Ca să-mi văd... pământul natal, patria - rodina...

- Asta-i bună, rodina... și eu sunt născută la Chișinău și nu simt nevoia să..

- Da, dar eu sânt născut într-un sat - mai degrabă cătun din județul Orhei - asta fiind desoebirea de esență dintre noi...

- Vorbeam de Soljenițan - ce crezi? Ce-or să-i facă?

- Presupun că n-au să-l bage iar la închisoare; n-au să-l împuște, n-au să-l sinucidă, n-au să dea peste el, cu totul accidental, cu un... accident. Cu toate că sunt ași în de-alde astea.

- Atunci? Nu-l pot lăsa așa...

- Și, neputându-l lăsa așa, vorba domniei voastre, nu le rămâne decât să-l dea pe mâna Occidentalilor: «Mâncați-l voi, că nouă ne-a mâncat sufletul, bărbosul ăsta...»

- De asta ți-ai lăsat barbă ca el?

- Mărturisesc: de asta. Deși nu-i suficient să ai barba lui Soljenițan, ca să fii și tu...

- Dar așa ți-au zis Occidentalii: "Un Soljenițan român"... Crezi, deci, că au să-l lase să plece din Rusia?

- Nu din Rusia. În Rusia, Soljenițan are să rămână, orice i-ar face kaghebiștii. Din URSS... Cei care reprezintă pentru ei un pericol mare, unul de-moarte sânt lăsați să plece, sau sunt expulzați...

- Ca Trotsky...

- Ca el...

- Nu cred că Soljenițan reprezintă un pericol mai mare decât Trotsky...

- Mai-mare, mai- puțin-mare - nu asta contează.

- Nu cred că au să-l lase să plece - ca să pună în mâna dușmanilor o armă redutabilă? Un critic-feroce-al...

- Ei, da, critic feroce-al, dar când are să ajungă în occident, critica feroce n-are să mai fie luată în seamă..

- Eu cred că au să-i facă ceva, pe loc... Ei, care-au lichidat atâția... Atâtea...

- Atâtea, ce? Atâția, câți? Milioane, zeci de milioane de ființe care nu știau să folosească cuvintele decât sub forma: *Oi, Boje moi!*? Atâția - atâtea milioane de nevinovați, de nebolșevici - sau de antibolșevici, ei și? - care nu știau să întrebuințeze cuvintele decât sub forma: Criminalilor! Anticriștilor!

- Ei, ei...

- Ei, ce? Atâția bolșevici care nici ei nu cunoșteau decât vreo sută de cuvinte cu care înjghebau o gândire: Dacă Patria cere, slava Partiiu! Aceia, da, au fost oarecum... lichidați...

- Soljenițan...

- Soljenițan - cu toate că și el a fost comunist, nu doar membru... El a evoluat, a ajuns să se slujească de cuvânt. De cuvântul scris. E reconfortant să afli că până și Căpcăunului i-i frică de cuvânt - cel mai tăios decât sabia.

- Într-adevăr, uluitor, aproape incredibil: un om, unul singur...

- Mai întâi: nu e un singur om; Soljenițan e rus, Rusul e... Rușii... Pe când noi, cei mai deștepți, mai drepți, cei mai culți dintre thraci... Noi, care, nu-i așa, ne opunem comunismului - rezistînd, în accepția: îndurînd, e-he, noi avem o extraordinară capacitate de rezistență - la durere, la oprimare, la umilire, vorba noastră: «Eu ca eu, dar să-l văd pe el: cât rezistă el să mă to-ot lovească!»...

- Nu mă bag în trebile voastre... interne.

- Nu vă băgați, suntem destui. O, cum mai rezistăm noi! Făcînd cultură! Ce fel de cultură? Bineînțeles: justă! Ne-politică, deci ne-morală..

- Te rog!

- Rugați-mă! De asta Soljenițan e mare. și, bineînțeles, poate fi orice, dar nu român!

- Bine, dar tu? Ți se zice...?

- Mi se zice! Eu sunt o glumă românească! Daco-romanii de noi nu l-am acceptat pe Stere, până și niște oameni verticali ca Maniu, ca Vaida l-au folosit - l-au aruncat; regăteni ca Mihalache, basarabeni ca...

- Pssst!

- ...ca Halippa l-au adulat - și l-au trădat. Nu era pe înțelegerea lor de centimetripătratiști... Dar Soljenițan? Unde mai pui că a te declara

soljenițian e riscant! Riști pușcăria! Vreau să spun: riscă ei, Rușii, nu noi, înțelepții cei mai înțelepți ai Sud-Estului european! Și puțin ne pasă că, în curând, istoria, nu doar a Rusiei, are să fie împărțită în: *înainte* de Soljenițan, *după* Soljenițan...

- În curând - când?

- În curând, cândva - ce contează! Pentru noi, Românii, nu contează, noi nu stăm în timp - noi numai în spațiu ființăm...

- Asta a fost o ironie?

- Asta a fost o tragedie... Noi n-o să mai apucăm, dar nu se poate să nu vină și momentul... ruperii...

- Ai vrut să spui: al socotelilor.

- Și dacă aș fi spus?

- Nu e frumos să te răzbuni - nu e creștinește...

- Nu, nu prea.

- Deci, crezi că Soljenițan - ca să ne întoarcem la el... Crezi că au să-l expulzeze? - dar asta n-are să fie o pedeapsă

- Pentru cei care fac doar cultură cu voie de la... Cenzură, n-ar fi pedeapsă expulzarea. Pentru Slojenițan, însă... Întâi ca rus, apoi ca bocitoare...

- Deci ne-am întors. Deci, motivul pentru care te-ai întors...

- Deci, motivul pentru care m-am întors e cu totul altul. Chiar dacă n-aș fi simțit pe propria piele urmările trădării condiției de bocitoare, tot m-aș fi întors...

- De ce?

- Singurul răspuns, acum: m-am întors pentru că m-am întors! - și dacă mi-ați spune ce voiați să-mi... spui?

- Credeam că scap. Ei bine, să încep prin a-ți spune că nu din astă-seară datează intenția de a te agăța. Și de a-ți aduce la cunoștință - dacă n-ai știut, ceea ce nu e de crezut - că nu cenzura ți-a mâncat capul, nu ea te-a interzis și așa mai departe. Ci scriitorii, confrății.

- Asta o spune cenzura.

- Chiar crezi că, în momentul de față și aici și așa... chiar crezi că sunt în exercițiul funcțiunii?

- Dovedește-mi că nu ești.

- Ai dreptate. Înseamnă că trebuie să mă mulțumesc cu faptul că mă asculți - mai exact: că asculți ce-ți spun. Dacă m-ai și asculta, ar fi foarte bine. Așadar, afirm - nu încerc să te conving - că scriitorii te-au luxat, nu cenzura. Ea n-a făcut decât să consfințească, oficializeze o anume atmos-

feră, o anume atitudine a confrăților față de tine și de scrierile tale. Să legalizeze, să zicem, obstrucția cu care te-au tratat confrății.

- Asta-i tot? Zău, nu făcea să te deranjezi pentru un șoricel.

- Dacă tu îi spui șoricel acestui adevăr...

- Pardon! Până la adevăr mai este. Dar să admitem că nu cenzura m-a luxat, ci confrății. Dar dacă nu ar fi existat o cenzură - puternică, abuzivă, îndrumătoare, nu numai interzicătoare - cine sau ce ar fi consimțit, legalizat, desăvârșit, pus în practică, oficializat, cum spui, atitudinea unor scriitori față de persoana și de scrierile altui scriitor?

- Nu mă întreb, nici nu te întreb: ce s-ar fi întâmplat, dacă? Eu constat. Constat o realitate: ce este, cum este, de ce este...

- Iar te grăbești și vrei să dai impresia că singura poziție obiectivă îți aparține. Să rămânem deocamdată la fapte, interpretările la urmă.

- Fapte... Care dintre cenzuri și cenzori nu s-ar bucura - căpătând conștiința, nu doar a utilității, ci a rolului de arbitru - nu s-ar bucura că are, nu numai sprijinul tacit al scriitorilor înșiși, nu doar pasivitatea, ascultarea disciplinată a cenzuraților, ci... sugestiile lor? Cazul tău: cât timp ai avut de a face numai cu această instituție, ai publicat un volum de povestiri, primul roman era pe cale să apară; cum au intervenit scriitorii... Care cenzură nu și-ar freca mâinile de satisfacție, de ușurare că o anume măsură, să-i zicem: exagerată, severă, nu a emanat de la ea, nu ea a hotărât acea măsură, ci doar a dat curs doleanțelor colegilor celui sancționat? Colegi care cer cu insistență, cu argumente, cu amenințări chiar, chiar cu șantaj să nu fie publicat cutare scriitor?

- Ei, daaaaa, eu să fiu cenzura aia, cum aş scoate cămașa? Și totuși, pe undeva raționamentul găfăie... Poate pentru că premisele sânt ușor inexacte: mai întâi, că cenzura, instituția nu este nici pe departe așa cum ai încercat să mi-o prezinți; cenzura nu-i o biată instituție, acolo, ca, să zicem Cooperativa Cizmarii Roșii, terorizată, șantajată, aflată la cheremul cenzuraților care, dacă n-ar fi somată, obligată de înșiși cenzurații să cenzureze, ea, săraca, și-ar vedea de treabă, ba chiar s-ar preface într-o Fundație pentru literatură și artă...

- Nimeni n-a pretins.

- Atât îi trebuie... Pe de altă parte, scriitorii, fiind și ei oameni, în relațiile cu ceilalți oameni sau cu colegii, nu sânt niște sfinți. Dar nici mai răi ca alte categorii - să zicem decât șoferii, milițienii de la circulație, actorii. Omul din scriitor e un incomod, un ranchiunos, un invidios; bârfește, mai și toarnă - dar numai scriitorii fac asta?; numai de azi fac

scriitorii asta? Slavă Domnului, scurta și subțirica noastră istorie literară nu duce lipsă de episoade picante - să luăm numai cearta muierască dintre Ion Barbu și Arghezi - nu l-a exclus Barbu pe Arghezi din literatură? Numai că, în acel moment, Puterea n-a consfințit, n-a legalizat, vorba ta, umoarea lui Barbu. Pe când azi... Pe de-o parte, Puterea, prin cenzură, îi oprimă pe scriitori, le bagă pumnul în gură, pe de alta "explică" această măsură prin... cererile repetate, prin șantajul exercitat de înșiși scriitorii... Să fim serioși! În cazul meu ai exagerat: n-a fost nici un fel de coalizare conștientă, organizată împotriva mea. O persoană - Sasciuc - a zis ce-a zis, organili, nu-i așa, s-au repezit să ia măsuri, iar binișor după ce eu am fost gata interzis, s-au înregistrat niște da-uri din partea unor scriitori. Dă-mi voie, m-ai provocat, acum ascultă: cu scriitorii români se întâmplă, acum, ce se întâmplă, de obicei, cu deținuții: oameni care, afară, în condiții cât de cât normale, ar fi fost oameni normali, la locul lor, cu demnitatea lor, chiar cu un anume spirit de solidaritate în bine, vărsați în cazanul celulei, oprimați, umiliți, devin fiare, în stare să se omoare pentru câteva boabe de arpacaș, pentru un loc mai bun pe preț. Cine-i de vină? Răspunsul e unu singur: cel sau cea care i-a prepart - și i-a schilodit: Puterea.

- Mergi prea departe.

- Bine, atunci un pas înapoi: afirmi că nu cenzura m-a lichidat, ci scriitorii m-au mâncat. Că, da, cenzura a hotărât, dar numai la sugestia scriitorilor. Oare? Dar de ce nu e receptivă cenzura și la alte sugestii ale scriitorilor, nu numai când e vorba de interdicții, de pedepse? De pildă: de ce nu permite cenzura publicarea Caietelor lui Eminescu, pe care scriitorii o cer, în cor (iată, în sfârșit și un cor scriitoricesc!), de atâția ani?

- Or să se publice și Caietele acele, deși zău că nu pricep de ce se face atât caz de niște...

- A, da? Nu pricepi de ce se face atâta caz de!

- Vreau să spun că ar fi alte lucruri mult mai utile, mai la zi, care ar putea să... Sper că n-ai înțeles greșit, n-am nimic cu Caietele...

- Ba ai. Dar ai - în cunoștință de cauză. De ce n-o fi lăsând cenzura să se formeze, nu-i așa, un curent de opinie defavorabilă Caietelor - în cunoștință de cauză?

- Vezi? Vezi că am avut dreptate? Că îți pierzi timpul cu fleacuri? Acum ți-ai găsit să ceri apariția Caietelor! De ce nu-ți vezi de scrisul tău, singurul lucru care contează pentru tine? Și nu numai pentru tine?

- O! Nu numai pentru mine! Masele largi de cititori ai mei -

sublimi, dar care lipsesc cu desăvârșire - mă roagă, mă somează să nu mă mai risipesc în fleacuri, să le dau cartea, pâinea spirituală de care...

- N-o lua razna. Altceva am vrut să spun: ce-i cu memoriul-cerere în care-ți bați joc de toți și de toate și ceri să fii exclus din Uniune?

- Instituția cu pricina a fost prompt informată!

- Nu-ți dai seama că n-are nici un rost? Apoi puștismele celelalte: ceri desființarea cenzurii, libertate de expresie, pașapoarte...; ai cerut și aprobare pentru un Xerox - te-ai gândit mult până ți-a venit ideea?

- Exact această întrebare mi-a pus-o și baragladina de la poarta Ministerului de Interne: Te-ai gândit mul', pân' ți-a venit ideea? - evident, refuzând să primească cererea...

- Mulțumesc.

- Pardon, am uitat să precizez: nu era vorba de un Xerox, ci de ceva mult mai ieftin, un șapirograf, sculă pe care, în Occident, oricine și-o poate procura de la prăvălia din colț.

- Îmi explici mie... Că ești naiv, mai treacă-meargă. Dar altceva e iritant: că îți irosești timpul cu... Auzi: Cerem desființarea cenzurii! - și colac peste pupăză, mai umbli și după semnături! I-ai speriat pe toți cei cărora le-ai cerut să semneze.

- Serios? I-am speriat? Ia te uită, domnule, și eu care credeam că scriitorii n-au semnat numai și numai pentru că, în taman în acea clipă aveau o anume treabă!

- Lasă gluma! Fiindcă, musiu, e bine să ți se amintească din când în când: un scriitor e scriitor pentru că scrie.

- Ei, nu! Deci, așa: scriind, devine scriitor! Oricine scrie cu consecvență, fără să-și irosească timpul pe fleacuri...

- Lasă-te de...

- Bine, mă las, dacă semnezi și tu hârtia care cere desființarea cenzurii - ar fi foarte amuzant!

- Amuzant, ce? Că ar fi - pe hârtia aceea - două semnături, în total?

- Pardon: trei - a semnat și nevastă-mea.

- Ei, dac-a semnat și nevastă-ta... și-acum... Păcat că trebuie să pleci...

- A, nu, de ce? A fost foarte instructiv. Păcat pentru altceva.

- A, da. Poate altă dată. Să-ți mai dau un sfat...

- A, nu. Poate altă dată.

CINCI

A.

Sacul în uşă
e odihnitor să ştii că, de fiecare dată, ca la drum lung,
pas egal.

Sacul prins în uşă
e odihnitor să ştii că ai sacul tău, prins în uşă, la
intervale de timp egale, după cum odihnitoare devenise, pentru
Grebenu, la Gherla - '58, scoaterea la bătaie, în fiecare zi, la aceeaşi oră
- exact în timpul cinei

Sacul prins în uşă. Dacă o să mai rămână așa și aici, o să răcească
iar. O să răcească și n-o să mai poată veni; iar după ce-o să poată, n-o să
mai poată intra: «Carantină, domnu', s-a făcut stric' de tot!» o să-i zică
Mihalache, iar ea, după: «O, dragu-mamii, credeam că nu te mai apuc».

Sacul prins în uşă. Îmbrăcat în scurta îmblănită, aer fierbinte în
salon, aer încins pe culoar, curent pe scară, vânt afară. Răcise. Se lăsase
răcit, ca în timpul liceului, la internat, când nu mai rezista dorinței de a
fi singur și înconjurat. Răcise probabil pe scară - curent. Sau poate că
acolo, pe scară, își adusese aminte că ar fi timpul să se odihnească
trei-patru zile, să întrerupă balansul între casă, spital, Zeno
deși e odihnitor și să ştii că în fiecare marți-joi-duminică (iar când ea nu
se simte bine atunci zilnic - și ea zilnic se simte rău) ai de făcut spitalul.
și că, în fiecare marțijoiduminică (sau chiar mai des) ai prilejul să te
liberezi din uşă

Sacul prins. Cu regularitate de pendul. Ajungerea se face cu mișcări
puține, precise - adevărat: pe măsură ce trece timpul, tot mai crispate:
Dacă nu reușesc din prima încercare? Dacă nu reușesc din prima și sunt
obligat să repet - înseamnă că n-o să-l găsesc pe Zeno acasă, ca în seara
zilei de cinci august, când avusese neapărată nevoie de el. Ca să-i spună
că, da, avusese dreptate atunci când; el, Zeno, dreptate - când îl întrebase
mai demult, nu mai ține minte exact dacă da. Iar el răspunsese: Da.

Sacul prins. De fiecare dată și, de fiecare dată, după sac, în sens
invers: coridorul, scările, Cărucioristul-cu-Larga-dumisale, apoi pragul,
aerul bun din curte, halatul pe care totdeauna uită să-l lase la poartă,
întoarcerea pentru halat și pentru unu-patru, aerul și mai bun de pe
trotuar. Și, de fiecare dată - Zeno. De unde, de fiecare dată

Sacul. Difuzorul dincolo, în salon, dincoace coridorul. Apoi scările. Apoi Cărucioris'

dar Cărucioristul s-a (cam) dus, din vară sau mai dincoace, nu mai țin minte, s-a dus, s-a dus, nu ține minte când anume, fiindcă dusul nu s-a dus de tot: căruciorul lui, pliat pe înalt, se află, de multă vreme, chiar aici, la dreapta: la poarta salonului 17. Cu cai mascați. Înseamnă că n-a fost al lui. Sau înseamnă că a fost și l-a lăsat spitalului. Acum, dacă ea ar. Dar în căruciorul pliat pe înalt, îngustat, n-ar încape decât cineva și el îngustat, pliat pe înalt și el. Ea aproape ar. Acum. Numai că ea. Cărucioristul s-a dus, s-a dus, în acea zi era foarte ceață sau foarte iulie sau foarte ger și, intrând în curte și luându-și singur halatul din ghereta portarului, atenția îi fusese atrasă de un grup de vizitatori. Fiindcă vizitatori erau, deși nu purtau halate, nici măcar pe braț, nici pe un umăr nu le țineau. O, Doamne! zisese fără voie, fiindcă învățase ce semnificație au vizitatorii fără halate și mai zisese o dată: O, Doamne!, înainte de a zări becul de la Casarece. Fiindcă știa ce semnificație are becul de la Casarece, aprins în plină zi. Se repezise către ușa pavilionului și se împiedecase într-o coajă de asfalt răscolit și, în acele două-trei secunde cât bătuse aerul cu mâinile, în căutarea echilibrului, auzise, din spate, dinspre grupul vizitatorilor, un chirăit de femeie. Își zisese, ușurat (De-acum, putea să și cadă): «Nu ea. Nu-i cunosc». În ușa pavilionului se oprise, se răsucise: o femeie grasă, în negru, râdea sau plângea, cu obrazul congestionat acoperit de palme - dar, printre degete, privea în jur. Nu plângea: o fată frumoasă, plină de țâțe, o înghiontea pe cea grasă, să tacă, dar și ea chicotea. Un bărbat cu pălărie de duminică se uita pe sus, la florile de tei sau la zăpadă «Nu ea», zisese iar, intrând, de astă dată necrispat. «Altcineva, cine știe cine. Dar cine?» se întrebase, indiferent, urcând scara. Abia pe la mijlocul ei, realizase că trecuse pe lângă Larga. Și că Larga scheuna, scâncea, rezemată de calorifer. Și-și ștergea obrazul cu un colț de barij negru - era tot în halatul ei, de spital, vișiniu și tot în cămașa de spital, untie, dar cu barij negru. «Aha», înțelesese și-și reluase urcușul și, într-un fel, își surprinsese o ață de bucurie (nu pentru că aflase cine plecase, ci pentru că aflase cine a rămas) și de deasupra capului lui, țâșnise un glas: «Lasă, Melanio, că-ți găsesc eu altul!» - o soră pe care n-o mai văzuse, una cu bot de șoarece. Larga, acolo, jos, se oprise din scheunat și parcă zisese ceva, fiindcă sora: «Dacă-ți spun...», apoi lui: «Păi, ce, ne jucăm cu dragostea?» - era veselă și avea chef de vorbă: «S-a iubit, amărății, să vezi și să nu crezi!», apoi

din nou, peste balustradă: «Ți-am spus că-ți găsesc altul, tot așa de...» dar el nu mai auzise cum-de avea să fie acel altul, tocmai deschisese ușa salonului și difuzorul îi înecase auzul.

Sacul. Poate că, de astă dată, n-o să răcească

«că așa-i mamele, domnu',

a zis că s-aveți grije de 'mneavoastră, să nu beți apă rece cân' s'teț' 'călzit, domnu'»

«Sunați tare, domnu', țineti degetu pe sonerie, până vine sorașefă, că doar e caz de forțamajoră», mi-a recomandat Mihalache, de dincolo de drugii porții, din pragul cabinei. Nu s-a apropiat: se făcuse foarte stricșiconfor'. Am apăsat pe buton, cu mâna răsucită printre drugii. Mihalache a făcut doi pași încoace. Și încă doi - mai săltați. S-a prins cu amândouă mâinile de barele de fontă, ca un zăbrelit: «I-ați adus?», m-a întrebat în șoaptă «Adus». «Bine-ați făcut, că io i-am telefonat lu' socru 'mneavoastră, că la caz de din ăsta, oamenii mai uită - și pânză albă?» «Și». «Bine-ați făcut. Mai sunați». Am apăsat iar pe buton. «Acolo?», am zis, arătând din bărbie, peste umărul lui, înspre unde trebuia să fie becul aprins în plină zi. «Acolo, da», a zis Mihalache, vinovat. «De ieri a depus-o» - nu, încă nu reușise să se disculpe. «Da' să știți: nu-i singură, mai e, cu dânsa, o persoană» - ei, da, acum era aproape absolvit. «Mai sunați» «Ce fel de persoană?» am întrebat, sunând. «Altă persoană, tot o doamnă. Tot de ieri» «Aha», am zis sau am avut de gând să zic: «Ați venit cu hainele?» - sorașefă, cu cheia de la poartă

Cu: scurta e descheiată, fiindcă afară nu-i prea ceață

am trăit un an

de ceață, cîntă Cezar, când ar trebui: *treispe-ani*, dar el îi trage-nainte cu un singur an. Dar nu contează cât zice-cîntă autorul. Eu îi trag înainte cu *treispe-ani* și clatin capul într-un anume fel, pentru ca Cezar, care nu are umor, să protesteze în felul lui: «Dă ș' tu o țigare», iar când și-o aprinde de foarte aproape, șoptește: «Pe mine, mamă, tu să nu mă bagi în politică, te rog eu, mamă» și eu zic: «Care politică, ăsta-i folclor, nu politică, poeziile tale au intrat pe mâna noastră, a consumatorilor, facem ce vrem cu ele», și Cezar, rerereaprinzând țigara de foarte aproape: «Nu, mamă, lasă-le-așa, cum le-am scris, nu vreau să intru nici în folclor nici în căcat» și se îndepărtează, aproape târâș. Dacă ar avea șapirograf. Dacă aș avea șapirograf, i-aș multiplica poemele, «Cezărică, mamă», zic mai alaltăieri, «dă-mi și mie versurile-alea să ți le bat la mașină în mai multe exemplare», «Bine», zice «ți le dau mâine - la ora zece fără un sfert te

aranjează?», «Pe mine mă, dar nu pe tine», zic, «Hai, dă-o dracului», zic, «să te mai citească oamenii, că nici tu n-ai mai publicat de vreo șase ani», și Cezărică: «Eu, mamă? Dar az' primăvară, în *Luceafărul*?» «Al dracului te-au mai publicat: în loc de: 'O, Doamne,-n dimineața de regină', a apărut: 'O doamnă (carevasăzică o singură doamnă, nu mai multe)-n dimineața de verbină' sau cea 'cea senină, tot un căcat!'" «Nu, mamă, tu greșești, adică așa a apărut, dar numai din cauza lui Balș, dă-l în pizda mă-sii, el s-a găsit deștept să colaboreze cu mine, nimeni altcineva n-a intervenit». Dacă-ș avea șapirograf, n-aș mai aștepta să-mi dea el voie, aș multiplica: Am trăit treispe-ani de ceață. Fără voia autorului.

Sacul. și poate că n-o să răcească Afară e doar ceață - treispe-ani de ceață

eu, când o să, o să dintr-o dată, ca nici un viu să nu-mi reproșeze că l-am obligat să se simtă vinovat că nu mă mai duc o dată, eu, când o să, o să dintr-o dată, fiindcă eu o să știu că e o vină să-i obligi pe cei din jur la vinovăție; a, nu, sinuciderea nu e o soluție, ci dorința de a sfârși dar dacă

dar dacă din ea (ei-ele) s-a pierdut, s-a risipit, s-a măcinat tot ce-a fost om, în? și totuși, totuși, nu se poate să nu mai rămână ceva, atâta om, cât să-și poată gândi și desăvârși oprirea dar dacă

dar dacă n-a rămas?,

dacă n-a rămas nimic din acel ceva care i-ar putea ajuta - să-și gândească, să-și desăvârșească?

dacă doar speranța, dementă: "Când o să mă fac bine », fiindcă numai cei care nu mai au nici măcar un sfert de motiv să mai spere, speră cu adevărat - «Când o să mă fac bine și eu, dragumamii, să mă duci la Arenele Romane, că eu nu mai știu cum se ajunge. Am fost la Arenele Romane când cu Straja Țării, acolo ne-a dus, la Arenele Romane. Când mă fac bine, mergem puțin și la Arenele Romane - dacă nu le-or fi demolat - vorbesc de Arenele Romane» - ei, da, când o să te faci bine - și tu - o să «Când o să-mi vină alifia aceea...» Ba nu: «E tare bună alifia aceea, înmoaie și vindecă de la o zi la alta și când o să-mi treacă rănila de pe spate, o să pot sta și eu pe spate, ca lumea; când or să mi se vindece șoldurile, o să stau și eu, ca lumea, pe-o parte și-o să mă ridic în capul oaselor, uite, cum stă grasa; și, după aceea o să mă pot ridica de tot, de tot și-o să »

dar

dar noi, ceștialalți, noi asistăm la spectacol, fără să fim spectatori,

ci figuranți neputincioși; spectacolul nu se ține prin noi, dar fără noi nu se poate, noi dăm măsura

dar

dar dacă am lipsi noi, dacă noi, neputincioși figuranți, n-am exista, atunci ele-ei-ea s-ar sfârși, nu-i așa? nu-i așa că? mai repede? pentru că ei-ea joacă pentru noi, nu numai și-pentru-noi și există ca ceea ce există numai în funcție de noi și, dacă numai în funcție de noi

dar

dar noi? dar speranța noastră, gratuită, inutilă, fără obiect? ce sperăm, să învățăm moartea? s-o învățăm de la altul? dar moartea e treaba noastră, a fiecăruia în parte și chiar dacă ajungi s-o înveți, tot n-ai învățat-o, pentru că ei, ceilalți au trecut dincolo iar tu

dar

dar poți cel puțin să înveți să crăpi decent? cum adică, decent - ca bătrânul colonel: decent, demn - nu-i așa? nu?

- No, păi nu mai da-n è, no!

- Nu vezi ce cur are, cufurita? Cufurito!

Grasa din colț, fomista, o pleznește cu bastonul, peste goale pe bătrâna rusoaică. Făgărășanca îi ia apărarea:

- No, da' di ce dai cu bâta-n è, tu? Di ce dai, ha?

- Duămnu duăctăr, silvuplé! Duămnu duăctăr!

Rusoaica pe el îl strigă, mai bine zis: după halatul lui alb... Înseamnă că iar a coborât din pat, în urmărirea duămnului duăctăr - a halatului alb. O fi coborât din pat, dar mai departe de tăblie n-a putut înainta. S-o fi încleștat de metalul alb cu ghearele, picioarele i-or fi încercând mersul, tălpile s-or fi deplasând câțiva centimetri, chiar pe jumătate de metru, dar mâinile o țin, ancoră, de tăblie.

- No, nu mai da-n è, tu! Nu mai da!

- Ui' ce cur are, cufurita! Ui'! Ui'!

Grasa o pleznește cu bastonul peste buci. Plici! Plici!

- Duămnu duăctăr, silvuplé!

- Ui' ce cur are, cufurita - plici-plici, plici-plici-plici.

- Da di ce to' dai în è, tu proasto?

- Pròstă-i mumă-ta, no!

- Ba mumă-ta, zău șî tata-to, zău! Curva-curvelor, zău! - bătrâna făgărășeancă s-a scufundat din nou în ale ei.

În urmă cu vreo două săptămâni, în patul din stânga maică-si fusese adusă din alt salon un fel de păpușă blondă și bătrână și dezumflată pe

jumătate. «Rusoaică albă, Fedotov Marfa o cheamă, a fost profesoară de franceză», îi explicase ea. În timp ce păpușa, cu ochii de cicoare lipiți de el, coborîse din pat și voia să se apropie - avea doar o bluză de pijama și aceea foarte scurtă «Duămnu duăctăr, silvuplé!» îi strigase, sfâșietor. «Culcă-te la loc, nerușânato! La loc!», îi poruncise grasa, umblînd, fără să se miște din așternut, cu mîna după baston. Dar rusoaica nu auzea. Se străduia să ajungă până la el, și două firișoare de salivă i se prelingeau pe bărbie. Repetase, de astă dată cu mîinile împreunate, patetic: «Duămnu duăctăr! Duămnu duăctăr, silvuplé!» - apoi, ca și cum efortul de adinea-uri fusese teribil și o sleise, căzuse la loc, în pat, dar de-a curmezișul, pe spate, cu mîinile răstignite, cu picioarele atârinate peste dungă, goală de la buric în jos. «O, Doamne, săraca», făcuse ea, «crede că ești doctorul» «Te-o văzut cu halat alb», adăugase și grasa, apoi:

- Ui' ce cur are, cufurita - plici-plici.

Azi - acum câteva minute, păpușa dezumflată se ridicase cu totul din pat, coborîse, încercase să se apropie. «Ascunde halatul!» îi șoptise maică-sa, iar dispariția albului o fixase pe rusoaică, nehotărâtă, atârnată de tăblie. Grasa începuse s-o lovească peste fund, mai întâi ca în joacă, apoi din ce în ce mai plipicios: «Culcă-te, nerușânato, nu țâ' rușâne? Ui' ce buci ai!» Făgărășeanca, până atunci scufundată în vedeniile ei, intervenise, cu glas înalt: «No, da' di ce dai în è, tu, ha? No, nu mai da-n è!»

Înseamnă că bătrîna păpușă e tot acolo, încleștată de căpătîiul patului, așteptînd să reapară salvatorul halat alb.

Grasa a încetat și ea. O fi obosit de cât a tot dat. Liniște. Poate-poate-poate pleca. S-o fi întors la pat și rusoaica.

- Că munca nu-ț' place, da' pula-ț' place, zău! - e în regulă.

Cînd o văzuse pe Grasă lovind-o pe rusoaică, îi pierise sângele din obraz, îl simțise cum îi cade. Maică-sa îl apucase de mînă: «Fă-te că nu vezi dragu-mamii, fă-te că nu vezi». Cu un efort, el se răsucise cu spatele - și nu mai văzuse. În spatele lui: «Te-ai pchișat și te-ai căcat pe tine, cufurito!», dar plicipliciul nu mai plicise. «Mni-ai spurcăzat bâta, cufurito și nerușînato!» - aproape cu dragoste, oricum, mai degrabă constatativ.

- Că numa' după pulă umbli, zău! Hoăto, zău și curvo, zău!

- Da mai taci și tu cu nerușînările tale! Că, azi-mîne...

Azi-mîne. Căruciorul inutil. Numai o umbră l-ar

«I-ați adus hainele?» m-a întrebat sorașefă, pentru a doua oară, după ce am intrat și ea a încuiat poarta la loc și a pus cheia în buzunarul

șorțului și Mihalache rămăsese cu ochiul lui de sticlă lipit, fascinat de buzunarul în care dispăruse cheia, sau poate nu neapărat la cheie se uita - eu, în locul lui, la fel aș fi făcut, sorașefă mirosea bine. «Veniți cu mine», mi-a mai zis și m-a călăuzit în tufișurile de după ghereta portarului - de acolo se vedea bine becul aprins în plină zi. «O îngropați dumneavoastră sau v-o îngropăm noi?», m-a întrebat, privind în jur, de parcă ar fi fost o întrebare-propunere rușinoasă. «Poftim?», am făcut, jenat, căutând ceva pe jos. Era pentru întâia oară când aflam că trebuia, totuși, îngropată într-un fel. Pentru întâia oară când auzeam acest lucru rostit. De altcineva. În plină zi. «Părerea mea e să ne lăsați să v-o îngropăm noi», a continuat femeia, continuând să privească în jur, ba uneori aplecându-se, ca să poată vedea ce credea că s-ar putea vedea, pe sub crengile istovite de spiree. «Că, dumneavoastră, știu eu că n-aveți bani, v-a dat afară și de la revistă - că mai ascultăm și noi Europa când se poate. Are nevoie de loc de veci, de sicriu, de transport, de gropari - dânsa are drept la toate, așa că duceți-vă la administrație și cereți s-o îngropăm noi». «Se poate?», am întrebat, aplecându-mă și eu, să văd becul și mai de jos. «Sigur că se poate!» - și mi-a pus o palmă fierbinte pe cot. «La administrație se cunoaște situația, am vorbit și cu tovarășul director - dar, să știți: n-o să fie de clasa-ntâia». «Daaaaaa - și unde, la care cimitir?» «La Străulești, e un cimitir bun, o cumnată de-a mea tot acolo - așa că lăsați hainele la mine și mergeți la administrație, o căutați pe doamna Ene, am vorbit cu ea, faceți o mică cerere și gata, nu mai aveți bătaie de cap!»

și gata, nu mai am bătaie de cap, cum am avut data trecută, pentru el - și cu sicriul și cu preotul și cu locul - ea îi vârase în mână alți lei mototoliți, recomandându-i să cumpere cel mai bun loc din cimitir «Măcar atâta, dragu-mamii», dar el luase ce găsisese, un sicriu obișnuit, de șapte sute și locul, singurul de doamne-ajută, chiar din gura porții, fiindcă celelalte erau ale oamenilor satului, când poarta avea să se deschidă, va lipsi un centimetru ca să se frece de cruce - apoi parasta-sele și tămâierile și

e nou, nu poate avea mai mult de trei-patru ani. Un pătrat imens, șes, îngrădit cu panouri de ciment, dantelate în felul acela caraghios și trist și neglijent al cimentului bortilit care împrejmuiește depozite și fabrici și cazărmi. La poartă, cabina cu Vindemlumânări - închisă. În colțul din dreapta-fund, un puț cu roată. Acolo. La vreo cincizeci de metri de puț. Dinspre aleea principală - care, deocamdată,

desparte jumătatea de băragan de cealaltă jumătate care a început să-și crucească băraganul - vin rânduri de cruci de lemn, aceleași, cu același scris. Aici, spre puțin, e sfertul celor prin grija-administrațiilor. Primul sfert, cel început de lângă Lumânărivindem e al celor prin grijă-particulară: cotropit deja de falnice cruci de ciment, de marmură, de piatră artificială, cocoșat de cavouri din sticlă pe rame de fier cornier - sau de țeavă. De-aici, de la capătul șirului de lemn, piatra și betonul și sticla și fierul vopsit în oranj și în verde, pâlpâie înșelător în văpaia amiezii de iulie, aducând cu Drumul Taberii văzut de pe șoseaua Domnești, de la linia de centură. La urma urmei, sorașefă ea însăși a spus că e un cimitir bun. Între noi și drumultaberii străuleștean, o pânză de fum: fum adevărat, albastru, iute: arde pălămida pentru o viitoare figură. «Uite un cimitir care nu e sinistru» am zis (aș fi zis: «Iată un cimitir vesel», dacă nu mi-ar fi luat-o înainte un gazetarnic, în legătură cu Stan Pătraș) - și am zis exact ce voisem să zic și la care mă chiar gândisem înainte de a lăsa cuvintele să se zică «Asta am vrut să spun și eu!» a sărit ‘Ocru, înviorat, asigurat (se aștepta cumva să mă tăvălesc pe jos de durere?, să-mi smulg părul? după datină?), apoi a început să amănunțească, lung și lat, după obicei, clătinând din cap - ceea ce taman voise și el să spună. Numai că el spunea, acum, cu totul altceva și prost: părerea lui despre cimitirele românești, de la țară - în general - despre cele ortodoxe, în special - interpretări de almanah - apoi deraiase în amintiri: «Când făceam eu armata la cavalerie - nu știu dacă ți-am spus că am fost cavalerist», «Bine-bine» îl retezase Suzana, cu exact acel bine-bine învățat de la taică-său. Dar ‘Ocru nu s-a lăsat și a spus până la urmă de tot un fel de anecdotă cu spațiul locativ sau vital (poate și) al decedaților; a lungit-o, a lățit-o, a împănă-o cu paranteze, dar eu nu-l ascultam. Ostentativ. De astă dată îmi luasem eu dreptul de a fi ostentativ nepolitic, contra, și mă uitam aiurea, dacă ar fi fost pe-acolo niște coarde de spiree, m-aș fi aplecat să mă uit pe sub ele. Fiindcă îmi adusesem aminte că eram supărat pe el: în timp ce preotul slujea în șanț (zic și eu așa, numai eu eram în șanț, preotul și cu ea se aflau dincolo, în pălămidă - el, până la brâu; ea: de tot și pe-o parte, chircită sub capacul dat cu alb, sub vinețiul pălămidei); deci, în timpul slujbei de la cimitir, ‘Ocru stătuse cu mâinile la spate. Ostentativ. Rămăsese îndărătul meu, pe alee, la umbra autodricului. Dar îl văzusem, fără să fie nevoie să mă întorc. Îl zărisem ducând mâinile la spate, exact în secunda în care preotul începuse slujba. și purtându-și ochii pe sus, după avioane. Apoi coborându-și-i și căutând, rotund, vreo

ureche de alt participant, ca la ceremoniile funebre oficiale, să strecoare în acea ureche, fie un banc, fie câteva cuvinte neutre, nu neapărat pentru a alunga aripa, ci doar așa, ca să arate, să se știe că el dezaprobă, pe față, asemenea convenții și «De ce-ai făcut pe interesantul, în timpul slujbei?» îi șoptește, chiar în această clipă Suzana, «dacă aveai de gând să-ți etalezi convingerile antireligioase la mormântul cuscră-tii, atunci fii consecvent și strigă: Jos opiumul popoarelor!» - Suzana are obrazul și gâtul de un roșu violent, pătat. «Vino sub acoperișul fântânii», zic, «am impresia că soarele te-a cam » și o iau de braț și o duc spre fântână. Cu carnea brațului, Suzana îmi întreabă degetele, palma: Nu-i așa că i-am zis-o? «Ce?», fac eu, ca s-o oblig să rostească «Prostu-ăsta de taică-meu!» își dă ea drumul. «Taci», zic, «taci». Fântâna are acoperiș bun, umbros, dar, la acest ceas al zilei, trebuie să te apleci mult înăuntru, peste ghizd, ca să-ți adăpostești de soare măcar capul. Există - cine-ar fi crezut? - o găleată. Încep s-o cobor. «Nu!» zice Suzana, cu spaimă, întinde mâna spre lanț și și-o retrage, friptă, își vâără degetele arse în gură și le suflă «Bine», zic și urc găleata la loc. «Deși, până la primul mormânt, sânt peste cincizeci de metri și la broșură se spune că, pe o rază de treizeci de metri, mai ales că pânza e la mare adâncime » «Bine-bine», mă oprește Suzana, «nu mi-e sete, lasă», zice ea, dar eu nu mă mai pot opri: «Deși», zic, insistând, cu toate că am depus găleata la loc, pe ghizd, «primul mormânt e la cincizeci de metri, dar e gol, nici un pericol de infiltrații», «Taci!» zice Suzana cu ochii albi și știu că trebuie să tac. Suzana își umezește palmele în apa rămasă pe ghizd de mai demult și și le lipește de gât, de obraji. «Măcar tu», zice Suzana. Îl simt pe 'Ocru îndărătul nostru, venind - cu mâinile în buzunare. «Măi copii», îl aud și-i simt efortul de a continua: «ce mostră de Agitprop!» «Ce? Care?», întreabă Suzana, prompt și cu dușmănie. Dar 'Ocru nu simte ostilitatea și nu cunoaște privirea albă a fiică-si, așa că urmează, cu căznită nonșalanță: «Asta, a popii - a popilor», se corectează el, crezând că schimbă ceva. Crezând că s-a corectat. Apoi: «În două mii de ani, au avut timp să și-l aducă la perfecțiune. Ca metodă În rest, promisiuni, promisiuni, promisiuni: că, lasă, că pe lumea cealaltă, o s-o duci mai bine, acolo o să fii, în sfârșit, fericit. Numai că nimeni nu s-a întors de-acolo, să depună». Suzana se uită în ochii mei cu disperare, cu numaipot. Eu i-o susțin, încercând s-o conving că mai poate. «Avantajul religiei», zic și-i zâmbesc Suzanei, promițându-i spectacolul pe care și-l dorește, «mai exact: dezavantajul religiei voastre, tale: din dincolo-ul vostru ne-am

întors cu toții și acum știm că ați înlocuit un rău cu un mai-foarte-rău.» «Măi copii», bate ‘Oclu în retragere, «în împrejurările de față, nu e subiectul cel mai nimerit» «Tu ai început! Acum, suportă!», zice Suzana - și zâmbește. «Și ai greșit când ai spus că religia promite», zic. «Religia consolează, ceea ce e cu totul altceva» «Serioooooos?», ironizează ‘Oclu. «Serios», zic și arăt încolo, spre pălămidă: «Ea, în cei treisprezece ani, sperând într-un rai de abecedar, unde e clad și frumos, unde nu-i nici durere nici întristare - se simțea mai bine. Niciodată n-a simțit nevoia să sere în victoria luptei dintre clase, în raiul de pe cele mai înalte culmi ale comunismului - poate, pentru că știa, cunoscuse pe proprie piele acele culmi. Ca, dealtfel, toată lumea». «Bine-bine», zice ‘Oclu. «Bine-bine!"» zic și o iau singur către gropari.

iar s-a iar m-am iar. sacul

Din a treia, din a cincea zi, e chiar plăcut să ți-l știi prins. Plăcut să știi că are să-ți fie prins. Iar după, rămâne arsura, amețitoare și pulsândă, ca de sărut. Genunchiul în cabina portarului; glezna, pe scările lui Zeno. Ce păcat, ce păcat, ar fi putut fi și poigné-urile în cătușe, dar în cătușe numai bărbații l-au prins. De aceea. Ce păcat, ce păcat: și gâtul, la Gherla, în Zarcă, sub talpa-gheară a lui Istrate. În schimb, mijlocul - mai exact: pesteșoldul, în Borcea

încă nu încă nu. jos la unupatru

iar adineauri, cam pe la sfârșit, simțind că se apropie plecarea și îndemnându-l să plece, să-și vadă de treburile lui, să nu întârzie la slujbă, prin ochi îi trecuse, verde, licărul cunoscut, pișicher, ca atunci când voia să-i încredințeze o taină-doar hazlie sau politică. M-am îndoit de mijloc și mi-am apropiat urechea: «Dragu-mamii», a început ea, repede și abia stăpânindu-și chicotele, «să nu mă arzi ca pe un gunoi, să mă-ngropi creștinește» - și, înainte de a mă putea redresa, ca să-i văd obrazul, am știut-o cotropită de groază, cu chipul micșorat și mai micit, comprimat, de spaimă. Dar când m-am îndreptat de mijloc și i-am putut vedea ochii, ochii îi erau veseli, poate doar cu o bură ușoară, ca după un râs scurt. Nu era înspăimântată. Fusesse, desigur, pentru câteva secunde, între dragul-mamii (ca proteză) și să-mă-ingropi-creștinește, poate pe la mijloc, la ars-ca-pe-gunoi, dar, o dată rostită această temere, temerea se stinsese. Știa că n-o s-o ard-ca-pe-gunoi. «Cum poți să », am scăpat, mi-a scăpat, într-un târziu, istovit. Fiindcă parcă mă mai rugase asta, mai demult. Fiindcă parcă mă cam gândisem la asta, și mai demult - dar cu totul în treacăt, fără să insist

cu gândul asupra amănuntelor. Atunci, prima oară, mă luase prin surprindere, în mijlocul unei discuții despre alifia miraculoasă - și parcă-mi vârâse degetele în ochi. «Asta-i bună: să te ard!» - mă teribil supărasem, de fapt, mai mult pentru întrerupere. Apoi: «De unde și până unde?» și, ca să-i arăt că sunt foarte-foarte jignit, m-am ridicat de pe dunga patului și am început să-mi fac de lucru pe la breteaua sacului - semn că am de gând să plec. Și ea îl privise atunci cum îl privea totdeauna în clipa imediat următoare sosirii, intrării în salon: cu spaimă că el are să plece numaidecât după ce-i va fi dat ce-i adusesse - se întâmplase și nu o dată. Iar acum glasul îi fusese în armonie cu ochii: îl implora, fără speranță: «Să nu mă arzi ca pe gunoi, dragu-mamii», apoi, aproape fără pauză: «Să nu aduci cutia întreagă, să pui în altele, mai mici și să-mi aduci numai cât îmi trebuie de la o valiză la alta»

asta se întâmplase, probabil, prin vară; sau mai demult. Când începuse alifia. Cam prin vară. Ea își pregătise rugămintea în felul ei: cu multe vizite înainte, îi reproșase că strică banii din străinătate pe fleacuri: șervețele parfumate, sucuri de fructe, cicoare solubilă - ca să nu mai vorbim de ciorapii, deodorizantele și săpunurile pentru surori. El simțise că reproșurile nu mai aveau nuanța dinainte - când erau simple ticuri verbale - dar nu se gândise că ea pregătea terenul pentru o rugămintă. Nici când ea începuse să-l întrebe de prețuri: câți dolari stricase pentru cutare fleac, câți pentru cutare - tot fleac, bine-nțele

eram obosit. Eram cald. Eram neatent. Și nici nu doream să fiu altfel. Apoi, paralel cu reproșurile, ea începuse să laude calitățile unei anumite alifii: «E o adevărată minune, dragu-mamii, nici nu-ți vine să crezi: uite, la genunchi, mi-a dat sora-șefă de trei ori și, uite, aproape s-a vindecat!» Apoi iar întrebări în legătură cu prețurile, ca: «Dacă aș mai fi avut un piculeț... Să rog pe vreo soră să-mi dea și pe spate... și pe șolduri...» - și el nu pricepuse; nici când ea continuase: «Că sunt numai o carne vie și pe spate și peste tot»

era cald, căldura și tramvaiele și băieții și Zeno mă storceau - n-am priceput. Dar nici ea nu spunea limpede ce vrea. «Ce să-ți aduc data viitoare?» «O pereche de picioare» sau: «Un chic di moarti»

Suzana înțelesese: «Mi-a vorbit de o alifie miraculoasă», a zis ea într-o zi, când el băuse aproape doi litri de cafea și nu mai fusese în stare nici să se ridice de pe scaun, «Chiar dacă e o doftorie băbească, trebuie

să facem rost de ea, dacă ei i se pare că e bună"». Abia atunci mi se luminase - poate din cauza cafelei: «Aaaa, nu e vorba de nici o doftorie băbească, e o alifie nemțească». «Și de ce nu i-o ceri lui Nikolaus?» făcuse Suzana, uimită «I-am scris», mințise el. «Și ce i-ai cerut?», îl prinsese Suzana, «alifie miraculoasă?» «I-am descris-o, după descrierea ei», mințise el mai departe, «alifie pentru escare, ce dracu, Nikolaus e medic!» «Mai scrie-i o dată», zâmbise Suzana. «Uite, ai prospectul aici, l-am cerut unei surori - mare scofală!» și îi întinsese o hârtie roză. A doua zi, de la poștă, se dusese la spital, deși nu era zi de vizită: «Treceam pe-aici și am urcat pentru cinci minute - într-o săptămână, cel mult două, o să primesc alifia. De la un prieten din Germania, Nikolaus, ți-am vorbit de el. I-am cerut cinci cutii mari»

da, prin vară se întâmplase asta, era foarte cald, în salon parcă ceva mai răcoare, dar muște și miros de frunze arse, poate chiar în curtea spitalului seardeau frunze, gunoaie, poate așa se explică: «Să nu mă arzi ca pe gunoi, dragu-mamii» și, în continuare, fără pauză: «Să nu aduci cutia întreagă»

de atunci n-a mai rostit cuvântul alifie. În schimb eu trăncăneam aproape toată vizita: număram zilele, o asiguram că, chiar cu vama, n-o să întârzie prea mult. Ea tăcea. Ochii i se limpeziseră Nu mai lăuda nici alifia spitalului, dar o simțeam concentrată cu gândul - și cu genunchii, șoldurile, spatele - acolo. Rănile mergeau tot mai prost - știam de la sora-șefă, dar simțeam și după miros, altul. Luase obiceiul să mă întrebe, de cum intram: «Ce lucruri bune și inutile mi-ai adus?», era o glumă, evident. «Brânză de vaci, uite», ziceam, despachetând și întinzându-i să ia pachetul în mână, să-l desfacă, să-l miroase, să mulțumească și să protesteze că stric banii pe ea. «Uite și o felie de mușchi țigănesc, să-ți dau să guști?» «Mulțumesc, dragu-mamii, dar nu trebuia să strici banii pe mine». Dar aștepta altceva. Acum știam ce. Și-i vorbeam eu de acel ceva - alifia. Ea, din ce în ce mai fără entuziasm, asculta. Tăcută. Când Nikolaus mi-a scris că-mi va trimite ce i-am cerut - cinci cutii mari - i-am arătat scrisoarea. Pentru câteva clipe, lumina a inundat-o. A luat scrisoarea, a apropiat-o de ochi, a îndepărtat-o, a împăturit-o, a despăturit-o, a așezat-o pe pătură, pe piept, și-a pus palmele deasupra: «Poți să mi-o lași până la vizita următoare?» I-am lăsat-o. De tot. Cu ea a rămas: alifia n-a mai venit. A venit în România însuși Nikolaus, dar n-am aflat decât acum două-trei săptămâni, de la frate-său. Care știa și el de alifie și știa că

Nikolaus are de gând să-mi trimită, pentru mama, cinci cutii mari. «Ce lucruri bune și inutile mi-ai adus?», zâmbind și mulțumind și protestând absent, pentru că altceva aștepta: alifia, ca apoi să meargă amândoi la Arenele Romane, unde fusese ea, când cu Straja Țării

escare multiple -

așa scria pe adeverința de constatare a decesului, semnată de doctor. Escare multiple - până în acea duminică la ora șase, așteptase, așteptase, urmărindu-și trupul putrezind, mustind, duhnind, convinsă fiind că dacă ar fi venit la fără un sfert sau la fără un minut, s-ar fi vindecat și am fi putut merge la Arenele Romane; că alifia i-ar fi desăvârșit vindecarea genunchilor, începută de cea a spitalului, apoi ar fi trecut cu vindecatul la șolduri, apoi la spate și ar fi putut să stea și ea, ca lumea, pe spate și chiar ar fi ridicat-o din patul ei și ar fi umblat-o

«Nikolaus, tu ești de meserie: se poate muri de escare? fie ele chiar multiple?» o să-l întreb pe Nikolaus, peste un an, peste zece. Sau: «Dragă Nikolaus, din banii aceia, mai bine trimite-mi niște lame pentru Stichsäge, nu-i mai strica pe alifie». Cu o condiție: ca Nikolaus să nu mă întrebe: «De ce?»

- Noo-țeeeee! La te-le-fooooo'!

În regulă. Acum poate să plece. Ca să unupatreze. și, după aceea, s-o ducă pe cadru

o ducea pe cadru. O dusesese de cinci, de nouă ori. Aștepta în fața oficiului, să isprăvească de telefonat - după ce o aștepta ziua întreagă, prin piciorul patului. După care o aștepta să urce la loc, pe cadru și o aștepta să coboare de pe cadru, la poarta Profesorului. Ca s-o poată aștepta noaptea întreagă, să-i vină în vis, așa cum îi fusese înainte de venirea prin porumb

și în acea seară, ultima, fusese, ca de obicei, acră și proastă și cu picioarele scurte, deși, de la o vreme parcă se mai - dar nu ea, ci el se obișnuise și nu mai aștepta mare lucru, chiar dacă, începând de prin a șasea ori a șaptea, parcă se mai, o, dar ce mai conta, se obișnuise să se lase zilnic surprins de altă rochie și panglică la pălărie, alta, asortată, se resemnase și se simțea binișor așa, prins, fiindcă știa că oricând, în orice clipă, va putea să se răzvrătească; dacă i se supunea, o făcea numai pentru că se știa tare și nelegat - voia doar să vadă până unde se poate merge, așa, la urma urmei, torul era așteptarea

aștepta așa cum se

așteaptă un tren punctual, știa, exact ora și minutul sosirii și aștepta, fără

nerăbdare, fără panică,

știa, începuse să știe din prima zi, din prima chiloținegri care-i
fripseră ochii ca un tăiș de brici, știa și aștepta și se bucura
că știe să aștepte și că așteaptă nu cu așteptarea clipei
răzbunării - de orice natură ar fi - a încheierii
conturilor, fiindcă mai știa că sosirea trenului
punctual nu va pune punct așteptării, ci
virgulă de respirație, dincolo de care
va începe așteptarea următoa'

la Pompă, coborâse ca de obicei și, ca de obicei, ea protestase, acru și,
acră, îl avertizase, ca în prima seară, să nu care cumva să profite de
întuneric, iar dincolo de Pompă, așteptase, nemișcată, fără să
întoarcă privirea, cu brațele îndepărtate de coaste, în
toartă, ca el să introducă mai întâi bicicleta pe sub
cotul ei drept și s-o oprească exact la mijlocul
cadrului în dreptul șoldului ei drept, apoi
ca el să-i introducă mâinile în torți
și, ușor, un sfert de rotire spre
stânga, apoi șoldul lui să
împingă, iar cadrul
să ridice;

iar când se săltase și el în șa, totul era știut:

la Punte, acolo.

Unde vor mai coborî o dată și,
după ce vor trece Puntea - ea cu
brațele întinse în lături, șovăind exagerat
și chiuind, exagerat și cu țepi, el, cu bicicleta
pe umăr, din doi pași - ea va aștepta sus, pe taluzul
șoselei

la Punte, acolo,

unde vor mai coborî o dată și, după ce vor trece Puntea, ea: cu
brațele exagerate, cu chiote exagerate, pe puntea de doi
metri lungime și lată de aproape unu, ea așteaptă pe
șosea, cu spatele și cu mâinile toartă
și el o va urca la loc și-și va face vânt și va sălta în
șă dar, în loc s-o pornească drept înainte, pe drumul de
țară, spre est, va coti, larg, și o va lua la stânga, pe șosea, în sus
și, de întuneric, ea nu-și va da seama că au pornit în altă parte, abia mai

târziu va observa că prea merg drept și prea scrâșnește sub roți un pietriș necunoscut și va întreba, în cele din urmă - însă cu alt glas, șoptit și acceptând-scâncind:

«Unde mă duci?» - și o va zice, de parcă ar zice: Cemi faaaaci? și de parcă ar zice:

«Fă-mi!»

dar el va tăcea

abia mai încolo, mai departe, pedalând cu obrazul îngropat în părul ei, va șopti, întretăiat de pedalat și de efortul pe care, deocamdată, îl face simțit și îi va spune că o să-i arate ceva

nu, nu-i bine așa, nu:

să-i arate, ci: să încerce, împreună, să

și nici așa nu e bine - o să-i spună,

fracturat, în ureche:

OSĂVEZI OSĂVEZI OSĂVEZI

și ea:

DA DA DA

Si,

după un timp - în care efortul pedalatului se va șterge și se va stinge
scrâșnitul roților în nisipul grăunțos al șoselei, el va zice, de astă dată
ceva mai tare:

«Atenție, decolăm!»,

apoi:

«Legăți-vă centurile!»

și ea se va ghemui în

scobitura pieptului și brațelor lui și așa va

rămâne tot timpul cât bicicleta se va

desprinde lin de spinarea pietricioasă a

pistei

și va fi tăcerea cea mare, nici

măcar piuitul firelor de păr, nici pocnetul sec, de steag ud, al vreunui colț
de mânecă, de poală, ci înaintarea liiiiiiinnă

până la oprire, când le vor

țâșni, în ochi, luminile podului de la Fetești și vor coborî, în scrâșnet de frâne și, în clipa imediat următoare, se vor rostogoli cu încetinitorul în ierburile țepoase din șanț, stârnind stolurile de greieri

Apoi:

apoi ea: «Mai vreau, mai încă!», pentru că nici măcar acum nu poate

ea scăpa de cuvinte:

«Unde dracu' mă duci?» a zis ea lovindu-i pumnul de pe ghidon cu pumnul. «La Fetești? Ce să fac eu la Fetești?» și el a respirat adânc, apoi a scuipat aerul și a coborât de pe bicicletă: «Jos», a zis, aproape în șoaptă «Coboară imediat, că, de nu » și pentru că ea nu pricepea, nu voia, începuse să scuture bicicleta ca pe un pom, cu ea cu tot, «Ești nebun? Vrei să mă ?», țipase ea, înspăimântată, luase o mână de pe ghidon și o întinsese către el, să se prindă de ceva ferm, dar mâna nu-l găsisese și zburase, alb, curb, spre sus; în schimb, îl găsisese cu picioarele: îl nimerise și-l încolăcise peste șolduri, mâna ei stângă apucase ciocul șei, dreapta tot pe ghidon, ea, de la jumătate, mult răsturnată, pe spate, dar nu mai putea să cadă, el nu mai putea s-o scuture - se scutura acum și pe sine, de la mijloc; el se oprise, derutat, însă bicicleta continuase să se miște, ritmic, întâi fără el, apoi antrenându-l, apoi el se lăsase, apoi strânsura se mutase mai sus și cu apăsare pe șale, chemându-l aducându-și-l, și-atunci el

- Nooooooteee'! La tele

pizda mă-ti, cu telefonul tău cu tot

și mai apoi în Borcea, același animal cu schelet de bicicletă, apoi fără fier, deci fără intermediar, dar și fără sprijin, însă era apa, un sprijin mai elastic și căderea și ridicarea, încetinite, la urcuș, deasupra negrului, brațele ei, într-un V în așteptare leneșă, cu, la rădăcină, negrul, nu se mai putea scăpa, decât intrând singur și lăsându-se prins de tot și liniștit, în deschizătura lor, nu mai era nici o grabă, când se vor zări luminile Podului de la Fetești, vor coborî, ca să plouă invers greierii

el se speriasse

primul: îi ajunseseră pe rădăcina limbii cuvintele ei, răspicate, incolore:

N-O SĂ MAI FIE NICI UN DUPĂ

și a prins să se zbată, cu disperare calmă,

să scape, creștetul i-a pătruns ca în zăpadă neagră, aerul dinspre și și-a spus, liniștit, că înapoia lui, numai acolo poate fi malul de sosire și s-a răsucit și s-a azvârlit într-acolo și, după două salturi, i s-a făcut frică și, după trei și-a simțit povara cărată cu mijlocul și a aflat că malul e în partea opusă și s-a scufundat și a ieșit de cealaltă parte, scos, de mijloc și depus pe nisipul cel bun.

Și ea a zis, de parcă ar fi spart un geam în timpul rugăciunii: «Doamne-Dumnezeule, credeam că știi să-noți!» și el, întins bine pe spate și-a acoperit ochii, ferindu-și-i de cioburi: «Proasto», a zis și a vrut

să zică: «Credeam că știi să-noți, era cât pe-acî să - » dar gura îi era plină de nisip și de țandări de scoici. Așa că s-a rostogolit înapoi, în apă și, întins, și-a clătit gura, apoi s-a ridicat în picioare. și s-a ridicat, târându-se în sus, pe ea, culcată și, când a fost cu totul ridicat

- Și-ați mai venit pe la doamna

'te-n pizda mă-ti

- Da. Nu se vede?

- Păi cum să nu se vadă - și să știți că s'țeți tare comic, mie-mi place grozav oamenii comici - da să știți, așa ca între noi, că, sărăcuța, poate n-o mai duce așa mult și-o iartă Dumnezeu.

- Daaa? Interesant! și, mă rog, de unde deții dumneata informația asta? Singurul contact cu ea îl ai: când îți iei sau îi iei ce ți pare că mai e de luat.

- Să știți că n-am prea înțeles ce-ați zis. Ați zis ceva de contact și de luat, da, să știți că mereu iau contact cu dânsa și

'te-n pizda mă-ti, 'te-n

pizda mă-ti, tu ești aia care i-ai luat șalul, cică să-l încerci, tu trebuie să-i fi luat și banii, când au dus-o altele la baie, numai Suzana ți-a dat vreo zece perechi de ciorapi, 'te-n pizda mă-ti și să-ți stea în gât și ciorapii și șalul și tot

- Halatu, halatu!

- Da, bine

du-te și tu, futu-ți crucea mă-ti de-de-de-de nenorocită, te-ai regulă acolo, în cabina lui Mihalache, dacă ți-aș da un săpun și doi ciorapi, ce mă-ta-n cur îmi faci cu ochiul, du-te-n cristosu mă-ti cu chiloții tăi negri cu tot

- Nu face nimica, mai toată lumea uită să-l dea.

- Daaaa. Îmi pare rău. Bună ziua, doamnă

- Bună ziua, domnu'. De-acu tre' să veniți mai des pe la mama, că..

- Da.

d a, mai des, da, o să vin mai des, mai des, da

CINCI

B.

- Dar mult ai mai stat, dragă! Eram gata să renunț.
- Scuzați-mă, cu mine vorbiți?
- Ia te uită la el! Mă vezi vorbind cu altcineva?
- Scuzați-mă, pentru a doua oară: sânteți sigură că eu sunt persoana?
- Tu ești persoana, altfel crezi că făceam trotuarul, pe căldura asta?
- Dumneavoastră ați spus-o.
- Asta, în primul rând. În al doilea, nu cumva nu mă mai cunoști?
- Am avut onoarea, sânteți... Sânteți o poetă...
- O poetă! Nu o poetă, prozatorule: po-e-ta Nana Muscuri!
- A, da, dumneavoastră sânteți cea care...
- Care cânt cu Belafonte, asta m-ai întrebat când ne-am cunoscut, acum vreo trei ani, caută ceva mai nou.
- Mai nou... Fie: Cu ce vă pot fi de folos?
- Ești grozav de expeditiv, dragă domnule prozatorule - asta, în primul rând. În al doilea: nu tu îmi poți fi de folos, ci eu, de asta te-am și așteptat aici. În al treilea: poți să mă tutuiești, nu mă supăr, de altfel, ești cu exact optsprezece ani mai mare, ca să nu spun: mai bătrân. În al patrulea: ce ai de gând să faci în următoarea jumătate de oră?
- Să începem cu al patrulea: în următoarea...următoarele cinci minute, am de gând să iau cunoștință de al doilea rând.
- Pofta-n cui, nu-ți fă iluzii și nu mai țin minte care era al doilea rând
- asta, în primul rând, în al doilea: n-oi fi vrând să-ți țin discursuri, aici, în plină stradă.
- N-ați fi prima și tot nu v-ar asculta nimeni.
- Ce vorbești, domnule! N-am chef să urlu în gura mare - ai idee despre ce vreau să-ți...?
- Nu, n-am idee - asta, în primul...
- Ia nu mă mai imita! În pri... Nu te simți să mă inviți undeva, într-un loc unde să putem sta jos, la umbră, mi s-au umflat picioarele...
- Poală profesională, așa-i zice...
- Ceee? Totdeauna vorbești, așa, în dodii? N-ai decât, eu am o singură dorință în clipa de față: să stăm, undeva, de vorbă, în liniște. Invită-mă la o grădină.

- Regret, dar mă aflu în imposibilitate de a vă satisface.

- N-ai bani? Mira-m-aș! Fac eu cinste cu câte-o bere. Mai mult nu, că n-am. Contam pe ceva ajutor, dar Iancu era, azi, complet isteric. Nu mi-a dat. A zis că, poate, mâine. Intrăm?

- Regret - nu m-am făcut înțeleș: am spus: mă aflu în imposibilitate de a vă satisface, chiar dacă dumneavoastră faceți... Mărturisesc, mă tentează să mă înfrupt din cinstea dumneavoastră - desigur, la gheață - însă..

- Dar ești mârlan rău, dragă! Mă refuzi? Așa te porți cu femeile? Sau numai cu cele care ți-au spus că volumul de povestiri e slăbuț?

- Așa ați spus dumneavoastră? Despre volumul meu?

- Nu, atunci am zis că e slab de tot - și, în primul rând, nu mai face pe prostu', că nu-ți aduci aminte? Așa ți-am zis atunci, când ne-am cunoscut, în primul rând că așa-s eu: directă.

- Bag de seamă.

- Bine faci - în primul rând. În al doilea, dacă ți se pare că povestirile alea sânt geniale, putem discuta pe text.

- A, nu, nu vă deranjați - aveți douăzeci și doi de ani?

- Ceee? Ce legătură...?

- Nu-mi dau seama. Voiam să urc în tramvai cu conștiința împăcată.

- Tot în dodii o ții. Ca să te imit: am douăzeci și doi de ani și nu te interesează ce vreau să-ți comunic?

- De la vârsta asta, mă interesează orice comunicare, cu condiția ca purtătoarea celor douăjdoi să nu vorbească.

- Atunci cum o să afli...?

- Cu ajutorul de neînlocuit al palpului, domnișoară.

- A... Am impresia că, în primul rând, mă iei peste picior, în al doilea, nu te interesează ce vreau să-ți spun.

- Mi-ați și spus, de două ori: că prozele mele sânt proaste.

- Ia uite, ce sensibilitate pe el! Parc-ai fi... știu eu cine... Hai, nu te supăra, am glumit și, în primul rând, ca să fiu directă, nu mă interesează proza ta. Mai ales acum - și aici, unde m-ai oprit, în plin soare.

- Domnișoară sau doamnă - n-am avut fericirea să iau contact cu starea dumneavoastră civilă...

- Zi-mi domnișoară, cât mai sunt.

- Vă zic: Stimată, deci, domnișoară, pot să vă rog să aveți amabilitatea de a trece fără întârziere și direct la comunicare? Dacă cererea mea, oricât de stranie v-ar părea, nu poate fi satisfăcută, atuuuunci...

- Atunci o să urci în primul tramvai - asta ai vrut să zici. Din partea

mea, ești liber, n-o să alerg eu după tine, să-ți spun ce urmări a avut memoriul pe care l-ai... Te pomenești că ți s-a trezit interesul...

- Coteaua interes e veșnic treaz și la dispoziția dumnea'...

- Cum, nu mai urci în tramvai?

- Nu în primul. În următorul. Între cele două, veți avea amabilitatea să-mi comunicați ce e cu memoriul - mai întâi: care memoriu?

- Iar faci pe prostu! Și, culmea, te prinde!

- Ascul'... Ascultați, stimată domnișoară și poetă: dacă țineți morțiș și din toată inima să fiți băgată în pizda mamei dumneavoastră

- Ia te uită, s-a trezit leul! Știi că-mi placi mai mult așa?

- Dar cum nu vă plac, să acționez în consecință?

- Pofta-n cui! și... Și dacă nu continuu, pe tonul ăsta? Dacă-ți vorbesc cu dumneavoastră-domnule?

- În cazul acesta, vă ascult. Cinci minute, pe ceas.

- Ești foar'... Sânteți foarte amabil, domnule, vă mulțumesc. O să încerc să mă încadrez - să facem doi pași, mai departe de tramvaiele astea. Hai să fim serioși: pe cuvânt de onoare că ce vreau eu să-ți comunic e foarte foarte important. Și grav - pentru tine. Ți-am spus că am fost, azi, la Uniune și... Și, fără să vreau, că nu-mi stă în obicei să trag cu urechea, am auzit niște chestii... În legătură cu memoriul tău.

- Continuați. Mai aveți patru minute.

- Ești nesperios, zău! Asta, în primul rând, în al doilea, pe cuvânt că ce-am auzit eu, acolo... Și-ți dai seama că nu-ți pot spune, aici, în stradă.

- Nu-mi dau seama.

- Hai, zău, fii om de înțeles! Pe cuvânt că pe stradă nu pot, na!

- Deci, pe stradă nu puteți - na! Să însemne, oare, asta că, în altă parte, să zicem: într-un cadru propice, o cameră, ceva... ați putea?

- Păi, ce părere ai? - asta, în primul rând, în al doilea: vii tu cu o propunere mai isteată?

- A, nu, în nici un caz mai isteată, fiindcă eu locuiesc la mama dracului, în Drumul Taberii. E departe acel cadru propice, amenajat în vederea întrevederii?

- La doi pași de aici.

- Cam cât de la-doi-pași? Vreau să știu exact. Adresa!

- Ce nevoie ai de adresă? Vezi când ajungi.

- Ascultă, poeto și organizatoare de ambuscade: îmi spui adresa, acum - vin; nu mi-o spui - uite un tramvai.

- Dar ești zurliu de tot! Cui îi telefonezi?

- Tovarășei mele de viață - nu pune mâna! Ține-ți proeminențele în rezervă, o să mai ai nevoie de ele. Zi adresa, dacă vrei să vin. Alo? Bună, dragă, la tine e-n regulă? Așteaptă o clipă... Ei, poeto, te hotărăști?

- Ești într-o ureche, zău! Poftim: Intrarea Clopoței, 18.

- Alo? Mai așteaptă o clipă... Îți atrag atenția, poeto, că dacă nu corespunde, nu te vizitez. Alo! Notează, dragă: Intrarea Clopoței, optsprezece, repet: Clo-po-ței, diminutiv plural de la clo-pot, unu-opt. În următoarea jumătate de oră... Daaaa... Așa au ziiis? Ei, dac-au ziiiis...

- Ia uite la el, inconștientul! Or să te dea afară din Uniune!

- Memoriul-cerere asta și cerea: excluderea.

- Las'te de chestii din astea! În primul rând, și ce dac-ai scris că ceri să te dea afară? Ai scris și gata, dar că chiar vrei să te... Nu bei nimic-nimic? Ziceai că ți-e sete.

- Mulțumesc, nu ziceam. Deși mi-e sete.

- Atunci bea. Ori ți-e frică să nu-ți fi pus ceva în pahar? Un somnifer, de exemplu?

- A, nu. Ce să faci cu mine, de exemplu, adormit?

- De exemplu, exact ce fac cu tine treaz: nimica. Doar nu crezi că te-am ademenit aici, ca să te... Pofta-n cui și hai să fim serioși un pic: este că ai scris memoriul numai așa, de-al dracu', ca să-i pui pe jar pe ștabii de la Uniune?

- Nu este.

- Nu? Dar ce? Ce-ai urmărit, cu memoriul?

- Să-i conving să mă excludă din rândurile voastre.

- Ca ce chestie? și ce câștigi din asta? În primul rând, că.. A, vrei scandal în străinătate! Să se facă și pentru tine proteste, semnături, mitinguri, tărăboi... Pofta-n cui!

- Ei, pofta asta nu mai depinde de matală, duduie. Și, altfel, ce se mai zicea, pe-acolo, pe după ușă?

- Care ușă? A... Păi, ce să se mai zică.. Tipul la care nu i-am recunoscut glasul - de ăsta ziceam că trebuie să fi fost de sus, de tot - a zis că domnul Eugen Ionescu, de când i-a secat cerneala (chiar așa: De când i-a secat cerneala domnului Ionescu...), adică de când nu mai scrie, adică piese, s-a apucat de proteste, zice. Dar nouă, zice, (adică lor, ștabilor), nouă puțin ne pasă, câinii latră, caravana trece, ne doare-n fund (în cot, a zis el).

- Daaaa... Dar despre nedreptatea care mi s-a făcut - cum a formulat, exact, această..?

- Exact-exact... A zis că, într-adevăr, s-au comis niște greșeli, dar...
- Niște sau greșeli? - e foarte important!
- Cred c-a zis greșeli, simplu. A zis: S-au comis greșeli în cazul lui, dar și el greșește acum și încă grav de tot, că-și taie craca de sub...
- A-ha, adică chiar în clipa în care ei se pregăteau să repare craca...
- Da. și că ce păcat de tine, că ești bun scriitor, dar cam pripit și uite că, pe chestia asta, nu se mai poate trece la repararea greșelii...
- Greșelii sau greșelilor - e important!
- Eu cred că.. Că greșelilor, nu?, tu ce zici?
- Nu interesează ce zic eu. și zi: nu se mai poate trece la repararea...
- Cum să se poată, dacă ai cerut să fii exclus? Că așa a zis tipul: Cum să mai reparăm, dacă el cere să fie exclus?
- Logic! Nu pot beneficia de reparații decât membrii. Nemaifiind membru, rămân în situație de nereparație. Dar dacă m-ar fi exclus ei, cum se tot străduiesc s-o facă de vreo trei-patru ani? Pe cine ar fi dat vina că-și taie craca de sub picioare? Auzi, domnule, ce idee pe mine: să-mi cer excluderea taman când ei, cei de sus de tot, erau pe punctul de a porni campania de reparații!
- Păi, vezi? Vezi ce-ai făcut? Cine te-a pus?
- Dracu', cine altul! N-au sugerat vreo porțiță de scăpare? Vreo reparare a... gafei care-mi interzice accesul la reparații?
- Să-ți retragi memoriul - că chiar zicea tipul acela că dacă el (adică tu) ar renunța la memoriu, ar rămâne membru, nu? și, în al doilea, s-ar putea trece la...
- Reparații, da. Și cam când să mi-l retrag, n-a spus?
- Cât mai curând! Azi, nu se mai poate, că-i târziu, au plecat cu toții de la Uniune, dar mâine, la prima oră - că așa zicea tipul...
- Mâine, la prima oră, are să duminică.
- Atunci luni... Porcul de Iancu, a zis că-mi dă mâine, ei las' că.. Atunci luni, ce zici? Sau dă-i un telefon lui Fulga, acasă, am eu numărul, sau, și mai bine, du-te la el, știi unde stă.
- Ar fi o idee. Să mă consult și cu nevastă-mea, cu ea m-am, în toate problemele arzătoare.
- N-am văzut eu că ești sub papuc? Prea te consulți cu ea, așa zicea careva din ăia, Fulga, că tu ai fi băiat bun, dar nevastă-ta e complet isterică, te instigă la tot felul de prostii.
- Daaaa? Așa a zis Fulga?
- Sau altul, nu sânt chiar sigură, că erau mulți și nu-i vedeam.

- Daaaa... N-au zis, din întâmplare, că ar fi bine să divorțez de ea?
- Nu, asta parcă nu, în primul rând că n-am auzit eu.
- A, bon! Dar ia spune, domnișoară: cum au ei de gând să repare greșelile acelea comise în cazul meu - admitem că eu fac în așa fel, încât să rămân membru, în continuare? Concret.
- Păi, concret - să te publice, ți-am mai spus.
- Nu mi-ai mai spus, dar: când?
- Când te publică? Cât mai curând, că așa zicea...
- Azi nu se mai poate, că-i târziu, mâine e duminică, dar de luni...
- Mă iei peste picior. Trebuia să tac din gură, să te las să faci prostii, că, în primul rând, dacă nu-ți retragi memoriul, or să te chiar dea afară din Uniune și-atunci, chiar c-ai încurcat-o!
- Știi că s-ar putea să ai dreptate? O să mai reflectez.
- Vezi că, până te reflectezi tu... Dar ce faci? Ei, dar ești complet nepoliticos, domnule prozator! Vasăzică stai exact cât ai tu interes și, după ce ți-l faci, te cari!
- Deci erau, totuși, două interese.
- Vrei să zici că am și eu un interes în chestia asta? În primul rând, nu eu trebuia să aflu că am călcat în străchini cu memoriul, în al...
- Anexă la primul: n-am aflat că aș fi călcat în străchini. Trecem la al doilea: nu eu am organizat această întâlnire.
- Fiindcă habar n-aveai ce urmări a avut memoriul!
- Urmările pe care trebuia să le aibă - în primul rând, în al doilea, vă mulțumesc, domnișoară, pentru intențiile dumneavoastră dezinteresate...
- A, dar nu te las să pleci! Hai, te roooog, mai rămâi, te rrrrog frumos mai stai un pic, un sfert de oră, haaaaai...
- Ei, dacă-i vorba de sfertul-de-oră...
- Ce vrei să spui? În primul rând, să știi că vorbești foarte urât, ce, crezi că-s...? Te iei după măgarii de scriitori care pretind că mai știu eu ce, așa și pe dincolo, cu mine, am aflat eu ce reclamă mi s-a făcut. Dar să știi că nu-i adevărat! Și, în primul rând, mă doare-n fund! Eu știu care-i adevărul și, cu asta, basta!
- Și care-i adevărul acela?
- Ce anume? A, adevărul! Păi, adevărul e că... Te interesează?
- Deformație profesională - sunt scriitor realist...
- Vrei să mă pui într-un roman? Am auzit că romanele tale sânt bune, chiar foarte bune, îmi dai și mie să le citesc?
- Bine-nțeles, plăcerea va fi de partea mea, vei fi al șaptelea sau al

optulea cititor din România...

- E-he, să fii sănătos, dac-ai știi câți cititori ai avut... În provincie... Hai, stai un pic, să-ți povestesc asta, poate că n-o știi - sau o știi? Cred c-o știi, e chestie veche, eram încă la liceu, în ultima clasă, așa am auzit de tine, că am un frate mai mare care-i... În fine, e și el în comitetul județean de partid și mi-a spus numai mie, că doar eu eram cea mai bună la română din școală, mi-a spus... Dar jură că nu spui! Dacă se află, frate-meu...

- Nu mai spune, de ce s-o pată fratele dumitale...

- Ba nu, ba nu, stai, că-ți spun și fără jurământ... Uite ce mi-a zis: că la ei, la județeană, au venit trei exemplare din primul tău roman.

- Exemplare? În ce limbă?

- În românește, dragă! Trase la Xerox.

- Credeam că mi-au tras o ediție pirat, măgarii!

- Adică tipărită? Frate-meu a zis că ieșea mai ieftin dacă ți-o tipărea, că a făcut el socoteala câte județe sânt, ori trei, plus câte alte exemplare or fi fost date pe-aici, prin București... Și-așa: au primit trei exemplare, cu ordin de sus să te citească, să discute și să... Să spună că, în fine, că e dușmănoasă și să ceară să nu fie tipărită

- Fratele dumitale a citit-o?

- Sigur, dar nu acasă, aș fi fost piua-a doua, trebuia să se ducă acolo, la comitet. Semna un fel de bon și citea. A trebuit s-o termine în trei zile.

- Și? I s-a părut dușmănoasă? Proastă?

- Vai de mine, frate-meu e profesor de română! Are și doctoratul. A zis că e formidabilă!

- Dar, la discuții, la județeană?

- Asta n-o mai știu.

- Atunci, află: tovarășul profesor de română, doctorul în litere, a spus că e proastă și dușmănoasă și a semnat rezoluția prin care oamenii muncii, masele largi de consumatori de carte cer cu hotărâre să nu fie dată tiparului o asemenea...

- Parcă tu nu știi cum stau lucrurile... Dar ce-i cu tine, tremuri?

- Bine-nțele că tremur!

- Hai, nu te enerva, nu trebuia să-ți povestesc...

- A, nu din cauza asta tremur, ci... Ești foarte fierbinte și...

- Da, iartă-mă, nici nu mi-am dat seama că... Îți promit că nu mai...

- Ba te rog să-mi promiți că mai! Ia-mă în brațe, ca adineauri...

- Nu mi-am dat seama!

- Încearcă încă o dată să nu-ți dai seama.
- Hai, zău, să fim serioși. Daaa? Te rog eu, mult de tot. Uite, dacă stai, aici, cuminte... Dacă stai cuminte, îți arăt ceva.
- Regret, naturelul meu participă cu alte simțuri, mai ales cu altul, nu doar cu văzul. Nu vrei să participi? Să participăm în doi...
- Ia mâna, zău, de pe mine! Hai, zău, fii cuminte. Că țiip, să știi! Uite, dacă stai cuminte, acolo, îți arăt ceva grozav.
- Sunt convins că ai de arătat ceva grozav, de aceea nu sunt cuminte.
- Zău, hai să fim cinci minute serioși. Zău că mă supăr. Zău că țiip, dacă mai... Te rog, te rog mult de tot să nu... Te rog frumos, uite, dacă.. Nu, nu se poate! Nu vreau! Nu! Ce, crezi că, dacă te-am invi'... Lasă-mă, că țiip! Lasă-mă, că strici totul, nu-nțelegi? Pe cuvânt că strici - ah, nu vreau, nu acum, nu se poate, sunt... la... Pe cuvânt că sunt la... Am sifilis, na, pe cuvânt că am sifilis! Ufff, uite ce mi-ai făcuuuuut...
- Uffff, uite ce nu ți-am făcuuuuut...
- Ești un... Te porți foarte urât, nici nu intri bine într-o casă, și...
- Și mă și apuc de stricăciuni.
- Te-am invitat, frumos, să discutăm și tu... Dacă țiipam?
- Îi spărgeai timpanele ăluia cu căști; țiipai, rămâneai bună-țipată...
- S-o crezi tu! Tu nu știi cum țiip eu... Dacă mai insistai...
- Asta-i amenințare sau reproș? Nu mai insist - mai ales că ești la sifilis. Mi-o arăți?
- Ți-l arăt, că-i de genul... un-două, neutru.
- A, deci asta-i tragedia matală: ți-e de genul neutru.
- Ca de obicei, vorbești în dodii, tu spui, tu-nțelegi. Uite! Ce zici?
- Aaaaa... Credeam că neutru e obiectul insistenței mele, acolo...
- Lasă bancurile proaste! Uite! Ce zici?
- Ce se zice: felicitări. Dar ce-i cu numele: Elena Muscă?
- Cum ce-i cu numele? N-oi fi vrut să semnez cu cel adevărat - poeta Elena Muscă!
- Ai dreptate, Nana Muscuri, e mult mai... Și original!
- Las' c-a fost bun cât a fost - știi că mi-am ales altul? Ilona Muscat. Nu-ți place. Dar ce zici de-ăăă Ileana Muscan?
- Când te decizi, invită-mă la botez - și zi așa, te făcuși de-un pașaport!
- Mă făcui! De-alaltăieri. Merge fata la Paris!
- Merge, merge! Viza pare în regulă. Prin Uniune?
- Ceee? Care Uniune! Pe barba mea!

- Ți s-a înălăbăștrit barba, domnișoară, ăsta-i pașaport oficial!
- Fii, domnule, serios, eu și pașaport oficial!
- Așa ar reieși, după coperta albastră Care nu e verde.
- Recunosc, Uniunea m-a ajutat un pic, mi-a dat recomandatie...
- Și te-a scutit de cozi - în fine, ți-a dat pașaport. Și bilete de drum.
- Tren, clasa a doua! De doi ani mă tot țigănesc pe la ușa lor, unii pleacă de câte cinci ori pe an, fac naveta, de te întrebi când se mai spală, tot într-o călătorie, numai din bursă-n bursă, cu tot cu prinț consort...
- De cine vorbești?
- De cine! De Blandiana - toată lumea știe cum se aranjează asta - mi-a spus un cumnat, care lucrează la ei, la... În fine, la ministerul lor - ai vreun mesaj de trimis la Paris? Pentru Monica?
- Pentru cine? Vrei să spui: pentru doamna Monica Lovinescu? Sărutări de mâini și urări de bine.
- Atâta tot?
- Vrei un mesaj - transmite-i următorul: "Urmează colet".
- Urmează? Adică nu mi-l dai să-l duc eu?
- A, nu. Conține cadavre de securiști și-un teanc de secrete de stat.
- Iar faci bancuri proaste! Eu vorbesc serios. Mă gândesc că, dacă ai ceva... Ceva serios, în primul rând, știi tu...
- Nu știu.
- Ei, nu știi! Pe mine nu mă controlează nici dracul.
- Daaa? și de ce nu vă controlează nici dracul, domnișoară?
- De ce să mă controleze? Ce, eu sunt suspectă?
- Ba chiar din contra - ai impresia că, la graniță, sunt controlați numai suspectii?
- Ce, nu? Și chiar dacă le dă prin cap să mă controleze și pe mine, am eu... metodele mele, ascunzătorile mele, nu pun ei mâna acolo...
- Ei, nu. Dar ele?
- Cum, dragă, vrei să spui că...? Că mă caută... aici?
- Da, dragă, te caută, și nu numai... acolo, unde ai arătat, cu rușinarea-ți feciorelnică. Ei, mai vrei să te duci?
- Sigur! Nu mă sperii cu bancurile tale proaste Numai să-mi dai. Dacă-mi dai... știi tu ce, nu se poate să nu fi scris, de când te-ai întors...
- Bine-nțeles că am scris. Vrei să-i duci doamnei Lovinescu o copie a memoriului?
- Sigur-sigur! Dar altceva, manuscrise adevărate...
- Data viitoare. Dacă scoți memoriul, îți dau și manuscrise - înțelege

că nu pot risca să mi se piardă bunătate de literatură dactilografiată..

- În primul rând, să știi că-i păcat să nu profiți de mine...

- Chiar foarte păcat -uite, mă răzgândesc.

- Nu așa! Lasă-mă, îmi rupi pașaportul! De ce vrei neapărat să...

Las' că mai discutăm chestia asta după...

- După?

- După ce-mi dai... Că-n în primul rând, m-ai scoate dintr-o încurcătură îngrozitoare. Știi foarte bine de ce anume are nevoie cineva care pleacă la Paris, pentru prima oară...

- Acel cineva e femeie? Domnia ta?

- Dar de cine? Este că-mi dai?

- Să-ți dau eu ceva de care o persoană care pleacă la Paris are mare nevoie? Un geamantan? Încolo te duci cum m-am dus și eu: cu o plasă în care se aflau trei sticle de votcă. Ei, încoace, e altceva...

- Ce geamantan! Altceva, hai, nu face pe... Îmi dai?

- Dar ți-am oferit, adineauri... Ai refuzat. Ai pretins că ai sifilis...

- Ești groaznic! Ce spun eu și ce-nțelegi tu!

- A, deci nu tu! Dacă nu tu, înseamnă că eu? Din câte știu...

- Hai, zău, nu mai vorbi în dodii! Îmi dau sau nu?

- Îți dau, domnișoară, cum să nu-ți dau? În vederea Parisului, nu?

Sunt dispus să te ajut - măcar parțial...

- De ce numai parțial? Haaaai, te rrrog eu, te rrrog mult de tot, nici nu știi ce bine-mi faci. Așa-i că-mi dai? Așa-i? Știam eu. Poți și-acum? Da? Chiar-chiar?... Dar, ce?... Lasă-mă, de ce nu ești serios? Zău, hai să aranjăm întâi chestiile serioase, după aia mai discutăm. Totdeauna ești așa de...? Nu apuc să spun două cuvinte, că te și repezi... Haide, stai cuminte... Da?

- Of, domnișoară, deci tot nu pricepi că nu te pot ajuta cu sila! Nici măcar parțial. Fii consecventă: vrei sau nu vrei? Hotărăște-te!

- Vreau, dar nu... aia... Vreau să mă ajuți. Chiar parțial, cum zici.

- Și cum să te ajut, chiar parțial, dacă, exact în clipa în care ajutorul vine în întâmpinarea dumitale...

- Așa-i zice pe la voi? Ajutor? O fi și mutual, te pomenești. Hai, zău, să vorbim serios: îmi dai? Îți dau cât ceri.

- A, mă și plătești? Refuz! E umilitor!

- De ce, dragă? Schimb pe schimb! Nu vreau nimic pe gratis!

- Bine, fie schimb pe schimb. Dar nu te mai opune, o să chiar cred că refuzi ajutorul... mutual...

- Stai cuminte! și pofta-n cui, să știi! Haaai, nu te supăra, uite, terminăm discuția asta și discutăm despre ce vrei tu - bine?

- Ascultă, fetiço: mi-ai cerut să ajut o tânără persoană; o persoană care urmează să plece la Paris. Te-ai adresat mie, ca unuia care știe ce anume o să-i lipsească acelei persoane, acolo, pe malurile Senei...

- Dacă te gândești la chestia aia, să nu-mi duci grija, chiar de-aș avea nevoie, nu la tine aș face apel, aș găsi eu alții și mai tineri și mai...

- Ne-am înțeles: apelează la acei alții-mai-tineri-și-mai!

- Nu te supăra dintr-atât! Am glumit! Nici tu nu ești bătrân, nici... Dar... uite, acum sunt foarte sinceră, ai ceva care... Nu știu cum, dar ești mereu încordat, ești... Parcă te pândește careva și tu parcă de-abia aștepti să... A, nu să încasezi și să taci, parcă de-abia aștepti să înceapă ăla, ca tu să-l faci bucăți - te superi că am zis asta?

- Aș fi preferat să facem dragoste, nu să-mi completezi fișa... Ia zi-i, ce vrei: Dolari?

- În sfârșit! Cum să nu vreau?

- Cine n-ar vrea! Câți?

- Cât mai... Cât poți...

- Îmi spui prețul exact. Cât face? Deci: de două ori pus mâna...

- Iar începi?

- ...De două ori pus mâna, dar o dată îmbrățișat - tu, deci se scade...

- De ce vorbești așa cu mine? Și mă tratezi ca pe o... Nici nu mă cunoști, și mă tratezi... E odios ce faci, să știi, asta în primul rând!

- Tot în primul rând: nici tu nu mă cunoști; îmi ceri bani - pentru ce? Că am pus mâna, de două ori, pe o persoană care, ea, m-a invitat, ca să nu zic acostat? Asta nu-i odios? Ce plătesc eu, duduie? Uzura morală?

- Dar nu ți-am cerut degeaba!

- Nuuu? Atunci, dezechiparea! - trece și operația asta în notă!

- Ești odios, să știi! Nu te credeam... Credeam că și tu... Deci ăsta e prețul! Să admitem că sunt de acord. Și că mă dezbrac. Încetezi bâlciul?

- Bâlciul o să înceapă abia după ce te dezbraci.

- Ești odios. Ești... Foarte bine, domnule prozator, domnule scriitor! Domnule confrate, o să-ți plătesc. O fac și pe asta, să aflu și eu cum e când te dai pe bani. Se vede că n-ai avut de-a face decât cu curve! Poftim, na, ești mulțumit? Credeam că... dar ești un odios, o fiară, asta ești! Mă tratezi ca pe o... Uite, na, ca să fie tacâmul complet, ca să te simți tu în apele tale, pun și prosop! Hai, fiară, profită! Fiară ce ești, hai,

devorează-ți prada! Aruncă-te asupra mea, că doar... Să se termine odată! - dar ce faci, acolo?

- Eu? Mă gândeam.

- Cum, te gândea? M-ai pus să mă dezbrac și te-a apucă gândirea?

- Scuze, dar nu te-am, ci ți-am; și nu pus, ci propus.

- Impus, nu propus! După ce mă pui în situația asta...

- Ca să te pot admira, domnișoară.

- Porcule! Ești un porc și-o fiară! Și-un impotent! De asta ești rău, fiindcă nu poți! Nu ești în stare decât să dai cu gura, impotentule! Să pleci imediat de-aici! Afară!

- Numaidecât și cu plăcere. Dar trebuie să știi că te admiram: în viața mea n-am văzut sâni atât de păroși.

- Coooom? După ce că... Unde vezi tu păr pe...?

- Nu-i vorba de păr, ci de fructul pomului. Prin analogie: de la piatră - sâni pietroși: de la pară - păroși÷

- Ești un... Imediat să pleci!

- Nu înainte de a-ți mai arde un compliment.

- N-am voie de complimente...! Auzi, sâni... Știi că e nostim? Mi-a trecut, nu mai sânt supărată. Sâni păroși! Asta ai fabricat-o, pe loc? Bine, îmi spui tu, dar după ce vorbim afaceri.

- În pielea goală?

- Ai dreptate, scuză-mă Te rog să te întorci cu spatele.

- Ca să nu văd ce-am văzut. Și zi așa: afaceri.

- Nu-ți cer decât atât cât le-ai dat celorlalți.

- Celorlalți. Facem progrese: întâi, fiară; apoi, impotent; acum, pederast - n-ar fi mai bine să mă pui la încercare, ca să te edifice?

- Gata, nu mă mai las prinsă! Îți propun douășunu.

- Îmi propui. Douășunu. Asta cum devine: derivă din șaișnouă?

- Degeaba, nu mă mai prinzi - douășunu, doar n-o să mi-i dai la speculă. Hai să zic douăștrei, că a scăzut grozav în ultima vreme, deși, măcar pentru dezbracă-te-mbracă-te, pentru măgăria cu părul ai putea să mi-i dai cu douăzeci. Așa, ca între colegi de breaslă

- Colegi. Ei, da, pentru că amândoi ținem de aceeași instituție, eu pe dinăuntru, tu pe dinafară.

- Nu știu ce spui și nu mă interesează, asta în primul rând. În al doilea, să știi că dacă-ți dau douăzeci, îți dau foarte bine. Uite, ai, aici, trei mii - am vândut o broșă de-a maică-mii - asta face o sută cincizeci la douăzeci. Mai pune și tu până la două sutare, ca între colegi. Ce zici?

Zi o dată, că vreau să știu pe ce mă bazez.

- Și eu.

- Și tu - dar ce faci, pleci? Nu iei banii?

- A, nu și sper că se înregistrează refuzul meu hotărât.

- Cum vrei, atunci ți-i dau, când vii cu... Poți mâine?

- Mâine? Nu cred. Nu.

- Atunci poimâine, dar te rog, nu mai târziu.

- O clipă, ce e poimâine? Luni? - mă tem că nici poimâine.

- Vaaaai, dar te rooog! Fă un efort, te rrrog, te rog mult de tot - ți se pare că-ți dau prea puțin, la schimb? Haaai, te rog, fă-o pentru o fată săracă, poetă româncă, pentru prima oară la Paris...

- Dragă poetă româncuță și stimată fată săracă pentru prima oară la Paris: tare mă tem că n-o să primești nici azi, nici mâine, cu atât mai puțin poimâine, fiindcă nu-mi încep săptămâna, călcând legile patriei referitoare la traficul de valută. Pardon, lasă-mă să termin: n-o să-ți dau - valută - pentru simplul motiv că ți-am dat.

- Ești într-o ureche! Când mi-ai dat? Ce? Cât?

- Ușurel și pe rând: câți dolari ai primit de la Uniune? Douășcinci?

- De unde! Nimic! Au zis ei ceva, de cinci, dar nu sunt sigură.

Și chiar de-aș fi - cinci dolari, mari și lați...

- Fie și cinci. Ȑia marii, nu știu de unde provin, dar lații vin de la mine, din drepturile mele de autor, din străinătate.

- Bine, dragă, dacă o iei așa, poți să pretinzi că toți cinci vin de la tine, asta nu mă încălzește.

- Oho, și încă cum! Ai să constați singură cât încălzește un singur dolăraș în buzunarul unui scriitor român trimis de Uniune...- ia stai: ca ce chestie te trimite pe tine Uniunea, la Paris? Dar nu ești...

- Ba sunt! Nici nu mai țin minte de când!

- Ei, nu! Ai douășdoi de ani și nici nu mai ții minte de când ești în Uniune? Dacă ești. Și, dacă ești - ca ce chestie te-au primit?

- Uite ce e, nu mă lua cu anchete dintr-astea! Sunt membră și basta! Și ia banii!

- Ai nevoie - au, ei - nevoie de amprentele mele?

- Zău că ești într-o ureche! Crezi că mă duc să te torn la miliție că mi-ai făcut un bine? Că n-o să ajung să cerșesc pe-acolo?

- O fetiță ca tine n-o să ajungă, or să-i dea băieții dolari. Nu cu cinci, cu sutele.

- Ce băieți? Habar n-am de nici un băiat cu dolari. În afară de tine.

- Da? Atunci spune-le șefilor tăi că sânt niște boi! Spune-le că așa am zis eu, că sânt niște vite încălțate. Dacă se face pierdută banda, să le spui prin viu grai. Chiar ai crezut că sunt atât de idiot?

- Zău că nu știu ce tot...

- Dacă ai crezut, înseamnă că tu ai fost - și ești, în continuare - idi...

- Te rog să-ți măsoari cuvintele!

- Ba n-o să mi le măsoar. Ca să-i scutesc de alte gafe pe boii care și-au imaginat că dacă o să-ți fâlfâi fâlfa pe sub nasul meu...

- Ești complet într-o ureche! Doar nu crezi că eu... Să mă bată Dumnezeu!

- O să te bată, n-ai grijă, cum îi bate pe toți turnătorii, dar eu nu pot aștepta până atunci.

- Au! De ce dai? De ce dai în mine? Cum de-ți - au!! Te rog să...

- Roagă-mă. Păi bine, fă, futu-ți Dumnezeii mă-tii - ca să-l citez pe un prieten - ai crezut că, dacă-ți cobori steagul...

- Au! Ce steag? Ești - au!

- Că o să-ți predau, eu, dosarul meu, gata semnat? Nenorocito!

- De ce mă faci nenoro...- au! De ce dai? De ce dai în mine?

- Las', că afli la urmă - cum mă consolau șefii tăi când mă rupeau în bătai. Și zi așa, Mata Hari de Dâmbovița: Hai să-ți spun ce-am auzit, prin ușă, despre memoriul tău!

- Zău c-am auzit - au! Pe cuvânt! Și nu mai da, te rog!

- Roagă-mă - care ușă, 'tu-ți crucea mă-tii de poetă cu epoletă? Care-i ușa prin care ai auzit tu glasurile celor din biroul președintelui? Care? Explică! Fă o schiță, dacă nu te-ajută cuvintele!

- Au! Nu - au-au! Te rog, te rog, de fapt, eu - au!

- Așa, de-fapt-tu! De fapt, n-ai auzit nimic, dar ți s-a ordonat să-mi vinzi castraveți - mie? N-ai auzit nimic, prin nici o ușă, fiindcă nu există o asemenea ușă! Ia cântă tu, fetiță săracă, poetă națională, de nevoie pătrunsă în organe: de unde cunoști tu conținutul memoriului predat ieri? A și ajuns la voi, la secu? Cântă! - îți atrag atenția că ușa e încuiată - acum vorbesc de ușa asta, a ta - uite și cheia, te asigur că, până să-ți vină în ajutor colegii tăi de apărare a orânduirii, te sugrum de zece ori. Cântă!

- Nu, nu! Te rog! Spun, spun tot, dar nu mă mai strân'...

- Îți las exact atâta aer cât să spui adevărul. Cum îl folosești în scop de urlat, cum te...

- Nu, nu urlu, spun tot! Dar să nu crezi că..

- Lasă recomandările! Unu: de unde știi ce conține memoriul?

- De la Fulga - au! Pe cuvânt că de la Fulga!

- Ei, nu! Dacă te mai strâng un pic, o să aflu că el e șeful tău.

- Nu, nu! Te rog - nu știu ce șef, nu mi-e șef, l-am auzit azi, vorbind la telefon cu cineva, am intrat la el în birou, nu m-a observat, vorbea la telefon - au! Pe cuvânt! Și Fulga zicea că ce ne facem cu nebunul, că a lăsat o altă plăcintă, un fel de memoriu în care ne rade pe toți, de astă dată cere să fie dat afară din Uniune, adică tu - dumneavoastră adică și Fulga zicea că el nu e de părere să i se dea curs, să te la' - să vă lase așa, să vă calmați. Și așa.

- Așa, ce?

- Asta-i tot - au, mă doare! Au! Nu! Vă rog, pe cuvânt că - ba nu, a mai zis că, lasă, că-ți retragi - că vă retrageți singur memoriul, că ați vrut numai să le amintiți că existați.

- Daaa? Și povestea cu publicatul? Cine ți-a suflat-o?

- Nime' - au! Zău că - au! Eu am zis așa, de la mine.

- Faci și tu pe asumatoarea? Lasă, puișor, că ne întoarcem noi la punctul ăsta, acum, doi: cine te-a pus să mă agăți?

- Ci' - nu, au! Te rog, vă rog, nimeni, eu singură, pe cuvânt, le-am auzit pe cucoanele de la contabilitate că vorbeau de dumneavoastră, că dați lunar valută la Fond și... Și eu tocmai promisem pașaportul și n-aveam nici un...

- Trei - să nu crezi că ai scăpat de doi: - trei, deci: de unde ai știut că sunt de găsit la spital? Exact la acel spital și exact la ora aceea?

- De la doamna Strat, ți-am mai - v-am mai spus, acolo, la contabilitate, când se vorbea de valută și doamna Strat a zis că și mama dumneavoastră...

- Daaa. Asta se lipește...

- Dar celelalte? Cu celelalte nu mă crezi?

- Până una-alta, întrebările le pun eu. Pantru: cine ți-a suflat să-mi ceri manuscrise?

- Ni' - au! Aaaaau!! Pe cuvânt, pe cuvântul meu, pe ce am mai scump că nimeni, eu, din proprie inițiativă Că, dacă tu - dacă dumneavoastră îmi faceți un bine cu...

- Cu? Cu punctul cinci? Valuțica?

- Da. Da. De aici a pornit totul. Dacă știam că sânteți atât de...

- De, cum? Atât de puțin fraier?

- Nu, nu! Atât de suspicios, atât de... Dar n-am știut. Cineva la care i-ați dat mi-a spus că..

- Cine-i acel cineva?
- Nu pot să spun, că m-am jurat - au! Bine, spun, dar vă rog să nu-i spuneți că v-am spus, că m-am jurat. Valentin.
- Care Valentin?
- Stan. El mi-a spus că în ce situație vă aflați, că aveți valută, dar o duceți prost, fiindcă nu aveți lei și-atunci m-am gândit...
- Să-mi sari în ajutor. Daaa.
- Nu să vă sar în ajutor, dar să facem schimb-pe-schimb. Dar n-am știut...
- Ia taci puțin.
- Dacă știam că sânteți atât de suspi'...
- Taci! Taci din gură! Nu poți să taci o clipă?
- Bine, cum vreți.
- Așa vreau. Să taci. Măcar un minut. Te rog, te rog mult.

CINCI

C.

- Dar mult ai mai stat, musiu! Eram gata să renunț.
- Scuzați-mă, cu mine vor'...? A! Dumnea'... Dumneata, Mada!
- Mi-a înghețat înțelegerea de când fac trotuarul...
- Și tu? Și dumneavoastră, doamnă?
- Și eu, tovarășe. Du-mă, te rog, undeva, să bem ceva, oricum-dar-cald - aici, după colț, pe vremea Școlii de literatură, se putea bea țuică fiartă cu piper.
- E-he, ce timpuri! Când eram noi tineri și la trup curați, vorba versurilor lui Cezar... Regret, dar nu intru în cârciumi.
- Tot nu? Deci: tot așa? Tot... aceea - viață-i asta? Dar, vorba ceea: cum ți-o faci, așa ți-o dormi...
- Eu, nu! V-am dat... Te-a dat afară de la Cenzură? Te găsesc plină de umor...
- Ca orice țară-tristă, vorba poetului... Bine, nu intri în cârciumi, dar câțiva pumni în spate îmi dai? Să mă dezgheți, să mă scoli din somnul cel de moarte - pe asta nu mi-o refuzi... Hai, te rog, doar în cenzură lovești, măcar doi pumni... Măcar un pumn - că de regulat...
- Regret, dar nu...
- Asta da, pedeapsă: nici, nici, că banii...
- A-ha, frecventezi și folclorul nostru național - mai bine mai târziu, decât mai niciodată..
- Deci, nu vrei să-mi dai câțiva dupaci... Bine, tovarășu', îmi cazi tu în mână cu 'Un băiat-iubea-o-fată'! - e adevărat ce se spune,-n târg, că ai schimbat macazul? Că scrii acum numai cărți de dragoste curată?
- Nu-i adevărat, dar ar fi o idee: cât ceri pe ea? Sau percepi numai procente?
- Pentru un vechi client, din contra: îi ofer, pe deasupra și o țuică fiartă - intrăm?
- Regret, nu - dar ce căutai pe-aici?
- Nimica toată: aveam de gând să mă duc la Zeno, pe jos. Trebuia să spun: aveam, și astăzi, de gând să dau pe la Zeno. Nu l-am mai văzut de mult... Și, cum treceam, te-am văzut intrînd în spital...
- A, da...

- A, da. Și mi-am zis: Dar câte mame o fi avînd băiatul ăsta?
- Ca Rumînul imparțial: multe, domnule...
- Câte...? Te rog, să mă ierți, nu se glumește cu astfel de...
- Iertată să fie cenzura, căci ea pe nimeni n-a iertat...
- La pat?
- La cenzurat.
- Ba am mai... și eu, dar cine ar putea depune mărturie...? Deci, ai fost la mama ta. Deci n-a... Deci se simte bine - cred că te confundasem cu altcineva, avea și acela un necaz asemănător... Și tu? Tu ce-ai mai făcut între timp - timp de-o generație, cum spune Zeno...?
- Mai nimic. Un copil - în măsura în care nevastă-mea l-a făcut, dar eu am îndurat durerile facerii: ca orice bărbat ce se respectă...
- Am auzit ceva-ceva. Fetiță?
- Băiat - nu ți-am spus că eu am suferit facerea?
- Să-ți trăiască. Ia-mă de braț, te rog, te rog mult... Dacă te vede vreun gazetar străin la braț cu cenzura, îi explic eu că ceea ce vede cu ochii lui nu poate fi adevărat. N-ai vrea să ne mișcăm mai repezător? Poate-mi vin în fire - nu mi-ai spus ce-ai căutat la spital?
- Cum, ce-am căutat la...?
- Iartă-mă, am înghețat de tot, peste tot, mă trezesc vorbind, vorbesc de parc-aș tremura. Am îmbătrânit, mări musiu, nu mai rezist la frig - și ce mai face mama ta?
- Bine - ziceai că mergi la Zeno, dar mă duci în sens opus.
- Ziceam: mergeam... Așa-i cenzura: te duce-n sens opus - nu știai? Ajung eu și la Zeno, azi-măine, deocamdată... Ascultă, fă o excepție - fie și singura în viață, dar pentru o cenzură! Oricum ai întoarce-o, tot femeie și ea - unde mai pui că femeia înclină, declină spre babă...
- Eu tot cred că ți s-a întîmplat ceva cu... slujba. Chiar dacă nu te-au dat afară, te-au retrogradat - sau nu te-au avansat, după cum te așteptai. După cum meritai... De asta ai căpătat, nu numai umor, dar ai devenit și oarecum lirică - atenție, să nu cazi în patetic...
- Te înșeli, nu m-au dat afară, nu m-au retrogradat... Lucrurile sînt mult mai limpezi: mi-e frig! Sunt o mediteraneeană - chiar dacă părinții mei s-au născut la Ternopol, eu la Kișiniov...
- Chișinău...
- Fie și Chișinău, ce schimbă asta...?
- Schimbă: în momentul în care te-ai născut - presupun că, totuși, după 1917...

- Mulțumesc, ești foarte amabil...
- Dacă nu mă lași să termin fraza... Ziceam că, din moment ce te-ai născut după 1917, acolo unde zici că te-ai născut, atunci atunci ești născută în Chișinău, România...
- În buletinul meu scrie că sunt născută în URSS...
- Și în buletinul meu scrie - dar când sunt întrebat, răspund: în satul Mana, comuna Vatici, județul Orhei, România...
- Foaaarte interesant. Vorbeam de înghețat: vouă, bărbaților, măcar vă îngheață ce aveți - dar să-ți înghețe ce n-ai? Lipsa? Absența?
- De ce nu te-or fi dat afară mai demult? La urma urmei, Mada fără-de-cenzură e o sulamită fără... zi-i pe nume... Voal!, poftim!
- Mulțumesc, dar zău că nu trebuia...
- Am făcut și eu ce-am putut, ca să te acopăr - ce mă costă?
- Dacă nu te costă: intră, cu mine, undeva, să bem țuică fiartă. Hai, te rog: fă o excepție; pentru Sulamita de la cenzură, învoalată.
- Să zicem că eu fac - excepția: ești sigură că și ei, téapéléii au s-o facă? Au să aibe ei țuică fiartă? În plină iarnă?
- Gură spurcată! Poftim! Grandirop: da, țuică - ba! Te dezbracă de palton, dar locuri la mese: ioc! - de țuică ce să mai vorbim! Hai în altă parte, să încercăm în bomba de-acolo... O să stăm în picioare, ăsta-i specificul localului, dar cel puțin n-or să mă jupoaie de palton. Și, dacă n-au țuică fiartă - deși pute de-aici - o să-i tragem un rom. Rom la țap, ca pe timpul Școlii de literatură - ce vremuri, ce timpuri! Romul la țap, berea la halbă - ce talentați eram noi, dragi tovarăși! Pen' că beam ca Esenin și purtam ochelari cu lentile groase - domnule! - ce serie, seria noastră!
- Nici a mea - prima din institut, de cinci ani - nu era mai brează. Aceleași concepții despre lume și talent...
- Nu mă mai duc la Zeno, o să-ți explic înăuntru de ce n-am mai dat pe la el de vreun an... Ia te uită: avem locuri! Lângă oglindă, ca să poți supraveghea mișcarea... Ah, ce-o să ne mai facem de cap-de-oaie! Ah, ce-o să ne mai distrăm - cu osebire dacă iese ceva scandal de local... Uite, onor clientela posedă și serviete - nu cumva tu mi-ai povestit despre o bătaie dintre români și români?, bătaie cu servietele cu pește?
- Nu eu, dar și eu aș fi putut - însă nu cu pește, servietele; cu pâine...
- A, da, peștele era motivul sau pretextul, asta se întâmpla la o coadă la peș'... Sau la Zeno, într-o înfruntare cu Țic... Ah, de-ar veni odată ospătărima cu țuică, să ne-ncălzim, să ne limpezim... Ai pus undeva

scena cu peștele? În care carte? S-o pui, măi tovarășu': e tipică, ascultă ce-ți spune tanti de la controlul-presei... E foarte! Chiar prea... Mulțumesc, tovarășe, mai adu-ne două, să fie... Noroc! Țuica asta... Ceaiul ăsta de țuică... N-o fi având mai mult de șase grade - în schimb, e fierbinte! Nu bei? Vrei altceva? O țuică rece? O secărică?, se zice că secărica a fost scoasă din nomenclator; ce să fac: am rămas în realitatea-reală din deceniul cinci... Nu vrei nimic? O beau eu pe-a ta - tu vrei o fisă de telefon? Să-i comunicî nevesti-ti că în cele două ultime ceasuri n-ai fost... Ei, cum așa: nu mai dai telefon din două-n două ore? Ei, de unde știu!, mare scofală - toată lumea știe... vreau să zic: lumea-justă. Fie cum zici... Și nu te mai strâmba așa, rogu-te, are să creadă lumea că motivul sunt eu, nu locanda - așa, măi frate! Zâmbiți, tovarăși! Fiți veseli și fericiți...

- Și altfel, ce mai face Zeno?

- Îl bag în mă-sa și pe-ăla. Un măgar - și dacă nu ne-am cunoaște din fragedă junie...

- Ce-a făcut? Te-a trădat cu noua-cenzură? Cu amantul nevesti-si?

- Mai bine-ai bea și-ai tăcea, de vorbit mă ocup eu, astă-seară. Ți se pare că trăncănesc? Și mie - oricum, țuica nu-i foarte rea, mă răsplătește de statul la pândă, pe la colțuri de stradă, să pun gheara pe un amator de țuică fiartă - fie și pe un abstinent ca tine... Îți mulțumesc din inimă că ai acceptat să intri cu mine în crâșmă; la o țuică-fiartă țuicărită de-a-n-picioarele, cu paltoanele pe noi, cu căciulile pe cap - Doamne al celor ce mai cred în tine: am să mai văd vreodată soarele? Am să mă mai văd vreodată fără palton, fără căciulă? Să mai cerem înc-un rînd. Să beau și țoiul tău, apoi să schimb priviri pline de tainic înțeles cu consumatorul de la masa vecină, tu, cocoș de serviciu, îi ceri satisfacție, el ți-o refuză, tu-i arzi, mă-nțelegi, palme-pumni-picioare, vine și confruntarea cu servietele cu cinci pești și două pâini... Cred că invers, dar aici, la Porțile Orientului, e posibil orice, în fine, după ce încasezi bătaie de la ăla, mă iei pe mine la cotonogeală, îmi tragi tocul respectiv; după care mă ierți...

- Ei, da, așa suntem noi, Țiganii: bem țuică fiartă cu cenzura, îi facem confidențe, o compătimim, o mai batem, o iertăm, o regulăm și iar o luăm de la cap cu...

- ...regulatul?

- Cu cenzuratul.

- A, nu! Ai sărit câteva pagini: eu ies în timp ce tu te bați cu ăla, strig după miliție: Miliția, Miliția, mă omoară bandiția! După ce te umflă

și te duce, eu folosesc fisa de telefon. Alo, să trăiți, misiunea a fost îndeplinită...

- Și ce ziceai că face Zeno?

- Joci tare, joci tare. Ba nu, nu joci. Păcat, înseamnă că m-am înșelat - am vrut să vă spun: nu m-am înșelat... Nu mă-ntrebi în legătură cu ce m-am, nu m-am...?

- Știu, nu-i nevoie să mai întreb: în legătură cu Zeno.

- De unde știi? Doar... Sau te lauzi?

- Am alte treburi decât să mă laud cu... Atât, că nu cunosc amănunte.

- Bine zis: amănunte... Ei, bine, află că e pe cale de a termina al treilea scenariu de film, stors ca și primul, din...

- Bănuiam! Mai bine zis: mă temeam că așa are să facă - ce risipă, ce irosire... N-am văzut filmul, însă din cronici am dedus că de acolo vine. La urma urmei, autorul poate să facă ce dorește cu propria-i carte, nu?

- Carte... Vorba Rusului: Care carte? Cincizeci și două de pagini...

- Cum așa? Atâta avea când a venit Scheidler...

- Cu atâta a rămas - și cred că era bucuros că acolo se oprișe.

- Ce păcat! O pornise bine, chiar foarte bine, iar cincizeci de pagini înseamnă o definitivă așezare pe șine, nu doar tatonare...

- Păcatul vostru, al Românilor, porniți prea foarte-bine, ca să mai aveți resurse să și sfârșiți ce-ați început.

- Geniul nostru! De asta avem atâția oameni universali, oameni ai Renașterii: care cum coboară din mioriță se apucă să facă el, totul, de la început! Suntem o comunitate a temeliilor, altceva, deasupra nivelului pământului, nu se vede, noi am fost ocupați cu începuturile, cu de-la-capăt... Ia stai! Înseamnă că vinovatul eu sunt - acum vorbesc de Zeno...

- Liniștește-te, nu ești vinovat cu nimic. Nici pentru că nu i-ai trimis, după cum îmi promiseseseși, manuscrisul în străinătate... Care manuscris? Nici pentru că, nemandând pe la Zeno, n-ai putut să-l împingi, dai brânci să scrie - la un moment dat, să zicem pe la pagina șazeci și trei, ți-ar fi zis: O, ce bine c-ai venit, tăticu! De-abia așteptam să mă viziteze careva, că eu singur n-aveam inima să mă-nterup...

- Da, poate... N-am venit eu, a venit ancheta aceea - sau poate faptul că nu mă ținusem de cuvânt cu trimiterea?

- Amândouă, bine legate - adevărată mână pe capul lui.

- Totuși, dacă l-aș fi frecventat, în continuare... sau dacă aș fi

trimis paginile scrise... Dar n-am mai putut da pe-acolo...

- Au lucrat bine, tovarășii... Bine, curat. Socoteala lor n-a fost să spargă gașca - sau nu în primul rând, dovadă că gașca s-a reconstituit, ba chiar s-a umflat... Dacă a umblat vorba că la Zeno nu mai pot fi plictiseli cu... Cu instituția aceea...

- Da, poate... Ai avut și tu plictiseli? Cu instituția? Aceea?

- A, nu! Din contra: am fost felicitată, era cât pe-acți să capăt o decorație-n piept și-un bărbat la așternut!

- Te obsedează?

- Dacă-mi lipsește!

- Altceva am vrut să întreb: dacă ne gândim la același... Zeno? Zeno crede că.. tu?

- Nu, Zeno nu crede că eu - ne cunoaștem de-o viață, știe la ce se poate aștepta de la mine și la ce în nici un caz: asta... Deci, Zeno nu crede, cu toate că o zice pe toate drumurile; Viziru crede și zice, la poetul Genial nu există contradicții de formă. Țic însă... Nici el nu crede și nu zice, dar așa, necrezând, neșicând, nu știu cum Dumnezeu a făcut de i-a convins pe ceilalți; că eu; că eu i-am denunțat. Evident, ajutat de amplificatorul Dinei, n-a uitat că, înaintea ei, eu... Și eu nu mă pot disculpa: am mâinile legate - înțelegi? Nu le pot spune, nu pot spune ce am fost întrebată și ce am răspuns - fiindcă nu am voie să pot, înțelegi?

- Cine te-a pus... să nu poți?...

- Ei, cine: eu! Dar, chiar dacă aș călca acest consemn, ca să nu-i spun interdicție - cine m-ar crede? Pe mine, îți dai seama! Viziru? Țic? Zeno? Tu mă crezi?

- Să vezi și să nu crezi: te cred.

- Ei, nu!

- Ei, da! Nu e meritul meu, nu e disculparea ta - presupun că n-a existat un turnător anume, nu în urma unei informații dinăuntru au trecut... instituționiștii la acțiune. Știau ei bine că, acolo, la Zeno, nu se pune la cale vreun complot, nu se alcătuia vreo organizație paramilitară - nici măcar n-aveam de gând să punem pe roate o... atitudine comună în privința cotizațiilor la Uniunea Scriitorilor... Dar nu conta ce anume făceam noi, adunații, conta că un grup de scriitori se... grupa și că, într-un anume loc și moment se aflau mai mulți de un individ...

- Te-nșeli. Mai mulți de un individ sunt și acum - și-i lasă-n pace. Oare de ce?

- Oare de ce-mi pui mie, tu, întrebarea asta? Tu, mie? Ce-am ajuns!

- Dar cui? Ce-am ajuns... Ei, de ce, de ce-i lasă-n pace, după... alungarea ta și după nemaiprimirea mea? Nu-i foarte adevărat: dacă m-aș duce, nu m-ar da afară - dar prefer să rămân pe-afară..

- Probabil le convine ce se discută, acum...

- Se discută! Se trăncănește, se bârfește, se înjură.

- Nimic nou și înainte tot așa... Dar nu se mai bârfește, ca pe timpul... era să zic: al meu - politica culturală a partidului nostru...

- Mai încet, te rog. Țuică, țuică, dar alcoolul nu astupă urechile.

- ...nu mai este înjurat tovarășul nostru, Popescu-Dumnezeu, nici tovarășul suprem al tova'...

- Taci, dracului, vrei să fac pipi pe mine? Eu sunt o fricoasă, și prin ce-am moștenit și prin ce-am dobândit... Vorbește în șoaptă, că te-aud...

- Bine, în șoaptă: după.. expulzarea dulce a mea - cu acordul, ba chiar la rugămintea maselor largi de stimați colegi și pretini..., acum, zic, nu se mai vorbește, nu se mai trăncănește, nu se mai atinge, așa, în treacăt, că veni vorba - nici halul, groapa, haznaua în care ne-a băgat El Însuși, pe baza teoriei lui Popescu-Dumnezeu și cu ajutorul practicii ucigaș de eficace a Păunescu - nooo! Nu se mai înjură Dodu, Ghișe, Nicolescu, Stroia - de Însuși Dumnezeu, ce să mai vorbesc - nooo! Nici măcar Gagamiță Teodorescu, acest fost - și bun! - poet suprarrealist, acum Președinte al Uniunii; nici măcar conu Jorjicî Ivașcu, acest turnător de celulă, în închisoare, auxiliar al procesului de... autoreeducare, acum în libertate... Nu, tovarășe!, doar masele au dezbătut și au hotărât: la Zeno nu se mai discută po-li-ti-că! Numai cultură! - drept care se analizează, îndelung, îndeadânc starea Ninei: cu cine, cu câți, cu mai cum s-a regulat Cassianca, de la ultima întrunire de lucru; se numără, pe degete, bursele de stat și de partid - firește, în Occident! - căpătate de 'oțul de Sorescu; i se face, tot pe degete, lista călătoriilor, ale burselor, premiilor? procurate de Blandiana și prințul consort, blandian; chilogrammele de chintale de poeme publicate de Păunescu; milioanele de lei adunate de Titus Popovici - și, desigur, barierismul săptămânist al lui Barbu își află o necruțătoare critică! Și respingere!

- Dacă n-ai mai fost pe-acolo, de unde ai aflat?

- De la Viziru - suntem vecini de Drumul Taberei; de la Persu - vine, din când în când, pe la Viziru. Dinspre Sorin... bietu Sorin: suferă cumplit, cu sudori, din pricină că nu mai e apreciată literatura bună, a lui, ci numai cea po-li-ti-că - a mea... Acum nu mai suferă: se simte în apele lui, cu ai lui - făcătorii de literatură, nu de vulgara politică.

- Cum n-ai mai venit tu, cum a fost pace!

- Ce bine, ce bine, pentru colegii mei, prietenii mei - mă gândesc, nu atât la Zeno, cât la Virgil, la Daniel - chiar la Sorin... Fie ei fericiți, că nu mai vin la Duca, să-i provoc la discuții po-li-ti-ce!

- Am avut timpul să observ. Îi provocai - la discuții politice, cum spui - nu direct, adică începând tu vorba: ci prin simpla ta prezență.

- Serios?

- Cât se poate de serios - mai ales că am observat-o la mine: cum te vedeam, cum te simțeam alături, începeau furișările, mâncăriciul... de limbă. Aveam, n-aveam treabă, trebuia să zic ceva po-li-tic!

- Doar văzându-mă? Doar știindu-mă? Nu cred că mă simt flatat... Așadar, "Cenaclul Duca" - de ce i s-o fi zicând așa, doar nu se citea nimic - a devenit, din... cui în talpă, moderator, tranchilizator - de ce nu: somnifer? De ce nu... auxiliar - azi mâine are să ajungă din urmă "Lălaiala României" Păunescuului... Gazetă de perete încă nu și-au făcut? Echipă de dansuri? La ce oră se citește Scânteia partidului nostru drag? - n-am ce căuta acolo, deși la început am suferit...

- Dar unde ai tu ce căuta? N-am greșit când am bănuir: n-ai părăsit de bună voie brigadade agitație... - mai cerem câte-un rând? Încă două, te rog! Mă uit la tine, dușman de clasă, înrăit, element dizolvant, perturbant ce ești tu! Și când ne gândim ce bine era în breasla scriitoricească, înainte de apariția ta...

- Nu încerca să mă măgulești...

- Dar nu încerc nimic, așa e: "cazul" tău a dat mai puțină bătaie de cap... cenzu'... presei, în fine, controlului, adică acelor instituții care veghează la ordinea republicană...

- ...măi tovarășe...

- ...pe pământ, în aer, pe mare... Cât a provocat tulburare printre dragii de colegi, tovarășii tăi de breaslă, prietenii tăi, scriitori cu toții - cu toții buni scriitori și buni prieteni...

- Tulburare... Măcar dacă tulburarea i-ar stimula, i-ar împinge să facă și ei...

- Dar asta-i incitație la...

- ...să trimită și ei manuscrise în Occident, să li se publice...

- Cu condiția să existe ce.

- N-am înțeles. Condiția este să aibă curajul... normal de a trimite - și de a-și asuma eventualele represalii din partea... instituției care veghează la liniștea noastră, socialistă...

- Te înșeli. Condiția primă: să existe manuscrise de trimis.
- Te înșeli. Acea condiție este de la sine înțeleasă
- Te re-înșeli: condiția aceea, de-la-sine-înțeleasă, cum zici, nu e îndeplinită.

- Ascultă: eu știu că voi știți totul - dar nu chiar totul-totul! Nu știți voi ce conține fiecare sertar al fiecărui scriitor român...

- De ce spui: voi? Eu nu controlez sertarele scriitorilor român, eu interzic pe față - adică discut cu editorul, rar de tot cu autorul - manuscrise prezentate... pe față.

- Și? Ai dedus că scriitorul acela nu are, acasă, în sertar, în vreo ladă, în pod, altă scriere? Altfel scrisă?

- Într-un proces, aș pierde, fiindcă nu pot dovedi, cu probe, că am dreptate. Ar trebui să dovedesc... cu absența probelor - că am dreptate.

- E teribil ce spui. Și e insultător la adresa scriitorilor. N-aveți voi de unde ști dacă scriitorul X, care a prezentat spre publicare un manuscris, nu scrie, pe ascuns, altceva.

- Iar mă incluzi în pluralul... cu pricina. Încă o dată: eu nu știu ce scrie și bagă într-o ladă sau numai în sertar scriitorul X, cel care a prezentat un manuscris spre publicare. Dar, chiar fără să-l cunosc pe X acela, din manuscris înțeleg: autorul este un scriitor care de la bun început "vine în întâmpinarea cerințelor"; un scriitor care, cu siguranță: înainte de a fi așternut pe hârtie primul cuvânt, avea deja în cap - și avea bine... orientat - modul în care să abordeze problemele, pentru a nu avea... probleme cu publicatul...

- Știi ce faci tu acum? Vrei să produci și mai multă zâzanie între scriitori, pentru ca voi, supraveghetorii noștri să nu mai aveți treabă: facem noi în de noi treaba voastră!

- Poate. Dar acum nu încerc să bag zâzanie - doar să constat efectele ei... dacă ai înțeles ce-am spus... Și mă mir că funcționezi atât de greu, azi - să fie tot din cauza frigului? Tu care ai profețit expulzarea lui Soljenițan? - mai ții minte?

- Mai țin minte, dar nu era profeție, era temere - nuanță.

- Pentru mine a fost profeție - de asta - mai luăm două țuici? Că tot m-am îmbătat - trebuie să arăt foaaarte avantajos, nu? - hai să-ți fac o confidență. Cu valoare de secret de stat. Pot începe? Apropie-te, ca să nu țin discursuri. Mulțumesc, ești tare amabil. Să încep prin a divulga un secret teribil: n-am fost convocată la ei, la sediul lor, ca ceilalți muritori. Până și Zeno, membru al Cécé, a fost invitat la ei - adevărat, i-au trimis,

nu mașină obișnuită, ci un microbuz și o echipă de încărcători-descărcători (păcat că nu l-ai auzit povestin scena, l-au urcat cu cărucior cu tot...) Cu mine "s-a discutat", la noi, la sediul nostru, în clădirea noastră, într-un birou. Era de față și Dobrogeanu - à propos, cred că știi că Dobrogeanu a plecat în Israel, dar nu știi că s-a stabilit în California, bietul de el... Deci, cu mine "s-a discutat". Ce anume, crede-mă, nu prezintă nici o importanță pentru tine. Mai târziu aveam să-mi dau seama că nici pentru mine. Dar atunci, după prima discuție... Fiindcă au fost mai multe și toate discuții... Atunci, am intrat în panică, panică pură. Până la sfârșitul programului, n-am fost în stare să lucrez nimic, n-am putut citi un rând. Abia când, la ieșire, mi-am dat seama că sunt urmărită - nu mă laud, nu delirez - atunci a venit frica, spaima. Dar era de preferat panicii. Acum avea un nume, se lega de ceva, devenise concretă. În primul rând, concret era el... Tipul... Apoi concrete puteau fi: darea afară din slujbă, din casă, arestarea - ce, aș fi fost eu primul căruia i se întâmpla așa ceva? După ce m-am convins că individul se ține, într-adevăr, de mine, am renunțat să mă mai duc acasă. Ca o naivă, îmi imaginam că ei habar n-au unde domiciliesc... Nici la părinți n-am vrut să mă duc - naivă fiind, credeam că ei habar n-au că am părinți, că nu le cunoșteau adresa... La Zeno? Exclus - aș fi confirmat... ceea ce ei doar presupuneau, nu? Naivă de legat! Unde, la cine să mă duc? Și înainte de... Vreau să spun: totdeauna am fost singură. Amanții mei au fost de-o noapte și nu întotdeauna din vina lor, las' că, în asemenea împrejurări, nu la amanți, foști sau actuali, cauți sprijin. Prieteni, în afară de Zeno... iarăși nu am și tot din pricina mea - să zicem a slujbei. Ce să faci? Se înnoptase, de trei-patru ceasuri îl căram după mine, pe străzi, prin magazine, prin librării, am intrat și la un film, dar n-am rezistat să stau locului - și era și întuneric... Era unul brunet, cu părul tuns scurt, avea și o mapă.. Ți-am mai spus: acasă nu voiam să mă duc, nu voiam să-i trag după mine, să-mi deconspir vizuina. O, în cele din urmă, când am ajuns în vizuină, am înțeles că nu era nevoie să le-o indic eu - nu, n-a dispărut nimic, am verificat, însă... "se trecuse" pe-acolo, am eu semnele mele. Mai târziu aveam să aflu, să deduc ce anume căutau: manuscrise de-ale tale.

- Ce noroc pe tine că le dăduseși mai departe!
- Dar nici n-am avut ce să...M-ai prins, măgarule, unu la zero.
- Vorbeam de còpiile care dispăruseră de la voi, de la Stam'...
- A! Fii liniștit, de la noi nu dispăre nimic.
- Te mai întrerup o dată: în acea seară, în acea împrejurare, nu ți-a

trecut prin cap, măcar așa, ca o nerozie, să mă cauți?

- Nu-mi lua vorba din gură - ah, ce ne politicos! Ba da, musiu. Nu-i așa că era firesc, logic, la urma urmei *asta* era? Ne-mai-pomenit, cum zice Zeno. Da, să te caut. Pe tine, care nu-mi ești nici prieten, nici amant nu mi-ai fost, nici tovarăș... Pe tine, care mi-ai fost... ba-chiar-din-contra. Ne-mai-pomenit, și tu te-ai gândit la asta! Înseamnă că am raționat corect, înseamnă că, atunci, nu puteam face altceva, că exista o singură soluție.

- Nu singura. Una din ele.

- Ba nu! Singura! Și nu pentru că ai fi fost singurul în stare să-mi dai un sfat - ce sfaturi se pot da în asemenea împrejurări? Nu singurul care să mă încurajezi - ce să-mi spui. Lasă, dragă, că trece?

- Nu e chiar atât de puțin, crede-mă.

- Poate. Dar eu, atunci, aveam nevoie de altceva, de ceva... I-aș zice de un contact primar, primitiv, fiziologic, instinctul mă mâna spre alt animal hăituit, ca să mă lipesc de el, blană lângă blană...

- Hăituiți erau și Viziru și Zeno și...

- Poate, dar instinctul acela îmi spunea că, în acel moment și Zeno și Viziru și celelalte animale hăituite, *atunci*, or să scoată colții și ghearele - și nu doar de formă - când se va apropia de ele alt animal hăituit.

- Deci, te-ai gândit să mă cauți. Noroc că te-ai răzgândit.

- A, nu! Te-am căutat. Așa, cu individul după mine - cu lăutarii după mine... Am intrat într-un oficiu telefonic și ți-am luat adresa dintr-o carte de telefon. Nu-ți mai povestesc odiseea: să cauți o adresă în drumul Taberei, mai ales când nu întrebi, ca să nu audă lăutarul... În cele din urmă, am găsit și strada și numărul și blocul, dar de tine n-am dat. Am luat la rând blocurile de primprejur, spunându-mi că poate se schimbaseră literele, numerele - cu care ocazie, am dat de o mulțime de cunoscuți, vreau să spun de numele lor, pe tablele de la poartă...

- Asta e! Tabelele! Dar apartamentul nu e pe numele meu, e pe numele de fată al nevesti-mi!

- A, da? Nici pe cutia de scrisori, nici pe ușă?

- Nici, nici. Dacă ai fi dat un telefon...

- Cu lăutarul după mine? Să audă, să afle lacine vreau să mă duc?

- Ei, și? Din moment ce tot erai hotărâtă să mă cauți...

- Ai dreptate. Înseamnă că am ajuns până la ușa ta. Și n-am sunat, pentru că nu scria numele tău pe ea. Și n-am telefonat. M-am întors în oraș - mărturisesc nu foarte dezolată că nu te găsisem. Cele peste opt ore

de alergătură îmi făcuseră bine. Mă istoviseră Am luat ultimul troleibuz, unul care se retrăgea. Lăutarul nu urcase, poate renunțase, poate se deghizase, poate mă predase altui lăutar - dar nu-mi mai păsa. O să-ți povestesc altă dată ce senzație stranie - vreau să spun: cum, cu timpul, din urmărit, devenisem (sau mi se păruse mie) urmărit... Dar să revin: Troleibuzul era aproape gol, nu oprea la toate stațiile, am găsit loc pe scaun... Ce grozav e să găsești loc pe scaun într-un troleibuz și să stai, să șezi, iar alături sau deasupra ta să nu atârne cineva care nu are loc și stă în picioare, spânzurat de bară și fierbe de ciudă, de gelozie, de ură, de luptă de clasă - mă gândesc că, dacă în autobuz, în tramvaie, în troleibuze s-ar găsi locuri pentru fiecare călător, poate că...

- Lupta de clasă ar continua: între cei cu locuri bune și cei fără..

- Da, dar n-ar fi atât de ascuțită ca între cei care au totul - un loc de șezut - și cei care n-au decât puța pe ei, vorba lui Zeno. Mă simțeam bine, așa, neurînd și neurîta, ceilalți călători îmi erau aproape simpatici, aș fi intrat în vorbă cu oricare, uite, domnule, se găsește pentru fiecare un loc sub soare, uite, domnule, cu cât de puțin se mulțumește un om, uite cu *ce* îl poți face fericit: cu un loc în troleibuz. Ei, dacă se mai adaugă și un sfert de chilogram de măsline și o pereche de pantofi refuzați la export... Ca să nu mai vorbim de țuica asta sublimă, în bomba mizerabilă în care cel puțin téapéléii, cum le zici, nu te jupoaie de palton... La un moment dat - țin minte locul, exact: pe pantă, când troleibuzul a plecat din stație de la Academia Militară - acolo și atunci, te aud: Ei, și?, zici tu... Asta se întâmplă când ești foarte obosit sau prea odihnit, auzi voci. Și pentru că eram beată de oboseală, zic: Cum, ei-și? Ei te sugrumă și tu...? Și tu, bine-nțeleș: Ei, și?... Ascultă, zic, ascultă, musiu, *ei-și*-ul tău e un tic verbal, nu-i așa?, o proteză ca *păi*, ca *știi*... - de care nu mai scapă dramaturgia română - ca *da-dar*... - de care nu mai scăpăm noi, cei care am vrea să fim de altă părere, dar sfârșim prin a ne da modesta noastră contribuție la umanitate... Dar dacă te lichidează, inconștientule?, zic. Ei

- Te ascult, continuă

- Ești imposibil! Cum, nu spui: Ei, și?

- Acolo, în troleibuz - la Academia Militară - am spus?

- Asta-i, că n-ai spus. Ai spus altceva. Mai bem un rînd? Și, vorba ta: ce mai face Zeno? Ești pierdut, musiu. Adică nu, din contra... Deși... Oricum, eu nu mai scot o vorbă, să văd cât rezști să nu mă întrebi.

- Un minut, un an - exact cât o să rezști tu să nu spui singură. Dar asta nu schimbă nimic.

- A, da? De parcă a fost intenția cuiva să schimbe ceva. Oricum, am impresia că înțeleg ce vrei să spui. Cred că și văd ceea ce spui. Dar nu spun ce văd. Ba spun, că tot nu mai auzi. Văd un fel de... să-i zicem platoșă, armură, cuirasă, jiletcă-contra-balelor - acum m-am citat pe mine. Jiletca a fost a ta, ai locuit-o, te-a apărat de multe, mult timp. Acum, platoșa e aici; tu: alături. Iar tu, cel de alături de platoșă, continui să crezi... De fapt, nu tu, nu numai tu. Să zicem: *se crede* că dacă ea, platoșa, continuă să fie invulnerabilă, necesarmente și tu, cu toate că ai ieșit din ea... ai înțeles ce-am vrut să spun?

- Am înțeles, dar... vedenia ta e inexactă. N-am locuit niciodată o asemenea jiletcă. Ba chiar, uneori, mă simțeam ca un pui de vrabie căzut din cuib.

- A, nu! asta e de necrezut! Atunci cum ai rezistat? Cum? Explică, trebuie să fie o explicație! Răspunde!

- Cu cine vorbești? Cu platoșa - aflată acolo, alături - sau cu mine, aflat alături de alături?

- Cu... Cu puiul de vrabie.

- Așa, da. În care caz, răspunsul este: De unde știi că am rezistat?

- O, Doamne, *De unde știi că nu m-au lichidat?* - așa mi-ai răspuns în troleibuz! O, Doamne...

- O, Doamne, o, Doamne, hai să ne oprim aici. Să oprim cartea aici, înainte de prohodul pe care mi-l cânti. De acord? Doar ești de meserie.

- Cum, plecăm? De-abia ne încălzisem.

- Tocmai de aceea. Cărțile trebuiesc oprite la pagina la care autorul se încălzește - lasă, restul o să-l pui în altă carte, doar n-au intrat zilele-n sac. Plata, te rog!

- Lasă-mi măcar satisfacția de a plăti eu. Îmi pare rău, ne simțeam atât de bine...

- Tocmai de-aceea. Asta ar mai lipsi: cenzuratoarea și cenzuratul plângându-și pe umăr, reciproc!; întreconsolându-se; întrajutorându-se să treacă și acest hop... Chiar așa? Ca la Pitești? Într-o frățietate, promiscuitate curat daco-romană? Nu, mulțumesc, nu obișnuiesc. Dumnezeu m-a păzit de Piteștiul de la... Pitești - cum nu m-aș păzi singur de piteștizarea la scara nației? Mulțumiri pentru tratație, te conduc o bucată de drum - oriunde... Îmi fac și eu de cap o dată pe an... Ascultă stimată tovarășă, precum și de neînlocuit cenzuratoare: pentru că mi-ai dat peste nas cu... Ai zis că scriitorii români n-au nimic în sertare... Mă rog lui Dumnezeu să nu fie adevărat, să fie, ca de obicei, o calomnie, zăzanie

provocată de asupritorii noștri, printre care și domnia ta... Și, în același timp, mi se face pielea de găină: dacă ai dreptate...?

- Ei, da: dacă am dreptate! Nu-i deloc bună.. dreptatea mea... Nu-i, dar nu înțeleg de ce te miri: tu însuși ai scris, de cum ai ajuns în Germania, acum trei ani...

- Au și trecut trei?

- ...în *Die Zeit*, un text: "Cenzură, autocenzură, paraliteratură" - deci vedeai de atunci ce constat eu, azi... Libertatea cuvântului fiind o parte din libertatea generală, cel care se lasă azi cenzurat, mâine se autocenzurează - ca să evite intruziunea cenzorului în capodopera proprie și personală..

- Da. Cam așa ceva aveam de gând să spun în acel articolaș... Mă obsedează însă Piteștiul...

- Mai bine-ai scrie Un-băiat-iubea-o-fată..

- Și mai bine-aș face dacă n-aș scrie deloc... Știi că la Pitești "experiența" n-a reușit. Omul-nou n-a venit, s-au înregistrat câțiva morți și mulți, foarte mulți... martirizați...

- De ce ai evitat: martiri?

- De ce! Pentru că un martir n-a martirizat niciodată pe alt martirizat - ca la Pitești. Oricum, acolo s-au obținut victime, dar nu oameni-noi. Și dacă este nevoie de timp, pentru asta? Acolo a durat - cât a durat: cel mult trei ani - se vede că în trei ani nu se obține om-noul...

- Dar în cât timp?

- Probabil e nevoie de decenii: două, trei...

- Începînd de când: din '38? din '40? din 44'? - sau abia din '49?

- Ca să facem o medie: din august '44 - îmi stă pe buze o altă.. profeție...

- Dacă-i de genul celei cu expulzarea lui Soljenițan, înghite-o!

- Nici nu se compară cu aceea. Iar dacă atunci, mă temeam-că-are-să-se-întâmples, acum mi-e groază..

- De ce ți-e groază?

- Foarte bine: nu e profeție - e doar o mare temere, o spaimă..

- Spaima că...?

- Spaima că, după modul în care scriitorii români au... reacționat la Tezele din iulie...

- Mai înceet!

- Nu ne-aude nici dracul, e pustie strada!

- Și dacă mi-au montat un microfon în căciulă, de pildă? Sau chiar

aici, în cap - m-am operat de curând de... Dacă mi-au băgat ceva aici, în nas, după ce mi-au scos altceva?

- Ei, da, e și ăsta un punct de vedere... Atunci nu mai zic nimic.

- Ba da, ba da! Uite, pun o batistă pe nas, ca să nu audă el... Ei...?

- Voiam să spun că, așa cum au început lucrurile să se degradeze, după iunie '71, n-ar fi de mirare dacă azi-mâine se va anunța... desființarea cenzurii...

- Care cenzură? La noi nu există așa ceva - numai la capitaliști!

- Așa are să spună și... știi tu, cel cu ideea: «La noi nu există cenzură - de aceea ne-am hotărât s-o desființăm!»

- Și cine pe cine mai regulează, ca să mă exprim așa...?

- Cum, cine! Dar la Pitești cine îi bătea pe deținuți?

- Cum cine: se băteau între ei...

- Asta-i! Ceea ce marele scriitor realist-socialist, Lăncrănjan numește... “autogospodărire” - varianta securistă a ororii de la Pitești.

- Bine, dar cum... să se bată scriitorii între ei?

- Cenzurându-se unul pe altul, soro!

- Ei, nu! Înseamnă că eu... Că instituția noastră..

- Nu înseamnă deloc, fii pe pace! Presupun că de-acolo ai să te pensionezi - mai departe ce-ți pasă, cu pensia aceea ai să trăiești destul de bine în Israel, dar destul de prost la Paris, însă acolo te poți și tu aranja să-ți dea o chestie de rezident-francez... Bine, tu n-ai să pleci din țărișoară, după ce-ți vei fi făcut datoria, aici ai să mori...

- Ba să moară ei, de ce să mor eu?! Și vorba ceea: între timp, ai să-mi dai - cu totul amical, desigur - manuscrisul romanului de dragoste pe care ai să-l scrii...

- Atât m-ai... stimulat, că am să sfârșesc prin a scrie Un-băiat-iubea-două-fete...

- Amândouă cucuiete. În care caz încetezi cu literatura penitenciară.

- Încetez eu, fiindcă a secat ea - vreau să spun: a secat rezervorul meu - acum să mai scrie și alții...

- Și la mulți ani! Îți faci iluzii.

- ...că eu, la îndrumarea prețioasă a Madei Garofeanu de la cenzura centrală, am trecut la... Chiar așa: ce-ar fi dac-aș schimba garda? Dac-aș trece la... Deocamdată știu de la ce aş pleca: de la literatură po-li-ti-că, vorba colegilor ne-politici, cei care practică de sârg evazionismul cel dulce inimii politicii culturale a partidului...

- Deci, te-ai hotărât: treci la literatură erotică!

- Nu ți-am spus am schimbat garda?
- Ai schimbat, ce? Garda de Fier? Garda de onoare? Garda de...
- Nu, tovarășa! garda de box. În loc să boxez, ca până mai adineauri, cu stânga în față, cu dreapta retrasă - schimb...
- Am înțeles: dreapta în față, stânga în rezervă.
- Ei, vezi?
- Ei, văd. Dar, dacă schimbi garda, se schimbă și adversarul?
- A, nu. Adversarul rămâne același - tocmai de aceea schimb eu garda, ca să-l derutez cu garda inversă a mea.
- A-ha. Și garda inversă a ta, adică dreapta în față, stânga îndărăt, te scutește de lovituri de picior în fund?
- Boxul e sport cavaleresc, soro, nu se dau lovituri de picioare...
- Să sperăm... Ce faci: nu mă mai conduci? Un pic?
- Dezolat, nu. Altă dată.
- Nu cred că mai apucăm noi o altă dată.
- Are să-mi pară foarte-foarte rău.
- În care caz, îți doresc... O gardă-inversă eficace.
- Mulțumesc. Când mai ai drum prin... Drumul Taberei, mai caută-mă. Am să fiu la fereastră, am să văd - cum mă cauți. Și cum nu mă găsești.

București - 1973

1974

1975 (12 octombrie)